

LOUIS BROMFIELD
LOTUS AMAR

Louis Bromfield

LOTUS AMAR

Traducere: Mihnea Columbeanu

Editura ORIZONTURI

București, 2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BROMFIELD, LOUIS

Lotus amar

BITTER LOTUS Copyright © by Louis Bromfield 1937
Toate drepturile asupra ediției în limba română sunt
rezervate Editurii ORIZONTURI

ISBN 978 - 973 - 736 - 185 - 1

1

Prima oară, Tom Dantry a ajuns pe Nivandrum din întâmplare. Când s-a îmbarcat pe *Vivandiere*, la Penang, nici măcar nu știa încotro se îndrepta. Stătuse nouă luni în Statele Malayei și se săturase, cuprins de acea greață și plictiseală care-l covârșise în repetate rânduri și în fel de fel de locuri din țările lumii. Și urcase la bord beat criță, sătul de sine ca și de State, spunându-și: „Nu sunt nimic altceva decât un nevrotic nenorocit, bun de nimic. Mai bine mă împușc, să termin odată”. Dar, în ultimul moment, în loc de a se împușca, se urcase pe *Vivandière* – nu știa de ce alesese tocmai nava aceea, în afară de faptul că era franceză și puțin cam neîngrijită, fiind improbabil să acosteze în vreun port mare și prosper, unde ar fi întâlnit cunoscuți și ar fi trebuit să bea toată ziua și jumătate din noapte, în cluburi și baruri, și să întâlnească femei de clasa lui, sau măcar pe-aproape, ceea ce-ar fi fost și mai rău.

Dacă-l întrebai de ce era un nevrotic nenorocit, nu ți-ar fi putut spune. Se gândise mult la asta, până când, de la un timp, după ani de zile, i se schimbase caracterul. La început, fusese ceea ce s-ar numi un extravertit, agitându-se nebunește peste tot, căutând să devoreze distracțiile,

emoțiile și viața în general, cu sorbituri lacome, iar acum, îmbarcându-se pe *Vivandière*, ajunsese la acel punct în care nu se mai gândea la lume în relație cu el însuși, ci numai la sine în relație cu lumea. Iar acest lucru, știa bine, pentru că era un băiat inteligent, făcea din el un plicticos. Și mai erau momente când simțea nu numai că-i plictisea pe ceilalți, ci și pe sine însuși, ceea ce era mult mai rău. Plictisit de sine, în ultima vreme începuse să bea, și nu doar cu măsură, cum făcuse întotdeauna, la câte o petrecere ocazională, ci constant și cîstit, ca să scape de el însuși, căci nu mai avea încredere în schimbările de decor. Deodată, într-o noapte, având un moment groaznic de luciditate, descoperise că de la război încoace umblase tot timpul din loc în loc, și nu din cauza vreunei neliniști autentice, sau măcar din curiozitate, ci numai pentru a scăpa de sine. Și oriunde ajungea, tot pe sine se găsea.

În acea perioadă, avea treizeci și patru de ani, o vârstă nu prea înaintată, și ar fi putut începe o viață complet nouă – atâta doar că nu avea chef să mai înceapă nimic. Știa că murise ceva în el, ceva care era mort încă de când îl scosese războiul dintr-o gaură de mină în Flandra, la nouăsprezece ani, îl decoraseră cu Crucea Victoria și-l lăsaseră la vatră definitiv. Dar, când îl dezgropaseră de-

acolo, mai avea destul de trăit – mai mult decât destul – iar acum, când revenea cu gândul asupra acelei salvări, știa că în adâncul sufletului îi păruse foarte rău când se pomenise încă o dată viu, într-un spital din Londra. Era ca și cum spiritul lui ar fi acceptat moartea și ar fi fost nemulțumit că era târât înapoi la viață.

Nu considera că această teorie a propriei lui zădărnicii ar fi reprezentat vreo scuză. O accepta doar ca pe o posibilă explicație. Urâse războiul. Urâse uciderile, pericolele și nebunia întregului spectacol. Le lăsase în urmă pentru totdeauna, iar apoi îi făcuseră figura urâtă de a-l readuce la viață, într-o lume care de-atunci încoace îl dezgusta. Acum știa că toate distracțiile de care avusese parte, tot stilul lui de viață nepăsător și vicios, nu fusese câtuși de puțin distractiv, ci doar isteric, cu isteria unui om care încerca să recupereze ceea ce-i luaseră alții în copilărie. Și mai fusese și blestemat cu destui bani ca să trăiască bine, și cu mulți prieteni, prea mulți prieteni, arătoși, educați și cu farmec, așa că niciodată nu fusese nevoit să se confrunte cu o lume rece și să se apuce singur de ceafă, pentru a-și pune viața în ordine.

„N-am caracter”, își spunea el. „Acum, la treizeci și patru de ani, cred c-ai putea zice că n-am pic de caracter –

nu că asta ar însemna ceva. La naiba!”

Detesta să-și plângă singur de milă. Detesta și să se gândească la el însuși, dar nu reușea să scape nici de una, nici de alta. Și, în timp ce fugea de sine, căutase cu disperare ceva ce i-ar fi putut readuce liniștea, stabilitatea sau credința, fiind poate un amestec din toate trei. Niciodată nu puteai să-ți dai seama, sau să bănuiești măcar, în timp ce stăteai la băutură cu el în vreun bar din Extremul Orient, ce se întâmpla în capul lui arătos și bine format. Niciodată nu te plictisea cu problemele sale. Vorbea numai despre banalități și fleacuri, ca orice pierde-vară. Disperarea și-o păstra pentru clipele când era singur, momente pe care le ura; acesta era unul dintre motivele pentru care se încurca atât de des cu femei, fără să se îndrăgostească de niciuna. Femeile îl plăceau, ba chiar se îndrăgosteau de el, mult prea ușor, așa că jocul mergea destul de simplu. Mai greu îi era să scape de ele. Sosea mereu un moment când trebuia să fugă, fiindcă aceasta era salvarea cea mai ușoară. Nu mai iubise niciodată, de la douăzeci și doi de ani, și încă o mai iubea pe aceeași femeie, deși de zece ani n-o mai văzuse și n-avea cum să mai fie la fel ca atunci.

Când s-a urcat pe *Vivandiere*, la Penang, fugea din nou,

de astă dată de o femeie care locuia la hotel. Soțul ei umblase cu afaceri prin toate Statele Malayei, prin Indiile de Est olandeze și prin Indochina. N-o condamna, și știa că în adâncul inimii îl iubea pe propriul ei bărbat mai mult decât pe el, dar se săturase. Așa că se îmbătase în Barul Runnymede, după ce-i scrisese un mesaj prin care-i spunea că totul se terminase și n-aveau să se mai vadă niciodată, și venise la bord.

Căpitanul era un breton scund, cu obraji rumeni, păr negru și ochi albaștri strălucitori – un om care știa să se descurce prin lume. La vederea lui Dantry, își spusese: „Băiatul ăsta e-n regulă”, și-l luase la bord chiar dacă era beat. Ba chiar, mai stătuse cu *Vivandiere* în port câteva ore, ca să facă modificările necesare în hârtiile navei. Nu era un om moale din fire, dar în înfățișarea lui Dantry exista ceva care-l afectase. Simțea că era genul de om care n-ar fi trebuit să fie așa de beat, poate unul care se prăbușise din motive pe care el n-avea cum să le bănuiască, un om pe care simțea nevoia să-l ajute. Și erau destul oameni mult mai duri decât el care avuseseră aceeași senzație în legătură cu farmecul nepăsător al lui Tom Dantry. Chiar și beat, Dantry nu era deranjant, ca alții. Și nici jalnic nu devenea, ca atâția oameni beți.

Căpitanului îi plăcea. Simțea că, din motive pe care nu le prea putea înțelege, prezența acestui pasager neobișnuit avea să facă lungul drum spre casă mai plăcut pentru toată lumea de pe navă, de la el însuși și până la ultimul fochist.

Și așa a și fost. Prezența lui Tom Dantry, beat sau treaz, făcea mereu lumea să pară mai luminoasă și mai veselă. Căci era din naștere unul dintre acei oameni binecuvântați a căror vitalitate, farmec și înfățișare plăcută au un mod al lor de a face lumea să pară mai strălucitoare și mai agreabilă, în ochii celor mai nenorocoși.

Când a urcat la bord, habar n-avea despre porturile unde putea să ajungă vasul, știind doar că destinația finală era St. Nazaire, ceea ce însemna Franța, și Europa – acasă, unde nu voia să se ducă. Își spuse că avea să debarce pe parcurs – la nevoie, în ultimul port de la est de Aden – căci de Europa se săturase. Lui i se părea că Europa era pe moarte – și, indiferent dacă era așa sau nu, oferea un tablou neplăcut și dezgustător, ca al unui bolnav de ciumă. Prefera Orientul. Nu avea nicio dorință de a-și juca micul rol în a-și ajuta propria lume să-și revină, căci în adâncul inimii știa că-i venise vremea să moară. Mai bine așa, decât să continue să se dea în spectacol atât de hidos. Nu-

i prea păsa unde cobora pe uscat, atâta vreme cât nu era în Europa.

A doua zi dimineață, când vasul părăsi frumosul golf Penang, Tom Dantry se dădu jos din pat și se interesă de traseul navei. Află că se îndrepta spre Insulele Andaman, apoi spre Insulele Cocorando, spre Nivandrum, Aden, Port Said și St. Nazaire. Se părea că alesese, fără să știe, un vas care trecea doar prin cele mai obscure porturi, ceea ce, pentru moment, îi convenea de minune.

— Și Nivandrum? îl întrebă el pe micul căpitan breton. Nivandrum ce este?

— E un port unde vom încărca copra și mirodenii, răspunse acesta. Cândva, a fost unul dintre marile porturi de la Răsărit... cu două sute de ani în urmă. Acum e ca și mort. Nici măcar nu se mai poate intra în port. Nava trebuie să ancoreze dincoace de Marea Barieră.

Insulele Andaman, a descoperit Dantry, erau sterpe și oribile, locuite de ocași și aborigeni, iar Insulele Cocorando erau frumoase, dar învechite, așa că, în timp ce vasul se apropia de Nivandrum, nu-l încerca nicio curiozitate. Auzise de prea multe ori despre farmecul câte unei insule sau al alteia, numai pentru a descoperi că, în ultimă instanță, toate erau la fel: frumoase, banale și

monotone. Nu-l impresiona nici măcar afirmația micului breton aspru, cum că era un loc fermecător, cu un caractere tout a fait spécial, diferit de cele mai cunoscute, ca Bali, Penang și Tahiti. Îi plăcea căpitanul și-i plăcea și mica și neîngrijita *Vivandière*, și vreme de șapte săptămâni se simți fericit cum de mult nu mai fusese, poate fiindcă în lumea aceea nu exista nicio femeie care să-l tulbure și nimic atât de familiar încât să-i trezească amintirile sau regretele. Avea să rămână pe vas până la Aden, își spunea el, iar atunci urma să se îmbarce pe altul, înapoi spre Est. Nu era cel mai neplăcut mod de a-și trăi viața, mereu pe mare, mereu departe de complicațiile în care se încurca de îndată ce cobora pe uscat.

Nu-i trecea niciun moment prin minte că, la sosirea în Nivandrum, avea să debarce cu intenția de a rămâne acolo pentru totdeauna.

2

De mult, în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, fusese cel mai bogat port de pe tot litoralul. Din Nivandrum erau trimise încărcături de mătase și cuișoare, scorțișoară și piper, care se vindeau la prețuri fabuloase în îndepărtata Europă. Pe vremurile acelea, le aparținuse pe rând portughezilor și olandezilor, care construiseră acolo case și biserici, și mai întâi veniseră iezuiții și carmeliții, apoi misionarii protestanți olandezi, iar guvernatorii și negustorii își construiseră case luxoase și trăiseră într-un stil pe care în Europa nu l-ar fi putut cunoaște niciodată. După care, încet, marele râu care aducea aluviunile de pe vastul platou de un roșu-arzător ce se întindea dincolo de munți a îngrămădit un zăgaz uriaș de mâl și nisip în gura golfului, iar Nivandrum a murit, sugrumat încet de Marea Barieră, căci niciun vas comercial de mare capacitate n-o putea trece și, în cea mai mare parte a anului, era periculos ca navele să ancoreze dincolo de ea, în largul mării.

Unul câte unul, comercianții și misionarii au plecat, negoțul s-a mutat spre nord și sud, în porturi mai prielnice, și cu timpul Nivandrum le-a revenit oamenilor de pe

coastă, fără să mai rămână niciun european și nicio navă. Casele cele mari au rămas pe loc – construcții frumoase, în stil baroc, clădite de zidari locali și zugrăvite în nuanțe de roz și verde-pal, galben și albastru deschis. O vreme, oamenii din Nivandrum, pe principiul drepturilor primului ocupant, au încercat să locuiască în ele, dar până la urmă s-au întors în propriile lor căsuțe curate, făcute din bambus și acoperite cu frunze de cocotieri, iar casele cele mari au rămas în seama stafilor și a pânzelor de păianjen, fără să mai aparțină nimănui, fără să fie revendicate de nimeni, până când bătrâna Rane, lăcomă cum era, le-a luat în stăpânire. Nu aveau nicio valoare, căci chiriași nu existau, dar Rane avea obiceiul de a pune mâna pe orice zăcea în drum.

În sezonul hibernal, când marele ocean era liniștit, două sau trei nave ca *Vivandière* veneau să mai încarce una-alta, copra și mirodenii, rogojini de cocos și vase ieftine de alamă, ancorând în larg pentru a fi încărcate cu ajutorul bărcilor *wallum* care puteau trece peste Marea Barieră, în timpul fluxului. Exista și o cale ferată veche și stricată, cu ecartament îngust, care cobora dinspre orașele de dincolo de podiș, pe panta către portul amorțit, dar pe-acolo nu venea nimeni. În Nivandrum locuiau doar doi europeni, un

cockney pe nume Carleton, care reușea să-și câștige existența de pe urma cocotierilor și făcând puțin comerț, și un danez numit Rasmussen, patronul de la Grand Oriental Hotel, ai cărui singuri clienți erau Mees Opp, medicul de stat, un comis-voiajor ocazional, metis, ofițerii și mateloții de pe vapoarele care mai veneau uneori în orașul mort, în timpul anotimpului hibernal.

Dantry știa vag că toată coasta era frumoasă, o coastă care se pierduse cumva din vedere, în admirația apusului bolnav pentru Bali și Mările Sudului, iar când *Vivandiere* aruncă ancora lângă Marea Barieră, putu vedea frumusețea munților albaștri din depărtare, acoperiți de jungle îmbibate de ploaie; dar abia după ce barca vaporului, cu el și căpitanul la bord, trecu de Marea Barieră și intră în gura strâmtă a golfului, printre toate plasele de pescuit, își dădu seama de melancolia cu totul ieșită din comun care domnea peste tot. Încet, după cum înainta barca, portul se deschidea în fața lui, cu cele șapte insule ale sale și laturile acoperite cu dumbrăvi de cocotieri printre care se zărea luciul palid al vechilor case olandeze și portugheze. Frumosele bărci *wallum*, cu aspectul chinezesc nostalgic al provelor, pluteau încoace și-ncolo pe apă, unele propulsate de vâslași pe jumătate

goi, altele împinse încet, ca niște corăbii dintr-un vis, de briza ce sufla dinspre munții împăduriți, umflându-le velele mari și rupte, din pânză de fibră de cocos. Apa de sub barcă era verde și limpede. Micul căpitan breton, văzu numaidecât Dantry, avusese dreptate. Locul acela avea un caracter tout a fait special, o calitate spectrală. Casele baroce în culori deschise, goale și pustii, printre cocotierii de pe insule, arătau ca într-un vis.

Sub mâna căpitanului, luntrea cârmi spre o insuliță din mijlocul golfului, cu o casă veche zugrăvită în trandafiriu-deschis, într-o grădină de cocotieri și palmieri, crotoni, bougainvillee și jacqueranda.

— Mai întâi, spuse căpitanul, bem un pahar la Rasmussen.

Și, zâmbind, adăugă:

— *Voilà, le Grand Hotel Oriental.*

— Casa aia veche? întrebă Dantry.

— Da.

Era cel mai fermecător hotel pe care-l văzuse vreodată.

Rasmussen, îi spuse căpitanul, era un danez care fugise de pe nava lui, în Colombo, cu douăzeci de ani în urmă. Era căsătorit cu o femeie din partea locului, care lucra ca bucătăreasă la Grand Oriental Hotel.

— Nu-i rău deloc, adăugă el. E o bucătăreasă bună... când e vorba de curry. O femeie frumoasă, dar deloc demnă de încredere... dacă nu-i plăci, se poate să te otrăvească.

Rasmussen le ieși el însuși în întâmpinare. Pescuia pe micul dig, fiindcă nu avea nimic altceva de făcut. Era un om scund și solid, de vreo cincizeci de ani, cu o mustață zbârlită și doi ochi albaștri foarte strălucitori, îmbrăcat în pantaloni de pânză groasă și jiletă. Scoțându-și undițele din apă, îi conduse pe cărarea de sub cocotieri, în fostul hol de la intrarea vechii case.

Aceasta avea un acoperiș boltit, iar dintr-un colț pornea o magnifică scară barocă. Interiorul era răcoros și umed. Fusesse amenajat ca restaurant și cafenea, cu vreo șase mese ieftine, un gramofon cu o pâlnie gigantică și un aparat telegrafic de modă veche, alimentat cu baterii. În fiecare capăt al holului se afla câte o arcadă mare, deschisă, încadrând o vedere superbă, una spre intrarea în port, cealaltă către insulele mai apropiate și munții din zare.

În hol, Dantry rămase tăcut, atent, ca o pisică. Parcă și-ar fi ținut respirația, parcă și-ar fi încrucișat degetele, ca să nu dispară dintr-odată toate cele din jurul lui. Își spunea:

„Poate că ăsta e locul acela... Poate că l-am găsit, în sfârșit. Locul pe care-l caut dintotdeauna, de când am fugit din Anglia.

Interiorul holului era curat. Ceștile și paharele străluceau. Rasmussen bău brandy și cafea cu ei, bârfind cu căpitanul într-o franceză stricată. Când acesta îl întrebă:

— Și ce mai e nou? Ce s-a mai întâmplat, de anul trecut încoace?

Zâmbind, Rasmussen răspunse:

— Nimic, absolut nimic.

Apoi, adăugă:

— A, ba da. Nevasta lui Sandy Carleton mai face un copil.

— Cu ăsta, câți o să fie?

— O duzină în cap.

— Fertilă climă, pe-aici.

Mai băură un timp alene, în tăcere, apoi în ochii țăntoșului căpitan breton se aprinse o luminiță, și spuse:

— Iar fata aia a lui... cea mai mare... trebuie să fie femeie în toată firea, de-acum.

— Are optsprezece ani, replică Rasmussen.

Căpitanul breton se întoarse spre Dantry, având în ochii

săi albaștri sclipitori expresia unui francez care se pricepe la femei.

— E o frumusețe, spuse el. La Marsilia sau Paris, ar putea căpăta tot ce pofteste.

Dar Dantry abia dacă-l mai auzea, că mai era captivat, hipnotizat parcă, de frumusețea priveliștii încadrate de ușa cea mare, iar în timp ce căpitanul breton vorbea, deveni conștient de prezența soției lui Rasmussen, Leah, care-i servea. Să tot fi avut, aprecie el, vreo patruzeci de ani și mai bine, deloc grasă, dimpotrivă: înaltă și foarte dreaptă de spate, cu o siluetă grațioasă și ochi negri foarte frumoși. Ținuta și mersul ei emanau o mândrie vizibilă. Era încă atrăgătoare; în tinerețe, trebuia să fi fost foarte frumoasă. Dar Dantry își dădu seama la ce se referea căpitanul breton când spunea că ar fi putut să te otrăvească, dacă nu-i plăceai. Ochii erau prea apropiați, iar nasul prea lung. Și avea un stil de a te studia cu privirea când nu observai.

În continuare tăcut și atent, se uită iar afară pe ușă, spre portul unde treceau bărcile *wallum*, cu barcagiii lor goi stând în picioare, unul la prova, altul la pupa, ca gondolierii din Veneția, și-și spuse: „Aici, toți oamenii sunt frumoși. De ce n-a descoperit nimeni locul ăsta? De ce nu i

s-a spus «Veneția Orientului», și de ce a fost lăsat să ajungă o ruină?” Apoi, își aminti că era un loc sigur, fiindcă acolo nu se putea ajunge, nu erau niște condiții destul de luxoase pentru genul de oameni care spurcau asemenea locuri. Și încă mai spera să nu descopere șarpele ce-ar fi putut contamina acel paradis.

Și apoi, în timp ce stătea acolo bând și savurând liniștea, aproape fericit, una dintre bărcile *wallum* trase la debarcader, și o femeie coborî de sub micul umbrar din frunze de palmier de pe punte, pășind pe micul ponton. O observă de îndată, nu fiindcă ar fi fost frumoasă (nu era), ci pentru că avea o înfățișare extraordinară, de o calitate specială pe care nu prea putea s-o definească. Era înaltă, masivă și urâtă, și purta un costum ca de birou, din doc alb, foarte curat, și o pălărie de pai grotescă, pe care aplicase singurul semn de feminitate al întregii costumații: era acoperită cu flori artificiale decolorate și încinsă cu o fundă pleoștită de panglică mov ștearsă. Îi dădu două gentuțe unuia dintre barcagii și porni în susul cărării, printre florile de jacqueranda și bougainvillee, spre Grand Oriental Hotel. Când se mai apropie, Dantry văzu că nu numai că era grasă și urâtă, și mergea cu dificultate din cauza greutatei ei enorme. Pielea ei avea acea culoare

mâloasă aparte care le aparține uneori metișilor, ochii-i erau albaștri, un albastru extraordinar de limpede, iar pe unul și-l ținea ușor mijit. La vederea ei, proprietarul, Rasmussen, se ridică repede de la masă și porni înainte ca să-i iasă în întâmpinare; femeia zâmbi când îl văzu, iar zâmbetul păru să-i șteargă urâtenia, îi lumina toată fața și te făcea să dai uitării trupul dizgrațios și îmbrăcămintea nepotrivită.

După ce intră în încăpere, femeia se așeză greoi în apropierea ușii, aruncă o privire spre Dantry și căpitanul breton, și primi un pahar enorm de bere. În timp ce-l bea, în acea poziție grotescă, din profil, pe fundalul de o extraordinară frumusețe al peisajului încadrat de arcada ușii, Dantry, căruia îi plăceau femeile tinere și drăguțe, o studie pe această urâtă între două vârste. Nu prea știa de ce, în afara faptului că arăta atât de neobișnuit, iar manierele ei erau diferite de ale majorității femeilor metise. Avea ceva autoritar, chiar poruncitor; și văzu că fața ei urâtă exprima bunătate, la fel cum pe cea frumoasă a soției lui Rasmussen se citea răutatea.

Apoi, când își termină berea, traversă holul și urcă cu pas greu frumoasa scară barocă, pentru a dispărea undeva la etajele superioare ale vastei și frumoasei case

vechi.

După plecarea ei, Dantry îl întrebă pe Rasmussen:

— Cine e femeia asta?

Iar proprietarul hotelului, zâmbind, răspunse:

— Este Mees Opp.

— Toată lumea care vine aici o cunoaște, adăugă căpitanul. *Elle est presque une legende le long de la cote.* E medic. Vine aici de două ori pe an, ca să vadă de sănătatea oamenilor. Are un soi de spital, pe insulă, în capitală. Din când în când, primește fonduri pentru el... Dumnezeu știe cum... de la bătrânul Ranee. Mâine vor veni din toate zonele insulei și ale lagunei, ca s-o consulte... chiar și cei care cred în vraci și descânțece, fiindcă știu că prafurile pe care li le dă Mees Opp reușesc cumva mai bine decât celelalte leacuri.

Când căpitanul termină de băut și se pregăti să pornească spre biroul căpităniei portului, Dantry spuse:

— Eu rămân aici pe ziua de azi. Cred că pot închiria o barcă, pentru a explora împrejurimile.

— Într-adevăr, răspunse Rasmussen. Au să vă conducă băieții mei.

Iar căpitanului, Dantry îi spuse:

— Trimite-mi o barcă, pe la șapte.

Nu vorbea ca un pasager rătăcit pe un vapor, care cere o favoare, ci mai degrabă părea să dea un ordin. Căpitanul nu se arătă nemulțumit. Nici măcar nu ridică privirea dinspre ceașca de cafea. Avusese dreptate în legătură cu Monsieur Dantry, era un om arătos, amabil și fermecător, dar bolnav, ghicise căpitanul, nu la trup, care-i era robust și puternic, ci undeva în minte și-n suflet. Fiind francez, și breton pe deasupra, căpitanul se pricepea la asemenea lucruri. Omul acela chipeș, cu ochi întunecoși și nefericiți, avea ceva care-ți trezea dorința de a-l ajuta.

Așa că spuse:

— *Bien sur.*

Și-l lăasă la Grand Oriental Hotel. Abia după plecarea lui, când ieși în grădină ca să-și întindă picioarele sale lungi, Dantry văzu casa.

Se înălța pe o insulă, atât de apropiată de marginea apei, încât ai fi putut debarca chiar la baza scării exterioare largi care cobora de la etaj – o casă mare, cu fațadă olandeză barocă și un balcon lung și lat, spre care se deschidea un șir de ferestre boltite. Pereții de culoare galben-pal erau luminați de razele soarelui care pătrundeau printre copaci. Se vedea limpede că era goală, părăsită; ferestrele nu mai aveau geamuri, iar ușa

principală stătea întredeschisă. În timp ce Dantry o privea, pe o fereastră zbură afară un stol de papagali cu pene viu colorate, verzi. Ridicându-și binoclul la ochi, putu vedea fără dificultate în camerele mari și umbrite care stăteau pustii și netulburate de peste o sută de ani, dar ceea ce văzu prin binoclu nu era o casă ruinată de o extraordinară frumusețe, ci una revendicată, restaurată și locuibilă, în care trăia el însuși, cutreierând insula, lucrând în grădină, pescuind, citind, pictând, gândind fără să-l deranjeze nimeni, după ce-și găsisese în sfârșit liniștea.

Când reintră în hotel, îl întrebă pe Rasmussen:

— A cui e casa aceea?

— A nimănui anume, răspunse danezul. Sau, cel puțin, nimeni nu știe a cui.

— Dac-aș vrea s-o cumpăr, cum trebuie să procedez?

Rasmussen îl privi cu o expresie de îndoială și mirare.

Îl estimase în sinea lui pe Dantry, ajungând la concluzii nu foarte diferite de cele ale căpitanului breton. Acela era un om care cunoștea lumea, nu un pierde-vară și niciun ușuratic. Ce nevoie ar fi putut avea de o casă veche, pe jumătate ruinată, într-un oraș fantomă de pe o insulă, ca Nivandrum?

— Da, repetă Dantry, s-ar putea să doresc s-o cumpăr.

Rasmussen râse.

— Ei bine, dacă aveți intenții serioase, cred c-ați putea-o cumpăra de la bătrâna Ranee. E-n stare să vândă orice pentru câteva rupii, chiar și pe sine însăși, dac-ar vrea-o cineva.

Dantry se întoarse să privească din nou casa, gândindu-se cât de extraordinar era faptul că arăta exact așa cum visa el de ani de zile, de când Alix se măritase cu Simpson, iar el părăsise Londra pentru totdeauna. Văzuse de multe ori, în imaginație, casa aceea sau pe alta asemănătoare cu ea, dar numai acum, după zece ani și mai bine, o și găsisese.

— Dacă-mi dați o barcă și câteva sandviciuri, spuse el, mă duc să explorez locurile.

Toată după-amiaza, înfruntând canicula, Dantry navigă cu barca *wallum* condusă de cei doi băieți pe care i-o trimisese Rasmussen, printre insule, pe lagune, pe lângă crezării, prin golfulețe înguste care nu duceau nicăieri, și peste tot pe unde plutea cu barca găsea aceeași frumusețe încremenită, plină de liniște, și aceiași oameni arătoși, pașnici, uitați de lume. Domnea un calm care lui Dantry, în amărăciunea lui, i se părea mai minunat decât liniștea unei țări primitive, necontaminate de atingerea omului alb. Era pacea unui tărâm care-i învinsese pe albi și

fusesse înapoiat propriilor lui locuitori. Cel ce-i biruise pe invadatori era râul cel mare – râul pe care oamenii din partea locului, chiar și creștinii tradiționali, încă îl mai venerau într-un mod pe jumătate primitiv, fiindcă acel mare râu înecase fermecătorul golf și tăiasse calea marilor nave ale neguțătorilor europeni.

Și, în timp ce cutreiera împrejurimile, Dantry își tot spunea: „Aici e locul perfect”. Înțelepciunea câștigată din experiență, însă, îi spunea întruna: „Nu există niciun loc perfect, întotdeauna e ceva în neregulă. Aici, ce anume ar putea fi?”

Dar, când se întoarse și vorbi cu Rasmussen, nu reuși să afle de la el despre niciun șarpe ascuns în acea Grădină a Raiului. Pentru Rasmussen, locul era ireproșabil. Spunea că-l găsisese întâmplător, când dezertase de pe nava lui, la sute de mile distanță de Nivandrum, cu douăzeci de ani în urmă, și nu-și dorea nicio viață mai fericită decât cea pe care o găsisese aici, în orașul mort cu portul înfundat.

Prin urmare, când barca vaporului *Vivandière* veni să-l ia, seara, în timp ce soarele părea să șovăie la orizont și bărcile de pescuit reveneau în stoluri ca de păsări peste Marea Barieră, o trimise înapoi, cu cererea de a-i aduce toate bagajele rămase la bord.

Se temea să se ducă după ele chiar el, ca nu cumva, după ce punea piciorul pe puntea solidă a vapurașului, rațiunea sau poate slăbiciunea și nehotărârea să-l ia din nou în stăpânire, făcând ca portul Nivandrum, cu frumusețea lui melancolică, să dispară, pe veci pierdut. Voia să-și petreacă acolo tot restul vieții, căci în adâncul inimii înțelesese dintr-odată că acela era locul pe care-l căutase.

În seara aceea, după ce i se aduseră bagajele, iar *Vivandière* alunecă dincolo de linia orizontului, îndreptându-se spre Port Said și Europa, Dantry luă cina în sala cea mare, singur, cu Mees Opp în colțul opus. Rasmussen îi servi pe amândoi, aducându-le mâncarea gătită de Leah, soția lui, oprindu-se din când în când ca să se așeze la taclale, fără pic de formalism, ba cu Mees Opp, ba cu Dantry. Când terminară masa, iar Dantry își primi brandy-ul și cafeaua, continuând să admire frumusețea golfului văzut prin marea arcadă, după un timp pe apă apăru o canoe, între hotel și insula cea mai apropiată, cu luminile și focurile ei. Se apropie de ponton, apoi pe cărare apăru silueta unei fete. Când ajunse lângă ușă, se opri câteva clipe, orbită pentru moment de lumina ce se revărsa din marea sală. Apoi o văzu pe Mees Opp și

străbătu grăbită încăperea, pe lângă masa unde stătea Dantry, fără a părea să-l observe, dar atât de aproape încât acesta văzu că era o frumusețe, chiar și printre acei insulari care în ochii lui arătau ca un neam de zei și zeițe. O secundă, simți un val neașteptat de emoție posesivă, dar aproape imediat își spuse: „Nu. Nimic de soiul ăsta. O asemenea cale duce spre dezastru! Asta e ceea ce strică întotdeauna totul”.

Fata avea o piele deschisă la culoare, de un auriu-palid, constată Dantry, purta un sari alb, simplu și curat, și pășea cu grația unei femei care n-a cunoscut niciodată tocurile și e obișnuită să ducă poveri pe cap. Ochii ei, însă, erau de-a dreptul extraordinari. Enormi, întunecoși și blânzi, semănau cu ai unei căprioare. Și deodată, Dantry știu că, trecând pe lângă masa lui, nu-l privise fiindcă era sfioasă. Nici chiar prezența unui străin în acel colț uitat de lume n-o ispitise. Această descoperire îl atinse profund – faptul că pe lume mai puteau exista asemenea femei.

La masa lui Mees Opp, fata vorbi câteva momente cu metisa cea grasă și urâtă, după care aceasta se ridică și, urcând cu pas greu scara, reveni peste un minut cu pălăria ei grotescă pe cap și în mână cu cea mai mică dintre cele două genți, iar cele două femei, una atât de enormă, aspră

și hidoasă, și cealaltă fragilă și fermecătoare, ieșiră împreună. Nu peste mult, Dantry văzu canoea îndepărtându-se iar spre insula cea mai mare, pe fundalul luminilor de pe malul opus.

Când Rasmussen apăru din nou, Dantry îl întrebă:

— Cine era tânăra aceea?

— Aia-i fata cea mai mare a lui Sandy, răspunse danezul. Sandy e singurul alb din Nivandrum, în afară de mine. Și el e tot englez. Se numește Carleton. Fata a chemat-o pe Mees Opp fiindcă mama ei naște. Mare noroc, aș zice, că i-au venit durerile facerii tocmai în timp ce Mees Opp era aici...

Când își termină brandy-ul, Dantry ieși iar cu barca *wallum*, pornind fără țintă printre insulele pe care se zăreau slab văpăile focurilor, dincolo de palmieri. Era trecut cu mult de miezul nopții, când reveni și se duse în sfârșit la culcare, în *chambre de luxe*, o cameră cu covor roșu ca moțul curcanului, lampă cu parafină și un imens pat victorian din lemn de tec ornamentat cu sidef, drapat cu falduri de tifon, contra țânțarilor. Împăcat, adormi aproape de îndată ce puse capul pe pernă, după ce trăsesese și prinsese bine apărătoarea în jurul patului întins și antipatic.

3

după ce straniul vizitator se duse la culcare, într-una din camerele cu vedere spre golful luminat de lună femeia lui Rasmussen, Leah, își privi bărbatul și spuse pe limba ei:

— Pentru ce vrea să vină și să trăiască într-un loc ca ăsta. Un gentleman de soi ca el? Nu-i ca tine și Sandy Carleton.

Cu mult timp în urmă, Leah fusese suspectată că era vrăjitoare, iar în orașul mort existau oameni care încă mai credea că avea deochiul și puterea de a blestema un dușman și pe toate cele din viața lui. Așa ajunsese să se combine cu Rasmussen, la început – fiindcă, în ciuda înfățișării ei atrăgătoare, majoritatea bărbaților din Nivandrum se temeau de ea. Pe Rasmussen nu-l deranjau prostiile cu vrăjitoria. Fusese marinar, era scandinav și știa să recunoască o femeie frumoasă, vrăjitoare sau nu, când o vedea. În douăzeci de ani, de când trăia cu ea, nu fusese tulburat de nicio manifestare malefică a fermecătorilor ei ochi negri.

Acum, îi zâmbi – iar pe chipul lui se citea înfumurarea. Nu-l încerca dorința de a fi un gentleman de soi ca acel Dantry, știa că o ducea destul de bine și așa, poate mult mai bine decât nefericitul străin. Propriii lui ochi erau albaștri și limpezi, nu cețoși și plini de nefericire ca ai lui Dantry. Avea o viață care-i convenea de minune, mult mai bună decât ar fi cunoscut în patria lui suprapopulată.

Așa că spuse:

— Poate își dorește o viață ca a mea și ca a lui Sandy. Nu-i tocmai rea.

Leah nu făcu decât să clatine din capul ei brunet, continuând să stingă lămpile cu kerosen.

— O fi făcut vreun lucru de care-i e rușine, comentă ea apoi. O fi trebuit să plece din țara lui de albi și să se ascundă. Cred că n-o să stea mult. Oricum, aș fi preferat să nu vină.

— De ce? vru să știe Rasmussen.

— Fiindcă nu-mi place.

— De ce nu-ți place? Arată bine. E un domn. Are maniere elegante. Și un chip cinstit – și plăcut.

Un moment, Leah rămase nedumerită. Nu-i era ușor să-și analizeze propriile sentimente, și-i venea și mai greu să și le reprime într-un limbaj simplu, în care nu existau

cuvinte pentru analizele complicate și întortocheate. Într-un târziu, spuse:

— Are și ceva neplăcut.

— Aiurea.

Leah, însă, insistă:

— E ceva înăuntrul lui...

Ezită un moment.

— ... ca un vierme.

O clipă, Rasmussen o privi mirat. Poate că de trei sau patru ori, de când erau împreună, Leah își exprimase asemenea opinii atât de brusc și vehement, și în timp ce se uita la ea își amintea acele ocazii, precum și faptul că de fiecare dată avusese dreptate. Dar, la fel ca în cazul Cassandrei, nimeni nu-i credea profețiile. Din când în când, Rasmussen simțea o uimire neașteptată și inexplicabilă față de puterea ei de pătrundere, și existau momente când intuia că în adâncurile ei exista ceva aproape animalic, o viziune nedeformată, neînțețoșată de civilizație, o anume iscusință ca aceea a vânătorilor primitivi care mergeau după urme prin junglă, dându-i posibilitatea de a înțelege adevărul. Însă și acum, la fel ca de fiecare dată, prefera să nu-i dea dreptate, căci era o femeie mândră, uneori arogantă și mereu gata să scape de sub control.

— Aiurea, se mulțumi el să repete, ridicându-se să pornească spre etaj, la culcare, pe scara arcuită pe care o construisese cu mult timp în urmă un anume Căpitan Mynheer van der Burgh, de la fabrica olandeză, o scară asemenea celor din palatul regelui, în Danemarca. Și-i aparținea lui Rasmussen – era a lui și numai a lui, nu a vreunui rege.

Când Rasmussen ajunsese la cotul scării, Leah vorbi din nou. Stătea chiar în spatele lui, cu ultima lampă în mână – și, când ridică privirea spre el, Rasmussen nu putu să nu-și spună, chiar și acum, după douăzeci de ani, cât de norocos era să aibă alături o femeie atât de minunată.

Leah spuse:

— Atâta vreme cât e aici Bariera, ca să taie drumul spre port, vom fi fericiți în Nivandrum. Când au să dea la o parte Marea Barieră, din nou vom fi nefericiți. Vor urma tragedii și suferințe, la fel ca înainte de a fi durat râul Bariera, ca să ne apere.

Vorbirea ei avea un soi de frumusețe și demnitate, care se regăseau și în atitudine, așa cum stătea acolo, ca o profetesă, ținând în mână lampa cu gaz prăpădită – calități pe care Rasmussen nu le mai observase niciodată până atunci. Un moment, îi fu puțină frică de ea – nu de trupul

ei, care era al femeii lui, ci de ceva lăuntric. Se temea atât de tare, încât spuse, râzând:

— Dacă dă cineva la o parte Marea Barieră, a dat norocul peste mine. Grand Oriental Hotel va deveni unul dintre cele mai mari hoteluri din Răsărit.

Leah stinse lampa și, în întuneric, i se auzi vocea replicând:

— Și crezi că asta te va face mai fericit?

4

A doua zi dimineață, la ora opt și ceva, Dantry se trezi în sunetul unor murmure și sporovăieli de sub fereastra lui. Un moment, nu-și aminti unde era, nici că *Vivandiere* plecase, iar el rămăsese pe loc, ca să se stabilească la vandrum și să-și trăiască acolo tot restul vieții. După o vreme, recunoscă prin apărătoarea de tifon detaliile acelei *chambre de luxe* din Grand Oriental Hotel, monstruosul pat, covorul roșu, carafa cu apă și ligheanul de spălat, din porțelan pictat manual, cromolitografiile de pe perete – toate, adunate de Rasmussen, cu gândul că erau luxoase și „de bun-gust”. Afară, rumoarea și conversațiile continuau, iar după un timp, alene, căci avea o fire senzuală, predispusă spre desfătări, se ridică și, aruncând pe el un halat, căci se deprinsese de multă vreme să doarmă gol, în căldurile Orientului, se duse la fereastră să se uite afară.

Acolo, chiar dedesubt, se adunaseră peste o sută de oameni, toți suferinzi de câte o boală sau alta – schilozi, ologi, mutilați, palizi, tremurând de friguri, inclusiv vreo duzină sau mai mulți cu elefantiazis. Se vedeau printre ei bătrâne și copii, moșnegi și femei tinere gata să nască.

Tăifăsuind între ei cu răbdare, comparându-și simptomele și povestind fel de fel de întâmplări, așteptau să le vină rândul pentru a intra în micul pavilion de vară dărăpănat unde uriașa Mees Opp stătea la o masă, examinându-i rând pe rând. În fața ei, pe masă, se aflau termometre, medicamente, bandaje – toate puse cu grijă în cea mai științifică ordine. Lângă debarcaderul din apropiere așteptau vreo treizeci-patruzeci de bărci *wallum* legate laolaltă, până când toți pacienții, examinați, tratați și mulțumiți, terminară cu Mees Opp, fiind gata să plece la casele lor.

Vederea atât de multor oameni suferinzi în zorii zilei nu-l înveselea pe Dantry, dar rămase pe loc, fascinat, privind-o pe Mees Opp cum își vedea de treburi, eficientă și bine dispusă, și în acel timp își dădu seama că nu le dădea numai doctorii care constau în mixturi de chimicale și plante medicinale, ci și de un alt soi, care probabil le făcea la fel de bine, căci fiecare pacient părea să plece bucuros și încrezător. Făceau chiar și glume, când treceau pe lângă cei ce așteptau să le vină rândul, iar după un timp în care privise destul spectacolul, acesta, în loc de a-l deprima, îi aduse o stranie voie bună. Nu mai găsea complet repulsivă imaginea atâtor boli, atâtor suferințe omenești, ci mai

degrabă caldă și înduioșătoare. Și-și dădea seama că acest lucru se datora felului de a fi al lui Mees Opp, voios și dătător de încredere. Începea să înțeleagă, din comportamentul pacienților, că vizita lor la medic, de două ori pe an, era un soi de sărbătoare, o ocazie festivă. Invalizii, atât reali cât și imaginari, puteau vorbi despre simptomele lor, găsind întotdeauna în Mees Opp un ascultător plin de compasiune, gata să le răspundă cu o vorbă de spirit pe care o înțelegeau.

După ce făcu un duș, folosind un căuș și o *chattee*, Dantry se îmbracă și coborî la parter, ca să ia micul dejun, iar de la masa din sala cea mare continuă să privească activitățile de la clinică, până pe la ora unsprezece, când căldura începu să devină înăbușitoare, și toți bolnavii fuseseră examinați și trimiși acasă, lăsând-o pe Mees Opp să-și strângă lucrurile din micul chioșc degradat.

Rasmussen îi spuse cu seriozitate:

— E de mare ajutor, în stat. Dacă ești cu adevărat bolnav, poți să te bazezi pe ea. E o doctoriță foarte bună.

— Cum a ajuns aici?

— Nu știu. Era dinainte de venirea mea... acum treizeci de ani... nu aici, ci în capitală.

— Dar câți ani are?

— Să tot aibă vreo cincizeci și cinci.

Apoi, Mees Opp intră pe ușă, cu cele două genți ale ei și mai comandă un pahar mare de bere, iar Dantry îi spuse lui Rasmussen:

— Nu mă prezinți? Mi-ar plăcea să luă masa împreună.

— Poți să faci cunoștință cu ea, dar nu va fi aici la prânz, răspunse danezul. Pleacă imediat. Mai are de vizitat trei sate, înainte de apusul soarelui.

Prezentările se făcură aproape în momentul când Mees Opp pleca, și schimbă câteva politețuri, care nu duseră la nimic, dar Dantry descoperi că era atât inteligentă, cât și francă, și-și spuse: „Va fi interesant să stăm de vorbă. Cred că a trecut prin tot felul de întâmplări extraordinare!” Dar, când o întrebă despre viitoarea ei vizită la Nivandrum, doctorița îi răspunse:

— Mai vin peste șase luni. Înțelegeți, nu pot ajunge aici decât de două ori pe an... și, uneori, nici măcar atâta.

Dantry și Rasmussen o conduseră până la debarcader, și rămaseră acolo uitându-se după ea până când barca *wallum* cu care pleca dispăru dincolo de insula cea mai apropiată.

— Lui Sandy Carleton i s-a mai născut o fetiță, anunță Rasmussen, aproape ca și cum Dantry ar fi locuit în

Nivandrum de zece ani, nu doar din ajun.

Apoi, dintr-odată, îl întrebă:

— Îți place vânătoria?

— Da. Când nu am altceva de făcut.

— Sandy e un *shikari* excelent. Iar sus, pe dealuri, sunt niște locuri de vânătoare minunate. Nicăieri în lume nu mai găsești așa ceva, adăugă el, cu un gest spre munții albaștri acoperiți de jungla udă de ploaie.

Dantry își spuse: „E și mai bine decât sperasem. Totul merge ca pe roate. Aici am să fiu, în fine, fericit”.

5

Sandy Carleton era un bărbat scund și gras, unul dintre acei omuleți extraordinar de grași care par mult mai agili și plini de vitalitate decât mulți oameni ce cântăresc pe jumătate cât ei. Pe insula principală, la o milă, două depărtare de cea a lui Dantry, avea un soi de incintă plină de căsuțe acoperite cu frunze de palmieri, construite una după alta pe măsură ce i se înmulțea familia tot mai numeroasă. La fel ca Rasmussen, venise la Nivandrum pentru a scăpa de o viață petrecută numai pe mări și oceane, ca să se așeze la casa lui, și tot ca Rasmussen, își luase repede o femeie creștină, dintre locuitorii insulelor. După nașterea primilor trei copii, se căsătorise cu ea, căci de-acum știa că-și găsisese locul pe care-l căuta, și că n-avea să mai plece niciodată. Soția lui, spre deosebire de Leah a lui Rasmussen, care era stearpă, se vădise incredibil de fertilă, iar acum, la patruzeci și opt de ani, avea momente când era cam greu pus la încercare pentru a-și hrăni și îmbrăca toți copiii, dar niciodată nu-și pierdea curajul, știind că o ducea mult mai bine decât ar fi făcut-o la Camden Town, iar copiii lui, deși trăiau numai cu orez și lapte de cocos și umblau mai mult în pielea goală, duceau

o viață mult mai fericită decât orice copii ar fi putut avea în mahalalele Londrei.

Mai știa și că erau niște copii mai sănătoși și mai frumoși decât ar fi avut vreodată acasă, cu acea femeie cockney pe care o părăsise cu ani în urmă. Îi plăceau copiii; nu-i păsa cât de mulți îi dăruia soția lui, și erau pe cât de zdraveni, pe atâta de frumoși. Unii dintre ei erau bruneți, iar alții, aproape la fel de blonzi ca el. Cea mai frumoasă era Maria, a doua născută, al cărei frate mai mare, Silas, s-a dus să lucreze pentru Dantry când i-a fost în sfârșit gata casa, astfel că a plecat de la Grand Oriental Hotel, mutându-se acolo.

Sandy nu avea nicio obiecție ca fiul lui să se angajeze ca servitor; dimpotrivă, i se părea o soluție potrivită pentru problema lui Silas, mai ales întrucât lucra la Dantry, care la vremea terminării reparațiilor îi devenise prieten aproape intim, după expediția de vânătoare pe care o făcuseră împreună în munți. Micul și durduliul cockney era un *shikari* iscusit.

Și-a dat seama dintr-odată că Dantry era un „gentleman”. Cu instinctul lui de englez, știa că fuseseră necesare zeci de generații pentru a produce un asemenea om, și-l respecta pentru asta. Era bucuros să-l lase pe fiul

său metis să muncească pentru Dantry, căci acesta, fiind un gentleman, avea să se poarte bine cu el și să-l învețe multe lucruri pe care nu le putea învăța decât de la un „gentleman”, lucruri de mare folos mai târziu în viață, indiferent pe ce drum o apuca. Dantry urma să facă din el un servitor bun și mult mai mult decât atât. Poate, cine știe... s-ar fi putut ca Rasmussen să moară într-o zi, și atunci Silas ar fi luat el în primire Grand Oriental Hotel.

În legătură cu copiii lui și viitorul lor, Sandy era realist, și făcea tot posibilul pentru a-i feri de acele concepții despre situația lor socială care distruseseră viețile atâtor alți metiși. Știa că locul lor era în Nivandrum. Făceau parte din poporul mamei lor, nu dintr-al lui, iar acesta, își spunea Sandy, cu gândul la propria sa copilărie plină de greutate și foame, era un noroc mai mare decât ar fi bănuț ei vreodată.

Uneori, vorbea cu Dantry despre problema asta, în timp ce stăteau amândoi lângă focul de nuci de cocos uscate, în curtea lui Sandy, seara, când Dantry pleca de-acasă, fiindcă nu mai suporta singurătatea.

Într-o seară, la scurt timp după ce se întorseseră din expediția de vânătoare, Sandy îl întrebă pe Dantry:

— Și cu femeile cum e? Vei trăi toată viața fără niciuna?

Dantry zâmbi, arătându-și dinții frumoși și puternici, și spuse doar atât:

— Nu știu.

— Cred că nu ești obișnuit să stai fără ele.

La auzul acestor cuvinte, Dantry izbucni în râs.

— Nu, spuse el, dar nici nu-mi pare rău să le las în pace o vreme.

De astă dată, Sandy fu cel care zâmbi.

— A, deci așa stau lucrurile...

— Ba nu, deloc... sau, cel puțin, nu total. E adevărat că am cunoscut doar o singură femeie pe care să mi-o doresc de nevastă - una care părea potrivită. Înțelegi ce vreau să zic... o femeie despre care simți că e pentru tine și așa va rămâne întotdeauna. Dar asta a fost demult. N-am mai văzut-o de ani de zile.

— Și de ce nu te-ai însurat cu ea?

— S-a măritat cu altul... un bădăran cu o avere de milioane.

Chipul de cockney al lui Sandy se zbârci într-o expresie șireată.

— Dacă era soiul ăla, spuse el, scuză-mă că ți-o spun... nu s-ar fi potrivit cu tine multă vreme.

Câteva clipe, Dantry rămase tăcut, pe gânduri, și chiar

și Sandy, care nu prea admira frumusețea masculină, privindu-l acum în lumina flăcărilor, îi observă farmecul, forma distinsă a capului și trăsăturile rasate. Era un cap aristocratic. Arăta aproape prea bine.

Apoi, Dantry se încruntă, ca și cum ar fi fost singur, ca și cum Sandy nici nu s-ar fi aflat acolo.

— N-a fost deloc așa. Am avut și eu o parte de vină. Amândoi am fost niște proști.

Și zâmbi din nou, aproape de parcă ar fi vorbit de unul singur.

— Totuși, eram niște tineri destul de atrăgători - așa cum erau tinerii din Londra după război. Ceea ce nu spune mare lucru.

— Și n-ai mai văzut-o niciodată de-atunci?

— O dată... de departe, într-un hotel din New York. Era cu soțul ei.

Romanticul din sufletul lui Sandy îl îndemna să meargă înainte. Nu văzuse niciun film în viața lui, nu avea romane pe care să le citească, așa că Dantry lua locul lucrurilor de acest fel.

— Se schimbase? îl întrebă.

— Nu mi-am putut da seama. N-am vorbit cu ea. Era destul de neplăcut că o vedeam doar, în cealaltă parte a

unei săli mari. Arăta la fel, doar că puțin mai... înăsprită.

— Mda, cred că era de așteptat, comentă Sandy.

Își aprinse din nou pipa, și continuă:

— Ei, și eu am lăsat în urmă, la Londra, o fată pe nume Sarah Jane, dar nu avea nimic deosebit. Nu cred că mi-a dus dorul. S-a măritat, cum mi-a scris bătrâna mea mamă, după niciun an de când am plecat eu ultima oară.

Trase din pipă un moment, apoi spuse:

— N-am de ce să mă plâng. În locul ei, o am pe mama tuturor puștilor ăstora. Niciodată nu m-a deranjat prea mult culoarea, și mi se potrivește destul de bine... nu mă supără cu nimic.

Îl privi atent pe Dantry, care se uita spre foc, și după un moment spuse:

— Se găsesc soluții și mai rele decât una dintre fetele astea de pe-aici.

— Da, uneori m-am gândit și eu la asta. Uneori, noaptea, nu pot să nu mă gândesc, doar că e așa de complicat...

— Nu-i atât de complicat pe cât crezi, replică Sandy, adăugând încet: știu la ce te gândești... la copii.

— Da... și la multe alte lucruri. Nu sunt deloc un om simplu.

— Îmi dau seama în ce sens situația ta e diferită. Probabil ai legături și responsabilități, acasă.

Era o tatonare, o vorbă aruncată de Sandy ca să vadă ce mai putea descoperi despre misteriosul trecut al prietenului său.

— N-am niciun fel de obligații, răspunse Dantry.

— Mă rog, oricum, e altfel... Să ai o turmă de copii metiși, cum am eu... Pentru tine, ca gentleman, se schimbă treaba.

— N-ar fi cazul.

— N-o fi, dar așa e. Nu prea pot să-ți explic ce vreau să zic.

Dantry nu-i răspunse, iar Sandy vorbi mai departe:

— Când am venit aici, am lăsat totul în urmă. Nu mi-a fost foarte greu, fiindcă nu prea aveam ce să las, iar ceea ce-am lăsat nu-mi prea plăcea, doar o mulțime de amintiri dintr-o copilărie chinuită de muncă și foame. Cu tine n-a fost la fel.

— Omul mai poate avea și multe alte feluri de amintiri, replică Dantry, diferite poate, dar la fel de neplăcute. M-am săturat de Europa.

— Totuși, pentru tine nu-i același lucru.

— Da, cred că nu e.

Sandy pufni în răs.

— Când m-auzi cum vorbesc, ai crede că-s un afurisit de pește.

Dintr-odată deveni mai timid.

— Mi-e greu să-ți explic unde bat, doar că aș vrea să-ți meargă totul bine. Rasmussen și cu mine vrem amândoi să rămâi aici... definitiv. Ești o companie plăcută, cum s-ar zice, ridici moralul comunității. Dacă ai avea o femeie, n-ai mai fi așa de nervos.

— Mulțumesc, răspunse Dantry, strângând din fălcile în unghi ascuțit. Oricum voi rămâne aici... cu sau fără harem.

— Asta-i bine. O să ne distrăm de minune. Încă nu te-am dus la pescuit... cu făclia și sulița. Ăla, da, sport! Despre femei n-o să mai vorbim. E un subiect destul de tulburător, întotdeauna, dar dacă te pot ajuta vreodată, doar să-mi dai de veste. Aici, le sunt destul de simpatic tuturor. Cei mai mulți i-ar face o favoare unui prieten al meu, mai ales de vreme ce orice fată ar pleca de-acasă, de la părinți, oricând, pentru un băiat arătos ca tine, cu o casă mare, gramofon și pian.

— În regulă, iar acum, am să mă duc în patul meu cel singuratic.

Și, când se ridică să plece, observă dintr-odată că fata

cea mare a lui Carleton, Maria, stătea în ușa, iar la vederea lui se retrase brusc, intimidată, și dispăru. Nu era pentru prima oară când o bănuia că s-ar fi uitat după el. Dădu să-i spună lui Sandy: „Spune-i fiicei tale că n-are de ce să se teamă de mine”-dar, după conversația pe care o avuseseră, se gândea c-ar fi putut să sune cam ciudat, așa că-și ținu gura.

În timp ce mergea cu canoea spre insula lui, întoarse o dată capul ca să se uite înapoi, către curtea lui Sandy, și-l zări pe trupeșul său prieten instalându-și undițele pe dig – undițele care urmau să aducă mâncarea de a doua zi pentru acea familie enormă și fericită, și dintr-odată simți un val de căldură cuprinzându-i inima, ceea ce-l surprinse, căci trecuseră atâția ani de când nu mai avusese asemenea sentimente pentru cineva... Și-și spuse: „Poate că va fi totul bine. Poate că am renăscut. Numai de-aș putea să mă întorc până la capăt...”

Acasă, în patul din dormitorul mare de la etaj, cu vedere spre golf, având un brandy cu sifon alături, rămase treaz multă vreme, gândindu-se la conversația avută lângă focul din curtea lui Sandy, din care își amintea mai ales o frază: „Cred că n-ai renunțat de tot la cealaltă viață”.

Sandy nu era un băiat prea deștept, dar avea istețimea

oricărui cockney, mai cu seamă marinar, iar lui Dantry, pe negândite, i se părea că pusese degetul pe rana care-l dureau cel mai rău. Era adevărat, într-un fel, chiar renunțase la viața cealaltă. Aici, în casa asta, cu gramofonul și pianul, cu cărțile și ziarele din Apus, nu trăia la fel ca Sandy și Rane. Într-un fel, era o existență artificială, separată de viața din Nivandrum. Și, doar puținel cam beat pentru prima oară de când debarcase de pe *Vivandiere*, zâmbea și-și spunea: „Poate că o iau iar de la capăt. Poate încerc să fiu și cu slănina-n pod, și cu buzele unse. Poate că nu vreau să renunț la nimic”. Și apoi: „Poate că totul e numai fiindcă acum casa e terminată, și nu mai am destule de făcut”.

Probabil tocmai de aceea îi revenise starea de nervozitate, probabil că de-asta, împotriva propriei dorințe, se gândea iar la femeii. Apoi, își mai turnă un brandy cu sifon, îl bău și răsfoi un număr din *The Times* vechi de șase săptămâni, iar când îl fură somnul, era din nou fericit și împăcat, ascultând prin somn sunetul îndepărtat al tubelor și al flautelor care plutea printre insule.

6

Sosise vremea pentru vizita lui Mees Opp, iar casa era în sfârșit terminată. Din momentul când plecase de pe *Vivandiere* și începuse să-și ocupe mintea cu această idee, se simțise schimbat și încărcat din nou cu energie. Cu fiecare scaun nou, cu fiecare dală de faianță și geam, îndrăgea tot mai mult bătrâna casă, până când, după un timp, stând să se gândească, ajunse la concluzia că era un soi de simbol al propriei lui existențe – o casă abandonată, pustie, plină doar cu amintiri, în curs de ruinare, care era restaurată, redecorată și făcută să fie din nou locuibilă și umană; iar de-a lungul acelor luni, reușise să se piardă în casă și în peisajul din Nivandrum – scăpând de acel sine însuși atât de îngrozitor de care fugise atâta vreme, sinele pe care-l ura pentru trădarea lui, pentru egoismul lui, pentru disperarea și lașitatea lui, pentru toate acele trăsături pe care niște oameni ca Rasmussen și Sandy nu i le vedeau niciodată, fiindcă erau simpli și inocenți, și fiindcă țineau la el.

Abia când munca fu aproape gata și plecă de la hotelul lui Rasmussen ca să locuiască în casă, începură să apară momente când eul celălalt revenea – momente când nu

mai avea nimic de lucru și se plictisea, când nu mai putea citi un cuvânt în cărțile primite de la Londra, nici să mai asculte plăcile de gramofon trimise de la New York, când din cauza arșiței nici nu putea să se mai gândească la pescuit. O vreme, încercă să-l învețe pe Silas să gătească mâncăruri europene. Băiatul era sânguincios și isteț, dar după un timp Dantry se plictisi și de această idee. Cânta la pian și pescuia, îi vizita pe Rasmussen și Sandy, dar mai erau destule ore din zi... ore lungi... când nu avea nimic altceva de făcut decât să se gândească; iar acum, când casa era terminată, constata că tot timpul se gândise la trecut și la lumea pe care o lăsase în urmă, nu cu regret, ci fiindcă viața din Nivandrum era, într-un fel, lipsită de realitate, și pentru că trecutul, fiind mai real pentru el, îi era mereu alături, în așteptare.

Serile erau cele mai neplăcute, în acel moment când soarele se scufunda în Oceanul Indian. Părea să stea o clipă suspendat deasupra zării, iar bărcile pescarilor năvăleau peste Marea Barieră ca să ajungă în golf înainte de căderea nopții. Apoi, un moment, pământul părea să-și întrerupă orice mișcare. Briza dinspre mal se oprea, înainte de a începe cea din larg. Aerul era încremenit și încins, după care, în timp ce soarele cobora dincolo de

orizont, ieșeau șacalii la poalele colinelor din spatele orașului, iar urletele lor lugubre răsunau cu ecouri peste lagunele și canalele de lângă golf. Peste tot, de jur împrejur, în aerul cald și neclintit, plutea acel miros de seară al fumului și mirodeniilor, al iasomiei și al bălților cu manglieri, toate amestecate într-o aromă care era a Nivandrumului însuși. La ora aceea începeau să bată tobele, ropotul lor plutind peste apele nemișcate în timp ce se înnopta, iar peste sunetul tobelor se înălța cântarea mai înaltă a câte unui flaut sau două. Muzica răsună înainte, în fiecare seară, până târziu după miezul nopții, nostalgică, neliniștită, trezind vechi doruri după o viață care era mai bună decât orice viață ar fi putut să fie, redeșteptând amintirile vechii case unde Dantry își petrecuse copilăria, și mai demult, mai departe, amintiri stranii, aproape atavice, ale unor lucruri care fuseseră visate. Sunetul îi devora sufletul. Atunci, se gândea din nou la Alix, și uneori visa cum ar fi fost viața dacă nu erau niște nechibzuiți și se iubeau în continuare. Iar fantoma ei venea iar la el, făcându-l să reflecteze cât de perfectă ar fi fost Alix în casa aceea frumoasă, cât de mult i-ar fi plăcut acest loc și această viață. Dacă el n-ar fi fost un nătâng, s-o piardă, niciodată n-ar mai fi existat altă femeie în viața

lui.

„Dar și ea a fost o neghioabă”, își spuse, cu înverșunare. „Amândoi am fost niște nătărăi. Împreună, aveam tot ce ne-am fi putut dori – tot ce-ar putea cere niște oameni – și la toate le-am dat cu piciorul”.

După care o uita iar, auzind sunetul tobelor care nu contenea niciodată. O vreme, nu le mai auzise numai fiindcă plecase departe de Nivandrum, foarte departe. Era într-un club de noapte din Londra, imediat după război, și o vedea intrând pe ușă, o vedea pentru prima oară, frumoasă, strălucitoare, proaspătă, cu acel aer inocent pe care părea să-l păstreze tot timpul. Sau, era în casa aceea de pe malul mării, iar prin perdelele de creton decolorat intra lumina dimineții, și ea era lângă el, și amândoi erau tineri și nepăsători și îndrăgostiți. Și încerca să-și imagineze cum era ea acum, și-l cuprindea teama, pentru că se cunoștea pe el însuși și știa ce fusese cândva. Și, în cele din urmă, râdea de sine și-și spunea: „Mă port ca un caraghios dintr-o melodramă. Dacă ne-am întâlni din nou, probabil ne-ar fi silă unuia de celălalt – sau, mai rău, ne-am plictisi de moarte”.

Sunetul tobelor revenea, iar Dantry își amintea ce spusese bătrânul olandez Tobias, în Sumatra, când le

asculta: „Dacă un om le aude destul de mult, sau omoară pe cineva, sau se sinucide”.

Era cel mai frumos moment al zilei, și în el ar fi trebuit să-și afle liniștea, dacă n-ar fi fost și momentul când se simțea cel mai singur și lipsit de prieteni, când până și Rasmussen și Sandy îi păreau doi străini. Existau ocazii când urletele șacalilor îl umpleau de groază la gândul orașului mort și al ținuturilor sălbatice din spatele lui, al oamenilor care erau atât de prietenoși și totuși atât de ciudați, al fermecătorului golf înfundat și al munților împăduriți cu junglă de dincolo de el. Era o frică fără nume, de nedescris – frica unui om pierdut și condamnat, prins și închis în temnița propriului său caracter și destin. Profetesa Leah nu-l vedea niciodată în asemenea momente; dacă l-ar fi văzut, s-ar fi simțit victorioasă.

După care, încetul cu încetul, i se părea că începea să descopere ce anume nu era în regulă. Nu cu Nivandrum era problema, ci cu el însuși, vechiul său eu se ținea de el ca o umbră. Și încerca să ducă viața unui om de lume, sofisticat, într-un loc care era primitiv și simplu, sălbatic chiar, așa că, într-un fel, se izola în spirit chiar și de oamenii de aceeași rasă cu el, ca Rasmussen și Sandy. Ei erau fericiți, i se părea, la fel de fericiți cum fusese Adam

în Grădina Raiului, înainte de căderea în păcat, fiindcă lăsaseră complet Europa în urmă. Acum erau ai acestei țări; Dantry nu-și avea locul aici, și probabil nici n-avea să și-l afle vreodată.

Așa că, după un timp, începu să creadă că greșise imaginându-și că-și putea construi în Nivandrum o viață, în vechii termeni. Începu să creadă lucrul pe care-l știa deja, deși mintea lui refuza să-l recunoască, și anume că greșea gândindu-se că ar fi putut trăi fără femei, că tocmai el, un om atât de senzual și indulgent cu sine, și răsfățat, ar fi putut duce o viață de pustnic.

Și totuși, nu-și dorea o femeie așa cum erau ale lui Rasmussen și Sandy – femei care făceau parte din viața lor. Soția lui Sandy făcea copii iar și iar, a lui Rasmussen era superioară, dominatoare, puțin cam sinistă. Și, în sfârșit, îi trecu prin minte că, în țara aceea, puteai avea o femeie în termenii pe care-i doreai, o puteai avea oricând voiai, ca să-ți liniștească sufletul și să-ți astâmpere dorințele neliniștite, să te distreze și să-ți facă plăceri, să umple acele ceasuri din zi care erau bântuite de fantome. Puteai s-o alungi când n-aveai chef de ea. Nu ți-ar fi otrăvit întreaga viață cu scene și istericale, reproșuri și gelozie, așa cum aveau obiceiul femeile din Apus. Ai fi putut,

eventual, să cazi la un compromis, un compromis hedonist minunat între vechea viață și cea nouă, prin care căpătați tot ce doreai și dădeai numai ceea ce-ți era ușor și comod să dai.

Și astfel, începu să se uite la femeile din Nivandrum într-un mod nou, nu ca la niște ființe pe care era mai bine să le ocolești, ci ca la făpturi demne de a fi studiate cu sânge rece, așa cum un expert studiază vitele de rasă pentru a le descoperi pe cele mai bune, mai frumoase și mai docile. Le privea deja în felul acesta, când Sandy Carleton îi vorbi despre nevoia de a avea o femeie în viața lui, iar atunci, împotriva propriei sale voințe conștiente, aproape fără să știe, se hotărâse deja.

O alesese chiar pe fiica lui Sandy – pe Maria.

De multă vreme îi trezise interesul, de când fata trecuse cu atâta sfială pe lângă masa lui, ducându-se s-o cheme pe Mees Opp; dar abia când o zărise pe neașteptate la lumina focului, în ușa casei lui Sandy, își dăduse seama pentru prima oară că ea era aleasa. Ceea ce-l cucerise era tocmai timiditatea ei. Celelalte fete din *Vivandiere* erau destul de îndrăznețe, etalându-și farmececele, așteptându-l pe dig, ambițioase, cochete și nedumerite că nu părea nici măcar să le bage în seamă. Pe Maria n-o văzuse decât în

penumbră, sau prin câte un tufiș des de bougainvillee.

De două ori, înainte de seara aceea, o văzuse la el în grădină, de la distanță, când venea la fratele ei, Silas, iar apoi, într-o zi, la scurt timp după discuția cu Sandy, în timp ce citea pe balcon cu un pahar de brandy alături, își dădu încet seama că era privit de cineva sau de ceva.

De mult timp fusese cu nervii întinși la limită și, în unele momente, suferise de o anormală conștiință a unor lucruri pe care în mod normal nu le-ar fi observat, așa că, pentru a deveni mai insensibil, se apucase iar de băut, și acum, în timp ce stătea citind și bând, refuză să cedeze nervozității, să se întoarcă și să descopere cine sau ce se tot uita la el într-un mod atât de iritant. Vreme de cinci minute, de zece, tot încercă să rămână concentrat asupra cărții, dar cuvintele nu făceau decât să i se înțețoseze înaintea ochilor, iar sensul frazelor tipărite îi scăpa cu totul. Când în fine senzația de a fi privit deveni insuportabilă, întoarse dintr-odată capul, brusc, dar nu atât de repede încât să vadă mai mult decât o străfulgerare de sari alb dispărând printre florile de croton.

Această experiență îl nemulțumi, dar îi și plăcu. Era iritat de impertinența fetei, iar vanitatea-i era satisfăcută de interesul ei. După care, dintr-odată, izbucni în râs,

spunându-și: „Cred că, dacă ar fi să-mi joc rolul cuvenit, dac-ar fi să mă port așa cum fac bărbații în filmele cu acțiunea în Est, aş alerga după ea și aş duce-o pe sus înapoi în casă”.

Instinctul îl înștiința că asta ar fi trebuit să facă, dar simțul ridicolului îl ținea pe loc. Nici chiar aici, în Nivandrum, nu se prea putea vedea pe sine într-un asemenea rol, cel puțin fără să se simtă comic și stânjenit. Știa că nu era un om al cavernelor și nici total ticălos. Metodele lui fuseseră întotdeauna mai subtile, parțial fiindcă i se întâmpla destul de rar să găsească urmărirea de partea lui, și în parte pentru că, în urma unei îndelungate experiențe, subtilitatea urmăririi sporise plăcerea de a cuceri și a consuma. Și astfel, cu voința paralizată, nu făcu nimic, și nu peste mult văzu în depărtare o siluetă albă, traversând golful spre locuința lui Sandy.

După asta, interesul lui față de acea fată începu încet să atingă proporțiile unei obsesii, așa că, în cele mai neașteptate momente ale zilei, când citea sau pescuia, ori când lua masa de unul singur, se pomenea cu gândul la ea, o vedea în minte, făcea tot felul de speculații. Apoi, de la o vreme, începu să bea seara mai mult ca oricând, așa

că la ceasul nostalgic dintre amurg și întunecare era prea afumat ca să-i mai pese.

Nu-i era ușor. Nu voia să se însoare cu fata; nici nu se gândea; și nu voia nici s-o seducă pe fiica unui prieten. Existau momente când se gândea să-i facă o declarație deschisă lui Sandy, să-i propună s-o ia pentru atâta vreme cât îi convenea lui, cu un aranjament reprezentând o sumă de bani cum nimeni din Nivandrum nu mai primise vreodată, iar căreia el nu i-ar fi simțit deloc lipsa. Faptul că nu vorbise niciodată cu fata nu-i atenua obsesia, ba încă părea s-o agraveze. După câțva timp, își spuse: „Dac-o văd limpede, dacă vorbesc cu ea, s-ar putea s-o uit. S-ar putea să scap de toată pacostea asta”.

Astfel, în continuare stătu atent să descopere când mai venea pe insulă ca să-și viziteze fratele. Se pomeni stând ca prostul la etajul casei, așteptând-o. Trecură două zile, apoi încă una, și în sfârșit, într-a patra, o văzu printre frunzele cocotierilor, venind cu o luntre peste apele dintre insula mare și cea mică. Încercă să se uite cu binoclul, dar copacii îi tăiau vederea, așa că nu se alese cu nimic.

O găsi în bucătărie, ajutându-l pe Silas la pregătitul mesei. Apropiindu-se cu repeziciune, o prinse într-un colț, ca să nu poată scăpa. La vederea lui, fata se ridică grăbită

în picioare, ca o slujnică, și se întoarse puțin în altă direcție. Era îmbrăcată în sariul alb, acel sari ceremonial al țării, cu o coroniță de iasomie peste cocul negru și lucios dinapoia capului ei micuț. Întorsese repede privirea, dar nu destul de repede, căci Dantry apucase să vadă, în lumina arzătoare a amiezii, că era mai frumoasă decât își imaginase.

O clipă, rămase tăcut, după care o pofti:

— Te rog, stai jos.

Își dădea seama că tremura puțin, iar chipul i se înroșise ca al unui școlar la prima petrecere... chipul lui, al lui Tom Dantry, pe care nicio femeie nu mai fusese în stare să-l zăpăcească, de la vârsta de cincisprezece ani.

Apoi, spuse:

— Cred că tu ești Maria.

Cu privirea încă în jos, fata răspunse încet:

— Da, sahib.

— Cred că vii des pe insulă... cât de des dorești.

Îi privi din nou îmbrăcămintea, și o întrebă:

— Azi e vreo sărbătoare?

Continuând să-și ferească privirea, fata răspunse:

— Nu, sahib.

Imediat după aceea, Dantry se întoarse brusc și ieși din

bucătărie, fiindcă nici nu se putea gândi cum ar mai fi putut continua conversația. Stătu multă vreme așezat pe terasă, simțindu-se ca un prost, incapabil să descopere de ce fata aceea sfioasă, pe jumătate sălbatică, îl tulburase atât de profund, și nu peste mult o văzu în canoe, traversând din nou apele albastre spre casa tatălui ei. Acum știa cum arăta la față, iar asta nu rezolvase cu nimic situația, ba chiar dimpotrivă.

În seara aceea, când se duse să joace cribbage cu Rasmussen, se îmbătă atât de rău, încât acesta trebui să-l ducă el acasă. Când Rasmussen se întoarse la Grand Oriental Hotel, Leah îl aștepta. Nu scoase o vorbă. Își privea doar soțul, dar în ochii ei strălucind de răutate se citea limpede: „După cum vezi, a început”.

Timp de aproape trei săptămâni, așteptă, gândindu-se ba la una, ba la alta, dar fără să facă nimic. Bea mai mult decât oricând în viața lui, nu numai din cauza ciudatei pasiuni profane pentru fata aceea, ci și fiindcă se ura pe sine însuși. În câte-o zi era hotărât să se ducă direct la Sandy, chiar și ca să-i ceară fiica în căsătorie, dacă altfel nu se putea, iar a doua zi ideea îi ieșea complet din cap, convins că dacă se combina odată cu ea, acesta avea să fie primul capitol dintr-o poveste monstruos de asemănătoare cu ale altor o mie de bărbați albi. Mai întâi, lua pe el un sarong, apoi se îmbăta toată ziua, iar după un timp trecea la opiu, și în sfârșit, într-o zi, avea să moară, uitat de toată lumea și de nimeni regretat. Detesta toate aceste gânduri. Sandy avea dreptate. Pentru el și Rasmussen, lucrurile stăteau altfel, o asemenea situație era simplă, ușoară și firească.

Își spunea iar și iar: „Numai de-aș fi la fel ca Sandy sau ca Rasmussen...” Dar nu era.

Nu voise să ajungă aici. Sperase ca în Nivandrum să-și găsească liniștea. Maria, și băutura și opiul i-ar fi adus un dram de liniște, dar nu pe asta o căutase.

Și-i era și rușine că o fată cu care abia dacă schimbuse câteva cuvinte îi trezea o dorință atât de profundă și durabilă. Căci, de-acum, știa că sentimentele pe care i le nutrea nu erau deloc simple. Nu mai trăise niciodată așa ceva, o stare atât de violentă, de chinuitoare, încât în momentele de trezie i se părea o pedeapsă pentru toate apucăturile lui de fustangiu dinainte de a fi venit la Nivandrum. Știa că suferea la fel ca femeia aceea isterică din hotel, la Penang, când o părăsise. Căzuse și el prins, la fel cum le prinsese pe altele, și nu o dată sau de două ori, ci în nenumărate rânduri. Nu-și închipuia că ceea ce simțea pentru Maria ar fi fost iubire. Cum să iubești o fată cu care n-ai vorbit aproape deloc, pe care abia o cunoști, o fată pe jumătate sălbatică și care abia știa să citească sau să scrie?

„Poate că îmbătrânesc”, își spunea el. „Poate că nu e decât pasiunea unui bătrân senil pentru o tânără fecioară”. Iar acest gând îl făcea să-i vină rău, căci era un bărbat pentru care tinerețea fusese totul, tinerețea luminoasă a unui om care arăta bine și avea farmec, avere și libertate.

Apoi, într-o zi, în timp ce citea pe terasă, ajunsese la un paragraf care părea scris anume pentru el. Îl citi de două

ori, cu atenție:

„Dans la damnation le feu est la moindre chose; le supplice propre au damné est le progrès infini dans le vice et dans le crime, l'âme s'endurcissant, se dépravant toujours s'enfonçant nécessairement dans le mal de minute en progression geometrique pendant l'éternité”¹.

Când atât Rasmussen, cât și Sandy, i-au sugerat că bea prea mult pentru o climă ca aceea din Nivandrum, Dantry a răspuns doar atât:

— E-n regulă. O să treacă. E doar o treabă temporară.

Leah, însă, **știa**, și în cele din urmă îi spuse lui Rasmussen:

— Despre Maria e vorba. Fata lui Sandy. Asta-i problema cu el.

— Abia de a zărit-o, replică Rasmussen.

În loc de a-i răspunde, Leah ridică doar din umeri.

— De unde știi? insistă el.

— Știu și atât.

— Păi, și de ce n-o ia, ca să termine odată?

— Un bărbat ca el? E prea măreț pentru oricare dintre

¹ „În damnare, focul e cel mai puțin important; supliciul propriu osânditului este înaintarea infinită în viciu și în crimă, sufletul înăsprindu-se, depravându-se mereu, afundându-se inevitabil în răul clipei, într-o progresie geometrică, la nesfârșit”. (n.t.).

noi, spuse ea, cu o notă de dispreț în voce.

— Nu e nevoie să se însoare. Sandy n-ar avea nicio obiecție, dacă se poartă frumos cu ea.

— Nu asta-l frământă, răspunse Leah. Îi e frică de el însuși... nu la Sandy sau Maria se gândește. E bântuit.

— Bântuit? repetă Rasmussen.

— Da, bântuit de sine. Cei mai mulți dintre bărbații care se apucă de băut sunt bântuiți.

Și, în timp ce stingea luminile, mai adăugă:

— Ai să vezi.

Când Rasmussen urcă scara barocă, spre patul lui, Leah nu-l urmă. În schimb, continuă să stingă lămpile, lăsând doar una, iar după ce urcă și ea la etaj, ca să asculte la ușa soțului ei și să se asigure că adormise, ieși din casă, dezlegă o canoe de la debarcader și porni spre locuința lui Sandy. Nu intră în curte, ci își continuă drumul până la o insulă aflată mai încolo, înconjurată de mlaștini cu mangrove și ascunsă într-o mică lagună. Se orienta destul de ușor, la lumina lunii pline, căci cunoștea încă din copilărie toate golfurile și insulițele. După ce înconjură parțial insula rotundă, ajunse la o breșă între mangrove și, intrând cu canoea prin ea, îi înfipse prova, cu puterea unui barcagiu încercat, în mîlul gros al malului, lângă altă

barcă deja legată acolo. Porni apoi prin junglă, pentru a ajunge în sfârșit într-o poieniță de lângă o colibă dărăpănată. Acolo, în lumina lunii, o găsi pe Maria așteptând-o.

La vederea ei, fata se ridică în picioare, cu sfială, și se apropie fără o vorbă. Leah îi spuse:

— Merge. Astă-seară iar s-a îmbătat.

Apoi, în timp ce Maria o asculta în tăcere, se așeză cu picioarele încrucișate și fața spre lună, și recită o lungă rugăciune, adresată nu lunii, ci Zeului Râului, care închisese portul și-i alungase pe albi pe care Leah îi ura. După ce termină, mai rămase o vreme într-un fel de transă, în timp ce fata o privea, tremurând ușor de frică. Apoi, deschise în sfârșit ochii și se uită la Maria. Îi spuse:

— Trebuie să te duci la el. E laș. E speriat. E bântuit. Acum ți-a venit ție rândul să faci ce ai de făcut.

Și-i dădu fetei un talisman, iar Maria plecă, singură prin jungla deasă, spre deschizătura dintre mangrove, unde luă barca și porni spre curtea lui Sandy.

După plecarea Mariei, Leah intră în colibă și, dintre gunoaiile care zăceau pe jos, scoase o figurină cioplită grosolan în piatra roșie și moale care se găsea în munți. Era bondoacă, obscenă, reprezentându-l rudimentar pe

Zeul Râului, care aducea rodnicia și zădărnicea planurile albilor, ucigându-le câștigurile și apărând de ei toată valea cea largă care urca spre podiș. Sculptura era mânjită de sângele a nenumărate sacrificii.

Singură, în lumina lunii care șiroia pe ușă, se prosternă în fața idolului și începu să i se adreseze în scâncete melodioase, făgăduindu-i că avea să apere golful, că avea să-i alunge pe albi care veneau acolo ca să înlăture Marea Barieră, pentru a-și aduce iar vapoarele printre insule. Când termină, se ridică și merse în spatele colibei, unde erau legați o capră și doi iezi. Luându-l pe unul dintre ei în brațe, îl aduse în colibă, în timp ce iedul se zbătea behăind, iar după ce scoase și un cuțit dintre resturile de pe jos, îi tăie beregata și-l ținu deasupra statuetei, până când i se scurse tot sângele și muri.

În Grand Oriental Hotel, Rasmussen se trezi din somn pe la ora două noaptea și, întorcându-se, constată că Leah nu era lângă el, în patul lat, de două persoane. Descoperirea nu-l îngrijoră, fiindcă de multe ori se întâmplase același lucru. Ori de câte ori era lună plină, Leah pleca în toiul nopții, unde anume Rasmussen nu știa, și nici nu-l prea interesa, atâta vreme cât îi era o tovarășă bună de pat și gătea bine, iar vrăjile ei îl lăsau în pace și liniște.

În seara următoare, Dantry veni la Grand Oriental Hotel, treaz. Era palid, dar îngrijit și nu bău deloc. În aproape tot timpul serii stătu tăcut. Leah, în colțul ei, cu un aer umil, lucra la broderia pe care o învățase de la călugărițe pe vremea când în Nivandrum încă mai era o mănăstire. În timp ce broda, îl privea cu o expresie sinistru-triumfătoare în ochii ei negri și strălucitori.

La miezul nopții, Dantry se ridică și-i spuse lui Rasmussen:

— Noapte bună și rămâi cu bine. Măine, plec cu trenul de dimineață.

— Și când te întorci?

— Nu mă mai întorc.

Rasmussen îl privi tăcut, intimidat și destul de emoționat, fiindcă Dantry îi plăcea mult.

— Dacă tu și Sandy vreți lucrurile din casă, continuă acesta, împărțiți-le între voi.

Atunci, Rasmussen reuși să spună:

— E o veste destul de neașteptată. Ne obișnuiserăm cu tine. O să ne lipsești. Fără tine, nu va mai fi la fel.

— O să vă scriu. Poate, câteodată... peste vreun an, sau cam așa ceva... am să mai vin în vizită.

— De ce pleci?

— Nu pot să-ți spun. Eu mereu trebuie să plec. Circul de ani de zile, oriunde aş ajunge. Nu pot sta mult timp pe loc.

Şi, întorcându-se, mai spuse:

— La revedere, Leah.

Femeia se ridică şi porni din colţul ei, lăsându-şi jos broderia pentru a-i da mâna, deşi n-o făcea decât de hatârul lui Rasmussen. În gestul ei nu se simţea nicio emoţie. Nu-l plăcea pe Dantry cu nimic mai mult decât în acea primă zi, cu peste un an în urmă. Spuse doar atât:

— La revedere, domnule Dantry.

Apoi, Dantry cuprinse cu braţul umerii laţi ai lui Rasmussen, spunând:

— Ai fost bun cu mine. Te invidiez. Îţi mulţumesc.

Şi o luă grăbit din loc, pe cărarea de sub cocotierii care-i plăcuseră atât de mult.

După plecarea lui, Rasmussen făcu o încercare jalnică de a râde, spunându-i lui Leah:

— Ei?

De data asta, se înșelase: Dantry pleca, fără să se fi întâmplat nimic.

— Călătorie sprâncenată, replică ea. Dacă se duce.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Vreau să spun, *dacă* se duce.

După care stinse luminile și-l urmă la etaj.

În timp ce zăceau în pat, pe întuneric, doar cu sunetul tobelor să risipească tăcerea, Rasmussen constată că nu reușea să adoarmă – el, care întotdeauna dormea buștean. Se gândea întruna la Dantry. Acum, că plecase, Rasmussen descoperi că nu-i părea rău. Era ciudat, dar dintr-odată nu-i mai simțea lipsa. Ba chiar, stând astfel între somn și trezie, îi venea greu să-și aducă aminte ce fel de om era. Nici măcar chipul lui nu și-l amintea prea bine. Parcă nici n-ar fi trecut vreodată prin Nivandrum. Nu dăduse nimic și nu lăsase nimic în urma lui. Nici măcar prieteni nu fuseseră, i se părea hotelierului, în timp ce zăcea fără să poată adormi, în arșița nopții.

Nedumerit, Rasmussen cel simplu în gândire nu-și putea spune decât atât: „Îmi pierd mințile”.

Lângă el, Leah dormea mulțumită. Nu voise să-l alunge pe străin de pe insulă. Ceea ce căutase era mai rău decât atât. Îi promisese Zeului Râului că avea să-l distrugă.

În timp ce mergea cu barca înapoi prin întuneric, Dantry își regăsise liniștea, pentru prima oară în câteva săptămâni de zile – acea liniște care nu dăinuia niciodată, cumplita, înșelătoare, iluzoria liniște care-l cuprindea de fiecare dată când dădea bir cu fugiții, fiindcă în adâncul inimii crezuse întotdeauna că următorul loc unde ajungea avea să fie cel căutat, că acolo viața va fi suportabilă.

Câtva timp, lăsă canoea să plutească la întâmplare, stând nemișcat, cu privirea spre stelele care, în noaptea blândă și neagră din Nivandrum, păreau niște mici felinare suspendate pe cer. În depărtare, de pe toate insulele din jur, se auzea eternul sunet al tobelor și firul subțire de muzică a flautelor. Peste tot, printre palmieri, luceau micile focuri de coji de cocos, și știa că în jurul fiecărui foc stătea câte un mic grup de oameni, bârfind, cântând, bătând tobele, relaxați, fericiți și prietenoși. El, însă, nu aparținea niciunuia dintre acele grupuri. Chiar și când stătea cu prietenii lui Sandy în jurul focului, aceștia plecau nu peste mult, luând-o spre altă curte, pentru a-i lăsa singuri. Iar Maria era întotdeauna prima care se pierdea în întuneric.

Nu, nu avea ce căuta în acel loc, cel mai fermecător și mai liniștit din toate. Și fugea din nou. Ei bine, de astă dată urma să fie pentru ultima oară. Alte ocazii n-aveau să mai fie. Încercase aproape peste tot, iar locurile erau mereu la fel. Întrucât fuga nu-i folosea la nimic, avea să se întoarcă în Europa sau în America, încercând să se piardă acolo. Avea să se ducă la Colombo și să ia primul vapor spre casă.

Era o senzație plăcută... aceea de a fi luat o hotărâre, de a pleca din Nivandrum, părăsind casa aceea pe care, scurt timp, o iubise atât de mult. Era mai bine să se desprindă imediat, să plece repede, fără să ia cu el nimic altceva decât niște haine. Semăna puțin cu o renaștere, atâta doar că i se mai întâmplase de atâtea ori... Un moment, pradă noului său sentiment de triumf, iubi din nou Nivandrumul, acum că pleca, la fel de mult ca în prima dimineață când stătuse cu Rasmussen și cu căpitanul breton în sala mare și boltită de la Grand Oriental Hotel. Apoi, încet, își cufundă din nou padela în apa caldă și limpede, care cu fiecare mișcare a lopeții plescăia în întuneric, cu sclipiri și scânteieri de mii de culori fosforescente.

„Atâtea culori, atâta frumusețe”, își spuse el, „născându-se din putreziciune – din descompunerea a

milioane de trupuri mici, moartea a miliarde de vieți minuscule...” Și se întrebă dintr-odată dacă, de pe o altă planetă, cum era luna, tot pământul arăta fosforescent.

Plutind pe jumătate în derivă, canoea ajunsese în sfârșit la baza mării scări de unde, cu mult timp în urmă, preoți și războinici, aventurieri și negustori bogați, pășiseră în bărcile care-i duceau prin portul cândva atât de aglomerat. După ce legă canoea, stătu un moment să asculte din nou tobele din depărtare și clipocitul apei, care întotdeauna îi aduceau în suflet o oarecare liniște. „Apa”, își spuse el, „orice altceva s-ar întâmpla, niciodată nu voi trăi departe de sunetul apei. „Și, în timp ce se întorcea să urce treptele spre casă, descoperi un lucru extraordinar. Pentru prima oară de când locuia în casa aceea, la întoarcere vedea o lumină în dormitor. De mult îi dăduse ordin lui Silas să nu lase niciodată lumina aprinsă, fiindcă atrăgea insectele.

Urcă repede scara cea mare și, când ajunsese sus, văzu că în cameră nu era doar lumină, ci și o persoană așezată – o femeie în haine europene, purtând o pălărie mare, acoperită cu flori. Stătea lângă lampă, cu spatele spre ușă, privind imaginile dintr-un ziar londonez ilustrat dintre cele ce se aflau mereu pe noptieră, barometre ale propriilor sale nostalgii ocazionale după Anglia, în care găsea mereu

fotografii ale unor vechi prieteni și cunoscuți, din cealaltă viață, care acum era atât de departe. Toți se apropiau încet de vârsta mijlocie, iar în locul lor începeau să apară fotografiile copiilor. Propriile lui fotografii, fotografiile copiilor *lui*, ar fi putut să apară și ele acolo, dar nu erau nicăieri. Își începuse viața la fel ca toți ceilalți, ba chiar cu șanse și mai mari...

În timp ce stătea astfel, tentat să fugă și să scape înainte ca femeia să devină conștientă de prezența lui, prin creier îi trecură amintiri despre alte femei din ultimii ani, cea pe care o lăsase în urmă la Penang, rusoaica din Shanghai, soția agricultorului francez din Indochina, acea fată englezoaică ciudată din Calcutta... Care dintre ele se ținuse după el până la Nivandrum, și cum ajunsese acolo? Nu venise niciun vapor, iar primul dintre trenurile bisăptămânale sosea abia a doua zi dimineața. Poate că era rusoaica. Fusesse o femeie romantică și hiperemotivă, și avea obiceiul de a purta pălării mari, acoperite cu flori.

Apoi, un val de emoție i se aprinse în sânge, vechea surescitare care niciodată nu-i adusesese altceva decât complicații și necazuri, și știu că i-ar fi fost imposibil să plece fără a descoperi cine era femeia aceea. Și mai știa și că, dacă rămânea pe loc, avea să ajungă aproape sigur la

scene, complicații, poate chiar și o tragedie. Când făcu primul pas, femeia auzi și, sărind în picioare speriată, se întoarse spre el – iar Dantry văzu că nu era nicio femeie din trecutul lui, nici măcar europeană nu era, ci Maria însăși, iar inima-i făcu un salt brusc.

Fata tremura, rezemându-se de masă ca și cum ar fi fost gata să leșine, și deodată Dantry își dădu seama că pălăria aceea ieșită din comun nu era europeană, ci doar o pălărie veche, din fibră de cocos, așa cum purtau femeile care lucrau pe plantațiile de orez, iar florile care o împodobeau nu erau nici ele artificiale, ci mănunchiuri de iasomie și begonii adevărate, bougainvillee și jacqueranda. Probabil văzuse o asemenea pălărie într-una dintre publicațiile ilustrate, cu o ocazie când venise la Silas, iar Dantry era plecat de-acasă... cu siguranță, îi vizitase dormitorul, în lipsa lui... copiase pălăria după fotografia vreunei femei împopoțonate care deschidea un bazar. Efectul era fermecător, naiv și destul de comic, la fel ca rochia europeană de bumbac ieftin, pe care pesemne și-o croise singură, cu mari eforturi. Pentru el trebuia să se fi îmbrăcat astfel.

Apoi, mai observă un lucru. Toată suprafața marelui pat spaniol era așternută cu flori. Zăceau peste tot, clopoței,

iasomii, bougainvillee, chiar și pe podea, la picioarele patului, cu parfumul lor dens inundând camera, flori culese de ea însăși, din abundența exuberantă a insulelor.

La vederea tuturor acelor flori și a Mariei, sfioasă și speriată, cu rochia și pălăria ei absurdă, lui Dantry i se puse un nod în gât și nu mai putu ști dacă-i venea să râdă sau să plângă. Era o emoție curioasă, și nu se amăgea. Lăcrima pentru sine însuși... fiindcă i se putuse întâmpla un lucru așa de simplu și de fermecător, după atâția ani de deziluzii și disperare.

Fata fu cea care vorbi prima. Cu o voce scăzută, aproape de șoaptă, dar și plină de un soi de demnitate simplă, spuse:

— Sahib, am venit la dumneata.

Dantry zâmbi, un zâmbet care le plăcea femeilor pentru că, în pofida tuturor, a egoismului, falsităților și trădărilor lui, în acel moment era plin de tandrețe și sentiment. Apoi, porni spre ea și o cuprinse cu brațul, astfel încât, în cumplita ei sfială, să nu mai fie nevoită să-l privească în continuare, iar când o atinse, fata începu să plângă ca un copil speriat. Multă vreme, în tăcere, Dantry o ținu strâns la piept, tremurând din tot trupul ei tânăr, lipit de al lui, și deodată înțelese că, în ciuda propriei lui nefericiri și

nehotărâri, sosirea lui la Nivandrum avusese un sens. Exista un motiv pentru care, în acea primă dimineață, se simțise îndemnat să rămână acolo, fără a se mai întoarce măcar o dată pe *Vivandiere*, ca să-și ia rămas-bun. Așa ceva li se întâmpla puținor oameni, căci era ca și cum, lepădându-se de toată acea lume obosită și cinică a tinereții lui, ar fi nimerit în Eden. Dacă în continuare nu i se mai întâmpla nimic vreodată, n-avea nici cea mai mică importanță...

Într-un târziu, îndepărtă fata la o lungime de braț și, privind-o, îi spuse:

— Îmi place mai mult cum îți stă în sari.

Maria zâmbi, răspunzând în engleza ei ciudată:

— Credeam că nu-ți plac șanurile mele. M-am îmbrăcat așa fiindcă m-am gândit că o să-ți placă. M-am gândit că o să-ți fie mai ușor.

Expresia „să-ți fie mai ușor” veni ca un fel de revelație. Dantry își spuse: „Prin urmare, a știut tot timpul ce simțeam. Credea că mi-era teamă. O știa”.

Fata repetă:

— M-am gândit că o să-ți placă. Îmi pare rău.

— Ești o fată bună, răspunse el, pe cel mai simplu ton. Te iubesc.

— Și eu te iubesc. Nu ți-e rușine de mine?

— Nu, nu mi-e rușine de tine. Și nu trebuie să-mi mai spui „sahib”.

— Dar cum să-ți spun?

Voise să-i răspundă „Tom” și atât, dar ceva nu-l lăsă, și se pomeni spunând:

— Dantry.

Apoi, stinse lumina și, multă vreme, nu se mai auzi decât foșnetul apei și bubuitul îndepărtat al tobelor care tăceau una câte una, în timp ce luna cobora în mare și tăcerea se strecura printre insule.

A doua zi dimineață, când trenul rablagit porni pe linia sa îngustă, spre podișul arzător și orașele cele mari de dincolo de el, plecă fără Dantry, iar când Rasmussen auzi că nu plecase, nu spuse nimic, nici chiar lui Leah. Își amintea cuvintele ei: „*Dacă se duce*”. Și, din nou i se făcu puțin cam frică de ea.

N-a plecat nici a doua zi, și nici în următoarea, și încet, în farmecul animalic al zilelor și nopților petrecute cu Maria, Nivandrumul, cu insula sa, munții, bălțile și casele vechi ajunse să fie ceea ce visase în acea primă dimineață, demult, când debarcase. Găsea acolo uitarea și un soi de pace a cărei existență n-o cunoscuse niciodată, nici măcar nu și-o imaginase până atunci. Era o liniște în care toate amintirile, remușcările, regretele dintr-o altă viață se ștergeau, până când nu mai rămânea nici urmă din ele. Părea un vis provocat de anumite droguri. Și, din când în când, în rarele momente când se trezea pentru câte o clipă și căuta cu disperare să se vadă pe sine însuși, își spunea: „Trecutul e mort. A fost ucis. Am scăpat, în sfârșit”.

Nu mai exista nimic altceva decât Maria, soarele, luna, stelele, apa și munții. Nici chiar Sandy nu-i făcea greutate, căci când Dantry se duse să-l viziteze, dorind să-și prezinte scuze, constată că grăsuțul cockney era mulțumit. La început, acest lucru îl uimi, dar când Sandy începu să-i vorbească, înțelese.

— Acum e perfect, spuse el. Acum n-ai să mai pleci. Vei

rămâne aici. Iar Maria e fericită, cum sunt și eu. Vei fi bun cu ea. E mai bine așa, decât să-și ia vreun pescar de bărbat. Poate că, într-o zi, vei dori să te însori cu ea, însă aici nici chiar așa ceva nu contează prea mult. Chiar fiind căsătoriți, n-ar însemna că rămâi pe loc. Ai putea fugi oricând. E o viață fericită. Una mai bună n-ai să găsești. Este mai bine decât în Europa.

Era mult, mult mai bine decât în Europa, își spunea Dantry. Era mai minunat decât tot ceea ce cunoscuse vreodată, acum că se pierduse pe sine, eul acela născut, crescut și educat într-o altă lume. Începea să uite până și de existența Europei, de care-i mai aminteau doar teancurile de ziare londoneze și săptămânalele ilustrate care rămâneau nedeschise zile în șir, și discurile de gramofon de la New York, care sunau straniu și totuși extraordinar de asemănător cu muzica tobelor de pe insule. A început să poarte și el sarong, și uneori, în zilele când se ducea la pescuit cu Maria, dincolo de Marea Barieră, nici măcar sarongul nu și-l lua pe el, ci numai o legătură în jurul șoldurilor, iar de la un timp a dobândit și culoarea de cafea cu lapte a celorlalți pescari, cu pielea arsă de soare și de spuma sărată a mării. Dar n-a început să ia droguri, și l-a părăsit chiar și pofta de băutură, căci

acum nu mai avea niciun motiv de a-și înăbuși conștiința și amintirile.

Maria, însă, continua să-l numească „Dantry”, și nu venea să stea cu el în casă, pe insulă. Încă mai locuia cu frații și surorile ei, în curtea lui Sandy, și venea la Dantry numai când o chema el. Așa că reușea să-și păstreze intact tot ceea ce-și dorea din vechea lui viață, o lume diferită de cea a Mariei, a lui Sandy și Rasmussen – toată muzica și cărțile și existența spirituală, toate lucrurile pe care niciunul dintre ei, bănuia, nu le-ar fi înțeles vreodată. Astfel, credea el, își putea menține demnitatea. Astfel putea să se salveze de degenerarea ce-i cuprindea pe alții care încercau ceea ce făcea el. Știa că era un plan înțelept, dar mai era și un plan despre care, în unele momente, știa că era nu tocmai uman – în acele momente când Maria era nefericită fiindcă exista o întreagă parte a lui pe care Dantry o excludea din dragostea lor pasională, adoratoare, plină cu sacrificii de sine. Mai știa și că Maria se rușina de întregul Nivandrum fiindcă n-o lua în casa lui frumoasă, cu pianul și gramofonul, ci o ținea afară, ca pe o concubină. Nu că s-ar fi plâns, sau să-și fi trădat nefericirea, prin comportament și expresia feței. Dantry era Stăpânul ei, pe care-l adora, iar cuvântul lui era lege.

Și astfel, în cele din urmă, Dantry a găsit o cale spre a intra în acea lume pe care o căutase de-o veșnicie, o lume în care avea să primească totul și nu trebuia să dea decât ceea ce găsea el de cuviință.

A trecut un an, apoi încă unul, și un al treilea, fără ca nimic să întrerupă perfecțiunea egoistă a existenței lui Dantry, nimic să tulbure zilele petrecute parte în port, parte citind și distrându-se, parte cu Maria, și de la o vreme vechea lui viață, toată Europa, tot ceea ce ținea de domeniul trecutului, a pălit în neînsemnătate. Găsise ceea ce-și dorea. Avea să continue așa la nesfârșit, credea el. Până și amintirea lui Alix, toate regretele amarnice asociate cu ea, îi reveneau în minte tot mai rar. Uneori, își spunea că păcălise Soarta însăși. Nu mai bea. Nu lua droguri. Trăsese pe sfoară legenda clasică a omului alb în Est.

Nici măcar nu existau copii, niciun fel de „opt produse anna”, ca să-i spulbere plăcerea și să-l umple de remușcări. Faptul că acest lucru o cotopea pe Maria de rușine și păreri de rău nici nu-i trecea prin minte, iar când se gândi totuși, nu lăsă ideea să-l tulbure, cum nu se lăsa tulburat nici de nefericirea ei de a locui în continuare cu familia. Nu că Maria s-ar fi plâns vreodată, sau l-ar fi făcut

intenționat să-și dea seama de nefericirea ei, așa cum ar fi făcut o femeie din Apus, și astfel, după un timp, i-a devenit foarte ușor să rămână insensibil. N-o iubea, dar ținea la ea și se purta frumos, atâta vreme cât asta nu-l costa nimic. Și, în sfârșit, îi trecu prin minte că putea foarte bine s-o ia de nevastă, dacă tot nu voia să mai plece vreodată din Nivandrum, iar asta ar fi dus la o situație mai demnă, care să-i compenseze nefericirea cauzată de sterilitate și de excluderea din casa lui. Căsătoria ar fi făcut-o să poată apărea în fața oamenilor din insule, iar pe el nu l-ar fi costat nimic.

Așa că nunta a fost pregătită și s-a oficiat în biserica siriană creștină, după un rit pe jumătate păgân, pe jumătate derivat din vechea ceremonie a bisericii din Antiohia, o ceremonie pe care Dantry o găsea fermecătoare la modul propriu; iar după aceea, Sandy a dat un mare ospăț, la care au fost invitați jumătate din insulari. A venit și Mees Opp, căci

Maria aranjase ca evenimentul să aibă loc cu ocazia uneia dintre scurtele ei vizite. Dimineața, doctorița și-a examinat sutele de pacienți, iar după-amiaza a venit la ceremonie și la petrecere, bând cantități enorme de bere și glumind cu toată lumea, în afara mirelui.

Era ciudat că nu reușise să se apropie de Mees Opp. În repetate rânduri încercase să se poarte prietenos cu ea. Părea un lucru atât de ușor... doctorița era prietenoasă cu toți băștinașii. Nu se alesese, însă, decât cu câteva cuvântări politicoase. Mees Opp avea ceva tulburător; existau chiar și momente când Dantry avea senzația că-i era la fel de ostilă ca și vrăjitoarea Leah. Era ca și cum, în toate contactele lor, în fiecare conversație, l-ar fi ținut cumva „la distanță”, de parcă ea ar fi existat într-o altă lume, unde el nu putea să intre, părea aproape că era un băiețel, iar ea, bătrână ca însuși Timpul.

La petrecere, însă, nici chiar detașarea lui Mees Opp nu l-a deranjat. Era conștient de prezența ei, plină de haz și bunătate, iubită de toți oamenii, astfel că nu-l tulbura deloc faptul că între ei nu exista cu adevărat nici prietenie, nici dușmănie, căci acum era fericit într-un fel nou, fiindcă la ospăț a descoperit că oamenii insulelor îl acceptau pentru prima oară ca pe unul de-al lor, așa cum de mult îi acceptaseră pe Rasmussen și Sandy. Mânca și bea cu ei, așezat pe nisip. Când s-a întors pe insula lui, cu Maria, luntrea lor a fost escortată de zeci de canoe și bărci *wallum*, pline cu prieteni și vecini.

În noaptea aceea, cu Maria alături, Dantry a stat treaz

mult timp, gândindu-se: „În sfârșit, e în regulă. În sfârșit, m-am despărțit de trecut. În sfârșit, mi-am găsit locul aici”.

Dar, dimineața, Maria a plecat din nou înapoi la tatăl ei, și nici acum nu-i spunea „Tom”, ci tot numai „Dantry”. Înzelase din nou împrejurările și Soarta. Devenise unul dintre insulari, dar își păstrase demnitatea. Luase ceea ce voia și dăduse numai ce nu-l costa nimic. Nu era niciun ușuratic, niciun târâie-brâu. Și, în seara aceea, n-a trimis după Maria, ci s-a dus să joace cribbage la Grand Oriental Hotel, cu Rasmussen.

Numai Leah nu venise la nuntă. Pretextând că era bolnavă, rămasese acasă, iar la dojana lui Rasmussen răspunsese:

— Mi-e rău. Mă doare capul. De ce să mă duc? La ce folosește căsătoria asta? În adâncul sufletului, nu s-a schimbat. Toți îi suntem de folos, într-un fel sau altul. Atâta tot. Inima lui e la fel de rea ca înainte.

— Rea? repetă Rasmussen. N-are pic de răutate.

— E soiul care aduce numai necazuri.

— Prostii! Nu dorește răul nimănui.

— Oameni pot face mult rău și fără să vrea. Uneori, așa se fac cele mai rele fapte. Pot să facă rău doar fiind așa cum sunt.

Acum îl ura și mai rău decât prima oară când venise la Nivandrum, fiindcă reușise cumva să i-o ia înainte și să-i zădărnicească descântecele. Purta sarong, își luase o femeie din partea locului, dar cumva nu se apucase nici de băut, nici de droguri. Leah sperase, plănuise chiar, ca la vremea asta să fie un bețiv, trăind în mizerie, cu caracterul făcut ferfeniță și sfârșitul la doi pași. Avea senzația stranie că o păcălise, pe ea ca și pe Zeul Râului, că avea și el niște farmece, mai puternice decât ale ei.

Așa că, în seara de după nuntă, când Dantry veni să joace cribbage, Rasmussen o surprinse aproape imediat făcând tot felul de semne și descântece disperate la spatele lui Dantry, dar n-o putu opri, căci în acel moment tocmai îi spusese lui Dantry că Lordul și Lady Groton erau în drum spre Grand Oriental Hotel, împreună cu un secretar, un valet, un *ayah* și patru servitori, iar vestea avusese un efect extraordinar asupra prietenului său.

Încă înainte ca Rasmussen să fi terminat de vorbit, Dantry căpătă dintr-odată o expresie foarte stranie și spuse:

— Lord Groton! Ești sigur că așa-l cheamă? Lord Groton? Nu se poate. E în Europa. Trebuie să se fi produs vreo confuzie.

— Așa zice în scrisoare, e scrisă la mașină, răspunse Rasmussen. E de la secretarul lui; se numește Eric Lansbury. Nu poate fi nicio confuzie. Uite!

Și-i întinse lui Dantry scrisoarea, pe care acesta o citi de la început și până la sfârșit, nu o dată, ci de două ori, fără o vorbă. Zâmbetul acela ciudat și dur, lipsit de veselie, îi schimba complet înfățișarea. Apoi spuse, aproape ca și cum ar fi vorbit singur:

— De ce vine aici? De ce-și aduce soția într-un asemenea loc? Trebuie să fie vreo afacere murdară, de un fel sau altul.

Rasmussen, privind-o pe Leah, cam speriat de ceea ce ar fi putut să facă, văzu că și ea observase schimbarea de pe chipul lui Dantry. Dăduse uitării incantațiile și se uita la el. Ochii ei negri se micșoraseră, cu o expresie concentrată, de parcă ar fi văzut nu trupul lui Dantry, ci însuși sufletul din adâncul lui.

Scrisoarea era scurtă și directă, scrisă pe o coală guvernamentală. Nu spunea decât că Lordul și Lady Groton veneau la Nivandrum pentru o scurtă ședere, iar grupul lor avea nevoie de cel puțin patru dormitoare și cât mai multe camere pentru servitori. Secretarul dorea să precizeze că Lordul Groton, și în special Lady Groton, erau

obișnuiți cu tot ce poate fi mai bun și luxos în materie de hoteluri, și că proprietarul avea să fie apreciat și recompensat cum se cuvine, dacă le oferea niște camere cât mai confortabile și curate posibil. Mai solicita și mâncare deosebit de bună, iar la sfârșit adăugase, într-un post-scriptum: „În caz că există un *shikari* bun în vecinătate, pe Lordul Groton l-ar interesa o partidă de vânătoare. Pe Lady Groton o interesează dansurile locale și ar fi recunoscătoare dacă ați putea aranja ca niște dansatori băștinași să-i dea o reprezentație”.

Din scrisoare se simțea o aroganță care-l înfuria pe Dantry, în timp ce o citea. Mai ales post-scriptumul era arogant, prin presupunerea că lumea exista numai ca să le ofere Lordului și lui Lady Groton distracții și desfătări. Cuvântul „băștinaș” îl făcu să se înroșească brusc la față, căci abia acum sensul său devenise clar. Îl mai făcea și să-l înțeleagă pe secretar la fel de clar ca și cum ar fi intrat el însuși în încăpere – ecou al lumii pe care aproape o uitase.

— Țsta nu-i Ritz, comentă Rasmussen, dar e curat, iar Leah face niște curries-uri foarte bune.

Apoi, observă din nou chipul lui Dantry și-l întrebă:

— Îl cunoști?

Un moment, Dantry rămase tăcut, pe gânduri, apoi

răspunse:

— Nu, nu-l cunosc. Poate că nu vin decât la vânătoare.

— Sandy n-a auzit de ei, continuă Rasmussen. Aici nu vine nimeni, niciodată pentru vânătoare. Dacă ar veni pentru asta, s-ar duce pe dealuri, la Rankotah. Par să fie niște granguri.

— Asta și sunt, confirmă Dantry. Poate că-s ultimii granguri din Europa.

Aceste cuvinte pădură să-l sperie pe Rasmussen.

— Poate s-ar simți mai comod să stea la tine, propuse el. Tu știi ce le place și ce nu.

Dantry râse, cu o undă de răutate.

— A, nu, nu primesc vizitatori de înaltă clasă. Și, oricum, de ce să te lipsesc de o mică avere? Jupoaie-i, Rasmussen. Sunt bogați precum Crosus.

Rasmussen puse scrisoarea deoparte și începură partida de cribbage, dar Dantry juca prost și erau momente când părea să nu știe ce făcea. Pe la ora unsprezece fără ceva, în toiul unei levate, își împinse înapoi scaunul, spunând dintr-odată:

— Degeaba. Sunt prea obosit, nu-mi stă mintea la joc.

După plecarea sa, Rasmussen îi spuse lui Leah:

— Vestea pare să-l fi tulburat. Te-ai aștepta să se

bucure că vin la Norman niște oameni ca ăștia... oameni de clasa lui...

— Da, replică Leah, niciodată n-a mai fost așa de obosit. Și începuse să stingă luminile.

Rasmussen își stinse și el pipa.

— Poate că grangurele ăsta vine, spuse el, pentru că vor să facă în sfârșit ceva ca să redeschidă portul.

Leah nu-i răspunse. După plecarea lui Rasmussen la etaj, ieși repede din hotel, se duse la ponton, dezlegă o canoe și porni spre insula cu coliba dărăpănată și statueta zeului ei.

Pe la jumătatea lagunei, în canoe, Dantry își dădu seama că perioada lui de pace luase sfârșit. Dacă Groton venea la Nivandrum, asta nu putea însemna decât că praful avea să se aleagă de toate. Iar faptul că venea și ea cu el era incredibil, acum, după aproape cincisprezece ani, când se crezuse eliberat pentru totdeauna, când în sfârșit își găsise liniștea. Era de necrezut, își tot spunea; nu se putea întâmpla cu adevărat. Era imposibil ca ea să fi auzit că era acolo și să vină anume pentru asta. Poate că divorțase de Groton, iar acesta sosea cu o nevastă nouă, o femeie necunoscută care-l însoțea. Dar așa ceva era exclus, altfel ar fi aflat de mult, din *The Times* sau *Telegraph*, ori dintr-o revistă ilustrată. Oamenii ca ei nu puteau să nu apară în ziare.

În pragul isteriei, își spuse: „Am să plec. Îl iau pe Sandy cu mine și mă duc pe dealuri, până pleacă. N-am s-o văd. N-am să vorbesc cu ea”. Și din nou spuse, de astă dată cu voce tare, rostind cuvintele aproape uimit:

— Nu e cu putință. Asemenea lucruri nu se întâmplă. Am să plec. Am să plec.

Dar, după ce se mai calmă puțin, își dădu seama că

toată situația era mai mult decât posibilă. În lume nu mai rămăseseră multe locuri bune de exploatat, iar Nivandrumul cel uitat de toți era unul dintre ele. Groton, marele exploatator, marele distrugător, trebuia să fi prins de veste.

Toată noaptea stătu treaz, zvârcolindu-se în căldură, până când sunetul ultimelor tobe se stinse, până când șacalii încetară să mai urle, până când în sfârșit soarele răsări din spatele munților înalți și albaștri, căci toate amintirile de demult îl luaseră iar în stăpânire, cu o forță cumplită pe care n-o mai cunoscuse niciodată, și vedea pe neașteptate că toată viața lui în Nivandrum nu însemnase nimic, numai o negare înverșunată fără nicio bază reală, un soi de plăsmuire, un drog. Dar, mai presus de orice, îi era teamă – de ce anume, nici el nu știa, dar își spunea: „Nu trebuia să mă laud că am dus de nas Soarta”. Și-o tot repeta, acum cu glas aproape tare: — Am să fug. N-am s-o văd. Nu vreau s-o văd. Dar știa tot timpul că avea s-o vadă, că era lucrul pe care-l dorea cel mai mult pe lume, singurul pe care-l dorea cu adevărat. Nimic nu-i schimbase vechea dorință.

La două sute de mile de coastă, trenul cu ecartament îngust care-i aducea pe Lordul și Lady Groton străbătea platoul arzător, spre munții cei înalți care adăposteau Nivandrumul de arșița din interior și țineau ploile dinspre sud-est pentru fâșia îngustă de coastă verde și umedă. Trenul avea șapte vagoane de clasa a treia, pline cu agricultori și prăvălieri, pelerini și sadhui, și oameni care pur și simplu hoinăreau dintr-o parte a țării în alta, căutându-și de lucru pe unde puteau. Toți stăteau înghesuți laolaltă, unii pe banchete, alții pe podele, copiii în poala adulților. Vagoanele, încinse de soare și de căldura pe care o emanau stâncile și pământul roșiatic, arid și fierbinte, erau ca niște cuptoare, iar mirosul din ele era înăbușitor. Existau și două vagoane de bagaje, dintre care unul conținea obișnuitele articole de comerț, iar celălalt nimic altceva decât cuferele și cutiile de pălării și încălțăminte ale Lordului și ale lui Lady Groton, și ale suitei lor. În față, lângă locomotivă, se aflau trei vagoane de clasa întâi care fuseseră convertite pentru uz privat. Aici stăteau Lordul și Lady Groton, împreună cu secretarul și valetul lordului, ayaha care-o înlocuia pe camerista lui

Lady Groton, Harris, rămasă în urmă, bolnavă de malarie, și patru servitori.

Într-un vagon dintre acestea trei, Lordul Groton stătea întins pe pat, pe jumătate gol, bând brandy cu sifon cu un teanc mare de hârtii pe pieptul dezgolit. Din când în când, le răsfoia și adăuga câte o cifră ici sau tăia alta de colo, dar fără a pune niciun strop de ordine printre ele. Din cauza căldurii, parcă i s-ar fi învârtit creierul, în capul său masiv și dur;

băutura îi ridicase tensiunea și-l făcea să aibă chipul și mai congestionat și aproape de apoplexie decât de obicei. Era un chip mare și buhăit, care spre deosebire de ale majorității oamenilor grași arăta antipatic și prost dispus, poate din cauza gurii subțiri, aproape fără buze, și a unghiului pătrat al bărbiei. Vârsta de cincizeci și patru de ani îi întipărise pe acea față toată cariera – o carieră deloc plăcută, în care viclenia și lipsa de scrupule, necinstea și chiar cruzimea jucaseră roluri importante, încă de pe vremea când plecase de la școala din Birmingham, numit pe-atunci doar Albert Simpson, fiu al unui mic antreprenor de construcții, până în acest moment când, în calitatea puternicului și bogatului Lord Groton, unul dintre regii Vestului, călătorea cu un tren nenorocit, pe o cale ferată

îngustă, de mâna a doua, peste una dintre cele mai fierbinți și prăfuite câmpii din lume.

Deși soarele apusese de mult, vagonul încă mai păstra arșița zilei, așa că metalul era fierbinte la atingere, și până și cearșafurile de pe pat păreau îmbibate de căldură. Praful se infiltra peste tot, roșcat, mătăsos, încins, fin ca pudra de talc; venea pe sub uși, prin ventilatoare și chiar prin voalul des care acoperea ferestrele. Se așternea într-un strat subțire peste toate obiectele, un strat care pe podea se îngroșase de-un deget, pus în mișcare de curentul ventilatoarelor. Stătea pe cearșafuri și-i acoperea chipul și trupul păros, pe jumătate gol. Făcea ca hârtiile de pe pieptul lui să fie mânjite și aspre, așa că frecarea foilor între ele îi strepezea dinții. Cădea pe cubul de gheață care se topea în ligheanul de pe jos, transformându-se cu repeziciune într-un pârlăuș de mătăsău roșu care arăta ca sângele.

Nu canicula, își spunea Groton, era aceea care-i buimăcea mințile. Fir-ar să fie! Ce însemna căldura pentru Albert Simpson, care în tinerețe vânduse tacâmuri și ceasuri ieftine, ceasornice și pendule prin tot Sudanul, Malaya și India? Și nici brandy-ul, se încredința el. Ce era un strop de brandy pentru Groton, care toată viața băuse

cât voia, fără să pătească nimic?

Chinuit, cu gustul oribilului praf roșu în gură, își spunea că, la cincizeci și patru de ani, era încă tânăr, la fel de voinic și sănătos ca întotdeauna. Își tot spunea la nesfârșit că trebuia să-și alunge mica suspiciune sâcâitoare, că nu mai era chiar atât de tânăr, ba chiar începuse s-o ducă și cam prost cu sănătatea. Nu cunoscuse niciodată bolile și nu putea suporta nici măcar cea mai mică bănuială. Dar, în ciuda a tot ceea ce putea face, în pofida asigurărilor repetate, a marilor eforturi care păreau să-i facă țeasta să pocnească, unda de teroare rămânea, hârtiile deveneau tot mai neclare, iar cifrele din care voia să smulgă noi bogății și puteri proaspete nu făceau decât să joace și să se împăienjenească în fața ochilor lui injectați.

Adevărul era că Lordul Groton nu mai era tânărul Albert Simpson, cel ca un taur, care înflorise în dogoarea de cuptor a Sudanului, și că alcoolul începuse să-l devoreze. La început, băuse fără niciun efect negativ, iar după un timp ajunsese să bea fiindcă mintea nu-i mai funcționa decât când era saturată cu aburii alcoolului, pentru ca acum să fi trecut și dincolo de asta: alcoolul, în loc să-l mai ajute, nu făcea decât să-i tulbure gândurile. Vreme de treizeci și doi de ani lucrase ca un dinam; acum, departe

de casă, de marea lui casă din Sussex și casa cea frumoasă de pe Hill Street, mecanismele dinamului începuseră să scârțâie și să dea rateuri.

După un timp, când nu mai suportă, bătu cu pumnul în peretele vagonului, strigând:

— Bates! Bates!

Într-o clipă, ușa se deschise, iscând un vârtej de praf, și apărură valetul.

Era un om scund și slab, cu un chip îngust, subnutrit, pomeți înalți și o piele care părea mereu umedă. Ochii săi nu aveau nicio culoare. La vederea lui, Excelența Sa se săltă în pat și strigă:

— Unde-i Lansbury?

Fără să ridice vocea și fără nicio schimbare de expresie, Bates îi răspunse:

— Doarme, domnule, așa crede.

Aceste cuvinte părură să-l înfurie și mai tare pe Excelența Sa.

— Doarme! răcni el. De ce mama dracului doarme? Eu *nu* pot să dorm. Spune-i să vină-aici.

— Foarte bine, domnule.

— Și mai zi-i unuia din dracii ăia negri să-mi mai aducă gheață pentru lighean.

— Foarte bine, domnule.

Bates se retrase și transmise calm mesajele. Lucra la Lordul Groton de doisprezece ani, ceea ce însemna cu patru ani mai mult decât rezistase lângă Excelența Sa oricare alt servitor, secretar, partener sau angajat, fiindcă ori îi concedia sau îi trăda Lordul Groton, ori plecau ei, cu nervii făcuți zdrențe și respectul de sine nimicit. Dar toate urletele și insultele îl lăsau pe Bates netulburat, fiindcă îi purta Excelenței Sale, ca înveliș izolator, un strat fin și subțire de ură pură, distilată. Se considera pe sine însuși o mașină, și avea momente când se pomenea simțindu-se superior stăpânului, momente când îl trăda fără să fie descoperit. Adunase o avere frumușică primind adeseori mită, era în secret membru al partidului comunist și spera să apuce ziua când Excelența Sa putea fi pus la zid și împușcat cu sânge rece. Uneori, Bates se gândea la asta, imaginându-și scena și văzându-se pe sine în rolul comunistului care ordona foc. Avea să fie, socotea el, ca exterminarea unui șobolan purtător de ciumă.

Căci Bates, la fel ca majoritatea oamenilor ignoranți și fanatici, avea o gândire unilaterală. Își pusese deja deoparte un fond îndestulător, pe parcursul celor doisprezece ani de serviciu, și într-un an urma să fi adunat

suficient ca să aibă din ce trăi tot restul vieții, într-o vilă semidetașată, cu o grădiniță, în suburbiile orașului său natal, Manchester. Când ultimul șiling necesar urma să pice în contul său de economii, avea să-și facă bagajul și să plece din serviciul Excelenței Sale fără a-l anunța măcar. Excelența Sa urma să sune din clopoțel și să mugească după Bates, iar Bates pur și simplu n-avea să mai apară; era o scenă care, în imaginația lui, îi dăruia multă plăcere – Excelența Sa pregătindu-se pentru un mare banchet capitalist, și în ultimul moment fără să mai aibă pe nimeni care să-l îmbrace. Regreta doar că nu putea fi de față, ca să vadă cu ochii lui. Între timp, îl mulțumea și-l exaspera pe Excelența Sa, numai fiindcă era o mașină, i mulțumea întrucât, ca mașină, era absolut eficient, și-l exaspera fiindcă, în calitate de mașină, nu putea fi nici rănit și nici umilit.

Secretarul, domnul Lansbury, veni după ce luă pe el un halat și o eșarfă asortată cu cravata înnodată cu grijă sub bărbia cam mică. Era un tânăr destul de chipeș, roșu în obraji, a cărui înfățișare, chiar și în pijama și halat, striga: „Eton, Oxford și cele mai bune cluburi”. Ca secretar, era conștiincios și neinspirat; nu și-ar fi păstrat postul vreme de un an și două luni, dacă nu era eficient. Se logodise

fiindcă tatăl lui era un gentleman și, fiind foarte strâmtorat, îl rugase pe Lordul Groton să-l angajeze; bătrânul gentleman fusese nevoit să-l implore, cu lacrimi în ochi, până când acesta se înduplecase. Băiatul rămăsese în funcție fiindcă venea de la Eton și Oxford și din cele mai bune cluburi, pentru și pentru că mai avea multe alte lucruri de care Lordul Groton nu avusese parte și nici n-ar fi putut avea vreodată, și deoarece băiatul era de familie bună, sensibil, și putea fi făcut să sufere, precum și pentru că Lordul Groton se născuse ca Albert Simpson și învățase la Școala Gramaticală de pe Laburnum Road și la Universitatea Castanelor în Cap.

Acum, Groton mugi spre Lansbury:

— Cum poți să dormi pe căldura asta?

Roșind, tânărul răspunse:

— Mă scuzați, domnule. Probabil fiindcă eram frânt de oboseală, după toate dificultățile cu bagajele.

Celălalt mormăi și-și foșni hârtiile înăsprite de praf.

— Ei, eu am multă treabă de făcut și nu pricep nimic din rapoartele tale. Ia stai jos.

Lansbury, încă îmbujorat și tremurând puțin, se așează pe scaunul de lângă pat, și împreună începură să parcurgă hârtiile și cifrele, în timp ce Lord Groton silea capul

îndurerat al băiatului să lucreze cât două capete, dintre care unul era buimac și cam beat. Și bea în continuare, ca să-și clătească beregata de praful arzător. Nu era nimic în neregulă cu rapoartele, erau corecte și eficiente, dar creierul lui Groton nu le putea percepe semnificația.

Două ore mai târziu, când explicațiile răbdătoare ale bietului Lansbury nu reușiseră să clarifice cu nimic cifrele, Lordul Groton își strânse hârtiile, îl expedie pe secretar și, timp de o oră, cunoscuse pentru prima oară în viața lui teroarea pură. Îi era teamă că începea în sfârșit să cedeze, și că acum, când avea nevoie cel mai mult de putere și energie pentru a-i da o lovitură omului pe care-l ura cel mai mult în lumea întreagă, acestea îl părăseau.

Căci acesta era motivul pentru care el, marele Lord Groton, se afla într-un tren de mână a doua, cu ecartament îngust, ce se târa prin arșița Marelui Platou. Mai întâi, trebuia să ajungă la fața locului și să studieze terenul, să cumpere sau să închirieze tot ce era disponibil, înainte ca Hugo Deakin să bănuiască, măcar, ce se întâmpla. Pontul care-l adusesese la Nivandrum costase o sumă fabuloasă, destul ca să ruineze caracterul și conștiința acel puțin trei slujbași guvernamentali, care altminteri fuseseră cinstiți și conștiincioși. „Fiecare om”,

era el obișnuit să spună, „are prețul lui”, dar prețul acestor trei funcționari guvernamentali depășise orice rațiune. Îi plătise fiecăruia destul ca să pună bazele unei averi și să le asigure copiilor viitorul, după moartea lui. Cel mai probabil, îi distrusese, și-l costase mai mult decât orice pe lume, cu excepția propriei sale soții. Banii nu contau cu adevărat, căci era atât de bogat încât, de la o zi la alta, nu știa dacă avea cu un milion de lire sterline în plus sau în minus. Principiile erau totul. Nu suporta să fie învins. Dacă reușea, prețul merita orice, căci dorea să umilească și doboare un om mai tânăr, la fel de nemilos ca el, despre care lumea spunea că era mai deștept, și care îl depășea încet pe drumul spre cele mai înalte culmi ale bogăției și puterii. El, Groton, trebuia să-l învingă pe Lordul Deakin și să devină stăpânul Nivandrumului și al platoului arzător de deasupra lui înainte ca Deakin să descopere măcar că în deșertul fierbinte era petrol, iar guvernul voia să degajeze canalul colmatat al golfului și să facă iar din Nivandrum un oraș viu și un port activ. Și trebuia să se ducă la Nivandrum ca să vadă cu ochii lui, nu cumva să fie ceva în neregulă și să se facă de râs. Fiindcă-i era milă de orice om care avea încredere în el, niciodată nu avusese încredere în nimeni.

După ce momentul de groază trecu, chicoti cu gândul la apropiatul triumf, la articolele de ziar despre victoria lui asupra lui Deakin – acel Deakin al naibii de deștept – și la comentariile care aveau să circule prin oraș. Urma să fie din nou admirat și invidiat de toți oamenii mărunți care sperau ca, într-o zi, să ajungă și ei niște Groton sau Deakin. Apoi, chicoti iar, știind că lumea îl credea în acel moment sus, în Birmania, la vânătoare – în Birmania, unde nu mai rămăsese niciun strop de petrol, niciun tec și niciun muncitor neexploatat! Și continua să străbată platoul încins, în drum spre un loc uitat de lume, numit Nivandrum. Nu avea nici cea mai vagă idee cum era orașul, nici Grand Oriental Hotel, dar asta nu conta pentru el, care cu mult timp în urmă, când era amărâtul de Albert Simpson, dormise în magazine din docuri și colibe ale băștinașilor, și mâncase șopârle și vulpi zburătoare.

Apoi, după ce sentimentul de teroare rămase în urmă, se gândi la soția lui, aflată în vagonul din spate – la naiba, trenul nu avea pasarele de trecere între vagoane – și se hotărî să se ducă la ea când opreau în următoarea stație. Avea nevoie de ea, în acele momente, soția lui deținea ceva aparte, un calm, o siguranță de sine care-i refăcea mereu încrederea în el însuși. Se considera mereu un om

al rațiunii dure, dar existau momente când i se părea că nu era decât un prostănac aiurit, în comparație cu ea. Și, în ultima vreme, ajunsese la un soi de obsesie, așa cum i se mai întâmplase demult, la început, când o smulsese din viața sclipitoare pe care o trăia la Londra. „Sclipitor” era un cuvânt care-i plăcea; pentru el, soția lui era sclipitoare, deși cam trufașă, sau poate tocmai din cauza asta, iar viața pe care o dusesese atunci era „sclipitoare”. Faptul că el, un om de afaceri insipid, o putuse înhăța dintr-o existență sclipitoare, plină de oameni inteligenți, fascinanți, admirați de toată lumea, continua să-l lase chiar și acum, după aproape cincisprezece ani, cu respirația aproape tăiată de uimire.

În ultima vreme, devenise din nou nemărginit de dezirabilă, ca și cum acea perioadă când „se obișnuise cu ea” nici n-ar fi existat vreodată. Nu putea să înțeleagă ce se schimbase, decât că părea să fi devenit mai fină și mai delicată, ca un pumnal de oțel subțiat de prea multă lustruire și ascuțire, iar acum, în loc de a se mai ține departe de el, îl accepta, poate nu cu plăcere, dar cel puțin cu indiferență. Dacă Groton iubea pe cineva sau ceva pe lume, aceea era soția lui – și o iubea, deși niciodată nu se gândise la asta până la capăt, din aceleași motive care-l

făceau să-l urască pe bietul Lansbury: fiindcă era tot ceea ce el nu fusese și nici n-avea să poată fi vreodată. Spre deosebire de Lansbury, ea îi aparținea lui, era o proprietate cu care se mândrea la fel de mult ca și cu caii lui. Ori de câte ori intrau în câte un mare restaurant sau într-un salon distins, era conștient că frumusețea și aerul ei distins creau senzație, iar acest lucru îi stârnea mereu un val de mândrie nestăpânită. Lansbury mai putea să scape, dar ea îi *aparținea* lui. Și totuși, avusese și accese de spaimă în legătură cu soția lui, când i se părea că, oricât s-ar fi mândrit cu ea, niciodată nu-i aparținuse cu adevărat, nici măcar în momentele când o îmbrățișa; că în oricât de mulți bani o îngropa, întotdeauna reușise cumva să scape de el. Dar acest lucru nu-i înăbușea ardoarea – dimpotrivă, părea să i-o ațâțe, așa că acum, la cincizeci și patru de ani, era mai puternică decât oricând.

Dar își mai spunea și altceva: „Poate că am din nou asemenea sentimente pentru ea fiindcă îmbătrânesc, sau pentru că am să mor”. Atunci, se grăbea să se asigure: „Astea-s prostii. Sunt în puterea vârstei. Niciodată n-am fost mai puternic. „Nu era un spectacol plăcut, nici pentru el și nici pentru altcineva – spectacolul lui Lord Groton confruntându-se cu posibilitatea mormântului, unde n-

avea să-și poată duce nici averea, nici puterea, nici soția.

12

În prima gară după ce plecase de la Excelența Sa, Bates coborî și, îmbulzindu-se prin mulțimea de pe peron, bătu la ușa vagonului unde stătea Lady Groton, strigând:

— Sunt Bates, *me lady*. Doriți ceva?

Ayaha deschise ușa, iar Lady Groton răspunse:

— Intră, Bates.

Stătea culcată în așternutul de mătase cu care călătorea întotdeauna și, când Bates intră, puse jos cartea pe care încerca s-o citească. Bates fu frapat să vadă ce miraculos de calmă părea – era singura din tot grupul care nu arăta încinsă, roșie la față, răvășită și plină de praf. Era complet netulburată de căldură și de țipetele care răsunau din gară, liniștită și stăpână pe sine, ca și cum s-ar fi aflat în dormitorul ei luxos din Hill Street. Și-și spuse, așa cum se gândea de fiecare dată când o vedea, ce drăguță era, ce lipsită de vârstă și cât de rasată. Nu se gândea la ea așa cum face orice bărbat în fața unei femei pe care ar putea-o dori, așa ceva ar fi fost o lipsă de respect și, în orice caz, nu-i stătea în fire. O privea mai degrabă la modul abstract, așa cum o autoritate în materie de artă chineză poate contempla o minunată vază Ming, admirându-i finețea

oaselor, limpezimea ochilor albaștri, cu privirea aceea directă și naturală, auriul cam decolorat al părului și frumusețea perfectă, aproape insolentă, a gestului cu care-și ducea țigara la buzele stacojii. Mai presus de orice, îi plăcea eleganța ei impecabilă, netulburată și de netulburat.

Și-i mai plăcea și felul cum îi vorbea, lui și acelei femei ciudate, oacheșe, aproape sălbatice, ayah, pe care o cunoștea doar de două zile. Îi plăcea să se gândească la generațiile, la secolele care se regăseau în înfățișarea ei rasată, în calitatea vocii și a manierelor, căci în pofida tendințelor lui comuniste, îi plăceau doamnele și domnii. Odată ce acea civilizație pe care o numea „burjuie” urma să dispară, n-avea să mai fie loc pentru ei, dar atâta vreme cât dura, îi plăcea să-i aibă prin preajmă. Și-i făcea plăcere să vadă că Lady Groton stătea confortabil, în lux. Avea mare grijă ca poleiala ramei care o încadra să nu pălească niciodată.

— M-am gândit, spuse el foarte respectuos, că acum, Arris nefiind aici, poate aveți nevoie de puțină atenție.

Lady Groton zâmbi și-i aruncă una dintre privirile ei calde – o privire care părea să spună: „Ne înțelegem. Îl cunoaștem amândoi pe Excelența Sa și știm ce ticălos

este". Cu voce tare, zise:

— Poate-l găsești pe unul dintre băieți și-i spui să mai aducă puțină gheață. Și un brandy cu apă – apă Evian plată, fără gheață.

— Foarte bine, *my lady*.

Se retrase și, în timp ce pregătea brandy-ul și apa, continuă să se gândească la Lady Groton. Încă îl mai fascina, acum după doisprezece ani, fiindcă avea mereu ceva misterios și imprevizibil. Știa destule despre ea, chiar dacă nu totul, mult mai mult decât își imagina ea, la fel cum știa despre Excelența Sa incomparabil mai mult decât ar fi bănuțit, măcar, stăpânul lui... destul, într-adevăr, ca să-l trimită în pușcărie – doar dacă nu cumva își cumpăra libertatea așa cum făceau escrocii foarte bogați, sub regimul burjui.

Știa despre flirturile și prietenii ei, și o bănuia de infidelități, dar niciodată nu vorbise cuiva despre aceste lucruri, nici măcar lui Arris, camerista, fiindcă mereu simțise cumva dorința de a o apăra și proteja, nu numai de alții, ci și față de propriul ei soț, și uneori, în nesocotința și amărăciunea ei, chiar și de ea însăși. Mereu îl nedumerea, când „studia” întrebarea de ce se măritase cu Lordul Groton, din capul locului, și niciodată nu reușise să afle de

ce-o făcuse, în afară de câte o aluzie, două, scăpate de bătrâna Arris, care acum zăcea bolnavă în spital, la Madras. Bătrâna Arris lucra la ea de când era fetiță și, o dată sau de două ori, insinuase câte ceva despre trecut... că se căsătorise cu Groton fiindcă ea și tatăl ei erau înglodați în datorii. Și că mai existase un bărbat, demult, în perioada căsătoriei, un bărbat de aceeași vârstă cu ea, atrăgător, chipeș, bine-crescut, la fel ca ea. Dar acea relație se sfârșise prost, deducea Bates, fiindcă amândoi erau prea aprinși. Se certaseră, iar el plecase din Londra, și până acum, din câte știa Arris, niciodată nu se mai întorsese. Uneori, lui Bates i se părea că Excelența Ei era victima unei vaste indiferențe, ivită din nefericire, că nu-i mai păsa ce făcea sau ce i se întâmpla. Și era mare păcat, își spunea el, în timp ce amesteca atent apa cu brandy, când ea era atât de drăguță și amabilă, o asemenea doamnă, și atât de multor bărbați le-ar fi plăcut s-o facă fericită. Mare păcat, dacă nu-l înșelase niciodată pe Groton, își spunea Bates. O femeie ca ea avea nevoie de dragoste și de ocrotire, nu doar de bani, singurii pe care i-i putea da Groton – în cantități imense, năucitoare.

Când trenul porni din gară, Lady Groton, fiindcă era prea cald ca să doarmă, încercă în continuare să citească din carte. Nu se putea spune că *citea* efectiv; privea cuvintele – și, din când în când, câte o idee, nu întotdeauna o idee foarte solidă, după câte i se părea, se transmitea de pe pagină în creierul ei. Cartea se intitula *Problema culorilor în Imperiu* și era scrisă de un profesor la Cambridge care niciodată nu călătorise, în afara Angliei, mai departe de Etretat, unde petrecuse odată un weekend pios. Nu avea nimic de câștigat din acea carte searbădă, și chiar și pentru inteligența ei neantrenată dar ascuțită, părea deosebit de vanitoasă și ineptă.

O cumpărase de la Port Said, împreună cu multe altele de același gen, fiindcă voia să se informeze despre țările spre care se îndrepta cu soțul ei, dar dincolo de fapte și statistici, și de teoriile uneori cam mucegăite, nu găsisese în ele nimic de folos, și de când sosise, cu trei luni în urmă, aflase foarte puțin din surse directe, căci îi fusese absolut imposibil, după câte i se părea, să stabilească vreun contact cu oamenii care trăiau în acele țări. Avea impresia că-și petrecuse tot timpul numai pe la recepții și dineuri

pompoase, lipsite de orice realitate, și că era înconjurată încontinuu numai de propriii ei compatrioți, care erau la fel de neștiutori ca ea în legătură cu țara respectivă, oameni de care acasă ar fi fugit ca de ciumă. Venise în Orient nu din devotament față de Lordul Groton, ci fiindcă sperase să i se întâmple ceva, ceva cutremurător, care s-o captiveze și s-o stimuleze, făcând din viața ei mai mult decât o succesiune de zile, toate la fel. Și nu se întâmplase nimic, absolut nimic.

Acum, plictisită la disperare de acea carte, ridică privirea spre ayah și, dintr-odată, simți dorința aprigă de a stabili un anume contact cu acea femeie, nu ca de la stăpână la servitoare, ci ca între femei. În adâncul inimii știa, pe baza îndelungatei sale experiențe ca *femeie galantă*, că nici rasa, nici culoarea, nici credința și nici poziția socială nu diferențiau oamenii. O știa, la fel cum știa atât de multe alte lucruri din instinct, că ea și ayaha din colț erau amândouă femei și că în încercările pasiunii sau ale nenorocirii erau la fel, iar toate celelalte lucruri nu erau decât nimicuri, un fel de prejudecăți spoite, așternute de către o educație falsă pe suprafața oamenilor proști și obtuzi. Măcar atâta lucru învățase din propria ei nefericire și „răutate”. Măcar cu atâta o apropiaseră acestea de realitate.

Ayaha nu prezenta niciun interes pentru ea, ca servitoare. Era proastă, neinstruită și mai degrabă o pacoste decât un ajutor, dar ca femeie, ca ființă umană asemenea ei, era un subiect de mare interes. Ce viață avea? Cum gândea? Avea un soț sau un iubit? Cu ce mari speranțe pornise în viață? Oare și viața ayahei, la fel ca a sa, fusese un lung șir de deziluzii?

Așa că, după un timp, își aprinse încă o țigară și începu

s-o studieze pe femeia care stătea pe vine în capătul vagonului, ușor fascinată de misterul și straniețea care le despărțeau, un mister și o straniețea impuse lor de mințile altora, de niște tradiții stupide. „Lumea mea moare”, își spuse, „deja a murit. Poate că toată Europa, tot Occidentul, mor. Femeia asta și ai ei sunt sănătoși. Au un trecut, dar este atât de îndepărtat încât a încetat să mai conteze ca realitate. Trecutul nostru este încă prea aproape ca să avem un viitor. Trebuie să murim înainte de a putea renaște, și încă nu suntem morți de-a binelea”.

Femeia nu era urâtă. Probabil avea cam aceeași vârstă cu ea, își spuse Lady Groton, vreo treizeci și șapte sau treizeci și opt de ani. Părea mai bătrână. „În privința asta, nu are norocul meu. Eu nu-mi arăt deloc vârsta. Aș putea să am orice vârstă vrea cineva. Nu sunt foarte schimbătoare. Mi-am cumpărat toate asigurările, cu miile de lire sterline pe care le-am cheltuit pe croitorese, coafeze și *masseuses*. Ea nu-și poate plăti asemenea lucruri, dar este mai sănătoasă decât mine și, în adâncul sufletului, nu e la fel de obosită. „Probabil că femeia aceea trecuse prin multe experiențe. Purta un sari violet închis, multe brățări argintii și, într-o latură a nasului, un briliant.

După un timp, Lady Groton o interpelă:

— Laksmi.

Ayaha se ridică de îndată, cu toate brăţările ei de argint zornăind, dar Lady Groton îi spuse:

— Nu, n-am nevoie de nimic. Nu te ridica. Voiam doar să stăm de vorbă.

Timidă, femeia se ghemui la loc, în aşteptare.

— Eşti măritată, Laksmi?

— Da, memsahib, de două ori măritată.

— Cum aşa de două ori? Credeam că, în ţara ta, văduvele nu pot să se recăsătorească.

Ayaha zâmbi, cu un umor aproape maliţios, ca şi cum ar fi dus de nas pe cineva care voia să-i facă un rău.

— M-am convertit. Am luat un creştin. De primul meu soţ am divorţat. Era un om rău.

— În ce fel, rău?

— Mă bătea şi alerga după alte femei şi lua banii pe care-i câştigam eu.

— Şi cel de-al doilea soţ?

Pe faţa oacheşă a ayahei se ivi o expresie de plăcere relaxată, aproape toridă, iar Lady Groton reflectă: „Îl iubeşte - norocoasa...”

— Un om foarte bun, memsahib, spuse ayah. Foarte chipeş bărbat, Mahratta. *Chuprassi* la sediul guvernului.

— Și nu-l deranjează că tu faci o asemenea muncă?

Femeia zâmbi.

— Nu mă duc cu orice memsahib... doar din când în când, cu memsahibe *burra* ca dumneavoastră, ca să o mulțumesc pe doamna guvernatorului. Și câștig bani. Pun deoparte. O să cumpărăm pământ în satul lui.

— Iar soțul tău... este și el creștin?

Laksmi râse.

— Nu. Hindus rău. Toți Mahratta hinduși răi. Prea sălbatici. Ca mine, creștină rea. Niciodată nu mergem la biserică sau templu.

De astă dată, în zâmbetul ei nu se mai zărea nici urmă de sfială, ci un soi de prietenie, în timp ce continuă:

— Și eu la fel ca memsahib. Știu că memsahib are inimă bună. Templu, biserică, nu contează când oamenii au inimi bune.

— Povestește-mi despre viața ta, îi ceru Lady Groton.

Uitase de țigară și o asculta, fermecată de umorul ștrengăresc al femeii. *Problema culorilor în Imperiu* căzuse de mult pe podea și zăcea acolo, uitată pentru totdeauna, cum *avea* să fie și a doua zi dimineață, când coborau din tren.

Ayaha începu să vorbească, fără sfială de-acum,

mulțumită să stea la taclale cu altă femeie. Îi spuse că provenea dintr-o castă inferioară, se născuse într-un sat de pe marele platou arzător și se căsătorise la treisprezece ani cu un bărbat pe care înainte nu-l mai văzuse niciodată. Vreme de zece ani, îndurase căsnicia cu el, după care apăruse chipeșul *chuprassi*, astfel că ultimul ei copil nu mai era făcut cu soțul, ci cu acesta. Bărbatul ei și *chuprassi*-ul se certaseră pentru ea (iar fața i se luminează din nou de încântare, devenind dintr-odată foarte frumoasă), *chuprassi*-ul câștigase, după care îi spusese să treacă la creștinism și să divorțeze, ceea ce și făcuse.

Continuă să vorbească, brodându-și povestirea în engleza ei pidgin, cu accente de umor răutăcios, astfel că Lady Groton, amuzată și fermecată, uită cu totul de arșiță, iar când termină, tăcu brusc și rămase privind-o cu ochii ei negri și strălucitori. Aștepta, ca și cum ar fi vrut să întrebe, cu respect: „Și acum, memsahib, ce-mi puteți spune despre viața dumneavoastră?”

Așa ceva, însă, era exclus. „Viața mea”, își spuse Lady Groton, „ar șoca-o, probabil. Povestea ei este absolut simplă și firească. „Așa că zise:

— E o poveste foarte interesantă, Laksmi... nu foarte diferită de poveștile foarte multor doamne din țara mea.

Apoi, trenul intră într-o nouă gară și începu hărmălaia asurzitoare a vânzătorilor de ananas și dulciuri, a mahomedanilor și a hindușilor care ofereau apă de băut. Lady Groton spuse:

— În seara asta nu voi mai avea nevoie de tine. Mâinedimineață, să mă trezești la prima stație, după ce se luminează. Vreau să văd împrejurimile.

Ayaha se ridică zâmbind, făcu un salaam, cu încă un zornăit al brățărilor de la mâini și de la picioare, și se retrase. După plecarea ei, Lady Groton se simți mai înveselită, căci i se părea că era prima oară, în trei luni, când avusese o conversație omenească nici oficială, nici simplă gudurare la picioarele ei fiindcă era nevasta bogată a Lordului Groton și fina bătrânei regine. Se simțea mult mai puțin singură în țara aceea întinsă și înfricoșătoare. Până atunci, totul fusese extrem de anost și plictisitor, ca și cum s-ar fi înfășurat în vată ca să se apere și să nu descopere niciun fel de realități. Ayaha o făcuse să se simtă din nou umană.

Apoi, dintr-odată, simți un val de regret, aproape milă de sine însăși, ca o durere fizică. Ea, Lady Groton cea bogată, soția unuia dintre cei mai puternici oameni din Apus, o invidia în mod neașteptat pe acea localnică umilă,

a cărei viață era atât de interesantă și mulțumitoare. Și-și spuse: „Dacă mă măritam cu Tom, viața mea n-ar fi ajuns niciodată așa. N-aș fi fost bogată, dar tot ceea ce făceam era interesant. Aș fi fost la fel de fericită ca femeia asta”.

Acum, însă, era mult prea târziu pentru regrete. Nici măcar nu știa ce se alesese de bietul Tom, atât de fermecător, atât de plin de viață și naivitate, și plăcere de a trăi. Și, cu un mic junghi în inimă, își aminti cum fusese ea însăși, dintr-odată parcă văzându-se aieveja ca și cum ar fi fost o altă persoană, o fată oarecare, atunci, după război. Văzu din nou casa de pe malul mării, cu perdelele de creton decolorat, pe Tom și pe sine – și era o tânără așa de drăguță – moșmondind împreună să pregătească micul dejun, cu gesturi stângace. Oare ce se mai întâmplase cu Tom? Ce efect avuseseră toți anii aceia asupra lui? Se plictisea și el, era și el obosit și sătul până peste cap?

În toiul reveriei, își dădu seama de ceva din dreptul ferestrei vagonului, ceva mare, alb și mătăhălos, stând foarte aproape, printre toți vânzătorii de ananas, turte de orez și apă, și când privirea i se limpezi, distinse silueta unei femei foarte masive și urâte, într-un costum simplu de postav alb, cu o pălărie mare de pai, acoperită cu panglici și flori, decolorată de soarele arzător al regiunii.

Avea ceva ieșit din comun persoana aceea, o calitate permanentă, statică la nesfârșit, ca a unui monument, care-i atrase atenția. Femeia ținea două genți mici și stătea foarte calmă în mijlocul tuturor îmbrâncelilor și strigătelor mulțimii. Fața-i era destul de banală și lată, cu piele maronie, însă chiar și în lumina slabă de pe peron Lady Groton observă că avea niște ochi extraordinar de albaștri, sclipind de inteligență. Unul dintre ei era atins de albeață.

Apoi, șeful gării, un eurasian, veni la ea și, cu o plecăciune adâncă, îi spuse:

— V-am găsit un loc, Mees Opp.

Femeia cea uriașă porni spre vagoanele de clasa a treia, acele vagoane groaznice, încinse și puturoase, pline de cerșetori, sadhui și băștinașe cu copii mici. Și deodată, Lady Groton simți o dorință nebunească de a coborî din vagon ca s-o caute pe acea necunoscută voluminoasă și urâtă, și să stea de vorbă cu ea la fel cum vorbise cu ayaha, Laksmi, să afle cum era și ce fel de viață avea. Simți chiar pornirea aproape isterică de a se împrieteni cu ea, măcar puțin eventual, fiindcă ar fi ajutat-o să scape din lumea aceea ireală, înconjurată de avere, lux și oameni nesărați, în care trăia izolată de toată realitatea din jur.

Apoi, peste tot vacarmul gării, auzi glasul soțului ei strigând la Lansbury, și-și spuse: „L-a chemat pe sărmanul Lansbury acolo și-l chinuiește, fiindcă nu poate dormi. După ce termină cu el, va veni aici să mă plictisească și pe mine cu atențiile lui”.

Gândul la el îi provocă un mic fior, din cauza stângăciilor lui mitocănești, dar nu dură; se obișnuise de mult cu el, așa că îmbrățișările lui n-o mai deranjau atât de tare.

După un timp, stinse lumina și-și lăsă capul pe perna de mătase, în așteptare; cu părul ei auriu-deschis și ochii albaștri, arăta, chiar și la treizeci și șapte de ani, ca un copil singur. Știa că în gara următoare Groton avea să vină s-o trezească.

Conștiincioasă, ayaha veni s-o trezească la scurt timp după ivirea zorilor, spunând:

— Foarte frumoasă țară, memsahib... toată verde, nu uscată, ca țara mea.

Pe când îi turna ceaiul, în ochii ei negri se citea aceeași expresie prietenoasă.

Când se uită pe geam, descoperi că linia îngustă șerpua încoace și-ncolo în josul pantelor montane abrupte, spre mare, și i se păru că, după câmpiile fierbinți de pe podiș, murise în timpul nopții, pentru ca acum să se trezească în Paradis. Aerul era cald încă, dar după uscăciunea arzătoare a platoului părea proaspăt și răcoros. Aici nu mai existau stânci încinse și sol roșiatic pârjolit, ci numai verdeață, peste tot – verdeața deasă și luxuriantă a junglei montane, încă scânteind acolo unde o atingeau razele prelungi ale soarelui, umezită de o ploaie matinală. Iar văzduhul era plin nu de praf, ci de mireasma bogată a vieții vegetale și aroma florilor, a mirodeniilor și a putregaiului gras și umed. Totul era verde și reavăn ca în Anglia ei dragă, Anglia unde se întorcea întotdeauna, cu inima plină de mulțumire. La fel ca în cazul celor mai

multe persoane senzuale, avea în ea o afiliere secretă, misterioasă, cu apa și umiditatea, așa că în deșerturi și în locurile fierbinți și uscate o cuprindea spaima și o undă de nebunie.

În josul pantei, văile jilave încă mai erau cufundate în umbra adâncă și albastră, și în timp ce privea încântătoarea priveliște, uitând chiar și de ceai, își spuse: „Am avut dreptate să vin aici, Lucas. Poate că am să mă simt bine, liniștită, în locurile astea”, și avu o senzație ciudată de întoarcere acasă, într-un loc pe care-l cunoștea foarte bine. Uită dintr-odată de toată arșița, praful și plictiseala din ultima săptămână, ba chiar și de vizita din seara trecută a soțului ei, cherchelit și împiedicat. Nu se gândea, însă, dacă avea să fie fericită, căci fericirea încetase de mult să mai joace vreun rol prea important în existența ei. „În orice caz”, își spuse, „va fi un loc primitiv, pe jumătate sălbatic, și cel puțin atâta lucru o să fie distractiv”.

Apoi, trenul trecu de o ieșitură a munților, și dedesubt se întinse dintr-odată, ca o hartă magnifică, tot golful Nivandrum, presărat cu cele șase insule ale lui pline de cocotieri, ca un giuvaier în labirintul de lagune și canale aflate dincoace de recifele și barierele din lungul coastei,

care fereau golful de furtunile Oceanului Indian. Dincolo de gura colmatată a golfului, bărcile de pescuit, cu pânzele lor mari și zdrențuite umflate în briza dimineții care sufla dinspre munți, goneau ca un stol de rândunele peste Marea Barieră și dunga de spumă care-i însemna locul.

Un moment, Lady Groton nu mai respiră, pentru ca nu cumva imaginea să dispară ca un vis, lăsând-o din nou în canicula și praful acelei câmpii oribile. În spiritul ei ostenit, liniștea și emoția erau născute una lângă alta. Și apoi, ca un junghi neașteptat de durere, îi reveni în minte Lordul Groton. Se gândea vag la el, nu ca la un om, ci ca și cum ar fi fost ceva detașat, suspendat deasupra ei și a acelei țări frumoase precum o amenințare neagră, imposibil de descris în cuvinte. Se afla în același tren, coborând de pe munții înverziți spre fermecătorul golf, ca o pasăre de pradă. Avea să distrugă tot ce se găsea acolo. De dragul banilor, și chiar mai mult din pofta de putere, avea să construiască figuri hidoase, rezervoare de petrol și barăci cu acoperiș de fier ondulat, iar frumoasa apă verzuie urma să fie curând acoperită cu petrol, peștii și păsările marine aveau să moară, și oamenii simpli să devină corupți și bolnavi, în timp ce Groton se mândrea cu victoria lui mărunță și pizmașă asupra unui rival la fel de vorace ca el.

La poalele munților, trenul își continuă drumul pe șes și merse un timp printre plantații de orez și insulițe verzi, unde Lady Groton văzu pentru prima oară locuitorii frumosului litoral, navigând cu bărcile *wallum* sau muncind pe orezării, în apă până la brâu, aproape la fel de goi ca Adam și Eva cu mult timp în urmă, într-un alt paradis; iar imaginea lor îi trezi un nou interes și o nouă vitalitate, ca întotdeauna când vedea oameni noi și arătoși. Nu erau scunzi, slabi și aspri ca aceia de pe câmpiile pârjolite, ci înalți, cu brațe și picioare rotunjite de mușchi pe sub pielea netedă, în culoarea cafelei cu mult lapte.

Și în timp ce-i privea cum întorceau zâmbind capetele, întrerupându-se din lucru ca să vadă trenul, îi veni în minte un gând ciudat: „Aș putea s-o fac. N-ar trebui să afle niciodată. Asta ar regla tot felul de conturi vechi. Ar fi atât de ușor să-i trimit o cablogramă lui Deakin, despre ceea ce pune la cale Groton... Aș putea da în vileag mitele pe care le-a dat. Aș stârni un scandal care să zguduie Londra și să distrugă o întreagă guvernare. Dar, cel mai important din toate, aș putea salva de profanare locul ăsta minunat – pentru încă măcar câțiva ani”.

Apoi, trenul traversă un drumeag și se opri pe neașteptate într-o gară mică și dărăpănată, iar Lady

Groton se ridică în grabă să se îmbrace și să-și aranjeze părul, înlăturând ultimele vestigii ale prafului de pe nesuferitele câmpii. Când termină, auzi glasul răgușit al soțului ei și vocea cam pițigăiată a lui Lansbury, dând ordine servitorilor. La coborâre, constată că trenul, ca o omidă tăiată în două, se înjumătățise în timpul nopții. Mai erau doar vagoanele de clasa întâi cu care venise grupul lor, și un vagon de clasa a treia rablagit, de unde coborî o bătrână cu un copil. Și simți un fior de plăcere că Nivandrum era un oraș mort, unde nu venea nimeni, că rămânea uitat, secret, cu farmecul lui.

În același timp, văzu venind spre ea un bărbat scund și cărunț, cu ochi albaștri strălucitori și o șapcă albă de iahting, pe care scria cu litere aurii „Grand Oriental Hotel” chiar deasupra cozorocului. Apariția lui îi produse un junghi brusc de dezamăgire, la gândul că acolo, în Nivandrum, erai primit exact ca și cum ai fi ajuns la Cannesc, cu Trenul Albastru. Deduse că omul era proprietarul hotelului și-și spuse, cu o undă de șiretenie: „Pare bine hrănit, mulțumit și plăcut din fire. Hotelul ar trebui să fie Ida Green”. N-avea de unde ști că șapca lui Rasmussen era doar o cochetărie confecționată la Colombo, pe care nu avea motive s-o poarte mai des decât

o dată sau de două ori pe an, când sosea cu trenul la Nivandrum câte un vizitator excentric.

Rasmussen îi luă în barca lui, împinsă cu prăjinile de doi băieți, copii ai oamenilor pe care-i văzuse din tren, pe plantații, și la bordul bărcuțelor, băieți înalți, drepți de spate, care nu purtau nimic altceva decât o legăturică pe șolduri. Nu vedea nimic care s-o dezamăgească, nici în fermecătoarea ambarcațiune, cu prova și pupa ei sculptată, nici în aspectul insulelor, cu casele lor baroce vechi, în culori deschise, printre cocotieri. Nu se așteptase la asemenea clădiri, de un verdepal, galben și roz, goale și pustii, iar la vederea lor își spuse, la fel ca Tom Dantry, cu cinci ani în urmă: „Trebuie să-mi iau una din astea”. Nu conta dacă trebuia să se întoarcă în lumea aceea obosită din Apus; nu conta dacă trebuia să moară fără să mai revadă vreodată casa. Dacă avea o casă în Nivandrum – una dintre acele case fantomatice, înconjurată de apă – urma să-și găsească liniștea. Mereu avea să-și spună că ceva din ea rămăsese acolo, între insulele verzi. În toiul marilor dineuri pe care le detesta, putea să se gândească dintr-odată: „Casa aceea din Nivandrum va fi a mea întotdeauna”, simțindu-se din nou tânără și înviorată. Și aproape imediat își aminti că soțul ei venise acolo doar

dintr-un singur motiv: să distrugă Nivandrumul, să transforme casele acelea în magazine pentru tacâmuri ieftine, bumbac și petrol.

Stătu tăcută în tot timpul drumului, așezată sub umbrarul din frunze de palmier al bărcii, sorbind din ochi toate frumusețile din jur. Nu scotea o vorbă. Chiar și când Groton spuse, cu glasul lui răgușit:

— E drăguț aici, nu?

Îi răspunse doar atât:

— Da, dar prea pitoresc.

Căci știa că, dacă i-ar fi aflat simțămintele, ar fi devenit invidios pe locul acela – atât de fantastic era – și s-ar fi grăbit să-și termine treburile și să plece. Dacă rămânea indiferentă, avea s-o ia și el mai încet. Îl putea chiar convinge să meargă și la vânătoare, în munți. Voia să stea acolo cât mai mult; în acel moment, n-ar fi deranjat-o să rămână pentru totdeauna, fără să facă nimic, dând uitării restul lumii.

Când barca trase pe neașteptate lângă debarcaderul lui Rasmussen, simți încă un șoc plăcut de surprindere. Se temuse de Grand Oriental Hotel, gândindu-se că putea fi cine știe ce construcție îngrozitoare, ca hotelurile de lângă căile ferate pe care le vedea peste tot prin Orient.

— Am ajuns, anunță Rasmussen, sărind pe ponton – și, la vederea hotelului, lui Lady Groton îi veni să scoată un strigăt de încântare, căci era una din cele mai frumoase dintre casele vechi și fantomatice, readusă la viață, pe insulița sa, cu o grădină fermecătoare în jur. Dar se stăpâni din nou, pentru ca nu cumva soțul ei să-i descopere plăcerea ascunsă și să strice totul.

În holul mare și răcoros, unde Dantry venea uneori să joace cribbage cu Rasmussen, ceru un gin cu tonic se așeză de una singură la o masă, în timp ce soțul ei umbla de colo-colo pufnind, uitându-se în camere, făcând planuri pentru ambarcațiuni, dându-i ordine răstite bietului Lansbury, care se ținea după el, palid și transpirat. Lady Groton rămase cu privirea prin ușa boltită dinspre golf pe unde bărcuțele mergeau înapoi și-ncolo, și deodată îi veni în minte un gând ciudat. De fapt, nu era atât gând, cât senzație, căci din obișnuință gândea mai mult cu simțurile, pe bază de instinct, îi venise brusc ideea că era fericită, iar fericirea însemna liniște. Era ca și cum ar fi ajuns la capătul unei călătorii care dura de săptămâni, luni, ani de zile. În clipa următoare, soțul ei apărură alături, asudat și roșu la față.

— E-n regulă, spuse el. Camerele nu-s deloc rele. N-au

instalații, dar sunt mari, confortabile și răcoroase.

Văzu că vorbea pe un ton de scuză, temându-se că hotelul acela, cu confortul său simplu, nu era destul de bun pentru ea.

Abia dacă-l auzise, spunându-și că nu conta cum erau camerele – după care, venindu-și în fire, răspunse:

— Mă bucur.

Și văzu, pentru prima oară, că Groton părea să se simtă rău. Era vânăt la față, iar peste ochii lui albaștri și reci se așternuse un fel de ceață subțire. Cu o tresărire bruscă a inimii, își spuse: „Poate c-o să moară. Atunci, praful se va alege de toate și Nivandrum va fi salvat, iar eu am să pot sta aici, o să-mi iau o casă și voi veni oricând vreau. Pot veni aici chiar și când am să fiu bătrână, și nu-mi va mai fi rămas nimic altceva”.

Instinctul ei n-o înșelase nici de astă dată, căci moartea era acolo, în Nivandrum, așteptându-l – dar nu acea moarte rapidă și ușoară după care striga inima ei – moartea care ar fi fost cea mai potrivită pentru el, ca și pentru ea însăși.

Apariția Lordului Groton și a grupului său stârnise mai multă agitație în Nivandrum decât sosirile anuale ale vapoarelor, și în tot timpul după-amiezii și al primei părți a serii, tot felul de bărci și canoe dădură târcoale hotelului și insuliței sale, la mică distanță de mal, cu ocupanții dornici să-l întrezărească pe marele domn din Apus, sau pe cineva dintr-ai lui. Dacă încercau să acosteze sau se apropiau prea mult, Leah ieșea grăbită din bucătărie și le poruncea să plece, iar ei o ascultau, fiindcă până și cei mai puțin superstițioși se temeau de reaua ei reputație. Câțiva au reușit totuși să debarce, sub pretextul că aveau treburi cu Rasmussen, oferind castraveți și tărtăcuțe de vânzare, găini, și fructe, iar Lady Groton îi privea de la fereastra dormitorului cum veneau și plecau, amuzată de spectacolul multicolor și mulțumită că prezența ei trezea atâta interes. În cameră, ayaha intra și ieșea, aducând vești și informații despre Nivandrum, obținute jos, despachetând, sporovăind, emoționată de toate priveliștile noi și de verdeața și frumusețea unui loc atât de diferit de țara ei. Sfiala i se risipise complet. Din noaptea aceea caniculară, în tren, simțea că *burra memsahib* era prietena

ei. Vorbea cu bărbații și femeile care aduceau lucruri de vânzare, destul de dificil, fiindcă limba lor era altfel decât a ei, și le dădea explicații fantasmagorice și exagerate despre bogăția, importanța și frumusețea stăpânei sale.

— O femeie de aur și lapte, le spunea ea, frumoasă ca luna în primul pătrar.

Până seara, poveștile ei se răspândiseră în lungul și-n latul lagunei, ajungând chiar și pe insulele mai îndepărtate. Amatorii de spectacol avuseseră Șansa de a-l vedea pe însuși Lordul Groton, în niște pantaloni scurți și o cămașă confecționate de un croitor din Hanover Square, agitându-se peste tot transpirat și roșu la față, făcând aranjamente pentru bărci și barcagii și studiind golful prin binoclu, și-i zăriseră secretarul, blond și îmbujorat, ale cărui haine aveau o croială și mai elegantă decât cele ale Excelenței Sale. Îl văzuseră și pe Bates, încă îmbrăcat în hainele discrete, închise la culoare, pe care le purta în Londra cea friguroasă și umedă, fără să pară afectat de căldură, palid și suferind ca întotdeauna de hipotensiune. Pe Lady Groton n-o vedeau nicăieri însă, așa că, spre seară, devenise deja un fel de legendă plăsmuită în mare măsură de către ayah, Laksmi... o prințesă miraculoasă de o mare fragilitate, care nu apărea decât după ce soarele

cobora în mare.

Seara, când Lordul Groton veni să se îmbrace pentru cină, intră în camera soției sale în timp ce aceasta se pregătea.

Părea bine dispus și spuse:

— Nu-i rău aici, zău așa, e foarte comod, iar mâncarea e mult mai bună decât altele cu care am fost tratați.

Lady Groton își dădu seama că se gândea să mai rămână un timp acolo, având nevoie doar de o minimă încurajare, așa că spuse:

— E foarte cald.

— Tot e mai bine decât în arșița de pe câmpii. Firește, dacă nu suporți, vom pleca de îndată ce am aruncat o privire prin jur.

Zâmbind, soția sa îi răspunse:

— A, nu-i chiar așa de serios. Cred că e mult mai plăcut decât în majoritatea locurilor prin care am trecut. Cel puțin, aici nu sunt oameni plicticoși lângă care să stăm la cină. Am cărți, nu m-ar deranja să stăm un timp.

— Până la Cannes și la iaht, calea-i cam lungă.

— Nici prânzul n-a fost rău. Un curry excelent.

Știa, în timp ce se farda cu gust și nemărginită grijă, că soțul ei o privea. În oglinda pătată a mesei de toaletă

ieftine, îi vedea chipul prefăcându-se concentrat asupra ei, și observă că o studia cu acea expresie ciudată, intensă și lacomă cu care se uitase la ea demult, la începuturile căsniciei, o privire care întotdeauna îi strepezise dinții, nu atât de silă, cât din pură plictiseală – că orice bărbat putea fi în același timp așa de adorator, atât de dornic, pe cât și ucigător de neinteresant. Și nu suporta să fie privită de parcă Groton ar fi încercat să pătrundă sub suprafața ei netedă și perfectă, pentru a o descoperi așa cum era de fapt... pe ea, care nu se cunoștea cu adevărat de la o oră la alta, de la minut la minut.

Își spunea: „De-aș putea numai să plec pentru un timp, aș reuși să mă odihnesc și să mă bucur de locul ăsta... „Așa că zise cu voce tare, pe un ton indiferent:

— Proprietarul mi-a spus că printre coline sunt niște locuri de vânătoare excelente... tigri, pantere, sâmburi și bizoni, și Dumnezeu mai știe ce...

— Mi-a zis și mie.

— Și e pe-aici un *shikar* clasa-ntâi... un cockney pe nume Sandy, care a venit acum douăzeci de ani. Un personaj nemaipomenit, aș crede.

Suspicios, Groton o întreabă:

— Ți-ar plăcea *ție* să te duci la vânătoare?

— Știi bine cât detest „personajele”.

O vreme, rămase tăcut, bănuitor și gelos, încă făcând eforturi să descopere ce se întâmpla de fapt în capul ei. Încerca să scape de el? Nu exista prin preajmă niciun bărbat care s-o poată interesa, decât Lansbury, iar pe-asta putea s-o rezolve luându-și secretarul cu el. Și, oricum, gândul era ridicol. N-avea cum să se simtă atrasă de băiatul acela îmbujorat, cu accent oxfordian și caș la gură.

— Nu m-ar deranja să rămân aici, continuă Lady Groton, aplecându-se spre oglindă să se rujeze. „Poate că, dacă stau aici singură”, continuă ea în sinea ei, „o să mi se întâmple ceva. Ceva interesant. N-am de ce să mă tem. Nu mi s-ar putea întâmpla nimic insuportabil, și orice ar fi de preferat în locul acestei plictiseli îngrozitoare”.

Cu voce tare, spuse:

— Oricum, e foarte frumos și, imediat ce apune soarele, se face răcoare. Suflă dinspre mare o briză ușoară. Proprietarul spune că nopțile sunt întotdeauna răcoroase.

Întorcându-se spre el, îl întrebă:

— Ce planuri ai pentru mâine?

— Am să mă duc din zorii zilei pe lagune. Vreau să văd topografia terenului. Dacă aveam o șalupă, aș fi putut rezolva totul în câteva ore. Ar fi trebuit să comand una, să

m-aștepte aici.

Lady Groton zâmbi.

— Și să riști să te toarne cineva la Hugo Deakin?

Groton râse, amuzat și mulțumit din nou de figura pe care i-o cocea lui Deakin.

— Aș fi putut-o comanda sub un nume fals. Oricum, șalupă n-avem, așa că va trebui să lipsesc peste noapte... numai o singură noapte. Nu te deranjează, așa-i?

— Nu, în niciun caz.

La asta, o privi mai atent, apoi spuse:

— Va trebui să-l iau pe Lansbury cu mine. Asta înseamnă c-ai să rămâi numai cu Bates, pe lângă băștinași și acest Rasmussen despre care nu știu nimic.

Lady Groton se ridică și, întorcându-se, își examinează imaginea reflectată în oglinda cu pete, gândindu-se cât de bine arăta, și cât de tânără. Pe câmpia arsă de soare și în orașele mari și încinse, arătase răvășită și obosită.

— De ce m-aș teme? Întrebă ea. Ce-ar putea să mi se întâmple?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Nimic.

„Prostule, numai să pleci, că pe urmă ar *putea* să mi se întâmple ceva!”

— Da, cred că nu e niciun pericol. Bates va avea grijă de tine. Și-ar da și viața, la nevoie, ca să apere ceva ce-mi aparține.

Și râse, cu un aer fudul care făcea s-o treacă fiori de ură pe șira spinării.

„Cum poate fi un om atât de viclean când e vorba de bani, și așa de naiv cu privire la oameni? Bates m-ar apăra pe *mine*, dac-aș avea nevoie de protecție, dar n-ar apăra nimic altceva care-ți aparține ție. Te urăște. Ești un tâmpit, că nu ți-a i dat seama până acum”.

— Nu-ți face griji pentru mine. Cred c-o să-mi placă foarte mult aici, așa că fă-ți treburile în liniște. E la fel de bun ca un tratament de sănătate. Poate nici nu va mai trebui să ne ducem la Freiburg în vara asta, după ce stăm aici o săptămână, două. Oricum, îi poți spune lui Lansbury să-mi facă rost și mie de o barcă, și de doi barcagii, ca să mă plimb și eu și să admir peisajele.

— S-a făcut. Barca va fi aici în fiecare dimineață la nouă, să-ți aștepte ordinele.

Se auzi o bătaie în ușă, iar când Lady Groton spuse să intre, Bates vârî capul în cameră, spunând:

— *Me lord*, baia e gata. Mi-a fost puțin cam greu să-i fac să înțeleagă că doriți multă apă fierbinte.

Nu peste mult, stăteau față-n față la o masă din marea sală boltită, mâncând la cină supă, creveți și curry, salată, crochete de legume și o budincă – o cină excelentă, căci Rasmussen, înțelept sau nu, îi repetase lui Leah ceea ce-i spusese Dantry: „Jupoaie-i. Sunt bogați precum Cressus”, iar Leah avea de gând să-i țină acolo și să-i jumulească, pentru cât mai mult timp posibil.

Radioul de modă veche oferea un program cam bâlbâit cu muzică de café concert, de la Hotel des Indes din Batavia, iar Rasmussen, care-și înlocuise chipiul de portar cu un costum alb nepotrivit, îi servea retrăgându-se discret după fiecare fel, la mică distanță, conform instrucțiunilor din *Ghidul și îndrumătorul ospătarului*.

— Numai de-am avea și gheață, comentă Lordul Groton, și ar fi perfect.

Soția lui îl privi și, din nou, observă privirea aceea ciudată, sticloasă, în ochii lui albaștri și reci, și după ce calculă un moment, spuse:

— Noroc că nu avem. Ai bea mult mai mult. Iar într-o climă ca asta, nu e bine să bei atâta.

„Acum o să ia două sau trei pahare în plus, doar ca să-mi arate că Albert Simpson, Lord Groton, Supraomul, poate să bea oricât pofteste, fără să pățească nimic, și iar o să i se ridice tensiunea”.

— Palavre, aruncă Lordul Groton și-i ceru lui Rasmussen să-i mai aducă sifon, pentru încă un pahar de băutură.

La sfârșitul cinei, spuse:

— Am comandat barca. E lună nouă. Putem face o mică tură prin golf, înainte de a ne duce la culcare.

„Ca să mă facă să mă simt romantic, cred”.

— Da, ar fi minunat. Mă duc să-mi iau haina.

Parțial în derivă, barca îi purta pe fluxul în creștere, printre cele șapte insule. Lui Lady Groton i se părea că, noaptea, golful era și mai frumos decât i se păruse în lumina zorilor, cu luna nouă deasupra palmierilor, sunetul îndepărtat al tobelor și trupurile bronzate ale barcagiilor lucind slab în lumina scăzută. Dar, când Lordul Groton spuse:

— E aproape la fel de frumos ca la Veneția...

Îi răspunse, cu nervii întinși la limită și tot sufletul flămând:

— Aproape la fel de banal.

Și apoi, în timp ce se întorceau de-a curmezișul canalului dintre Grand Oriental Hotel și insula cea mai apropiată, auzi peste ritmul slab al tobelor sunetul muzicii europene, cântată la pian - la un pian destul de bun. Plutea peste apă, slab și fragmentar, însă destul de clar ca să recunoască una dintre nocturnele lui Chopin, și-și spuse: „Ce muzică perfectă pentru o noapte și un loc ca ăsta!”

— Ascultă! îi spuse ea Lordului Groton.

— Da, ce?

Era cam nemulțumit că-l întrerupsese în timp ce planifica un loc unde să construiască rezervoarele. Trebuia să fie destul de aproape de apa adâncă, dar izolate, din cauza ratelor de asigurare. Mâine avea să studieze hărțile cu Lansbury, în timp ce mergeau printre lagune.

— Muzica.

— A, aia...!

— Trebuie să fie un european, continuă ea, încercând să-și ascundă emoția.

— E la radio.

„Idiotule, știu și eu să fac diferența. Se aude din casa de-acolo... cea de vizavi de hotel, cu scara aia frumoasă care coboară până lângă apă. Ce casă minunată!”

— Probabil vine tocmai de la Madras, sau de la Singapore.

Apoi, prin ferestrele mari, cu arcade, ale casei, Lady Groton văzu că avea dreptate. *Cânta* cineva la pian, un bărbat, dar nu era european. Era gol până la brâu, iar ia lumina slabă a lămpilor demodate, pielea lui părea foarte închisă la culoare, dar cânta Chopin, și nu era deloc rău... în privința asta, nu încăpea nicio îndoială. Era foarte ciudat. Vru să-i spună barcagiului să schimbe direcția, ca să ajungă mai aproape de casă, dar nu cunoștea limba, și

aproape imediat fu recunoscătoare că nu vorbise, căci asta i-ar fi trezit lui Albert suspiciuni cu privire la casă și la pianist.

Întorcându-se puțin, continuă să se uite spre casă, până când barca trecu mai departe și nu-l mai putu vedea pe omul care cânta Chopin.

„Poate” reflectă ea, „tot o să mi se întâmple ceva, la urma urmei...”

După ce reveniră la hotel, găsi o scuză ca să rămână în urmă, și-l întrebă pe Rasmussen, care-i așteptase în hol:

— Cine locuiește în casa aceea de pe insula alăturată... cea cu scara mare?

Rasmussen făcu un efort să-și adune mințile, căci era un om simplu și cinstit, căruia nu-i venea ușor să mintă. După ce trase aer în piept de vreo două ori, spuse:

— Un metis bogat, madam. E puțin cam ciudat. Nu pleacă niciodată de pe insulă.

Așa-i ceruse Dantry să spună.

— Cântă la pian?

— A, da, da... se bâlbâi Rasmussen. Cântă și la pian...

— Curios că un metis are pian și cântă muzică europeană.

Din nou, Rasmussen se înecă. De data asta, fu nevoit să

improvizeze:

— Dar și-a făcut studiile în Europa, madam.

— Mulțumesc. Noapte bună.

În timp ce Lady Groton pornea în sus pe scară, Rasmussen își reveni puțin și spuse, citând din *Ghidul și îndrumătorul ospătarului*:

— Mă scuzați, madam, dar am angajat niște dansatoare. Pot veni mâine-seară, dacă doriți.

— Va fi în regulă.

— Lord Groton n-o să fie aici.

— Nu contează. Oricum nu l-ar interesa.

Și, întorcându-se, urcă scara, lăsându-l pe Rasmussen cam dezorientat și nemulțumit, fiindcă mereu se purta pe cât de repezit, pe-atâta de nepăsător. De mult nu mai văzuse o femeie ca ea. Dacă stătea să se gândească bine, cu grijă și efort, nu-și amintea să fi cunoscut vreodată, măcar, o asemenea femeie. Un moment, îi păru rău că Lady Groton venise la Grand Oriental Hotel, chiar dacă era bogată precum Cressus. Avea ceva tulburător, ceva care-l alarma mai mult decât îl alarmase Leah în viața lui.

Nu peste mult, la etaj, Lordul Groton veni în camera ei, dar plecă iar peste o jumătate de oră, iar după aceea, vântul, care-și schimbase puțin direcția, începu să aducă

pe fereastră crâmpeie din sunetul pianului. Se auzea slab, acum stingându-se, acum revenind, mereu pe fundalul tobelor tot mai rare. Culcată pe întuneric, chinuindu-se să audă, începu să aibă o senzație de decadentă și descompunere... Muzica lui Chopin, peste tam-tamul barbar al tobelor.

Dimineața, se trezi la auzul unei rumori, cam nedumerită, întrebându-se unde era și cum ajunsese acolo, iar după un moment își aminti călătoria prin munții cei frumoși și felul cum arăta golful, după căderea întunericului, pe ritmurile tobelor și ale lui Chopin, și dintr-odată se simți fericită că era în viață, fericită în mod conștient pentru prima oară după luni și ani de zile. Sub fereastră, murmurele continuau și, după un timp, cuprinsă de curiozitate, dădu la o parte perdelele patului, se sculă și merse să se uite afară. Sub fereastra ei se adunase o mare mulțime de oameni, de toate vârstele și sexele, vorbind și șușotind împreună, iar într-un mic chioșc cam dărăpănat, la o masă plină cu medicamente, o văzu pe femeia în costum alb, cu pălăria aceea ieșită din comun, pe care o zărise cu două seri în urmă, pe peronul gării din câmpia prăfoasă, dincolo de munți. Emană și aici acea stare de soliditate, de eternitate, în timp ce lua temperatura,

conversa, glumea cu pacienții – bătrâni și bătrâne, copii bolnavi, femei gravide, trecând unul câte unul prin dreptul mesei. Și, din nou, lui Lady Groton îi trecu prin minte că i-ar fi plăcut s-o cunoască pe femeia aceea voinică și urâtă.

„Cred că stă la hotelul ăsta”, își spuse ea. „Trebuie să fie un soi de medic. Când cobor, am să intru în vorbă cu ea. O să-mi poată spune multe despre țara asta”.

Dar, după ce făcu o baie și rezolvă diversele încurcături ale ayahei, după ce se machie, se îmbracă și coborî la parter, află că femeia plecase. Rasmussen îi spuse:

— E foarte ocupată. Trebuie să mai viziteze două sate, înainte de apusul soarelui.

Și, din nou, Lady Groton simți o undă de regret, de ce anume nu putea spune, căci avea sentimentul ciudat că ceva trecuse pe lângă ea, un lucru a cărui calitate nu putea s-o definească. Și-și spuse: „Poate că face parte din destinul meu. Poate că de-asta am observat-o”. Dar aproape imediat izbucni în râs, adăugând în sinea ei: „În curând am să ajung mistică, o să-mi fac horoscopul și voi încerca să-mi găsesc un guru”.

Tom Dantry nu plecase. Aștepta în casa de pe insulă, pradă nehotărârii și slăbiciunii, încercând să găsească un compromis prin care ar fi putut să rămână pe loc și chiar s-o vadă, cumva de la distanță poate, fără să-i dea de veste vreo clipă că se afla și el în Nivandrum. Așteptă toată ziua, nerăbdător, uitându-se din când în când spre hotel prin binoclu, fără s-o zărească măcar o clipă. Iar seara, când nu putu să adoarmă, cântă la pian până târziu după miezul nopții, sperând să se piardă în muzică și să-și disciplineze spiritul cu ajutorul ei.

Era extraordinar, cum încă mai putea amintirea ei să-l tulbure... cum continua s-o vadă cu aceeași claritate și atât de vie, după așa de mulți ani. Era incredibil, dacă stătea să se gândească, că exista o soartă care-i unise încă de la început, cum Groton, soțul ei, care-i despărțise atunci, era cel ce-i făcea să fie acum din nou împreună, peste aproape cincisprezece ani, pentru a distruge iar un lucru pe care el îl prețuia. Groton, după câte se părea, era hărăzit de Dumnezeu să fie dușmanul lui.

Și apoi, a doua zi dimineață, a văzut-o, destul de devreme, înainte de a începe căldura, într-o barcă *wallum*,

pe canalul care despărțea hotelul de casă... Barca era împinsă de un pescar bătrân, numit Raniji, împreună cu cumnatul său la fel de decrepit. Când îi recunosc, Dantry își dădu seama ce ciudat era că-i alesese pe cei mai bătrâni și mai urâți barcagii din zonă, când se găseau atât de mulți pescari tineri și chipeși. Apoi își spuse: „Poate că Groton i-a ales... Doar nu poate fi atât de nesimțit. N-ar putea-o insulta în halul ăsta!”

Stătea parțial culcată pe o grămadă de nuci de cocos, îmbrăcată complet în alb, purtând o pălărie albă de pai, cu boruri largi. O femeie închisă la culoare, probabil o ayah, după îmbrăcămintă, stătea ghemuită lângă ea. La început, nu reuși să-i distingă fața, din cauza pălăriei, așa că-i studie doar trupul, îmbrăcat în cele mai scumpe și mai simple haine de la Paris. Îmbrăcămintea ei, reflectă Dantry, trebuia să fi costat destul ca să întrețină o întreagă familie din Nivandrum, vreme de un an... Ciorapii, pantofii impecabili, rochia, pălăria costisitoare... Apoi, Lady Groton întoarse capul și, borul pălăriei ridicându-se ușor, Dantry îi văzu din nou, cu o mică tresărire a inimii, fermecătoarea linie grațioasă a gâtului și ovalul feței, și observă că nu se schimbaseră aproape deloc, încă mai avea acel aer mai degrabă copilăresc care-l dezarmase întotdeauna, iar pe

fața ei se citea aceeași expresie de puritate și inocență aproape desăvârșite. Și se întrebă: „Oare cum o fi reușit? Ce-a făcut, ca să se mențină atât de intactă, atât de neschimbată?” Mai văzu și că era la fel de dezirabilă ca întotdeauna, poate chiar mai mult, îmbogățită cu înțelepciunea și experiența pe care trebuia să le fi dobândit în toți acei ani.

Apoi, barca dispăru după capătul insulei, și rămase din nou singur și pierdut. Totul se terminase. Știa că acum, odată ce o văzuse, singura lui salvare ar fi fost fuga pe coline, cu Sandy. Și era prea târziu. De-acum, trebuia s-o mai vadă. Trebuia să-i vorbească, să încerce să descopere măcar puțin din ceea ce, cu mult timp în urmă, îi despărțise atât de absurd.

După care viermele, acel vierme pe care-l ghicise Leah, începu să-l roadă, și-și spuse: „O slăbiciune, asta e. Dacă eram puternic, aș fi fugit... acum... azi aș fugi, și ca să salvez viața asta fericită pe care mi-am făurit-o, cu atâta grijă și înțelepciune”. Un alt glas, însă, îi răspunse: „Ai fi un prost, să fugi tocmai acum, după ce ai văzut-o. Niciodată nu ți-ai mai regăsi liniștea. Și de ce să renunți la plăcere? Plăcerea este singurul lucru de valoare în viață, iar amintirea ei e singura care dăinuiește”. Și-și mai spuse că

cea care o adusese în acel hotel, aproape de casa lui, era soarta, o extraordinară manifestare a sorții, și numai un nebun i s-ar fi împotrivit. Iar încă un glas mai spuse: „Soarta nu e nimic altceva decât o combinație între propriul caracter și împrejurările în care te găsești. Semințele sorții cuiva sunt sădite încă de la naștere”. Numai de-ar fi fost și el un om simplu și onest, ca Sandy sau Rasmussen... Și toată ziua viermele îl roase, până când își dădu seama că nu putea face decât un singur lucru pentru a-și regăsi liniștea.

În aceeași zi, Silas veni de pe coastă cu știrea că Lordul Groton plecase și avea să lipsească două zile, iar în aceeași seară dansatoarele veneau la hotel ca să dea un spectacol numai pentru Lady Groton, în sala cea mare.

După ce-i dădu această veste, Silas mai spuse:

— Am și un mesaj de la Maria. Vrea să știe dacă să vină pe insulă diseară.

Un moment, Dantry rămase tăcut, apoi spuse repede:

— Nu. Zi-i că mâine, poate, dar în seara asta nu. O să-i trimit eu vorbă.

Deveniseră un obicei aceste schimburi de mesaje între el și Maria. Era ca și cum Dantry ar fi comandat legume de la un zarzavagiu.

Apoi, când Silas se întoarse să plece, îi mai spuse:

— Ia-ți liber diseară, dacă vrei. Du-te să-ți vezi nevasta.

— Vă mulțumesc, sahib, răspunse Silas și se duse.

Totul mergea la fel ca înainte, de parcă n-ar fi intervenit nimic, ca și cum Silas n-ar fi fost un băiat metis din Nivandrumul cel mort și uitat de lume, ci valetul din urmă cu atâția ani, în casa de pe Bruton Street. Parcă și-ar fi pierdut controlul asupra lui însuși și a propriilor sale acțiuni, fiind purtat înainte de o forță mai puternică decât el.

Ziua era interminabilă și, la ora opt seara, începu să se îmbrace, singur, pentru că Silas plecase deja, iar când termină de luat pe el vesta și pantalonii negri și sacoul alb elegant, pe care nu le mai purtase de ani de zile, îi veni o idee nouă – și, scoțându-și din nou hainele, îmbrăcă un sarong purpuriu, o jiletcă, un veston de doc alb și sandale, fără ciorapi.

„Așa-i mai bine”, își spuse el, „îi va da de înțeles cum trăiesc acum, ce s-a întâmplat cu mine”.

Apoi, ieși în grădină și strânse un buchet mare de jacqueranda, după care coborî treptele, luă canoa, și porni vâslind peste canal. Se întunecase de-a binelea. Nu putea fi văzut de la fereastra ei.

În sala cea mare, Rasmussen, cu costumul de ospătar și un șervet pe braț, stătea în picioare lângă o masă unde fusese pus un singur tacâm. La vederea lui Dantry, în ochii lui albaștri se ivi o expresie de uimire. Dantry îi răspunse imediat, fără a-i lăsa timp să vorbească:

— E-n regulă. Nu mai face mutra asta alarmată, Rasmussen. M-am răzgândit. Mai pune un tacâm la masă.

— Dar...

— Nicio grijă. O să fie în regulă. Fă ce-ți spun eu. Și chiar dacă n-o să iasă bine, tot nu contează.

Vorbea pe vechiul lui ton, tonul pe care ultima oară îl auzise căpitanul breton – un ton autoritar, arogant chiar. Rasmussen și-l amintea din trecutul îndepărtat, ca fiind tonul oamenilor născuți cu toate privilegiile, al celor foarte bogați. Nu mai era glasul lui Dantry, prietenul său.

În timp ce Rasmussen aducea tacâmurile, Dantry luă de pe masă micul mănunchi de flori prăpădit pe care-l pusese acolo Leah, înlocuindu-l cu buchetul mare și viu colorat de jacqueranda. După aceea, băjbâi la vechiul aparat de radio, până prinse o muzică transmisă, de data asta, de la Raffles Hotel, din Singapore. Își aprinse apoi o țigară și așteptă, tremurând puțin de emoție, nu numai la perspectiva de a o revedea, ci și pentru că urma să vadă o

femeie, orice femeie, elegantă, frivolă, costisitoare, din vechea lui viață. Prin arcada cea mare din capătul încăperii se auzeau, peste muzica intermitentă din Singapore, clinchetele ocazionale ale muzicanților ce veniseră să cânte pentru dansatoare, încercându-și instrumentele în grădină. Îi ascultă câteva momente, apoi închise radioul, se duse la ușă și le ordonă să cânte acolo unde se aflau, în grădină, până sosea momentul să apară dansatoarele.

Cu câteva minute înainte de ora nouă, Lady Groton apăru pe scară, îmbrăcată într-o rochie albă de seară, ca și cum ar fi urmat să cineze la Savoy. Pe un braț purta trei brățări late cu diamante și smaralde, iar la vederea ei, Dantry își spuse: „Cât trebuie să se plictisească, dacă și-a dat atâta osteneală când urma să ia cina singură! „Apoi își dădu seama, scormonind printre amintiri din trecutul îndepărtat, că nici nu s-ar fi așteptat la altceva din partea ei, după cât de mult îi plăceau bijuteriile și eleganța.

Lady Groton cobora încet, atentă la treptele late din fața ei, parcă temându-se să nu se împiedice. Avantajul era de partea lui Dantry, căci se credea singură, astfel că putea s-o vadă așa cum era, poate pentru prima oară; avu o impresie fugară de trufie, detașare, autosuficiență și

oboseală, calități cu totul noi pentru el, care o cunoscuse atât de bine. Și, ca o revelație, îi trecu prin minte că rămăsese fermecătoare și neatinsă de trecerea anilor, fiindcă nimic nu putea s-o schimbe. Era intactă, completă, perfectă, o operă de artă produsă de o civilizație decadentă. „Ce ciudat”, reflectă el. „Parcă nu i s-ar fi întâmplat nimic”.

Apoi, pe la jumătatea scării, Lady Groton ridică privirea să se uite prin sală și-l văzu. Dantry stătea în picioare lângă masă, nemișcat, cu o expresie imobilă. Nu făcea decât s-o privească, puțin amuzat în sinea lui să vadă cât timp trecea până să-și dea seama cine era. Și chiar când îl recunoscuse, sau măcar crezu că-l recunoscuse, nu-i veni să creadă că se afla acolo, în Nivandrum, la Grand Oriental Hotel. Totuși, reacționează mai rapid și mai inteligentă decât ar fi crezut el că era posibil. Îl văzuse, îmbrăcat în sarong, jiletcă și sandale, dar coborî până la baza scării, fără să-și schimbe cu nimic atitudinea, și se opri acolo, privindu-l din nou, de data asta direct și îndrăzneț, timp de aproape un minut, cu o expresie stranie, care prin calmul și nepăsarea ei îi podidea inima cu vechi amintiri.

Apoi, dintr-odată, zâmbi, cu vechiul ei surâs neschimbat, care răzbătea cumva afară din vitalitatea ei adormită, ca o

îmbrățișare caldă.

— Deci, tu erai metisul care cântă Chopin?

Apoi, apropiindu-se, adăugă:

— Lasă-mă să mă uit la tine... Da, tu ești. Nimeni nu mai are ochii ăștia mari și tenebroși, plini de suferință.

La asta, Dantry zâmbi și porni spre ea, cam timid, cam nesigur ce să facă. Puțin amăgit de faptul că arăta aproape la fel ca ultima oară când o văzuse, îi veni s-o sărute, dar își dădu seama imediat că nu putea face așa ceva, din cauza lui Rasmussen, care-i privea. Așa că-i luă mâna și, cu acel prilej, observă un lucru extraordinar: avea lacrimi în ochi – în ochii aceia unde nu mai văzuse niciodată altceva decât lacrimi de furie.

— Ai fost un porc, să mă iei așa pe nepregătite. Puteai să-mi trimiți vorbă. Nu te mira că-mi vine să plâng, în clipa asta s-a întâmplat ceva îngrozitor în sufletul meu.

Îl privi din nou, după care continuă:

— Nu știu ce fac... lasă-mă o clipă...

O secundă, închise ochii, apoi îl întrebă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat:

— Ce-i cu tine aici, îmbrăcat așa?

— Aici locuiesc. Casa de-acolo, de pe insulă, e a mea.

Lady Groton zâmbi.

— Ți-ai găsit de lucru aici?

— Nu, mai am bani destui.

— Aha, un întreținut!

— Nu, nici asta... nu tocmai...

— Am tot auzit că, în Orient, un alb fără slujbă trebuie să fie sau una, sau alta.

— Mă flatez cu gândul că am reușit să le evit pe amândouă. Am stabilit un nou precedent. Cu Europa așa cum e, aș crede că e un precedent care ar putea ajunge la mare modă.

Lady Groton zâmbi din nou, de astă dată cu o undă de cinism, așa că Dantry putu zări deodată o asprime care era nouă pentru el.

— Poate, spuse ea. Oricum, numai pe tine nu mă așteptam să te gălesc aici. Știi, e ciudat, dar pe drum încioace m-am gândit mult la tine.

— Mulțumesc.

— Hai să nu începem. Să n-o luăm iar de unde-am lăsat-o.

— În regulă. Ce zici de-un cocktail? Ne va face să ne purtăm mai firesc.

— Într-adevăr, este o situație pe care am putea-o numi neobișnuită.

— Da, că ai venit aici.

— Dar oamenilor obișnuiți rareori li se întâmplă lucruri neobișnuite.

— Îți mulțumesc din nou.

— Mă rog, nu ni s-ar fi întâmplat așa ceva dacă eram oameni ca toți ceilalți. O femeie oarecare nu l-ar fi lăsat pe Albert să vină singur într-un asemenea loc și să locuiască la sediul guvernului, jucând bridge. Un bărbat oarecare n-ar sta acum aici, în Grand Oriental Hotel, bronzat ca un băștinaș și îmbrăcat în sarong.

— Nu-mi place cuvântul „băștinaș”.

— A, deci acum ai și principii!

— N-am avut dintotdeauna?

— Ba da, închise într-un dulap de unde nu le scoteai decât ca să le iei ochii încuiaților. Numai atunci le trăgeai afară.

— Aceeași limbă ascuțită...

Apoi, îi spuse lui Rasmussen să aducă gin și suc de chitre, și prepară două cocktailuri pentru amândoi. Mergea mai bine decât își imaginase, mult mai bine. Nu se simțea nicio înstrăinare. Așa cum sugerase ea, era ca și cum ar fi reluat relația de unde o lăsaseră. În esență, erau aceiași. Scăpăraseră dintr-odată, iar vechea emoție pe care numai

ea i-o putea trezi, dintre toate femeile pe care le cunoscuse, se aprinsese din nou. „Oi fi sentimental, poate”, îşi spuse el, „dar trebuie să fi fost destinaţi unul pentru altul, indiferent dac-a fost bine sau rău”.

Când primul şoc al surprizei se risipi, şi se simţiră mai firesc, mai relaxaţi, o întrebă, cu o undă de ironie în glas:

— De ce-a venit aici preanobilul Groton?

Zâmbind, Lady Groton îi răspunse:

— E secret. N-am voie să spun.

— Sunt bani de câştigat, cred.

— Da, dacă-i merge. Nu te strâmba.

— Nu cumva are un plan de a redeschide portul?

— S-ar putea.

— Şi a cumpărat în avans informaţiile.

— Nu mai continua. N-am să-ţi spun nimic.

— Cred că am şi ghicit.

O clipă, chipul îi deveni serios.

— Înseamnă c-am să fiu alungat de-aici, tocmai când mă stabilisem pe viaţă. Cred c-o să-mi dărâme casa, ca să pună în locul ei rezervoare de petrol.

Unghiul ascuţit al bărbiei i se înăspri.

— Ei bine, de data asta şi-a găsit naşul. Insula e a mea. N-o să pună mâna pe ea niciodată, câte zile o avea – şi

cred că s-ar putea să am mai multe decât el.

Ridicând puțin tonul, încheie cu cuvintele:

— Poți să-i spui asta, din partea mea. Mi-a luat un lucru. Altul n-o să-mi mai ia, cu toți banii în care se scaldă.

Lady Groton se grăbi să răspundă:

— Să lăsăm asta. Hai să nu otrăvim seara, vorbind despre Albert... nu seara asta, cel puțin. Mi-a otrăvit atâtea seri și zile...

— Deci, am avut dreptate. Nu s-a schimbat cu nimic. Timpul nu l-a făcut să devină mai civilizat, și nici pe tine mai indiferentă.

Lady Groton lăasă paharul jos.

— Dacă mai continui să vorbești despre Albert, mă duc sus și-mi iau cina la pat. Vorbesc serios. Ascultă!

Tăcu un moment, lăsând să se audă sunetul muzicii din grădină, pe fondul îndepărtat al tobelor.

— De ce să stricăm asta? N-ai învățat nimic despre viață, de când te-am văzut ultima oară. Niciodată n-ai știut cum să profiți la maximum de o ocazie.

— Dacă vrei să spui că viața înseamnă să smulgi pe apucate momente de plăcere și distracție, pe ici, pe colo, când ai ocazii comode...

— Nu vreau să spun nimic de soiul ăsta. Poți să-mi mai

oferi un cocktail și să bei și tu încă unul. Dacă-mi amintesc bine, după un pahar, două, îți încui mereu principiile la loc în dulap și arunci cheia.

Dantry prepară încă un cocktail, în timp ce Lady Groton continuă:

— Problema e că ai concepții utopice.

— Poate.

— Ai vrea să schimbi întreaga lume, dar nu faci niciun efort în sensul ăsta. Când nu se schimbă, te îmbufnezi.

— Hai, insultă-mă.

— Atunci, lasă-l încolo pe Albert. N-are de ce să conteze pentru noi. E străin de lumea noastră. Dintotdeauna a fost așa. De-asta a trebuit să adune atâția bani. Trebuia să-și găsească un soi de compensație, dar știe că tot străin rămâne, de toți și de toate. Ar da tot ce are – toți banii, toată puterea – pentru câteva minute ca acum cu mine, sau poate chiar cu oricine pe lume, fie și cu propriul lui valet. Vezi, ăsta-i Albert. Terminat! Inexistent! Nu mai vorbim despre el, marele Lord Groton... bietul Lord Groton, cel mai inutil și mai jalnic om din lume.

— Are puterea de a face rău oamenilor și de a le distruge viețile.

Lady Groton, însă, se încăpățâna să refuze:

— Nu mai vorbim despre Albert. Să chemăm dansatoarele acum... ca într-un restaurant din West End?

— Da, dacă vrei. Vor dansa încontinuu, până-i oprești. Fac un fel de maraton al dansului.

— Atunci, să-i chemăm și să ne vedem de cină. Stau excelent cu sănătatea și mi-e foarte foame. Căldura îmi priește.

— Britanicii vorbesc multe prostii despre caniculă și soare. Uită-te la mine. Îmi petrec jumătate din timp trăind ca un pescar. În viața mea n-am fost mai sănătos și mai călit.

Lady Groton îl măsură încet cu privirea, din cap până-n picioare, cu ochii întredeschiși și aerul că-l evalua.

— Trebuie să spun, zise ea, că și ție pare să-ți priască. Niciodată nu te-am văzut arătând așa de bine ca acum. Iar sarongul îți stă foarte bine. Arătai atrăgător, aseară, când cântai la pian. Mă emoționasem foarte tare, crezând că erai un străin și că s-ar fi putut să fac o nouă cucerire.

— Nu suport să te aud vorbind așa. E vulgar.

— Doar n-ai să fii gelos pe tine însuși! Ar fi cam complicat, chiar și pentru tine, dragul meu.

— Aș da orice ca măcar o dată să ne putem purta mai simplu. Vorbim prea mult.

— Și primitiv?

— Da, primitiv ca dracu'.

— Ai luat lecții aici?

— Da, am luat, și aproape le învățasem, când ai apărut tu. Am avut dreptate. Voiam să fug, să nu te văd. Asta ar fi trebuit să fac.

— Da, ar fi fost mai bine. Poate pentru amândoi. Dar ce importanță are? Acum ne distrăm, iar asta nu înseamnă să mint că voiam să fiu agățată, știu.

Rasmussen le servi supa rece, cu ochii săi albaștri mai măriți de uimire ca oricând, nu numai fiindcă cei doi păreau să se cunoască atât de bine, ci și pentru că fragmentele de conversație pe care le auzea erau atât de complicate și derutante. Își ciulea urechile, căci de fiecare dată când se ducea la bucătărie Leah îl ataca lacomă, întrebând ce mai auzise, iar el nu-i putea spune nimic. Și dacă-i repeta cuvânt cu cuvânt toate frazele lor, tot n-ar fi însemnat nimic pentru ei. Și ori de câte ori intra în bucătărie, era nevoit să deschidă prudent ușa, fiindcă Leah stătea chiar în spatele ei, uitându-se prin ferestruica cu gratii.

— Spune-le dansatoarelor să înceapă, îi zise Dantry. Ne vom uita la ei în timp ce mâncăm.

Apoi, Lady Groton îl întrebă:

— Au avut succes lecțiile?

Bietul Rasmussen fu puțin cam surprins de expresia ochilor ei albaștri, în care se citea foamea și emoția.

— Da. Foarte.

Imediat, intrară dansatoarele, și amândoi se întoarseră să-i privească.

Mai întâi veni mica formație – un toboșar, un acordeonist, un flautist și un băiat cu o vioară locală. Se ghemuiră pe pardoseală, în partea opusă a sălii, veseli și pestriți în costumele lor de gală, ca niște păsări tropicale, după care, brusc și fără nicio ceremonie, intrară cele două dansatoare. Erau grăsuțe și niciuna dintre ele nu mai era prea tânără, căci fuseseră retrase de bătrâna Ranee și se întorseseră să trăiască în Nivandrumul lor de baștină, cu banii și bijuteriile pe care începuseră să le colecționeze de mult, când terminaseră școlile templului din Tanjore. Acum erau îmbrăcate mai multicolor decât păsările paradisului, în auriu, argintiu și alte tonuri vii, cu aranjamente florale mari pe capete, la vederea cărora Dantry simți brusc un junghi în inimă.

Dezamăgită, Lady Groton remarcă:

— Dar nu sunt nici tinere, nici frumoase.

— Așteaptă, o temperă Dantry.

Una dintre dansatoare îi spuse ceva în limba locală, el îi răspunse, apoi femeia se adresă micii orchestre, care începu să cânte. Lady Groton îl privi cam mirată, spunând:

— Ești foarte inteligent. Ce-au spus?

— M-au întrebat ce dans ar dori să vadă înălțimea Ta - chiar așa au spus: „Înălțimea Sa”. Le-am spus să prezinte Dansul Zmeului, Krishna și Copis, și Legenda lui Rama și a lui Sita. Durează foarte mult, fiecare. Cred c-ai să te sature înainte de a termina.

Cele două dansatoare își luară pozițiile de pornire, care la început părură artificiale și urâte, până când, dintr-odată, cu gesturi încete, tremurătoare, începură să evoce frumusețea tuturor statuiilor și basoreliefurilor răspândite prin toate insulele din Orient. Privindu-le, lui Dantry îi trecu deodată prin minte că lipsa lor de frumusețe și tinerețe era spre bine, căci asemenea calități le-ar fi distras atenția de la dansul propriu-zis, de la splendoarea mișcărilor vechi de mii de ani, rafinate acum până la limita decadenței. În dansul lor nu mai exista nicio urmă de realism, nicio concesie adusă patimii sau dorinței. Fiecare incident, fiecare acțiune, devenise de-a lungul mileniilor un simplu model, un filigran, parte dintr-o friză, superbă în sine și

fără legătură cu nimic altceva. Era o artă pură, împinsă până la rafinamentul suprem, care nu mai era decât decadență, finalmente distrugere și, în sfârșit, un nou început.

Dantry, privind-o pe Lady Groton, văzu după un timp că și ea înțelegea frumusețea dansului. Uitase să-și bea cafeaua. Țigara i se stinsese, și stătea complet nemișcată, privind. Se temuse că s-ar fi așteptat la ceva ieftin, fiind dezamăgită de dansatoare, astfel făcându-l și pe el să fie dezamăgit. Într-un sens, era un fel de test. Cu mult timp în urmă, fusese convins că ar fi înțeles, dar acum, în seara asta, devenise nesigur și cam tulburat.

Nu-l decepționase. Nu-și pierduse, de-a lungul acelor ani, nici gustul, nici puterea de înțelegere, iar acum, așezat lângă ea, era din nou acut conștient de perfecțiunea ei, de buna ei creștere și ținuta ei distinsă, de îmbrăcămintea și bijuterii, de părul ei, de grația mișcărilor, a poziției puțin lăsate pe spate, absorbită, ascultând și privind. Și, dintr-odată, i se păru că descoperise însăși esența existenței ei. Își spuse: „Face parte dintre ultimele exemple ale unei părți din lume care va dispărea curând, fiindcă nu mai e loc pentru ea”. Nu era, ca în cazul lui Groton, genul de creștere crudă, fungală, ivită peste

noapte din gunoiul învălmășit al vremurilor lui; ea era produsul a sute de ani de relaxare, de privilegii și responsabilități, de inteligență, simțire și educație. Iar acum, chiar și civilizația, epoca din care făcea parte, se apropia de sfârșit, și nu mai exista loc pentru ea, și nici pentru el, la o adică, și amândoi erau atinși de descompunerea a ceva ce se învechise prea mult. Se temea că amândoi erau deja putrezi până-n măduva oaselor. Pe neașteptate, avu o viziune cu Croton însuși, Samsonul care dă râma peste ei întreaga construcție a vremurilor lor.

Apoi, Legenda lui Rama și a lui Sita se sfârși, iar dansatoarele se ridicară, transpirate dar deloc obosite, în poziții arhaice, una lângă alta, cu un picior puțin mai în față, perpendicular pe celălalt, așteptând dispoziții. Dantry se uită la ceas: trecuse mult de miezul nopții, și le spuse dansatoarelor, în propria lor limbă:

— De-ajuns. Înălțimea Sa vă găsește minunate, și se va îngriji să primiți daruri valoroase. Cred că i-ar plăcea să vă mai vadă.

Zâmbind și salutând cu sallamuri, cele două dansatoare se retraseră.

Apoi, Lady Groton spuse:

— Aș fi vrut să văd mai mult.

— Nu, ajunge atât. Mai mult ar fi prea mult. Le mai chemăm și cu alte ocazii. Nu încerca să înghiți totul o dată.

Privindu-l, Lord Groton zâmbi.

— N-ar strica să-ți urmezi singur sfatul.

În continuare, mai băură puțin brandy, iar ea spuse:

— Cred că sunt minunate. Dacă-aș putea să fac și eu același lucru, la vârsta lor... Câți ani au?

— Aproape șaizeci, aș crede.

— Mă întreb ce fel de gimnastică fac.

— Tu faci gimnastică?

— Încă nu. Dar cred că ar fi timpul să-ncep să mă gândesc, cât de curând.

Și, imediat, pe față i se ivi o expresie de spaimă și furie.

— Nu suport gândul că îmbătrânesc. Dacă vreodată mă *simt* bătrână, măcar, am să mă sinucid.

— E mai rău să *fii* bătrână și să te și *simți* bătrână.

— Nu e nevoie să-mi spui.

— Da, așa cred. Înțeleg destul de bine ce vrei să spui.

— Eu mai iau un brandy. Încep să simt că trece timpul și sunt prea multe care mi-au scăpat.

— Deja ai băut destul de mult.

— Și de ce să nu mai beau? N-am motive să

sărbătoresc? Asta a fost mereu problema cu tine. Tu nu te îmbeți decât când ești furios sau deprimat... niciodată ca să te simți bine.

Așa că mai luară fiecare câte un brandy, iar Dantry spuse:

— Trebuie să vii să-mi vezi casa. E foarte frumoasă... construită de olandezi, când Nivandrum încă era un mare port, cam acum două sute de ani.

— Am observat. O voiam pentru mine.

— Ce să faci cu ea?

— Să vin aici când îmbătrânesc. Ar putea fi puțin mai bine decât să mă sinucid.

— E mult mai bine, crede-mă. Cam ca și cum te-ai naște a doua oară.

Lady Groton îi aruncă o privire pătrunzătoare, apoi spuse:

— Dacă te-ai fi născut într-adevăr a doua oară, acum n-ai sta aici, cu mine la masă. Ai fi fugit pe coline. Ca de ciumă te-ai fi ferit de mine.

— Poate.

— Niciun poate. N-ai voie să te mai amăgești așa la nesfârșit.

— Acum ce rost are să fii antipatică?

Și deodată, Dantry păru prăbușit și frânt de oboseală, ca și cum s-ar fi scurs toată vitalitatea din el.

În continuare, rămaseră tăcuți, ascultând sunetul tobelor care se opreau una câte una, printre insule, și după un timp Lady Groton spuse:

— De ce nu ne-am duce să-ți văd casa acum? Dacă mă culc, nu cred că am să pot dormi, și e o noapte minunată.

Câteva clipe, Dantry stătu pe gânduri, în timp ce viermele îl rodea grăbit pe dinăuntru. Nu intenționase să ajungă atât de departe într-o singură seară. Voise să mențină o oarecare distanță. Nici măcar nu era sigur, în acele momente, că asta voia de la ea.

Lady Groton continuă:

— Va fi mai dificil după ce se întoarce Albert. E îngrozitor de prost.

Fără entuziasm, căci îi era cam teamă, Dantry răspunse:

— Da, cred că e o idee foarte bună. Am să te duc cu canoea mea. Putem bea ceva, apoi te aduc înapoi.

Lady Groton își dădea seama că, din cine știe ce motiv, devenise dintr-odată rece, retrăgându-se la o mare distanță, iar această descoperire o lăsa nedumerită, iritată, nesigură. Pentru prima oară i se părea că se schimbase, că în el exista ceva nou, ciudat și neplăcut.

— N-am să te pun într-o situație incomodă dacă vin? îl întreabă. Stă vreo femeie cu tine în casă?

— Nu, n-am pe nimeni.

Și, ridicându-se brusc, propuse:

— Mergem?

Rămânând așezat la masă, Dantry o privea cum urca scara cea lungă, furios și nemulțumit de sine pentru că, dintr-odată, savoarea serii se spulberase, în locul ei apărând un soi de groază inexplicabilă – de ce anume sau din ce motiv, nu știa.

Peste scurt timp, Lady Groton reveni, cu o manta lungă de catifea mov peste rochia albă de seară. La vederea ei, Dantry spuse:

— Nu e o ținută prea bună pentru navigație. Nu te duci cu un Rolls-Royce spre apartamentul din Bruton Street. O să ți-o faci praf, s-ar putea chiar să te uzi learcă.

Lady Groton zâmbi.

— Nu contează. E veche.

„O mantie”, reflectă el, „care după material și croială trebuie să fi costat cel puțin cincizeci de lire sterline”. Se vedea clar că nu era nici veche, nici purtată.

Lui Rasmussen îi spuse:

— Lady Groton vine să arunce o privire la casa mea. Se va întoarce în jumătate de oră.

Iar Rasmussen, cu ochii încă o oglindă a uimirii, răspunse (după Manualul ospătarului), exact ca și cum

Dantry ar fi fost complet străin:

— Foarte bine, domnule.

Coborâra pe cărarea îngustă de sub palmieri, spre debarcader, iar Rasmussen rămase în urma lor, nedumerit și continuând să-i privească până când se urcară amândoi în canoe, iar Dantry împinse barca de la mal. Când reveni la bucătărie, o găsi goală, iar după scurt timp descoperi că Leah era afară, în grădină, la umbra crotonilor, privind canoea cum se pierdea încet în întunericul care despărțea cele două insule. Când se întoarse și porni spre el, Rasmussen își aminti clar profeția pe care o făcuse demult, în prima seară când Dantry venise pe insulă.

Ajungând lângă el, Leah spuse:

— Această Lady Groton e o femeie rea.

Iar Rasmussen citi în ochii ei că o ura pe englezoaică la fel de mult ca pe Dantry.

Mai în josul grădinii, ascuns sub un mic umbrar, Bates, încă în hainele sale de culoare închisă, își fuma pipa și se adâncea în cugetări filosofice privind felul de a fi al oamenilor care provocau revoluțiile și aduceau comunismul. În tot timpul serii, îi privise din ascunzătoarea lui pe Excelența Sa și pe străin, prin ușa mare boltită, întrebându-se cine putea să fie Dantry, până într-un târziu

când, fără să-și mai poată stăpâni curiozitatea, intrase în bucătărie ca să se umilească și să se înjosească, cerând informații de la păgâna bucătăreasă. Nu-și putea închipui cum putea deveni Excelența Sa atât de intimă cu cineva pe cât indicau fața ei, vocea, tot felul de a se purta. Cunoștea expresia ei din seara aceea, și știa ce însemna. Cunoștea și schimbarea care i se ivise în voce. Întotdeauna se întâmpla așa, ca și cum s-ar fi trezit dintr-odată la viață.

În timp ce mergeau spre insulă, lui Dantry i se ridică din nou moralul, stimulat de frumusețea nopții și sunetul ultimei tobe rămase din corul serii trecute. Celelalte amuțiseră, și numai una, acompaniată de flaut, continua să se facă auzită, plutind către ei de undeva dinspre casa lui Sandy, abătând gândurile lui Dantry, împotriva voinței sale, spre Maria – acea Maria care cu doar trei zile în urmă îi umpluse viața și-i adusese liniște și fericire, o Maria care acum, de la căderea nopții, redevenise doar o fată oarecare din partea locului, fără să-i mai trezească niciun interes deosebit.

În fața lui, Alix, învăluită în mantia mov, stătea rezemată în canoe, ținându-și o mână în apă, ca un copil la plimbare cu barca, privind lucirile fosforescente care se iveau de

fiecare dată când degetele ei atingeau suprafața. Tăcuse tot timpul, și abia într-un târziu Dantry o întrebă:

— La ce te gândești?

Râzând, Alix răspunse:

— Mă gândesc cât de incredibilă e toată noaptea asta.

La baza scării, Dantry opri canoea în umbra casei mari, întunecate și tăcute, și sărind pe mal, o ajută și pe Alix să coboare. Îl așteptă s-o lege de ponton, privind în jur, cu capul dat puțin pe spate, și inspirând miresmele nopții, atât de familiare lui, de fum și iasomie, de mlaștină cu mangrove și mirodenii. Un moment, păru să fi uitat unde se afla, precum și că Dantry era atât de aproape, căci când acesta termină de legat canoea și veni lângă ea, Alix nu vorbi și nici nu făcu vreo mișcare.

— Acum vezi de ce-mi place așa de mult? o întrebă el. De ce nu vreau să mai plec niciodată de-aici?

Parcă revenind de la o mare distanță, Alix răspunse:

— Da, văd...

Apoi, ca și cum s-ar fi întors la realitate cu prețul unui mare efort, adăugă cu amărăciune:

— Ar fi mare păcat să-l lăsăm pe Albert să distrugă toată această frumusețe și liniște.

— Nu există nicio cale de a-l opri?

— Nu știu. Am sentimentul ciudat că de-aici i se va trage sfârșitul. Simt că locul ăsta e mai puternic chiar și decât marele Lord Groton. Aș dori să rămân aici pentru totdeauna, și niciodată să nu mai văd cealaltă lume.

Și deodată, îi veni din nou ideea telegramei pentru Hugo Deakin – dar cum ar fi putut telegrafia dintr-un asemenea loc?

Dantry nu-i răspunse direct, spunând în schimb:

— Hai în casă, să bem ceva.

O conduse pe scară, iar la jumătatea distanței Alix întrebă:

— Nu e nimeni aici? Casa e goală?

— Da. Băiatului i-am dat liber în noaptea asta.

— Și toate ușile sunt deschise?

— Nimeni din Nivandrum n-ar fura nimic de la mine.

Alix râse aspru.

— Toate astea s-ar schimba, dacă Albert ajunge să-și facă mendrele pe-aici.

În încăperea cea lungă, din care jumătate era balconul, Dantry aprinse lămpile cu gaz și se duse să aducă băuturile, iar când reveni, o găsi pe Alix afară, pe terasă, ca și cum golful ar fi fascinat-o într-un fel straniu. Stătea parțial așezată, parțial culcată, pe patul indian acoperit cu

blănuri și perne, atingând cu un picior blana mare de tigru așternută pe jos, lângă ea.

În timp ce-și lua paharul, Alix spuse:

— Cred că ai mare noroc... și că ești mai înțelept decât bănuisem.

— Ajunsesem în punctul în care fie mă sinucideam, fie-mi găseam un loc ca ăsta.

— Te înțeleg.

În continuare, stătură un timp de vorbă, aproape timizi, despre viața lor din trecut, împreună, despre oamenii pe care-i cunoscuseră și despre ce se mai întâmplase cu aceștia, iar de la o vreme rămaseră tăcuți, ascultând ultima tobă de pe malul îndepărtat. Alix stătea rezemată, cu ochii întredeschiși, destinsă ca și cum liniștea nopții i-ar fi potolit agitația din suflet. Pe Dantry îl cuprindea din nou vechea surescitare și, după scurt timp, o privi zâmbind și întrebă:

— Te gândești la ce mă gândesc și eu?

La auzul vocii lui, Alix se însufleți brusc și râse încet, vibrant.

— Sigur că da, fraiere.

— Arăți foarte frumoasă în seara asta... ești mai frumoasă decât atunci...

— Am făcut cale lungă de la ferma din Sussex. Amândoi ne-am schimbat mult de-atunci.

— E ca și cum ar fi fost sortit să se întâmple așa... toată seara asta - muzica, dansatoarele, tobele...

Alix râse din nou, aproape disprețuitor.

— Da, totul e foarte a la Elinor Glyn.

— Nu-ncepe.

— Până și blana de tigru, continuă ea, atingând-o cu vârful piciorului.

Dantry nu-i răspunse, iar Alix râse iar.

— Da... totul e foarte romantic și foarte nesănătos... și nu e un loc potrivit pentru europeni. Înfierbântă sângele-n vene. E prea provocator și sălbatic și primitiv. Și ce-i cu asta?

Traversând terasa, Dantry veni spre patul indian unde zăcea Alix printre perne, dar când ajunse la divan, ea se ridică, și cu tot întunericul blând care-i învăluia, el își dădu seama că era schimbată, că într-un fel devenise altfel, ca și cum ar fi fost o altă persoană, ca și cum ar fi apărut dintr-odată Lady Groton în locul lui Alix, al lui Alix cea veselă, de pe vremuri, pe care o cunoscuse cândva atât de bine.

— Nu, spuse ea, n-are niciun rost să încercăm s-o luăm

de la capăt. Niciodată nu vom mai putea obține ceea ce-am aruncat. Nu suntem buni de nimic, niciunul dintre noi.

Atunci, se schimbă și el. Simțea cum se schimba, cum devenea mai rece, mai detașat, la fel cum se schimbase puțin la hotel, chiar înainte de a fi pornit împreună spre insulă. N-o atinse. Nici măcar nu vorbi, iar ea spuse:

— Cred că acum mă duc înapoi. Altfel, vor începe să vorbească.

Dantry îi aduse mantia mov și, în timp ce Alix traversa terasa, deveni foarte conștient de două lucruri – că toba solitară nu se mai auzea, și că pe apă, chiar lângă mal, plutea o canoe în care stătea un observator solitar. Nu spuse însă nimic despre această descoperire, ca să n-o sperie. Dintr-odată, se simțea epuizat și deznădăjduit, ca și cum ar fi murit o parte din el.

Bates avea obiceiul de a-i considera pe toți hotelierii ca pe niște dușmani ai lui personal, și pe toți angajații hotelurilor ca pe niște viermi mai prejos de disprețul servitorului unui gentleman, așa că, sosind la Grand Oriental Hotel, se purtase ca de obicei, uitându-se de sus, în lungul nasului său subțire, atât la Rasmussen cât și la Leah. După douăzeci și patru de ore, însă, ajunsese la convingerea că Grand Oriental nu era niciun hotel propriu-zis, nicio casă de țară, ci un fel de combinație, în ținutul „junglos” din Orient. Un scurt răstimp, descoperirea îl tulburase, după care, încet, îi trecuse prin minte că s-ar fi putut să-i placă și că, din toată situația, putea lua ființă ceva interesant. Pe la amiaza celei de-a doua zile, începuse chiar să se mai descheie la nasturi – nu ai vestonului său negru și sobru, ci ai spiritului și curiozității.

Din fire, era un spectator, unul nu complet lipsit de malițiozitate, căruia îi displăcea cu adevărat neamul omenesc și-l disprețuia, fiind în egală măsură comunist și metodist. Și, fiindcă îl pasionau intrigile, pânda și trasul cu urechea, avea un stil al lui propriu de a descoperi cele mai surprinzătoare și neașteptate lucruri despre oameni. Avea

tot felul de talente de șantajist, iar în capul lui îngust păstra informații, bârfe și dovezi despre tot felul de persoane însemnate și bogate, care i-ar fi putut aduce o adevărată avere, dar nu de avere avea el nevoie și oricum n-ar fi știut cum s-o folosească, așa că rămânea un amator și un filosof înzestrat cu o neconținută mirare față de nechibzuința și depravarea lumii celor bogați, în care se găsea – ca servitor, detașat și fără să facă parte din ea.

Într-un chip ciudat, trăia prin intermediul altora, căci avea o imaginație vie și o extraordinară putere de a-și proiecta mintea și spiritul în trupurile lăncezânde ale celor din jur. Toate astea îi confereau nu numai puterea de a șantaja, ci și un fel de atitudine ca a unui om de știință. De exemplu, existau unele momente când își imagina că era Lordul Groton și înțelegea perfect mobilurile și acțiunile stăpânului său. Acesta era unul dintre motivele pentru care-i nutrea un dispreț atât de profund. Și mai erau și ocazii când, într-un mod mistic, devenea Lord Groton, înțelegându-i astfel neliniștea, nefericirea și acea pojghiță de artificialitate și indiferență în care se învăluisese, ca să se apere.

Astfel, Bates ducea o viață în care existau foarte puține momente de plictiseală, și singurul element care-l tulbura,

În perspectiva retragerii într-o vilă semidetașată din Manchester, era gândul de a se desprinde de toată lumea fascinantă în care trăise aproape toată viața, ca servitor. N-avea să fie foarte stimulator să se proiecteze în trupul zarzavagiului care locuia în vila numărul optsprezece, sau într-al funcționarului de la numărul douăzeci și doi, decât dacă, printr-o întâmplare norocoasă, unul dintre ei era un Doctor Crippen sau un Mr. Peace. Speranța asta îi rămânea întotdeauna.

Inițial, venise la Nivandrum cam nemulțumit, așteptându-se la o perioadă plicticoasă – căci, ca orășean, detesta jungla și natura, oricât ar fi fost de frumoase, și nu vedea nimic interesant în perspectiva de a se proiecta în făptura vreunui pescar sau barcagiu. Imediat după sosire, inițiasse o investigare a personalității lui Rasmussen, pe care-l alesese ca fiind cel mai probabil subiect de la orizontul din Nivandrum; dar aproape imediat ajunsese în fundătura dezamăgirii. Rasmussen, descoperise el rapid, era doar un om simplu, la fel ca majoritatea muncitorilor cinstiți, nu foarte deștept, fără niciun mister și niciun viciu. Trăia o viață simplă, lucru cât se poate de limpede, îndeplinind funcțiile naturale ale unui lucrător în putere, dar simplu și direct, fără nimic din complicațiile și

perversitățile care nuanțau o existență sofisticată. Iar de la Rasmussen nu puteai scoate nimic, fiindcă nu avea nimic în el – nici bârfe, nici ponturi utile, nici scandaluri. Chiar și în fața celui mai flagrant scandal, intuia Bates, Rasmussen ar fi fost pur și simplu departe de realitate. Niciodată nu vedea nimic. Era ceea ce Bates, în catalogul său privat, însemna ca „gol”.

Dar soția lui Rasmussen, Leah, era cu totul altceva.

O descoperise aproape de îndată, în acea primă seară când îi fusese greu să-l convingă pe Rasmussen de importanța cantităților, a unor cantități cât mai mari, de apă fierbinte, gata la orice oră, în caz că Excelența Sa dorea să facă o baie; căci Excelența Sa, cum bine știa Bates, era la fel ca Lady Macbeth: avea un fel de obsesie a spălatului, ca și cum ar fi avut înăuntru ceva ce credea că putea fi spălat, dacă făcea destule băi. Uneori, spre nemulțumirea lui Bates, făcea și câte patru pe zi. „Întocmai ca Lady Macbeth”, își spunea Bates.

Când a văzut-o pe Leah pentru întâia oară, în bucătărie, ocupându-se de gătitul primei cine, i-a sărit inima din loc, și nu datorită feței ei frumoase (lucru care niciodată nu-l interesase foarte mult, iar acum abia dac, a-l mai interesa cât de cât), ci din cauza ochilor ei extraordinari, negri și

opaci, puțin cam prea apropiați, precum și a gurii dezaprobatoare. Ghicise, aproape imediat, că nimeni altcineva nu mai descoperise faptul că Leah trebuia să aibă și sânge european, că probabil avusese un bunic sau un străbunic printr-ale cărui vene circulau corpusculii Doamnei Grundy. Vedea că era genul nu doar conștient de lucrurile care se întâmplau, ci și capabil de a le face să se întâmple, nu deschis și violent, ci cât se poate de subtil. Din felul cum îl privea, puțin cam rece și sfidător, înțelesese că era potrivită pentru el... genul agitatoric. Ar fi fost o bună agitatoare oriunde în lume. Era, conchisese Bates, pe placul lui.

Reușise să-i smulgă încă vreo câteva oale de apă fierbinte pentru baia Excelenței Sale, și când operațiunea luă sfârșit, mai reușise, cu tact și multă paradă de umilință prefăcută și complimente subtile, să realizeze cel puțin o breșă apreciable în zidul ostilității ei. Niciodată nu se prea văzuse pe sine însuși în rolul cuiva care flatează un „băștinaș”, dar în acest caz făcuse o concesie. La urma urmei, în acel loc uitat de lume, unde nu exista înaltă societate, și doar foarte puțină civilizație, nimeni n-ar fi bănuț sau descoperit un compromis atât de îngrozitor.

În ultima zi, avusese grijă să mai bage capul pe ușa

bucătăriei, o dată sau de două ori, ca să treacă timpul mai repede. Nu se codea nici de la câteva bufonerie, așa că până seara reușise chiar să câștige o umbră de zâmbet, din partea înverșunatei Leah.

Astfel, când canoea care-i ducea pe Dantry și Lady Groton părăsise hotelul, în direcția insulei, Bates, care continua să-și fumeze pipa cu un aer meditativ, revenise încet din grădină în bucătăria hotelului. Îl munceau o emoție și o curiozitate atât de devoratoare, încât parcă ar fi avut o tumoră malignă dureroasă. De fapt, curiozitatea, acționând toată seara în timp ce-i spiona pe excelența ei și prietenul său prin ușa cea mare cu arcadă, îi cauzase o indigestie gravă. Dacă nu descoperea ceva în legătură cu acel străin de pe insulă – acel nou-venit pe care Excelența Ei pătruse să-l materializeze din văzduh – știa că nici n-avea să poată dormi noaptea.

Când intră, Leah nu era în bucătărie. Așteptă un timp, și tocmai se pregătea să renunțe la șansa de a vorbi cu ea, când apăru dintr-odată în spatele lui, fără să fi scos un sunet.

Remarcă imediat că nu se încrunta atât de feroce cum îl privise cu ocazia primei invazii. Știa că aceasta era tehnica multor bucătari și bucătărese, chiar și în casele mari din

Anglia, căci avea experiență cu ei și practicase aceleași metode, cu prilejurile când descoperise că bucătarul era singura sursă de informații utile dintr-o casă.

— Ce-ar fi să bei o bere cu mine? o întrebă.

Leah scoase un fel de pufnet, sau măcar cea mai vagă părere de pufnet, și răspunse, ca și cum ar fi făcut parte din congregația Fraților din Brethern:

— Nu beau niciodată bere.

— Atunci, ce-ai vrea?

— Poate un lichior de rodii.

Așadar, Bates îi spuse unuia dintre băieți să aducă o bere pentru el și un lichior de rodii cu apă pentru doamna, iar Leah îl lăsă să le achite, căci deși pentru ea Bates nu era decât un membru al grupului Lordului Groton, cel „bogat precum Cressus” – cine-o mai fi fost și ăla.

— E frumos aici, comentă Bates.

— Da, e frumos.

— Minunat loc.

— Da, minunat loc.

Se așeză în fața lui, la o masă mică, cu un aer cam îngâmfat, privindu-l bănuitor, așa cum se uita la toți europenii, în afară de Rasmussen și, poate, Sandy.

— Da, e un loc foarte frumos, continuă Bates.

De astă dată, însă, chiar dacă era de părere că Bates n-avea motive să se repete, nu se mai deranjă să-i răspundă, iar valetul simți o liniște stranie. Își spuse că, dacă punea o întrebare, s-ar fi putut ca lucrurile să meargă mai bine, așa că spuse:

— Aici se face vreodată mai cald decât acum?

— Se face mult mai cald, la vremea musonilor.

Bates mai luă vreo două sorbituri din bere și ajunse la concluzia că toate acele replici preliminare, de încălzire, ca să zică așa, nu duceau nicăieri, așa că întrebă, vorbind tare, ca și cum Leah ar fi fost surdă și el ar fi vrut să se facă înțeleș.

— Cum se numește domnul care a venit aici astă-seară?

— Dantry, răspunse Leah. Domnul Dantry.

— European?

— Da, englez.

— Locuiește aici de mult?

— De cinci ani.

— Și e un tip destul de drăguț?

— Nu-i drăguț.

— Aha... făcu Bates.

Și, după un moment:

— Cu ce se ocupă?

— Cu nimic.

Din nou, Bates luă o înghițitură de bere, gânditor, spunându-și că nu ajungea la niciun rezultat, căci la toate acele întrebări ar fi putut răspunde și el. Ceea ce dorea era s-o facă să vorbească. Numai așa putea afla diverse lucruri – de la oameni care le divulgau, comițând indiscreții.

Nici chiar faptul că spusese „nu-i drăguț” nu însemna nimic, decât poate că, din cine știe ce motiv strict personal, nu-l plăcea. Nu părea nici dușmănoasă, nici stânjenită, ci stătea în fața lui, bându-și lichiorul și privindu-l cu o asemenea îndrăzneală și intensitate, încât începea să se simtă tot mai stingher. Lui Bates, observatorul, nu-i plăcea deloc să fie observat la rândul lui. Avea sentimentul că, în acea bucătăreasă, găsise o persoană pe măsura lui. Într-un târziu, întrebă:

— Familist?

— Cine?

— Acest Dantry.

Asta, însă, era prea mult pentru engleza lui Leah, care-l întrebă:

— Cum adică, familist?

— E căsătorit?

— Sigur, s-a căsătorit – acum trei zile. Mare ospăț.

Involuntar, Bates trase adânc aer în piept, apoi continuă:

— Cu o europeană?

— Nu. Nu o metisă.

— Aha...

Sorbi iar din bere, dorindu-și să fi băut bere și ea, ca să devină mai comunicativă. Apoi, în timp ce încerca să găsească o nouă metodă de atac, Leah trecu la ofensivă.

— De ce vrei să știi despre acest om?

— De nimic... din niciun motiv... eram doar curios.

— Pentru ce a venit aici stăpânul dumitale?

— Ei, complicată întrebare...

Bates nu avea de gând să spună de ce se afla Excelența Sa în Nivandrum, așa că se eschivă:

— Nu știu. Poate vrea să meargă la vânătoare.

— De ce minți? îl întrebă femeia, iar Bates își zise: „M-a prins”.

— Nu mint, spuse el, începând să vorbească în pidgin, împotriva propriei voințe.

— Poate a venit să deschidă un port.

Aceste cuvinte îi tăiară respirația. Încercând să se reculeagă, spuse:

— Nu știu.

Femeia, însă, deduse răspunsul din atitudinea lui, și din expresia surprinsă, așa că pur și simplu presupuse că spusese „da”.

— Mai bine să plece. O să-l oprească Shaputra.

— Cine e Shaputra? se interesă Bates. Șeful?

— Marele Zeu al Râului. A închis portul. Vrea ca portul să stea închis.

— Hmm, făcu Bates, poate că ai dreptate.

Apoi, își luă pipa și o umplu încet, încă deconcertat și stânjenit de privirea ei. De asemenea, mai încerca și să se adune și să descopere vreo cale de-a o lua pe ocolite, de a o face să fie mai prietenoasă. „Poate că atacul direct ar merge cel mai bine”, își zise el – așa că spuse:

— Nici eu nu vreau să se redeschidă portul. Îmi place mult mai mult așa.

Nu-i răspunse, așa că Bates continuă, repezit:

— Ascultă aici. Am putea să ne înțelegem. N-are niciun rost să mă tratezi ca pe un vultur afurisit.

Ceva din atitudinea lui, poate faptul că într-adevăr semăna puțin cu un vultur, cu capul lui alungit și nasul subțire, o făcu să zâmbească. Era un zâmbet cam acru, care-i apăru pe buze împotriva voinței ei. Dar nu spuse nimic – așa că, după un timp, Bates continuă:

— Știi multe lucruri. Eu nu le știu, dar știu multe altele, pe care tu nu le știi. Așa e, nu?

— Poate.

— Ei bine, nu-mi place aici și puțin îmi pasă dacă bătrânul a venit ca să redeschidă portul sau nu. Mi-ar plăcea să fim mai prietenoși.

— Eu sunt prietenoasă, replică Leah în chip surprinzător, fără să-și schimbe expresia feței. Și îmi placi. De la început.

— Ca să vezi...! remarcă Bates.

Apoi zâmbi și el, iar femeia îi răspunse cu un nou zâmbet; alarmat dintr-odată, își spuse: „Sper că nu i-am căzut naibii cu tronci!”

— E foarte bine așa, continuă el. Spune-mi ce știi, și-am să-ți spun și eu ce știu. Ce zici? Facem târgul?

— Facem, zâmbi Leah și mai larg.

— Mai vrei un lichior?

— Sigur.

De astă dată, profitând de noul nivel de intimitate dintre ei, Bates își luă berea și, traversând bucătăria spațioasă, se așeză la aceeași masă cu ea, iar Leah, ca semn al tratatului încheiat între ei, aduse niște biscuiți vechi și umezi, pentru care nu-i ceru niciun ban.

„Ei, așa-i mai bine”, reflectă Bates.

— La drept vorbind, spuse el, bătrânul a venit într-adevăr să se ocupe de redeschiderea portului, numai că e secret, înțelegi? Un secret teribil, păstrat cu strășnicie.

— Femeia face probleme, replică Leah.

— Care femeie?

— Femeia bătrânului.

Bates clătină din cap, fără să spună nimic, așa că Leah continuă:

— Nici Dantry nu e bun de nimic.

„Oricum, prost nu e”, își zise Bates. „Are o minte destul de ageră”.

Și spuse:

— Povestește-mi despre omul ăsta, Dantry.

Iar Leah, care începea să aibă puțină încredere în el, îi vorbi despre Dantry în engleza ei pidgin, despre felul cum venise acolo și nu mai plecase, cum și-o luase pe Maria ca ibovnică și apoi, în sfârșit, și de soție, cum n-o lăsa niciodată să stea cu el în casă, ci o ținea la locuința tatălui ei, dincolo de canal. Îi mai spuse și multe alte lucruri, mărunțișuri pe care le observase și care pentru un ascultător oarecare n-ar fi însemnat nimic – dar pentru Bates, în rolul lui de pândar și șantajist amator, însemnau

enorm, căci îl ajutau să umple multe goluri, așa că la vremea când Leah termină de povestit, își formase o imagine destul de clară despre Dantry. „Altul dinăia”, își spuse el, „care fac revoluții și susțin comunismul”.

După aceea, nu-i mai puse nicio întrebare, gândindu-se că ar fi fost mai bine s-o ia cu încetul, ca să nu se alarmeze și să trântască la loc portița pe care el tocmai reușise s-o deschidă.

— Ei, ei... fu singurul lui comentariu, în timp ce-și umplea paharul, cu aerul de a cugeta adânc la tot ceea ce-i spusese ea.

— Și cu doamna cum e? vru să știe Leah.

— Ei, asta-i o întreagă poveste în sine.

Și, după ce-și adună puțin gândurile, Bates începu să-i dezvăluie câte ceva, foarte puțin, despre averea lui Lady Groton, despre succesele ei și cum îi apăreau fotografiile prin toate ziarele, și faptul că Lordul Groton era unul dintre cei mai bogați bărbați din lume.

— De ce s-a măritat cu un porc bătrân ca el? întrebă Leah.

— Nu știu. Gusturile nu se discută.

— Banii, decretă ea, cu o expresie curioasă de ură apărându-i în ochii aceia ciudați și negri, surprinzându-l o

clipă pe Bates, care-și spuse: „O fi deocheată...”

Apoi, pentru un lung răstimp, nu făcură decât să stea în tăcere, Bates cam jenat, studiindu-și pipa ca și cum ar fi fost un obiect nou și minunat pe care atunci îl vedea pentru prima oară, iar Leah doar privindu-l lung, cu o expresie mată ce părea să-l sfredelească precum un burghiu în lemnul de balsa. Cu siguranță, conchise el, nu era educată într-ale comportamentului în societate și nu știa cum să mențină vie o conversație. „Observatorul observat”, își zise Bates. „Cel păcălit sunt eu. A scos deja de la mine tot ce voia să știe”.

Tensiunea se risipi, când unul dintre băieți vârî capul pe ușă, ca să anunțe:

— Memsahib vine acasă.

Ridicându-se, Bates o salută:

— Atunci, noapte bună.

— Noapte bună, răspunse Leah.

— Mâine-seară mai bei un lichior?

— Sigur.

Era în regulă. Câștigase. Se înțelegeau.

Ajunse în holul cel mare tocmai la timp ca s-o vadă pe Excelența Sa intrând. Era singură, învăluită în mantia mov, arătând de parcă ar fi fost gata să se urce în Rolls și să

plece spre restaurant, cu părul aranjat impecabil și fața fardată cu acea perfecțiune de mască ajunsă la mare modă imediat după război. Bates, însă, lucra pentru ea de prea mult timp ca să se lase amăgit. Nu în asemenea detalii descopereai ce-și pusese în gând – în ochi se găsea întotdeauna răspunsul.

Așa că se duse spre ea, luminat din spate, și o întrebă:

— Excelența Voastră dorește ceva?

În același timp, îi observă cu atenție ochii – și, înainte ca Lord Groton să-i poată răspunde, își zise: „Mda, se mișcă repede...!”

— Nimic, Bates, doar un suc de chitre și apă.

— E deja lângă pat, my lady, în urcior. Acolo se menține mai mult timp rece, când nu avem gheață.

— Mulțumesc, Bates.

Și trecu pe lângă el, urcând scara, iar Bates își dădu seama că nici măcar nu-l observase – ci, ca o femeie drogată, nu făcuse decât să răspundă unui glas familiar care ajungea la ea ca prin ceață.

În spatele lor, dincolo de ușa cea mare, Leah, ca o fantomă, se strecură prin pâlcul de bougainvillee, în jos spre debarcader, unde o aștepta canoea. Acum era necesar să vorbească repede cu Zeul Râului, să-i

dăruiască sângele unei capre, să-i spună ce descoperise – că albi veneau să-i deschidă din nou golful. Era nevoie să-i invoce ajutorul împotriva farmecelor lor puternice, să găsească o cale de a-i învinge, la fel cum voia ea, până la urmă, să învingă și farmecele lui Dantry, care până acum fuseseră prea puternice pentru ea. Știa că o aștepta o treabă grea și complicată, fiindcă albi nu se temeau de ea, la fel ca oamenii de pe insule.

20

Pe rogojina de lângă ușa camerei, ayaha dormea, iar când auzi pașii stăpânei sale sări în picioare, trezindu-se într-o clipă. Tot ca prin ceață, Lady Groton fu conștientă de prezența ei și-i spuse:

— Nu te deranja, în seara asta n-o să mai am nevoie de tine.

Voia să fie singură. Când, spre nemulțumirea ei, ayaha protestă, îi spuse:

— Nu, n-am nevoie de tine.

După care, în parte pentru sine, cu voce tare, și puțin și către ayah, adăugă:

— Cândva, demult, mă îmbrăcam și mă dezbrăcam singură, până și părul tot singură mi-l aranjam. Nu-s chiar atât de neputincioasă. Nu vreau să mă ajuți acum. Înțelege că nu vreau.

Femeia o privea nedumerită, ca și cum atunci ar fi văzut-o pentru prima oară. Apoi, îi deschise ușa să intre, închizând-o în urma ei ca să se culce din nou pe rogojină, ca un câine credincios.

În cameră, Alix își aprinse o țigară și se dezbracă încet. Nu luase niciodată droguri, așa ceva părându-i-se

dintotdeauna o prostie, dar acum își spuse: „Așa ar trebui să fie...” O învăluia un fel de ceață, o stare de moliciune. Până și imaginea ei reflectată în oglinda ieftină, cu pete, era mai neclară, mai tulbure și deformată decât de obicei, așa că, atunci când se uită prima oară în oglindă, o încercă brusc o stare de surprindere îngrozită, ca și cum ar fi visat, în realitate fiind o femeie bătrână care-și imaginase, doar, tot ceea ce i se întâmplase frumos și romantic, începând din acel moment când trenul, ocolind capătul muntelui, îi dezvăluise frumusețea priveliștii din Nivandrum. O dată sau de două ori, își spuse: „Nu, nu se poate. N-are cum să se fi întâmplat așa ceva”, apoi începu să se dezbrace, plângând, cu lacrimile prelingându-i-se încet pe obraji. Nu erau lacrimi de durere sau regret, ci lacrimile savuroase și liniștitoare ale fericirii și plăcerii atinse de melancolie. Nu mai plânsese așa, desfătător, plăcut, de pe vremea când era o școlăriță isterică.

Mult timp stătu astfel, lăcrimând neputincioasă, până când, după un timp, se ridică și se duse la fereastră, unde rămase cu privirea peste apă, spre casa lui Dantry. Acum era întunecată, cu excepția luminii din camera lui, și de la o vreme se stinse și aceea. Cu un mic junghi, Alix își dori să nu fi fost discretă, întorcându-se la hotel, când inima îi

striga să stea pe loc, să rămână acolo pentru totdeauna, să nu se mai întoarcă niciodată la vechea ei viață. Altă dată, demult, ar fi făcut-o, dar acum știa că nu ea însăși era cea care o adusese înapoi, cea fiindă nepăsătoare care cândva renunțase la toate pentru el, ci obișnuința îndelungată, de ani de zile, obiceiurile impuse de lumea în care trăia, bazate pe regula care spune că nu contează ce faci, ci cum faci, regula că niciodată nu trebuie să te lași descoperit. Și dintr-odată își dădu seama cât de mult o schimbaseră toți anii aceia, câtă slăbiciune și câtă duritate se găseau acum în sufletul ei.

„Aș putea să mă întorc chiar în clipa asta”, își spuse, numai că nu avea nicio cale de a se întoarce – decât dacă ar fi înotat peste canal, la fel ca Leander. Apoi, îi veni un gând îngrozitor – că poate Tom n-ar fi dorit-o înapoi. Și-și aminti cum își schimbase brusc atitudinea, la hotel, și o privise ca și cum ar fi fost o străină. Poate că prețuia solitudinea pe care și-o câștigase. Știa că bărbaiilor le plăcea asta.

„Oricum n-ar conta”, își spuse, „dacă mâine m-aș duce înapoi și aș rămâne pentru totdeauna, dacă n-aș mai pleca niciodată de-aici”. Imediat, însă, se sperie la gândul că poate era prea târziu. Poate că acum n-ar mai fi avut

curajul de a merge până la capăt. Căci chiar și în asemenea momente, era sinceră cu sine însăși; fusese sinceră de când se știa, și toată viața făcuse din cinste o necesitate, dacă voia să supraviețuiască.

„Am fost o proastă, atunci, demult, și poate că mai sunt proastă și acum”.

În cele din urmă, conștientă cu o bruschete dureroasă de încremenirea nopții, plecă de la fereastră și continuă să se dezbrace. Înainte de a se culca, își luă doza dublă de somnifer, nu fiindcă ar fi avut nevoie, ci pentru că mai ales în noaptea aceea trebuia să adoarmă imediat, ca să nu se mai gândească în continuare. Dar, odată ce ajunse în pat, cu vâlul contra țânțarilor tras în jur și lumina stinsă, somniferul nu mai avu niciun efect, de parcă ar fi fost apă. Minte ei părea să fi luat foc, și o străbăteau gând după gând, regret după regret, amărăciune după amărăciune, unele după altele, chinuindu-i și întetindu-i starea de nehotărâre.

Mult timp își spuse că poate ar fi fost mai bine dacă pleca de-acolo cât mai curând posibil, dacă traversa înapoi câmpiile arzătoare, cu trenul acela oribil, ca să stea toată ziua pe veranda casei de oaspeți a guvernului, jucând bridge și mahjong, bârfind și urându-le pe toate femeile

care-i apăreau înaintea ochilor. O fi fost plictisitor, dar nu și dureros, și deloc periculos. Apoi, gândul îi pieri de la sine, fiindcă știa că n-ar fi făcut una ca asta. Întotdeauna făcuse numai ce voia, încă de la început, când tatăl ei o răsfățase și-i dăduse tot ce i se năzărea, deși existau momente când se adâncea în datorii numai ca să-i satisfacă ei poftetele. Iar acum avea să facă iar ceea ce dorea – și dorea să rămână acolo, să-l vadă pe Tom în continuare, noapte de noapte, la nesfârșit, într-un efort de a recupera ceea ce pierduseră. Dorința ei, în adâncul sufletului, era aceea de a nu mai pleca niciodată din Nivandrum.

„Voiam să mi se întâmple ceva, și iată că s-a întâmplat”, reflectă Alix. „Ultimul lucru la care m-aș fi așteptat sau pe care l-aș fi dorit vreodată”.

Și totuși, dorea acel lucru. Îl dorise tot timpul, în inima ei, mai mult decât orice pe lume. Era singurul lucru pe care ar fi putut să și-l dorească. Căci era din nou îndrăgostită, la fel cum fusese demult, îndrăgostită cu voluptate, fără să-i pese de nimic, așa cum nu mai fusese niciodată, din ziua aceea când Tom plecase din viața ei – pentru totdeauna, așa cum credeau amândoi. Acum știa ce anume căutase în toți acei ani. Își dorise înapoi vechile

sentimente și încercase să le regăsească pe ici, pe colo, pe unde putea, dar nu le mai aflate niciodată, și după un timp ajunsese să-i placă acea căutare nepotolită și nesfârșită, diversitatea, curiozitatea perversă care o îndemna să vadă în fiecare bărbat atrăgător un posibil amant. Ajunsese să-i placă atât de mult, încât până la urmă devenise singurul lucru care o mai interesa. Din când în când, încercase să descopere ce anume îi putuse dăruia Tom și numai Tom, dar nu găsise niciodată răspunsul. Pentru ea, toți bărbații erau la fel. Într-un sens, era ca și cum ar fi fost încă inocentă, dacă n-ar fi existat cicatricile... cicatricile zecilor de întâlniri, întotdeauna sfârșite în plictiseală, neliniște și dorința de a fugi.

Gândindu-se acum la toate cele întâmplate în timpul serii, i se părea că dintr-odată înțelegea de ce era atât de schimbătoare, stările depresive și apatice, care o cuprindeau ca și cum dintr-odată s-ar fi disprețuit pe sine însăși. Era vorba de cicatricile pe care le văzuse el, acele cicatrice pe care Alix și le ascundea cu atâta grijă, încât înainte nu le descoperise nimeni, niciodată.

„Dar nici Tom”, reflectă ea în continuare, „n-a fost cu nimic mai bun decât mine”. Numai că, în cazul unui bărbat, situația stătea altfel, din păcate. Sinceritatea o

împiedica să nege acest lucru. Situația era diferită. Asemenea lucruri puteau lăsa neatins pe un bărbat, dar mușcau adânc din sufletul femeii, fiindcă în cazul unei femei erau implicate emoțiile, chiar și în cel mai trecător flirt – femeile implicau sentimentul, romantismul, uneori chiar și tandrețea. Acum o știa, poate pentru prima oară, și-i era rușine de cinismul ei, de vicleșugul ieftin pe care-l folosise, de aluziile frivole pe care i le făcuse lui Tom, călcându-și principiile în picioare.

Într-un târziu, somniferul o făcu să picotească și, în pragul somnului, din nou cufundată în ceață, așa cum fusese la întoarcerea de pe insulă, continua să-și repete: „Sunt îndrăgostită. Sunt îndrăgostită. Niciodată n-am fost îndrăgostită de alt bărbat. Niciodată nu l-am iubit atât de mult cum îl iubesc acum”.

Se găsea o salvare nouă în această iubire, diferită de primele patimi, aproape inocente, din trecutul îndepărtat, născută din ceea ce li se întâmplase amându-și de atunci, o salvare aproape perversă. Ca băiat tânăr, Tom fusese dezirabil; acum era cu atât mai mult. La fel cum un gurmand sau un om căruia îi place să mănânce curry cere tot mai multe garnituri și mirodenii tot mai iuți în timp ce-și degustă drumul prin viață, ceea ce-și dorea ea acum nu

mai era atât dragoste, cât pasiune, iar el i-o putea dăruia, acest Tom care era același Tom și mai mult decât atât. Acest Tom, dur ca oțelul și pe jumătate gol, într-un sarong, la fel de bronzat ca orice pescar.

„Mâine am să-l revăd”, își făgăduia Alix. „Mâine! Nu contează ce se întâmplă cu Albert”.

A doua zi, însă, nu-l văzu, căci încă de dimineață, înainte ca efectele somniferului să fi trecut, Tom porni cu pescarii peste Marea Barieră, ca să scape de ea.

Se trezi târziu, iar când Silas îi aduse ceaiul, nu-l întrebă, ca întotdeauna, dacă se simțise bine în seara liberă, ci abia dacă-i vorbi, și numai ca să-i spună că avea nevoie de mâncare la pachet pentru prânz, căci avea să fie plecat toată ziua.

După ce primise ordinele, băiatul rămase pe loc, fără să facă nimic, ca și cum ar mai fi avut ceva de spus. Nu dură decât o secundă, dar lui Dantry, care avea nervii întinși la limită, i se păru că stătea acolo la nesfârșit, tăcut și cu o expresie de reproș în ochii săi atât de asemănători cu cei mari și blânzi ai Mariei.

Furios, Dantry îl întrebă:

— Ei, ce e? Ce mai vrei?

Iar băiatul răspunse simplu:

— Nimic, sahib.

Și plecă. În timp ce dispărea pe ușă, Dantry simți dintr-odată imboldul de a striga după el: „Și zi-i afurisitei de soră-ta să nu mai vină niciodată aici, și s-o ia și pe Lady Groton cu ea! Nu vreau să mai văd o femeie în viața mea!” – dar nu spuse nimic.

Știa că nu voia s-o mai vadă pe Alix – fiindcă acum, cu sânge rece, după ce euforia nopții trecuse, privea lucrurile într-un mod cu totul nou, și era cam speriat de ceea ce vedea.

„Suntem doi nebuni”, își spuse el. „Și eu sunt la fel de rău ca ea. Ce poate ieși de-aici, decât necazuri și nenorociri?” Căci nu-și închipuia că ar fi fost doar o aventură trecătoare, ca atâtea altele. Nu era nici măcar ca acea pasiune ciudată pe care o simțise la început pentru Maria. Știa că era ceva mult mai serios, mai profund și mai de durată. Era ca o malarie recurentă care-și atacă victima când se așteaptă mai puțin. Simplul fapt că fusese de ajuns s-o revadă ca să se îndrăgostească iar de ea îi dădea de înțeles cât de serios era totul. Pentru scurt timp, în timp ce se îmbrăca, o urî că apăruse din nou în viața lui, căci acum știa că liniștea i se risipise, că mulțumirea înceată, neschimbătoare, ca a animalelor, a vieții pe care și-o

clădise cu atâta grijă se pierduse iar, pentru totdeauna, înlocuită cu... nici el nu știa ce.

Cu o senzație de șoc și teamă, își dădu brusc seama că nu se mai gândise deloc la Maria, din clipa când i se păruse că vedea canoea în penumbra de lângă insulă. Fără știrea sau voia lui, înțelegea acum că se săturase de ea, că nu dorea s-o mai vadă, și știa că știuse asta de la început, în adâncul inimii lui pe care nu voia să și-o asculte – că urma să vină o vreme când frumusețea ei n-avea să mai conteze pentru el, iar devotamentul nu mai făcea decât să-l plictisească. Așa fusese tot timpul, acum știa, dar nu recunoscuse, fiindcă în liniștea îndelungată a zilelor monotone nu păruse să conteze prea mult. Din seara trecută, însă, totul devenise clar. Acum se putea gândi la Maria numai așa cum era: o metisă drăguță și neștiutoare, pe jumătate sălbatică, pentru care nu mai simțea nici cel mai mic interes. „Nenorocul meu e că în viața mea nu m-am ostenit să gândesc până la capăt”, conchise el. „Dacă o făceam, genul de situații ca asta cu Maria nu m-ar fi tulburat niciodată”.

Rămase toată ziua la pescuit, dincolo de Marea Barieră, deși nu venise acolo ca să pescuiască, ci numai pentru a scăpa de ea și de sine însuși, așa că pescuitul nu avea

importantă, decât în măsura în care lupta cu câte un pește mare îi muta gândurile pentru o vreme. Așa că rămase în larg toată ziua, cuprins de melancolie. La apusul soarelui, când vântul își schimba direcția, ieșeau șacalii și se porneau tobele, își făcuse din nou un plan de acțiune.

De data asta avea să fugă, fără doar și poate, luându-l pe Sandy cu el, pe dealuri, ca să rămână acolo până la plecarea lui Alix, și între timp urma să-i spună lui Sandy că n-o mai dorea pe Maria și avea să-i dea o sumă cu care să poată trăi toată viața în lux, după standardele din Nivandrum. Și, ca de obicei, imediat ce luase hotărârea, dintr-odată se simți din nou liber, și în timp ce barca plutea cu repeziciune spre insulă, traversând Marea Barieră pentru a intra pe apele liniștite ale golfului, îl încercă o senzație ciudată de însuflețire. Se hotărî chiar ca, după revenirea de pe dealuri, să plece pentru o vreme la Shanghai sau la Hong Kong. Ar fi fost o schimbare, și poate că oricum stătuse prea mult timp în Nivandrum. Trecuseră aproape cinci ani de când nu mai plecase la vânătoare. Avea să fie din nou liber, eliberat de Maria, eliberat și de Alix – de astă dată, pentru totdeauna.

Pentru ca Alix, de la fereastra camerei sale, să nu-l vadă revenind, o luă prin canalele dinspre coastă și acostă în

spatele insulei, lăsând barca acolo până la căderea întunericului, când Silas o aduse la debarcaderul din fața casei.

La vederea lui, Dantry nu-l întrebă ce se mai întâmplase în timpul zilei, dar băiatul, după ce așteptase respectuos o secundă, îl anunță:

— Doamna englezoaică a venit pe insulă pe la ora cinci.

La care Dantry răspunse:

— Foarte bine.

Și adăugă:

— Pregătește-mi cele pentru vânătoare. Mâine mă duc pe coline.

I se păru că în ochii lui Silas apăruse o expresie de ușurare și încuviințare, și-l chemă din nou, cu intenția de a-i spune că, deși Maria era sora sa, ceea ce se întâmpla între ea și stăpânul lui nu-l privea. Imediat, însă, își dădu seama că i-ar fi fost imposibil să spună așa ceva, așa că zise în schimb:

— Adu-mi un brandy.

Și astfel, își dădu seama că redevenise el însuși, același dinainte, cel de care scăpase în sfârșit vreme de atâtea luni și ani de zile, când Maria îl făcuse fericit, căci nu ochii, glasul și atitudinea lui Silas îl mustrau acum, ci chiar el,

omul acela pizmaș, dezbinat, șovăitor, se privea pe sine din ochii lui Silas, vorbindu-i cu glasul acestuia.

Pe la ora nouă era beat de-a binelea, iar când băiatul veni să-l ajute să se îmbrace, îi spuse să-i pregătească hainele europene – și, ezitând, cu mișcări nesigure, ajutat de Silas, se îmbracă, luând pe el cămașa apretată care de mult se înmuiase și se cam îngălbenise, din cauza umezelii. Chiar și în acest timp, continuă să bea.

Iar Silas, învârtindu-se prin jur, îi dădea hainele, le scutura de praf nevăzut, puțin cam jenat și ușor fascinat de spectacolul stăpânului său care se îmbăta cu repeziciune. Prin aburii beției, Dantry era conștient de expresia dojenitoare a lui Silas, și după un timp ajunse să înțeleagă că în atitudinea servitorului său nu era nimic nou. Silas îl privise dintotdeauna așa, cu un soi de curiozitate catifelată, ca și cum ar fi fost un animal exotic. Acum, dându-și seama, expresia lui îl irita, dar oricât de repede ar fi întors capul, nu-l surprindea niciodată pe băiat uitându-se direct la el. Totuși, știa mereu că Silas îi urmărea fiecare mișcare, fiecare schimbare din expresia feței. Îi simțea ochii observându-l de la spate, și devenea încet fascinat de speculațiile privitoare la ceea ce se petrecea în mintea băiatului.

Apoi, beat și nervos, se întoarse repede din fața oglinzii, dar din nou Silas fu mai iute decât el, prefăcându-se atras de o pată de pe sacoul de seară pe care-l ținea în mâini. Uitându-se la el, Dantry îl întrebă:

— Ei, ce tot vezi? De ce te uiți încontinuu la mine?

Silas, însă, nu se lăsa prins. Chipul lui deveni rece și opac, în timp ce răspundea:

— Nimic, sahib... Nu înțeleg.

— Vezi prea multe, naibii. Ce e? M-am schimbat cu ceva? Sunt altfel? La ce te tot holbezi așa?

— Nu s-a schimbat nimic, sahib, replică băiatul.

Apoi zise din nou:

— Nu înțeleg.

La asta, lui Dantry îi trecu prin minte că i-ar fi fost imposibil să descopere vreodată ce se întâmpla în capul servitorului său – și, beat cum era, i se păru că tot timpul, de-a lungul tuturor acelor luni și ani, fusese amăgit nu numai de Silas, ci și de sora lui. Nu știa ce gândea Maria. N-o știuse niciodată. Poate că toți, chiar și Sandy, pur și simplu găsiseră în el un avantaj, îl văzuseră ca pe un om bogat de pe urma căruia puteau trăi. Poate că încă-l mai priveau ca pe un străin pe care-l tolerau pentru ceea ce puteau obține de la el.

Sau, din nou, se putea ca pe Silas să-l intereseze numai procesul îmbătării omului alb. Poate că se bucura, sau poate-i părea rău. La fel de posibil era și ca Silas să-și vadă stăpânul altfel decât se vedea el însuși, chiar și în momentele reproșurilor de sine... ca pe un om doborât, împrăștiat și bun de nimic, căruia merita să-i fie devotat fiindcă-i oferea o viață plăcută și ușoară, și bani. Poate că-și spunea: „Încă un european care o ia pe aceeași cale ca alții. Încă un european care-n curând va ajunge la capăt și va fi înlăturat din drum”. Fuseseră împreună vreme de cinci ani, dar nu avusese nici cea mai vagă idee ce gândea servitorul său despre el. Și deodată, întrezărindu-i chipul reflectat în oglinda din fața lui, avu o impresie fugară de dispreț și chiar dușmănie.

Se întoarse repede și-i spuse:

— N-am să mănânc nimic de cină. Mă duc la Sandy.

Apoi, îi veni o idee.

— Când plec, să stingi toate luminile.

Dacă era întuneric, poate că Alix nu mai venea pe insulă, să-i aștepte întoarcerea.

În drum spre Sandy, trecu întâmplător prin apropierea unei alte ambarcațiuni, cea mai mare și mai importantă barcă *wallum* din golf, și recunoscă în lumina slabă a lunii

noi, culcat pe o grămadă de rogojini, trupul ca de taur al Lordului Groton, îmbrăcat în alb, întorcându-se dinspre lagune.

Pe tot parcursul dimineții, Lady Groton îl așteptase pe Dantry să vină la hotel sau să-i trimită un mesaj prin care o chema pe insulă. Cu puțin timp înainte de prânz, se duse în camera ei și, încuind ușa, își luă binoclul și se uită mult timp spre insulă, dar nu văzu decât un servitor, un băiat arătos, îmbrăcat complet în alb. Prin ferestrele mari se vedeau salonul și dormitorul, dar pe-acolo nu se mai mișca nimeni decât băiatul, care intră cu un prilej și, așezându-se, răsfoi revistele londoneze ilustrate de pe masă. Apoi, tocmai când se pregătea să renunțe, văzu apropiindu-se de insulă o canoe, la bordul căreia se afla o femeie tânără și, din câte putea distinge, drăguță. Barca dispăru în spatele casei, și nu peste mult femeia apăru iar, în grădină, unde începu să taie flori de jacqueranda și clopoței. Intră cu ele în casă și se duse în dormitorul lui Dantry, unde puse florile într-o vază de pe masă, iar servitorul i se alătură și vorbiră câteva momente, după care dispărură din nou.

Mai privi casa încă o oră, prin binoclu, și după un timp femeia trecu prin grădină și se făcu nevăzută, pentru ca imediat să apară iar din spatele casei, plecând cu canoa.

„Asta e femeia lui”, își spuse Alix. A pus florile acolo ca să-l facă să se gândească la ea, când se întoarce. Trebuie să ne fi văzut cineva, aseară. Cineva trebuie să-i fi spus...”

Singură, plictisită și nervoasă, fără poftă de mâncare, luă totuși prânzul, apoi așteptă iar, în arșița după-amiezii, fără să se gândească la nimic altceva decât la cele întâmplate cu ani în urmă, în acea primă noapte când îl văzuse și-i plăcuse chipul lui, cu tristețea, inteligența, chiar și slăbiciunea ce se citeau pe el – slăbiciunea pe care atunci nu o recunoscuse – în zilele și nopțile de la Ferma Tipton, când se certau uneori, dar în cea mai mare parte a timpului fuseseră nebuni de fericire.

Pe la ora cinci, când nu mai putu suporta așteptarea, porunci să i se aducă barca și traversă canalul, până pe insulă.

La început, nu găsi pe nimeni și hoinări prin casă, observând multe lucruri pe care nu le remarcase, în emoția serii trecute. Când în sfârșit ajunse și în dormitor, nu văzu acolo decât buchetul de flori îndesat în vaza de lângă pat – căci pentru Alix nu era o simplă vază cu flori, ci spiritul acelei femei care venise și plecase fără ca ea să-i distingă clar fața. Iar florile, aduse acolo de către femeie, deveniră un simbol al amenințării care-l putea despărți pe Tom de ea pentru a doua oară. Mult timp stătu cu privirea la ele, parcă fascinată, întrebându-se cum era acea femeie și dacă-l făcuse pe Tom fericit, măcar pentru câțva timp. Apoi, îi veni un alt gând: „Dacă aș lua florile, n-ar ști că le-a adus. N-ar afla că a fost aici și nici nu s-ar mai gândi la ea, ci numai la mine”. În continuare, însă, își spuse: „Nu, nu pot face asemenea meschinării. Nu mă pot comporta ca o Țoapă”.

Și totuși, o făcu. Ca hipnotizată, porni spre flori și le luă din vază, gândindu-se: „Acum trebuie să plec cât mai repede, înainte de a apărea servitorul”, și se simți cam dezgustată de sine, dar nu le puse înapoi în vază. Ieși repede pe terasa cu patul indian și blana mare de tigru, și se grăbi să coboare scara cea lată, dar nu destul de iute, căci când ajunse jos văzu apărând silueta servitorului,

care-și încheia în grabă vestonul alb. Nu mai putea face nimic. Nu putea să arunce florile, prefăcându-se că nici nu se atinsese de ele, așa că se opri, roșie în obraji, așteptându-l pe servitor să se apropie. Ea, Alix Groton, care nu roșea niciodată, se simțea pe neașteptate ca un copil mic prins cu mâța-n sac.

Cu prețul unui mare efort, reuși să spună:

— Transmite-i sahibului că a venit Lady Groton.

— Da, memsahib.

Văzu că băiatul observase florile și, înnebunită, adăugă:

— Mai spune-i și că am luat florile ca să le pun în camera mea. La hotel nu sunt flori.

Își dădu seama imediat că spusese o idioțenie, căci era de ajuns ca băiatul să întoarcă privirea și să vadă, pe insula lui Rasmussen, grădina plină de iasomie, jacqueranda, canne, bignonii și sute de alte flori. Și-și dădu seama, după privirea lui, că înțelesese ce făcuse, și de ce. Văzu că știa povestea – toată povestea. Cum o aflase, nu putea să-și imagineze.

Coborî grăbită în barcă și ceru să fie dusă înapoi la hotel, încă mai ținea în mână înfierbântată nenorocitele alea de flori. Nu le putea arunca peste bord, sub privirea servitorului și a barcagiului. Rămaseră la ea, la fel ca

Albatrosul după gâtul Bătrânului Mariner, până pe insula lui Rasmussen. Le mai avea în mână chiar și când debarcă, de-acum urându-le cu patimă, pentru că o făcuseră ridicolă, costând-o demnitatea în ochii unui servitor. Le duse până în camera ei, iar acolo le trânti pe o masă și o chemă pe ayah. Când femeia intră, îi spuse: — ia-le pe-astea și aruncă-le la gunoi. Ayaha nu spuse nimic, privind-o doar cu o expresie ciudată, așa că se întrebă: „Oare știe ceva? Ce fel de loc e ăsta?” Și, pentru prima dată, o cuprinse un fel de teamă, simțind ceva din acea groază rău prevestitoare care-l chinuia uneori pe Dantry seara, când ieșeau șacalii și începeau tobele.

În tot restul serii, așteptă, așezată lângă fereastră, iar la asfințit văzu bărcile de pescuit întorcându-se, fiecare găsindu-și drumul spre casă ca o pasăre care-și caută cuibul printre canale și insule, și după un timp auzi șacalii începând să se cheme între ei, printre orezăriile de pe țărm, dar Tom tot nu se zărea nicăieri. Chiar și când se întunecă, în casă nu se aprinse nicio lumină. Și, de la o vreme, furia luă locul neliniștii, iar mândria ei rănită strigă: „Nu are niciun drept să-mi facă asta! E un porc și un laș!” Și-și mai spuse: „Acum poate s-aștepte mult și bine până mai fac vreun efort să-l văd. Urăsc locul ăsta. Voi pleca joi,

cu primul tren, și nu-am să-l mai văd niciodată”. Dar nu-l uită.

Într-un târziu, în casă apăru o lumină, iar Alix își spuse: „S-a întors, se îmbracă și nu peste mult va veni aici”, și toată furia îi fu înghițită iar de anxietate și dorință. Nu peste mult, lumina se stinse. „În câteva minute va fi aici”, își zise Alix și, ridicându-se de pe scaunul de lângă fereastră, se duse la masa de toaletă și se fardă pentru a patra oară în după-amiaza aceea, iar când termină cu machiajul se îmbracă, fără ajutorul ayahei, cu o altă rochie, și-și mai puse câteva bijuterii, gândindu-se tot timpul: „Acum se va auzi o bătaie în ușă. Acum Rasmussen va veni ca să-mi spună că e jos, și mă așteaptă”. Și din nou îl văzu limpede, în sarongul purpuriu care-l făcea să arate mai atrăgător ca oricând, pe vremuri.

Nu se auzi însă nicio bătaie la ușă, și nici Rasmussen nu apăru, iar când se duse iar la fereastră, casa de pe insulă era tot cufundată în întuneric, iar Alix știu că nici vorbă să vină, și aruncându-se pe pat, începu să plângă. Nu știa de cât timp zăcea acolo, când auzi un ciocănit în ușă și, acoperindu-și pe jumătate fața cu mâinile, întrebă:

— Ce e? Cine-i?

Încerca să-și controleze vocea, pentru ca ayaha sau

Rasmussen, sau cine-o fi fost în fața ușii, să nu-și dea seama că plânse și să dea de veste printre insulari. O clipă, avu brusc sentimentul isteric că toți acei oameni pe care-i văzuse din tren și din barca wallum, în timp ce plutea printre insule, toți acei semisălbatici anonimi care roiau peste tot o pândeau și o ascultau.

Dar nu era decât Rasmussen, care nu venise ca să-i spună că Tom o aștepta jos, ci s-o întrebe dacă voia să ia cina în camera ei. Îl expedie, spunându-i că nu avea nevoie de nimic, apoi se dezbracă și, luând o doză mare de somnifer, se vâri în pat, sperând să-și piardă conștiința imediat și să nu se mai trezească ore întregi, fiindcă așteptarea și dezamăgirea deveniseră insuportabile, ca o durere de dinți violentă.

Încercă să citească, gândindu-se că așa avea să adoarmă mai repede, dar cartea pe care o alesese nu însemna nimic pentru ea. Nu putea nici măcar să distingă cuvintele de pe pagini. Tocmai adormea, în sfârșit, când auzi o nouă bătaie în ușă și, cu ochii închiși, încercă să n-o ia în seamă – dar, după un al doilea ciocănit, ușa se deschisă și intră, ținând în mână o lampă cu gaz, Lordul Groton. Deschizând puțin ochii, Alix îi recunosc silueta masivă, umplând tot cadrul ușii, și-și dădu seama, cu un

șoc, că pe tot parcursul zilei și al serii uitase complet de el, uitase că urma să se întoarcă în seara aceea. Parcă nici n-ar fi existat.

În timp ce Albert traversa camera spre ea, lui Alix îi veni să țipe, dar rămase mută, cu tot trupul crispat și ochii încă întredeschiși, privindu-l. Purta un halat pe care ea nu putea să-l sufere și, la vederea lui, simți că i se strepezeau dinții. Ea i-l dăruise, de Crăciun, cu mulți ani în urmă, crezând că avea să-i placă, fiindcă avea un model cu cai – și reușise peste măsură de bine. Halatul fusese spălat de nenumărate ori și se rosesese, dar Groton nu se mai despărțea de el. Ori de câte ori Alix îi sugera să-l arunce, îi răspundea că-i purta noroc. Caii de pe el alergau, săreau peste obstacole și șanțuri, se ridicau în două picioare, galopau spre potou. Încet, cu trecerea anilor, acel halat devenise un simbol al vizitelor lui Groton la ea. Până la urmă, reușise s-o facă să deteste caii atât de mult, încât nu se mai ducea nici la vânătoare, nici la curse.

Groton nu scoase o vorbă până ajunsese la pat – unde, ridicând plasa și punând lampa pe masa de alături, se așeză și el. Tăcerea lui o făcu să-și spună: „A aflat. Acum începe scandalul”. Și-i veni să strige: „Pleacă de-aici! Te rog, măcar în noaptea asta, pleacă!” în clipa următoare

însă, îi văzu pe chip că nu venise ca să rămână. Arăta posomorât și indispus, iar în colțurile bărbiei masive i se formaseră nodurile de mușchi care indicau întotdeauna că urma să facă o scenă.

— Puteai să mă aștepți, spuse el.

Alix făcu un mare efort să se controleze, și răspunse:

— Nu știam la ce oră vii, și eram foarte obosită. A fost reușită călătoria?

— În unele sensuri, da.

Apoi, își scoase un trabuc și-l aprinse, sub privirile ei, după care întrebă:

— Alix, cine-i Dantry ăsta?

O secundă, Alix ezită, conștientă chiar și în ceața care-o învăluia că trebuia să tragă de timp, să afle cât de mult știa. Nu avu nevoie de mari eforturi, căci o făcuse atât de des încât, într-un fel, devenise un soi de tehnică fixă.

— Un vechi prieten, răspunse ea. De ce?

— Din curiozitate.

— Nu l-am mai văzut de aproape cincisprezece ani.

— Era băiatul... acel Dantry care avea V.C.-ul?

„Deci, știe atâta lucru. Și altceva, ce mai știe...?”

— Da. Cine ți-a spus de el?

— Bates.

Numele lui Bates îi simplifica situația. Dacă Bates îi vorbise despre Dantry, atunci nu avea nicio informație concretă, numai suspiciuni. Bates o protejase de multe ori.

— A apărut aici, aseară, spuse ea. Locuiește în Nivandrum de mult timp.

Drept răspuns, Groton zise:

— Cred că știe multe despre locurile astea. Ar trebui să-mi fie de folos.

— Mă îndoiesc.

— De ce?

— N-ar avea cum să știe lucrurile care te interesează pe tine. Nu e un om foarte practic.

— Asta se vrea o glumă?

— Nu... nu.

De-acum, era sigură că nu știa toată povestea – nici din seara trecută, nici despre cele întâmplate cu ani în urmă. Era bănuitor și irascibil, fiindcă omul era Tom Dantry, iar cei ca Tom Dantry îi dădeau întotdeauna un sentiment de inferioritate. Nu-l deranjau niciodată prietenii ei cu sportivii. Era vorba de acel snobism răsturnat al lui, ura nesănătoasă contra tuturor celor născuți cu lucrurile pe care el nu le realizase niciodată și nici n-avea să fie vreodată în stare să le atingă. „Așa funcționează sistemul

de castă, acasă”, își spuse Alix – căci, dintr-odată, sub imperiul provocării, mintea i se limpezise, și se simțea în putere și plină de ură la adresa lui; nu ura fizică pe care o cunoștea de obicei, ci un soi de silă rece și nepătimasă față de toți acei oameni ca el ale căror vieți, ale căror suflete, oricât de îndoielnică ar fi fost existența lor, se preocupau numai de bunurile materiale.

Groton spunea:

— Cât de apropiată ești de el?

— Cândva, l-am cunoscut foarte bine. Am fost prieteni, la Londra, imediat după război.

Fălcile lui se strânseseră puțin mai tare.

— Și de-atunci pe unde-a fost?

— A cutreierat lumea. Pe unde anume, nu știu.

— Așa a vrut?

— A fost dorința lui.

— Cred că-i un nătâng nenorocit.

— N-aș zice. Încearca să-și pună viața în ordine.

— Care-i problema cu el? Ce voia să pună-n ordine?

— Multe. Ceea ce i s-a întâmplat în război... și propriul lui caracter. Nu-i o poveste foarte interesantă. Te-ar plictisi.

Scrumul havanei căzu pe cearșaful de mătase roz, iar lui

Alix îi veni să zică: „Măcar nu e nevoie să fumezi aici”, dar își spuse din nou: „Dacă-l las în pace, o să plece mai repede”. Îi venea din nou somnul și, cu un efort, se ridică în capul oaselor ca să-și sprijine spatele de perne, conștientă că trebuia să rămână cu mintea limpede, dacă voia să reziste până la sfârșitul jocului, fără să se dea de gol.

— Unul din radicalii ăia afurisiți, cred - nu...? comentă Groton.

— Cred că se poate spune și așa. Oricum, nu-și găsește locul în lumea asta, așa cum e.

— De ce agăți mereu dobitoci din ăștia?

Alix râse, un râs tainic, la adresa prostiei. Nu-i plăceau în mod deosebit radicalii, intelectualii sau orice altă categorie de oameni. Oamenii n-o atrăgeau prin ideile sau inteligența lor, cu altceva, mult mai simplu. „Ce caraghios”, își zise, „întotdeauna soțul e ultimul care pricepe adevărul”.

Era obosită și plictisită, fiindcă mai trecuse prin asemenea scene de nenumărate ori. Știa toate întrebările și toate răspunsurile, iar la asta avea mintea mult mai ageră decât el.

Groton continuă, înverșunat și abuziv, vorbind despre

neglijența ei în materie de ceea ce se cuvine și ce nu, despre stilul provocator în care se îmbrăca și se uita la alți bărbați, și despre o mie de alte lucruri. Lui Alix nu-i era greu să-l asculte, dar din când în când se uita la el și, o vreme, se gândi că poate băuse iar prea mult, dar în cele din urmă își dădu seama că nu alcoolul îl făcea să arate și să se poarte așa. Chipul lui, în loc de a fi învinețit de băutură, era palid și păstos, și în unele momente părea să facă mari eforturi pentru a vorbi. Apoi, Alix își simți din nou plictiseala și, somnoroasă cum era, i se păru că toți caii de pe halat se treziseră la viață. Se mișcau amețitor, dând din copite, alergând, ridicându-se pe două picioare, făcând salturi.

Fiindcă nu-i folosea la nimic, nu-și pierdea niciodată cumpătul și nu răspundea în timpul acelor lungi scene de gelozie, iar acum nu Groton era cel care o înfuria, ci halatul și caii ăia prostești care se tot agitau. Își auzi propria voce întrebând:

— De ce te iei mereu de oamenii ca Tom Dantry? Fiindcă-i urăști pe toți gentlemanii? Fiindcă știi că în multe privințe sunt mai presus de tine?

Un moment, Groton se holbă la ea, cu gura fără buze întredeschisă, atât de uluit încât părea să nu-și poată găsi

cuvintele. Apoi, o întrebă:

— Ce vrei să spui cu asta?

— Nimic special.

— Ei, să nu-ți intre-n cap cine știe ce prostii. Mă mândresc că sunt Albert Simpson. Mă mândresc că mi-am croit singur drum în viață. Mă mândresc cu tot ce am construit. E mult mai mult decât ar fi în stare gentlemanii tăi bolnăvicioși, care se târăsc la picioarele mele.

Din nou, Alix îl uimi, replicând:

— Da, e foarte adevărat.

Și, înainte ca Groton să poată răspunde:

— Ce vrei de la mine, Albert? Dacă nu-ți place ca bărbații să stea de vorbă cu soția ta, de ce te-ai mai însurat cu mine? Trebuia să-ți iei o femeie suburbană, simplă și respectabilă, care să poarte pălării fanteziste, nu pe mine. Uneori, am impresia că nu m-ai ales din niciun alt motiv decât că eram Alix Ainsworth, o fată din „înalta societate”, căreia i se făcea multă reclamă în revistele ilustrate. Voiai să le arăți oamenilor că-ți puteai lua orice voiai din lume – că nimeni și nimic nu era prea bun pentru tine. Am fost un fel de pradă valoroasă, și voiai să te lauzi cu mine. Nu pe mine mă doreai cu adevărat. Dacă-ai fi fost doar o Mary Smith oarecare, care locuia în Bloomsbury,

nici nu te-ai fi uitat la mine. Între noi n-a existat niciodată un dram de înțelegere sau simpatie. Îți doreai doar ceea ce, absolut întâmplător, eram eu.

Mult timp, Groton își privi capătul țigării, fără o vorbă. Alix știa ce se întâmpla. Își stăpânea furia, număra până la zece înainte de a vorbi, ca să nu spună nimic ce-ar fi trebuit apoi să retracteze. Era un afacerist șiret. Îl surprinsese de multe ori, când vorbea cu ea sau cu alți oameni de afaceri. Dar, în realitate, era cu mult mai mult decât atât, căci deodată, în creierul lui obosit și tulbure, își dădu seama că, poate pentru prima oară, se însurase cu ea fiindcă avusese o șansă de a afla adevărul, iar vanitatea lui se temea. Un moment, Groton ezită, întrebându-se dacă ar fi fost mai bine să continue cu necunoașterea și îndoiala, așa cum făcuse ani de zile, după care, ca un om care ezită să se arunce în apă rece, se avântă:

— Tu de ce te-ai măritat cu mine?

Alix îi răspunse de îndată:

— Fiindcă tatăl meu și cu mine eram faliți și împovărați de datorii. Fiindcă mi-ai oferit o sumă mare de bani, fiindcă am crezut că ar fi minunat să fiu colosal de bogată, și fiindcă eram îndrăgostită de alt bărbat, și nefericită, și

puțin îmi păsa cu cine mă măritam.

Apoi tăcu un moment, gândindu-se, străduindu-se să fie sinceră, iar efortul de concentrare o făcea să arate foarte tânără, ca o fetiță răutăcioasă.

— Cred că banii care-mi reveneau mie au contat, reluă ea. Însemnau că, orice s-ar fi întâmplat, aveam să fiu întotdeauna independentă, n-aș mai fi avut niciodată nevoie de banii tăi.

Groton o mai privi un moment, drept în ochi, obosit, înțelegând pentru prima dată indiferența fără fund a femeii cu care se căsătorise, lipsa oricărei speranțe de a o domina vreodată sau de a-i frânge voința. Apoi, încet, se ridică în tăcere și strivi jarul trabucului pe masa de lângă pat, lăsând-o acolo, stinsă, zdrobită și sordidă, printre propriile ei articole femeiești, tabachera de aur și platină, sărurile de mirosit, cartea de rugăciuni. Era un gest mârălănesc și brutal, iar Alix își spuse: „La fel ar vrea să-mi facă și mie, în clipa asta, dar se teme. E din nou Albert Simpson cel sărac, necioplit, stângaci, speriat de aristocrație”.

Soțul ei vru să spună ceva, dar gura lui nu făcu decât să se miște în gol, până reuși să îngaime:

— Noapte bună.

Și ieși din cameră, închizând ușa în urma lui, lăsând-o pe Alix conștientă că în sfârșit îl rănisese, pe el, care se credea invulnerabil. Găsise punctul slab al primului Baron Groton, născut sub numele simplu de Albert Simpson, în Wilhelmina Crescent, Birmingham, și nu-i părea rău. O răzbuna pentru multe. Poate că, de-acum, avea s-o lase în pace pentru totdeauna. Oricum, cu partea ei de avere urma să aibă toată viața destui bani, chiar dacă Groton nu-i lăsa nimic prin testament. Însă îi era și puțin rușine, știind că-l făcuse să sufere fiindcă Tom nu mai apăruse. Albert plătise pentru ceea ce-i făcuse Tom.

Efectul somniferului trecuse, și era îngrozitor de trează și surescitată, căci acum credea că trebuia să-și remodeleze viața și să fie liberă din nou, dar își putu pune ordine în gânduri și, după un timp, se ridică și-și aprinse o țigară, apoi mai luă o doză de somnifer și, pentru că tot se dăduse jos din pat, merse la fereastră, călcându-și mândria în picioare, și se uită spre casa de pe insulă, pentru a vedea că era tot întunecată. Se făcuse târziu, căci tobele începuseră să tacă, treptat, una câte una, printre insule.

După ce se culcă din nou, auzi altă bătaie în ușă, și când întrebă cine era, un glas îi răspunse:

— Bates, *me lady*.

— Intră.

Valetul intră, în stilul lui respectuos și cam evaziv, și cu chipul său cadaveric.

— Ce este? îl întrebă.

— Îmi prezint scuze că o deranjez pe Excelența Voastră, dar cred că e ceva în neregulă cu Excelența Sa. Nu se simte bine.

— Ce are, Bates?

— Nu prea știu, *me lady*, dar febră sigur are. Am vrut să-i iau temperatura, însă nici n-a vrut s-audă. Îl știți cum e. Nu recunoaște niciodată când se simte rău.

— N-ai chemat un medic?

— Nici asta nu m-a lăsat. A spus că într-un loc ca ăsta nu există doctori buni.

Pe chipul său lung apăru umbra unui zâmbet, în timp ce adăuga:

— Dumneavoastră și cu mine îl înțelegem pe bătrânul ticălos.

O tulbura zâmbetul acela. Amândoi îl puteau urî pe Groton. Amândoi îl urau. Dar, atâta timp cât trăiau de pe urma lui, n-ar fi trebuit s-o recunoască. Implicațiile acelui zâmbet erau prea incomode.

Un moment, Alix tăcu, gândindu-se la o mulțime de lucruri, după care spuse:

— Îți mulțumesc, Bates. Dacă mâine-dimineață nu se simte mai bine, voi încerca să găesc un medic. Pot să-l conving, cred.

— Vă mulțumesc, *me lady*, noapte bună.

— Noapte bună, Bates.

După plecarea valetului, gândindu-se la el, Alix ajunse la concluzia că era un servitor rău, nu fiindcă ar fi fost inefficient sau prost, ci pentru că avea un spirit mult prea independent, iar puterile lui de divinație erau prea mari. Nu era deloc plăcut să ai în preajmă un slujitor care-ți cunoștea motivele, ba chiar și gândurile. „Probabil e unul dintre acei servitori care sunt implicați în crime”, reflectă ea. Avea niște maniere de cea mai desăvârșită discreție profesională și, în cazul ei, Dumnezeu îi era martor că dăduse destule dovezi de discreție; totuși, instinctul o înștiința că nu era demn de încredere. Întrevederea cu el îi lăsase o senzație ciudată de dezgust, ca și cum ar fi reușit cumva s-o ia drept complice a uneia dintre intrigile lui. Ca și cum ar fi implicat-o în ceva necurat. Nu se dăduse de gol prin nicio vorbă sau privire, și nici măcar prin intonație, ci numai cu acea părere de zâmbet, dar Alix știa că se

gândea la moartea lui Groton și perspectiva îi făcea plăcere, iar el la rândul lui știa că și ea avea asemenea gânduri.

După un timp, stinse iar lumina, dar trecu multă vreme până să adoarmă. Sunetul îndepărtat al tobelor și bâzâitul insectelor o iritau și, un moment, când zăcea între somn și trezie, o cuprinse o spaimă isterică de Nivandrum și de toată regiunea din jur. Apoi, încă o dată, tocmai când adormea, avu un vis straniu în care căuta cu disperare ceva, dar ce anume, nu știa. Era conștientă de o cumplită neliniște și de nevoia de a se grăbi, în timp ce rătăcea pe niște străzi urât mirositoare și câmpii întinse și pline de praf, și în cele din urmă printr-o junglă unde părea să audă plantele, copacii, ferigile uriașe, lianele, crescând peste tot în jurul ei, făcând-o prizonieră. Și peste tot erau ochi fără fețe care-i priveau zbaterile, după care, chiar când știu că era gata de a găsi ceea ce căuta, se trezi țipând, și în primul moment de luciditate își aminti că toți acei ochi erau la fel, negri și apropiați. Era ochii femeii numite Leah, doamna Rasmussen, pe care abia dacă o băgase în seamă, pe care n-ar fi observat-o dacă nu avea ochii aceia stranii.

Când Dantry sosi acasă la Sandy, îl găsi pe cockney, împreună cu jumătate din familia lui și vreo șase vecini, așezați în jurul focului. Unul dintre cei prezenți, al treilea fiu al lui Sandy, stătea cu o tobă între genunchi și o alta lângă el. Pe când ceilalți sporovăiau și jucau cărți, el bătea în ambele tobe, explorând noi ritmuri, găsind alte și alte combinații de sunete între toba masculină și cea feminină. Cu excepția mâinilor care i se mișcau cu repeziciune de la o tobă la cealaltă și înapoi, stătea absolut nemișcat, complet absorbit de muzică.

La vederea lui Dantry, apărând din întuneric în haine europene de seară, micul grup se cufundă în tăcere – o tăcere atât de adâncă, încât băiatul cu tobele, conștient dintr-odată că acompaniamentul taclalelor încetase, ridică privirea și se opri și el. Apoi, unul câte unul, rudele și vizitatorii, jenați și stingheriți, plecară pe furiș spre focul dintr-o altă curte, iar băiatul rămas ultimul își luă și el tobele și dispăru printre boschetele răzlețe de croton și bougainville care creșteau în apropierea caselor. Era ca și cum ar fi apărut deodată o fantomă, sau vreo făptură contaminată cu o boală cumplită și fără nume, iar Dantry

Își spuse: „Dumnezeule, toți trebuie să știe că e ceva în neregulă”. Situația se schimbase din nou, redevenind ca la început.

În cele din urmă, numai Sandy rămase așezat în fața focului, fumându-și pipa, mai gras decât prima oară când venise Dantry pe insule, mai blajin și mai solid, semănând mai tare ca oricând cu un mic Buddha cockney și rotofei.

În timp ce-l privea pe Dantry apropiindu-se, își dădu seama, după mersul lui, că băuse, iar apoi, când observă că Dantry era îmbrăcat așa cum obișnuiau oamenii ca să ia cina în restaurantele londoneze, înțelese că era beat rău și, în tăcere, își spuse că era mare păcat, după ce lucrurile merseseră așa de bine atâta vreme. Era mare păcat că se întâmplase tocmai când oamenii de pe insule începuseră să se deprindă cu el și să-l accepte. Acum, în seara asta, la vederea lui beat și îmbrăcat așa cum era, toți fugiseră din nou, la fel ca în urmă cu ani de zile, când abia venise pe insule. Sandy știa de ce fugiseră: nu erau băutori din fire, iar la vederea beției se simțeau întotdeauna cam ofensați. Îi făcea să se simtă la fel de timizi și rușinați ca atunci când vedeau un nebun. Iar Dantry înrăutățise lucrurile luându-și pe el hainele acelea europene. Apariția unui european beat îi tulbura profund de fiecare dată; când era

beat, orice european devenea fie peste măsură de familiar și stânjenitor, fie brutal și dușmănos. Acum, Sandy așteptă, în timp ce Dantry venea spre el, să vadă ce manifestare a brandy-ului își luase cu el ginerele său, și de îndată ce lumina focului îi dezvălui chipul, se lămurî. Devenise urât și nefamiliar. Era un chip străin, pe care Sandy, prietenul lui, nu-l mai văzuse niciodată, un chip care-l frapa, în felul său simplu, cam ca măștile pe care le purtau dansatorii pentru a-l reprezenta pe demonul din legenda lui Rama și a lui Sita.

Îl tulbura, dar rămase tăcut până când Dantry ajunse lângă foc, iar atunci îi spuse: — Bună seara.

Dantry nu se așeză. Nici nu i-ar fi fost prea ușor, în sacou de seară, să se lase pe vine lângă foc, iar gestul de a rămâne în picioare îl alarmă și mai mult pe Sandy. Era ca și cum acea atitudine, laolaltă cu hainele, ar fi fost un soi de declarație tacită, ca și cum Dantry ar fi spus: „Am revenit la ceea ce eram din naștere. Acasă, acolo de unde venim, exista o barieră între noi, și nici aici n-o poate înlătura nimic...” Iar memoria lui Sandy, întorcându-se cu douăzeci și cinci de ani în trecut, trezi un impuls obscur de a se ridica și el, legănându-se puțin pe picioare, la fel ca Dantry, nu arogant, ci supus, așteptând ordine. Imediat,

Însă, își spuse: „Toate astea sunt moarte și îngropate. Niciodată n-am să mai fac așa ceva. Aici e lumea mea, nu a lui, și va trebui să se poarte ca atare”.

Fără să-i răspundă la salut, Dantry se mărgini să întrebe:

— De ce-au fugit cu toții? Am ciumă?

— Nu, răspunse încet Sandy. S-au speriat.

— De ce să se sperie?

— Fiindcă băutura îi transformă pe prieteni în străini.

— N-am băut.

Păstrându-și calmul, Sandy deveni puțin mai aspru. Era o expresie pe care Dantry n-o mai văzuse niciodată la omulețul cel truș și binevoitor, dar Sandy continua să-și spună: „Asta e lumea mea, nu a lui, și n-are voie nici s-o domine, nici s-o distrugă”.

Cu multă blândețe, zise:

— Cred că ai băut mult mai mult decât credeam, dacă-ți închipui că nu poate nimeni să vadă cât ești de beat.

În timp ce vorbea, înăuntrul lui se petrecu un lucru ciudat. Știa că nu-l respecta pe acel compatriot al lui, iar acum mai știa și că niciodată nu-l respectase. În junglă, la vânătoare, sau acolo, între insule, pescuind și ducând o viață sănătoasă și pașnică, știa că era un om mai de soi

decât Dantry. Fără el, Dantry n-ar fi avut parte de vânătoare și pescuit, nici măcar o nevastă n-ar fi avut, la o adică. Fără el, Dantry ar fi fost pierdut în Nivandrum, complet străin. Până acum, nu se gândise la niciunul dintre aceste lucruri, decât poate o dată sau de două ori, când felul lui Dantry de a se purta cu Maria îl rănise, i-o trecuse cu vederea, în parte din bunăvoință, și în parte ca prieten. Fusesse dispus să ignore aroganța ocazională a acelui om care provenea dintr-o clasă socială diferită și era atât de neajutorat când ajungea în afara palisadelor și fortificațiilor de protecție ale acesteia. Nu, Sandy era mai de soi, iar acum o știa. Toți banii, tot trecutul familial, toate studiile și educația, nu-i aduseseră de fapt nimic lui Dantry, decât cel mult dezavantaje. Într-un fel, față de restul lumii, îl slăbiseră. Pe Sandy nu-l deranja băutura, dar lui îi plăcea să bea ca să se distreze, zgomotos, nebunatic, cu voie bună, când avea ceva de sărbătorit. Nu-i plăceau băutorii mohorâți, care beau în singurătate numai ca să-și adune curajul și hotărârea, sau ca să uite de propria lor nefericire, iar acum, ca și cum focul cu fum dulce-mirositor din fața lui ar fi răspândit o orbitoare lumină albă, știa că de aceea bea Dantry; de asta, în cei cinci ani de când se cunoșteau, de fiecare dată când băuse devenise tot mai

nesuferit. Întotdeauna bea nu ca să se veselească și să sărbătorească, ci pentru a-și îneca amarul.

De pe chipul lui Dantry, privindu-l la lumina focului, se șterse dintr-odată orice expresie, când semnificația cuvintelor lui Sandy își croi drum până la mințile lui tulburi. Un moment, simți nevoia să spună: „Ridică-te în picioare, când vorbești cu mine” – dar aproape de îndată, oricât era de beat, știu că în acele împrejurări așa ceva n-ar fi sunat decât ridicol și grotesc, fără niciun rezultat, risipindu-se prin tăcerea din curte. Un moment, îi fu rușine, la fel ca nu demult, când Silas îl privea îmbrăcându-se, așa că spuse fără convingere:

— Sunt eu beat, dar nu chiar atât de beat.

— O să-ți aduc un scaun, spuse Sandy și, ridicând glasul, strigă spre casă: Anthony! Anthony! Adu-i lui sahib Dantry scaunul!

Peste câteva clipe, unul dintre băieții cei mai mici ai lui Sandy veni cu un scaun țeapăn și ieftin, singurul din casă, care nu era folosit decât când soția lui Sandy se așeza la eleganta mașină de cusut pe care i-o cumpăraseră soțul ei cu bani primiți de la Dantry.

Cu mișcări sfioase și stângace, băiatul puse scaunul lângă Dantry, îi aruncă o privire temătoare și o tuli înapoi

în întuneric.

Un moment, Dantry rămase privind-l, dintr-odată stânjenit și simțindu-se cam ridicol, conștient pentru prima oară de ce, în beția lui, se îmbrăcase atât de pompos. Pe negândite, își luase o ținută ca pentru un dineu la Londra, într-un efort nevolnic de a-și restabili prestigiul, ca și cum ar fi fost deja un târâie-brâu nevoit să cerșească demnitatea și respectul, în loc de a le primi în mod firesc. Încercase să smulgă cu forța ceva la care nu mai avea dreptul. Iar acum, stând lângă scaun, își dădea seama că, dacă s-ar fi așezat pe obiectul acela ieftin și țeapăn, lângă focul din curtea lui Sandy, în timp ce acesta stătea pe jos, ar fi devenit insuportabil de caraghios. Probabil că vecinii și copiii încă mai stăteau ascunși printre tufele de croton și bougainvillee, privind-l, zâmbindu-și unii altora, înăbușindu-și chicotelile amuzate. Calmul, chiar și demnitatea acelui Buddha cockney bondoc, așezat cu picioarele încrucișate dincolo de foc, nu-l ajutau cu nimic. Era ca și cum Sandy ar fi spus: „Te-ai făcut de râs. Acum, descurcă-te cum poți”.

Cu o lovitură de picior neașteptată, azvârli scaunul prin curte și, scoțându-și haina, o aruncă la pământ, după care se dezbracă și de cămașă. În sfârșit, gol până la brâu, se

așeză pe pământ, lângă foc, față-n față cu Sandy, în timp ce acesta, care-l privea tot timpul, nu avea nicio altă reacție decât umbra unui zâmbet sardonice, atât de vag încât, în lumina pâlpâitoare a focului, Dantry nici măcar nu putu fi sigur că exista cu adevărat.

— Și acum...? zise el, privind-l, dar Sandy nu răspunse nici de astă dată.

Venise cu intenția de a-i propune o partidă de vânătoare, dar acum, cu o sensibilitate parte naturală și morbidă, parte generată de alcoolul din sângele lui, își dădea seama că ar fi fost imposibil, pentru că între ei intervenise ceva, ceva care ar fi stricat toată expediția și ar fi făcut-o, deopotrivă cu relația dintre ei, să devină încordată și nefirească. Iar tăcerea lui Sandy îl tulbura, dându-i de înțeles că toți cei cinci ani petrecuți în Nivandrum nu duseseră nicăieri. I se părea că, așa cum Ședea lângă foc, cu pieptul gol, având pe el doar pantalonii negri de seară, era la fel de străin ca în prima zi când sosise pe insule.

Cum Sandy continua să tacă, simți brusc nevoia de a spune ceva, iar când o făcu, vorbi puțin cam isteric, mergând mai departe decât intenționase.

— Plec de-aici, spuse el.

La asta, Sandy îi răspunse:

— Cred că ar fi o idee bună. O schimbare ți-ar face bine. Ai stat mult timp aici, fără să te duci nicăieri. Locul ăsta te deprimă.

Și din nou, când vorbi, Dantry întrecu măsura, împins de iritare:

— Nu, vreau să zic că plec definitiv.

De astă dată, Sandy nu mai spuse nimic. Mai spusese o dată că pleca, dar n-o făcuse, datorită Mariei. După câteva clipe de tăcere, Dantry continuă:

— Am să-i dau Mariei o sumă de bani. Îi las destul ca să aibă din ce trăi toată viața. Voi fi generos.

— Nu mă gândeam la asta, replică Sandy.

— Toți ați dus-o mult mai bine, de când m-am însurat cu Maria.

— Nu, n-am dus-o mult mai bine. N-am dus-o cu nimic mai bine.

— Ce vrei să spui?

— Nu ne-ai adus nicio fericire deosebită. O mașină de cusut și câteva haine europene pentru copii nu înseamnă fericire.

— A fost mult mai mult decât atât.

— Nu cine știe ce. A fost mai multă nefericire decât

fericire.

— De ce?

— Mai e și Maria.

— N-am fost bun cu Maria? Nu i-am dat de toate?

— Nimic din tot ceea ce i-ai dat n-a însemnat mare lucru. Nu i-ai dăruit lucrul pe care-l dorea.

Dantry nu-l întrebă: „Și care era acela?” căci, oricât era de beat, cunoștea toate lucrurile pe care i le refuzase.

— Nu trebuie să uiți, continuă încet Sandy, că Maria e pe jumătate europeană. Și chiar dacă n-ar fi fost, nu-i poate plăcea să fie tratată ca un obiect.

— Ții foarte mult la ea, așa-i? îl întrebă Dantry.

— Desigur. Înțelegi doar, e fiica mea. Faptul că mama ei e de culoare nu schimbă cu nimic lucrurile. Este o soție bună. Mi-a oferit o viață minunată. Mă face fericit, pe mine și pe copiii noștri.

O secundă, Sandy tăcu, trăgând din pipă, cu privirea spre foc. Apoi spuse:

— Nu ți-aș cere să rămâi aici. N-ar rezolva nimic. Am crezut că ar putea fi bine. Aveam îndoielile mele, chiar și când te-ai însurat cu ea, dar încă mai credeam că poate ieși bine.

Făcu iar o pauză, ca să-și scuture scrumul din pipă și să

și-o umple la loc; după aceea, continuă:

— Și-ți spun sincer că am sperat să fie totul în regulă. O doream atât pentru tine cât și pentru ea, dar acum știu că nu se poate. Am greșit când am crezut că s-ar putea să fii altfel. Nu ești. A fost o soluție proastă și pentru tine, și pentru ea, și pentru toată lumea. Acum ar fi mai bine să pleci, iar Maria să te uite. Pot să-i găsesc un soț bun printre insulari, care să aibă grijă de ea și să-i dăruiască acei copii pe care tu nu i-ai fi dorit niciodată, fiindcă nu voiai să renunți la cealaltă lume. Niciun moment n-ai dorit cu adevărat să fii unul dintre noi. Voiai să primești totul și să nu dai nimic.

Apoi, în mod surprinzător, se ridică și-i întinse mâna, spunând:

— Poate că nu e vina ta. Pentru a judeca niște lucruri ca astea, trebuie să știi toată povestea. Îți urez drum bun. Nu-ți face griji în legătură cu banii. Maria nu va avea nevoie de ei, fiindcă aici banii nu sunt prea importanți. Sper ca, într-o zi, să-ți găsești și tu locul în lume.

Așadar, Sandy îl expedia – Sandy, un marinar cockney care-i fusese shikari, îl concedia ca pe un subaltern. Totuși, Dantry rămase așezat pe pământ, stânjenit și conștient că, pentru a doua oară, Sandy îl pusese în inferioritate. Voise

să vină la el ca un om lezat, să-i acuze, pe Sandy și familia lui și toți cei din Nivandrum, că-l toleraseră numai pentru banii pe care-i primeau de la el, iar Sandy făcuse ce făcuse și inversase jocul, nu fiindcă ar fi fost mai inteligent sau mai abil, ci pur și simplu pentru că avea dreptate, pentru că stătea cu picioarele lui scurte și dolofane proptite pe pământ, bine înfipite în realitate. Această concluzie îl mai dezmetici și-l făcu să se simtă rușinat. În același timp, în suflet i se trezea furia, și-și spuse: „Numai ea și Groton sunt de vină, că au venit aici. Au distrus totul, iar acum Groton o să distrugă și insulele, și va corupe toți oamenii, cu rezervoarele și docurile lui pentru petrol. Să-i trăsnească Dumnezeu!”

În tăcere, se ridică și strânse mâna lui Sandy, după care spuse foarte încet:

— La revedere, Sandy.

Iar Sandy îi răspunse, cu o demnitate stranie, ușor stingherită:

— La revedere, domnule.

Apelativul „domnule” avu aproape efectul unei lovituri. Un moment, îl lăsa fără cuvinte. Era ca și cum, doar prin acel singur cuvânt, Sandy ar fi condamnat tot ceea ce era și tot ce reprezenta Dantry, întreaga lume de unde venise

și din care Sandy scăpase atât de sigur, atât de triumfător, câtă vreme el nu se putuse desprinde de ea niciodată. Căută pe chipul lui Sandy o urmă de ironie, nesigur dacă vorbise așa intenționat, sau dintr-o obișnuință moartă de mult, dar trăsăturile dolofane și agreabile ale micului cockney erau calme și lipsite de orice expresie.

Nu-i mai rămăsese decât să-și ia rămas-bun, și nu știa cum s-o facă într-un mod cât mai demn. Sandy îl ajută puțin, întrebându-l pe neașteptate:

— Și Maria?

— Cred c-ar fi mai bine să nu ne vedem. Așa o să-i fie mai ușor.

— Poate.

Și, din nou, peste chipul lui rotund trecu acea părere de zâmbet, vagă dar destul de puternică pentru a sugera: „Așa o să-ți fie ție mai ușor. Acum, poți să fugi din nou. Poți să fugi, dar eul tău neprețuit te va aștepta în port, la Singapore, în Batavia ori în Shanghai, sau oriunde vei debarca.

Apoi, fiindcă nu mai era nimic altceva de făcut, Dantry se întoarce și plecă de lângă Sandy și micul foc, dar înainte de a ajunge la poartă îi auzi glasul:

— Ți-ai uitat haina și cămașa.

Oare puterea lui Sandy de a-l face să se simtă ridicol nu avea margini?

Strigă peste umăr:

— Aruncă-le naibii-n foc!

Apoi ieși afară din curte, unde privirea sardonică a micuțului Sandy nu mai putea să-l urmărească, dar încă nu era liber, căci în timp ce se apropia de micul dig apăru dintre bambuși, venind spre el, silueta familiară a Mariei. Luna răspândea destulă lumină ca s-o recunoască de îndată, și chiar pentru a-i distinge fața și ochii mari și negri, când ajunse lângă el. Părea foarte scundă, iar apariția ei făcu să i se strângă brusc inima, nu de teamă sau afecțiune, ci de milă... mila contra căreia nu putea niciodată să se înarmeze, mila de care nu putea să scape decât cu fuga, mila ascunsă în adâncul tuturor slăbiciunilor și nehotărârilor lui, astfel încât nu-și găsea niciodată liniștea. Și-l mai încerca și un soi de mirare, în creierul lui tulbure, că la vederea ei, care cândva îi stârnise o excitație atât de puternică, acum nu mai simțea nici cea mai mică dorință.

Se opri la capătul digului, fiindcă altceva nu avea ce să facă, fără să spună nimic. Maria fu aceea care vorbi prima. Spuse doar atât:

— Dantry.

Iar acum, propriul lui nume părea și mai nepotrivit, și mai rușinos decât oricând. Cumva, faptul că-i zicea „Dantry”, nu „Tom”, se afla la originea tuturor problemelor, ca un fel de simbol. De aceea n-o cunoștea deloc; de aceea niciodată n-o cunoscuse, acela era motivul pentru care nu reușise să cunoască pe nimeni dintre insulari. Pentru toți, el nu fusese niciodată „domnul Dantry”, sau „sahib”, sau „domnul Tom”, ori măcar „Tom”, ci doar „Dantry”, un apelativ impersonal care nu însemna absolut nimic – nu exprima nici demnitate, nici respect, nici prietenie sau intimitate; însemna doar că încercase să ia tot ceea ce-i ofereau ei și să nu le dea nimic în schimb. Într-un moment de o limpezime orbitoare, privind făptura scundă și nemișcată în lumina lunii, văzu pentru prima oară tabloul complet.

Spuse, cât putea de blând:

— Da, Maria?

— Ce-am făcut?

Nu-i putu răspunde. Cum ar fi putut? Cum ar fi putut-o face să înțeleagă – pe ea, o copilă simplă și directă, care trăia într-o stare naturală, când nu reușise să le facă nici pe alte femei, mult mai mature, mai înțelepte și mai

subtile, să înțeleagă că venea o vreme când toate se comparau cu o singură femeie, iar situația devenea insuportabilă. Așa că zise doar atât:

— Nimic, Maria. Tu n-ai făcut nimic. Eu sunt cauza.

Îl privi nedumerită, iar Dantry simți dintr-odată imboldul de a-i pune mâinile pe umeri spre a încerca s-o ajute să înțeleagă, dar se temea s-o atingă, pentru ca nu cumva gestul acela să readucă toată fericirea stranie, animalică și sănătoasă pe care o cunoscuseră împreună, slăbindu-i din nou puterile. Și era hotărât să fugă; trebuia să fugă.

Totuși, nu avea curajul de a-i spune că pleca pentru totdeauna, și că atunci îl vedea ultima oară. Pe asta trebuia s-o lase în seama lui Sandy.

— Când te întorci? îl întrebă ea.

— Nu știu, minți Dantry. Am să dau de veste prin Silas.

Câteva clipe, domni tăcerea, iar Sandy auzi tobele începând din nou să bată, în curtea lui Sandy, și acum știu sigur că restul familiei, vecinii, tânărul toboșar, așteptaseră cu toții, privind din tufișuri, până când plecase. Acum, când ciumatul nu mai era, veniseră înapoi.

— Dantry, spuse încet Maria, voi face tot ce-mi ceri, fiindcă vreau ca tu să fii fericit.

Cuvintele ei îl umplură de rușine, fiindcă în viața lui nu

rostise așa ceva, nici chiar față de Alix, cu ani în urmă. Dacă atunci ar fi făcut-o, toată viața lui ar fi decurs altfel. Voise ca oamenii să fie fericiți, nu spre binele lor, ci fiindcă fericirea lor îl făcea să fie fericit la rândul lui. Când ceilalți nu puteau fi fericiți, fugea.

Într-un târziu, spuse:

— Nu poți face nimic. Acum e prea târziu ca să mai facem ceva.

Și, de teamă să nu creadă că încerca s-o acuze, adăugă:

— Înțelegi, Maria, tu nu ai nicio vină... de vină sunt niște lucruri care s-au întâmplat demult... și au continuat ani și ani de zile...

Știa că-i era imposibil, ei, care nu cunoștea altă lume decât golful, insulele, să înțeleagă de ce anume avea nevoie, și o clipă o urî pentru că-l iubea. În cele din urmă, întotdeauna ajunsese aici: ajunsese să-i urască pe cei care-l iubeau, care cumva, într-un mod obscur, îl încărcau cu responsabilități, îi trezeau mila și-l făceau să se simtă nefericit. Numai Alix nu-i făcuse niciodată asta, nici măcar o dată. Acum înțelegea clar, pentru prima oară, că acesta era motivul pentru care o folosisese ca un standard după care să măsoare alte femei. Îl iubea, dar îl lăsa liber, fiindcă și ea era liberă, în pofida tuturor; în pofida lui

Groton și a vieții pe care o avusese, era mereu liberă. „Liberă”, își spuse. „Strălucitoare și liberă”. Și deodată, o văzu foarte clar, în toată frumusețea ei, cu fața ei copilăroasă, ca și cum ar fi fost învăluită într-o lumină care-l împiedica s-o mai vadă pe Maria. Din toată decadența și aristocrația ei, ieșea în evidență doar acest aspect pozitiv. Era limpede, necomplicată și liberă. Poate că fuseseră necesare sute de ani pentru a produce această libertate, la fel cum și decadența avusese nevoie de sute de ani ca să se contureze.

Acum, când se trezise pe jumătate din beție, mintea-i funcționa cu o luciditate sclipitoare, așa că părea să vadă toate lucrurile în același timp și să înțeleagă totul cu o putere nici plăcută și nici utilă, așa că drumul pe care-l avea de urmat se distingea mai clar ca oricând. Trebuia să plece și să termine cu toate, înainte de a le aduce necazuri și altora, înainte de a le încurca viețile și a le corupe sufletele. Putea să bea până murea, putea să cutreiere cârciumile de pe toate insulele și din toate orașele Orientului. Dar Alix ar fi trebuit să termine și ea, fiindcă o apăsa același blestem, numai că ea n-ar fi făcut-o niciodată, ea era mai înțeleaptă, mai dură și mai disprețuitoare – și liberă.

Stătu acolo mult timp, fără s-o mai ia în seamă pe Maria, cu mâinile lipite de capul care-i plesnea de durere, acoperindu-și ochii ca pentru a scăpa de lumina slabă a lunii noi, feciorelnice – luna acea care era nouă și proaspătă, având în fața ei eternitatea. Era momentul celei mai negre nefericiri pe care o cunoscuse vreodată, iar cea care-l salvă fu Maria, cu atingerea ei. Când își coborî mâinile și o privi, văzu că se prosternase la picioarele lui, îmbrățișându-i genunchii. Plângea încet, spunând:

— Dantry, voi face tot ce pot ca să fii fericit... fiindcă, în inima ta, ești un om bun.

O lăsă acolo, zăcând la pământ, și porni repede spre canoe, nu ca să plece pe insula lui, ci să plutească în derivă pe canalele și lagunele fermecate. În timp ce barca dispărea în ceață, o alta se ivi din umbra de lângă mal, lunecând pe apa ca oglinda spre micul dig al lui Sandy.

După plecarea lui Dantry, Sandy rămase așezat lângă foc și, după un timp, unul câte unul, copiii și vecinii reapărură să-și reia locurile în micul cerc. Lui Sandy, însă, îi pierise buna dispoziție, și nu-și reluă glumele care-i făceau pe toți să râdă. Haina și cămașa lui Dantry zăceau pe jos lângă el, și nu vorbi despre ele, nici nu glumi pe seama lor, căci se întreba cum avea să-i explice Mariei ceea ce-i spusese Dantry, fără s-o rănească prea dureros. Știa prea bine că, la plecarea lui, Maria trebuia să-l fi urmat – dar mai știa, căci de-acum își cunoștea foarte bine ginerele, și că Dantry n-avea să-i spună adevărul, ci numai s-o descurajeze. Își zise din nou: „Nu mai e nimic de făcut. Cu cât pleacă mai repede din Nivandrum, definitiv, cu atât mai bine. Căci fiecare zi pe care o mai petrece aici nu va fi decât o nouă tragedie”. Și reflectă că primul tren avea să plece abia a doua zi după-amiaza, târziu. Nu de Dantry se temea, ci de ceea ce-ar fi putut face Maria.

Lângă el, al treilea dintre fiii lui bătea tobele, căutând ritmuri noi, și după un timp unul dintre bătrâni începu să-l acompanieze la flaut, mai întâi stabilind o temă muzicală, pentru ca apoi s-o cânte amândoi împreună, cu

nenumărate variațiuni. În unele momente, vecinii conversau încet, dar în cea mai mare parte a timpului rămâneau tăcuți, căci se părea că Dantry lăsase în urma lui nu doar sacoul și cămașa, obiecte palpabile, ci și un soi de umbră care făcea focul să pălească și temeile muzicale ale bătrânului cu flautul să sune tot mai melancolic și sinistru.

Sandy stătea cu privirea spre foc, fără să mai arate ca un Buddha vesel, ci ca unul grav, în genul celor din nord, până când, de la un timp, deveni conștient de o anume rumoare din jur, o agitație neliniștită, și ridicând ochii văzu că bătrânul cu flautul se opri din cântat și făcea semnul împotriva deochiului, cu degetele lui uscate și noduroase. Pe chipul lui zbârcit se citea o expresie îngrozită și, urmărindu-i direcția privirii, Sandy o descoperi pe Leah, nevasta lui Rasmussen, care stătea tăcută lângă foc. Era îmbrăcată într-un sari negru, așa că, în penumbră, i se vedea doar fața cu ochi apropiați, atât de frumoasă, dar și tulburătoare totodată, cu expresia ei răuvoitoare și semnele răutății din suflet.

Copiii fugiră, dar adulții rămaseră pe loc, temători, dar nedorind s-o jignească plecând. Sandy, cu privirea spre ea, își spuse ca întotdeauna: „Toată treaba asta cu deochiul e

o prostie”. Totuși, era și el tulburat, în chip neclar, poate nu atât de vrăjile ei, cât de senzația acelei răutăți subtile. Nu pleca niciodată de pe insula lui Rasmussen, nu mai venise la Sandy din noaptea aceea de demult, când Maria plecase pe furiș spre insula lui Dantry, noaptea când începuse toată nefericirea ei. Acum, pentru prima oară, îi trecu prin minte că era posibil ca Leah să aibă vreo legătură cu comportamentul Mariei.

Făcu un efort, mai cu seamă de ochii tuturor celorlalți, să-i considere vizita ca fiind ceva absolut normal, și o invită:

— Stai jos, Leah.

Fiindu-i cam teamă de ceea ce avea ea de spus, vorbise în engleză, limbă pe care vecinii lui n-o înțelegeau decât vag, sau chiar deloc.

Iar Leah îi răspunse, tot în engleză:

— Nu stau jos. Am venit s-o văd pe Maria.

— Ce treabă ai cu Maria? se interesă Sandy.

— S-o ajut.

— Cu ce s-o ajuți?

— Să-i spun cum să-și ia bărbatul înapoi.

Sandy rămase tăcut câteva clipe, ca să câștige timp. Apoi spuse:

— Maria încă îl mai are pe bărbatul ei.

Leah zâmbi. Nici nu se putea numi tocmai zâmbet, arătând mai degrabă ca expresia unei profetese în transă... A unei prezicătoare, acea Cassandra care mereu prevedea corect viitorul, fără ca nimeni s-o creadă decât când era prea târziu.

— Nu-l are, replică ea, cu îndărătnicie. Și o știe și Maria.

— Maria nu-l mai vrea, insistă încăpățânat Sandy.

— Maria îl vrea pe bărbatul ei... îl vrea fericit.

Un moment, Sandy căzu pe gânduri. „Poate că, la urma urmei, ar fi în stare s-o ajute. Poate că totuși o fi ceva de capul tuturor scamatoriilor ei. În fond, Leah i l-a obținut pe Dantry, din capul locului, O fi interesând-o și pe ea. O fi vrând să și-l țină sieși. Știu eu, poate că nici n-am dreptul să mă amestec. Oricum, n-are ce rău să facă”. Așa că spuse:

— Maria e în casă. Să nu-i faci niciun rău.

— Ce rău? întrebă Leah, cu un zâmbet binevoitor. O fac pe Maria fericită. Știu ce vrea Maria.

— În regulă.

— Mulțumiri, răspunse femeia și porni prin întuneric spre coliba cea mai mare.

Cealalți o urmăreau cu ochi plini de uimire. Leah mergea

încet, cu demnitatea unei profetese, și când dispăru în casă, ca o umbră, Sandy simți brusc nevoia de a o urma, ca s-o trimită înapoi pe insula lui Rasmussen înainte de a fi apucat s-o vadă pe Maria, dar nu se clinti din loc. Nu numai lenea îl împiedica, ci și faptul că îmbătrânea și nu-i mai era la fel de ușor să se ridice și să se așeze ca odinioară.

A doua zi dimineață, la ora opt, pe Lady Groton o tre zi din somn o bătaie puternică în ușă. Încă buimacă din cauza somniferelor pe care le luase, se dezmetici cu greutate, ca să răspundă, așteptându-se ca ușa dormitorului ei din Hill Street să fie deschisă de Harris. Dar ușa, care în mod foarte ciudat nu era nici pe departe aceea a propriului ei dormitor, se deschise ca să intre Bates, care părea atât de agitat pe cât ar fi fost posibil din partea lui. Mașinal, Lady Groton îl întrebă:

— Ce e, Bates?

După care îl ascultă, încercând să-și dea seama unde se afla și de ce nu avea în cameră un cămin în care să ardă focul.

— Excelența Sa, spuse Bates, nu se trezise de-a binelea. Părea să fie într-o stare de toropeală, așa că acum, nemaiputându-se împotrivi, Bates îi luase temperatura, constatând că era cu câteva grade peste cea normală.

— Mă tem, *me lady*, adăugă el, că are una din febrele alea orientale.

În clipa aceea, totul se limpezi în jurul ei, îndeajuns ca să-și spună: „Nu te temi deloc. Sper să fie așa cum spui.

Speră să aibă cel puțin ciumă”. Dar, cu un mare efort de a se aduna, zise:

— Cred c-ar trebui să chemăm un medic, doar că nu știu pe cine să trimit după el, și nici unde.

— M-am interesat, *me lady*, la acel Rasmussen, și nu e niciunul, decât un fel de vrăjitoare.

Ezită o clipă, apoi adăugă:

— Am auzit că uneori pot fi destul de pricepute. Au tot felul de leacuri locale pentru mușcăturile de șarpe, și altele asemenea.

După un moment de gândire, Lady Groton răspunse:

— Nu, nu putem face așa ceva. Lord Groton s-ar supăra.

Bates replică:

— Rasmussen a spus și că mai e un fel de doctoriță – o metisă, sau așa ceva – care locuiește în capitală. O cheamă Mees Opp... doar că drumul până acolo e lung, și nu circulă niciun tren.

Numele îi reaminti pe dată înfățișarea acelei femei masive și mămoase, îmbrăcată în alb, cu flori decolorate pe pălărie. Lady Groton o revăzu în minte așa cum arătase pe peronul gării, calmă, senină, liniștitoare, în mijlocul pelerinilor și al vânzătorilor de turte de orez. O văzu iar și cum o văzuse de la fereastră, tratându-i pe insularii

bolnavi și suferinzi care așteptau la coadă. Și deodată, îi reveni gândul că acea femeie juca un rol în propriul ei destin. Un gând care tot revenea, iar și iar. Își zise, însă: „Nu pot să fiu așa idioată. Trebuie să gândesc rațional” – și spuse:

— Putem telegrafia la Mardas sau la Colombo, să trimită un medic cu avionul.

Bates, însă, își dădu seama de greșeală.

— Am vorbit și despre asta, *me lady*, cu Rasmussen. Nu există niciun loc unde să poată ateriza un aeroplan, și oricum e îndoielnic că ar veni vreun medic.

— Chiar dacă știe cine e pacientul?

Bates zâmbi afectat.

— Tocmai asta e, *me lady*. Nu le putem spune. Excelența Sa a interzis cu strictețe să chemăm un doctor.

— Când?

— Aseară, când încercam să-l conving să mă lase să-i iau temperatura. A zis: „Un lucru să fie clar, Bates: dacă mă îmbolnăvesc, nu trimiți după niciun doctor. Sunt un om viguros și am s-o scot la capăt, dar nu permit să se amestece niciun doctor aici. E un ordin”, a zis, „cel mai strict ordin pe care ți l-am dat vreodată, și nici chiar Excelența Sa nu poate trece peste el. Lucrezi pentru

mine”, a zis, „nu pentru ea”.

— De ce-a spus asta?

— Nu sunt sigur, *me lady*, dar știți cum e cu doctorii. Mereu îl fac să ocărască. Și pe urmă...

Șovăi un moment, apoi se avântă:

— Cred că nu vrea să se afle de ce a venit aici. N-ar trebui să știu asta, dar am aflat.

Din nou, la fel ca în seara trecută, pe chip îi trecu umbra unui zâmbet confidențial, iar Lady Groton avu un moment de neliniște. Era înfricoșător cât de multe știa Bates. N-o deranja câte știa despre ea, atâta vreme cât n-o recunoșteau unul față de altul. Pe neașteptate, îl întrebă:

— De-aici se poate trimite o telegramă?

— Nu, *me lady*. M-am interesat. Trebuie să fie trimisă din cealaltă parte a munților.

— Vrei să spui că la gară nu există telegraf?

— Nu, *me lady*. Așa stau lucrurile pe-aici.

Lady Groton stătu un moment pe gânduri, obosită și cu mare efort.

— Atunci, cred că tot ce putem face e s-o aducem pe Mees Opp.

— Excelența Sa nu poate suferi doctorii, replică Bates. O doctoriță ar face să-i crească și mai mult tensiunea.

Dintr-odată, pe Lady Groton o cuprinse furia, o furie cumplită, pentru că Albert o pusese într-o asemenea situație, singură, izolată în locul acela uitat de Dumnezeu, cu el bolnav și neputincios, fără medici, surori, telegraf, fără condiții de lux, și totul numai fiindcă voia să adune și mai mulți bani și să aibă și mai multă putere. O dorea atât de mult, acea victorie asupra lui Hugo Deakin, încât era gata să-și pună viața în pericol, mai degrabă decât să transpire vestea că era în Nivandrum. Mai degrabă ar fi murit, decât să-l lase pe Deakin să-i descopere secretul. Era incredibil; și totuși, în mod vag, obscur, era și ceva magnific în această hotărâre și îngustime a scopului. Probabil așa deveneau bogați și puternici oamenii ca Albert. Dar era și înspăimântător, fiindcă se învecina cu nebunia.

— Cred că am ajuns dincolo de ceea ce vrea sau nu vrea Lordul Groton, spuse ea. Dacă zace fără cunoștință, nu poate să se ia la ceartă. Și cred că asta ne aduce din nou la Mees Opp. Cum ar putea ajunge aici?

— Cu vaporul, *me lady*.

— Cât ar dura?

— Două, trei zile.

Reflectă din nou, apoi spuse:

— Mă duc să-l văd și eu, apoi îi voi trimite un mesaj domnului Dantry. În împrejurările astea, el ne va fi de cel mai mare folos. Locuiește aici de cinci ani. Ar trebui să știe ce e de făcut.

I se păru că-l auzea pe Bates spunând:

— Foarte bine, *me lady*, cred că e cel mai înțelept lucru.

Totuși, nu putea fi sigură, fiindcă în adâncul ei o voce rostea întruna: „De Mees Opp ai nevoie. Ea le poate rezolva pe toate. Pe Mees Opp trebuie s-o chemi”.

Simțea o oboseală stranie și, un moment, își spuse: „Poate că și eu am să mă îmbolnăvesc”, dar era conștientă de prezența lui Bates, care stătea acolo privind-o, așa că zise:

— Asta-i tot, Bates. Dacă am nevoie de tine, te chem.

Când Bates ieși, avu impresia că pe chipul lui se citea aproape o expresie de satisfacție, ca și cum și-ar fi spus: „Au nimerit și ei la înghesuială. Acum vor ști ce înseamnă să fii sărac și să n-ai bani de doctor. Acum nătărăul ăla blestemat o să bolească și-o să moară, ca tot omul”.

Pentru prima oară, era profund tulburată de Bates, cu stilul lui încrezător, ca și cum ar fi căutat, pe dibuite, cu cea mai mare diplomație, să încheie o alianță cu Albert.

După ce se fardă și-și aranjă părul, luând pe ea și un

capot, se simți mai puțin amețită și amorțită, deși creierul încă mai părea să-i fie învăluit în vată, iar când ridică mâna îi era grea ca plumbul și avea senzația stranie că nu era a ei.

Era pentru prima oară că se ducea în camera lui Groton și, când o văzu, îi veni să râdă, nu numai din cauza camerei în sine, ci și la gândul că Albert o alesese, fără îndoială, pentru că era cea mai mare și impozantă din tot hotelul lui Rasmussen. Zăcea, grotesc, într-un pat vast, din lemn de tec, ornamentat cu sidef, pe un covor roșu decolorat, iar la vederea lui Albert, zăcând doar pe jumătate conștient (cum nu-l mai văzuse niciodată, în toți anii de când erau împreună), avu un șoc neașteptat. Parcă nu l-ar mai fi văzut niciodată așa cum era, parcă niciodată nu văzuse cât de umflat și grosolan putea fi, căci acum scânteia, vitalitatea, energia care mereu îi însuflețea făptura voluminoasă, transformând simpla greutate în putere, lipsea, și arăta stins, inert și greoi, cu conturul dur al fălcilor brutale înmuiat și toți mușchii feței fleșcăiți.

Apoi, își aminti vag, ca și cum ar fi visat, ce se întâmplase în noaptea trecută, cearta din dormitorul ei, când pentru o clipă se purtase ca o femeie simplă și vulgară; și o cuprinse o senzație de rușine și silă de sine,

pentru că trăise timp de peste optsprezece ani cu mormanul ăla de carne ce zăcea acum pe pat, pentru că îl putuse accepta iar și iar cu indiferență. Și dintr-odată se gândi la Tom Dantry și la trupul lui atât de diferit, zvelt, dur și bronzat, oricât de mult ar fi băut. Și simți o dorință stranie de a-și plânge singură de milă, pentru toate greșelile pe care le făcuse, pentru toată nesocotința și nefericirea ei înfrigurată. Cu privirea spre Groton, își spuse: „Indiferent dacă mai trăiește sau moare, între noi totul s-a terminat. N-am să mai fiu a lui niciodată”. Totuși, în inima ei, își dorea cu nerușinare să moară, căci acum știa că, atâta timp cât mai era viu, și poate și multă vreme după aceea, avea să-l vadă mereu așa, trădat de boală, greu, umflat, învinețit, cu gura puțin căscată, și de fiecare dată când îl vedea sau se gândea la el avea să-și aducă aminte că-și vânduse lui trupul ei fin și zvelt, și nu o dată, ci de nenumărate ori.

Aplecându-se peste pat, conștientă că Bates o privea cu coada ochiului, curios să vadă cum se purta, își dădu seama că trebuia să se prefacă într-un fel, pentru a-i șterge definitiv de pe buze zâmbetul acela insinuant, o prefăcătorie care, chiar dacă probabil n-avea să-l păcălească, măcar să-l pună totuși la punct.

Jucând rolul soției devotate, spuse:

— Albert! Alberti Eu sunt, Alix!

Ochii albaștri și stinși se întredeschiseră, dar cu privirea în gol, departe dincolo de ea, fără s-o vadă. Apoi, Groton scoase un grohăit slab și închise ochii la loc. Încercă să-l trezească iar, fără niciun rezultat, după care îi spuse lui Bates:

— Am să-i scriu domnului Dantry. Poți să trimiți mesajul imediat. Dacă vrem s-o chemăm pe Mees Opp, trebuie s-o facem de îndată, dar mai întâi vreau să aud ce ne sfătuiește domnul Dantry. Mai bine du-i personal răvașul, și așteaptă un răspuns.

— Foarte bine, *me lady*.

— Ți-l aduc când îl termin, mai spuse ea și ieși, lăsându-l pe Bates încântat că avea să-l vadă de aproape pe acel Dantry, la el acasă, unde putea descoperi tot felul de lucruri, ce fel de mobilă avea, ce servitori și ce stil de viață, și dacă era într-adevăr atât de gentleman pe cât părea.

În camera ei, Alix își deschise trusa de scris, dar când începu mesajul constată că nu-i era deloc simplu să-i scrie, fiindcă mai dorea și alte lucruri pe lângă simplele informații despre Mees Opp sau vreun alt medic. Acum își

dădea seama că Tom o evita cu deliberare, și se cam temea să nu fi plecat deja, în timpul nopții, iar acum, cu Albert zăcând în patul acela îngrozitor, ca un animal bolnav, nu și-l putea imagina pe Tom lăsând-o acolo singură, într-un hotel străin, cu un proprietar slab de minte și Bates devenind tot mai dificil. Iar prin minte îi plutea mereu, ca o ispită subtilă, gândul că la urma urmei, indiferent dacă Albert murea sau nu, avea să scape curând de el, după care îl putea avea din nou pe Tom, poate pentru totdeauna. Nu mai era atât de tânără; poate că venise vremea să se gândească la un mod de a se așeza locului, definitiv; iar la gândul îmbătrânirii, o străbătu un mic fior de oroare. Și în sfârșit, pe când se chinuia așa, încercând să găsească un mod de a-și realiza cât mai bine scopul acela complicat, îi reveni în minte imaginea lui Tom, așa cum arătase în acea primă seară când veniseră dansatoarele, și știu că-l dorea mai mult decât pe oricare alt bărbat din lume, și că în viața ei nu existase niciodată altul.

De trei ori scrise mesajul și-l distruse, și ar fi putut continua așa toată dimineața, dacă n-ar fi presat-o timpul, și dacă nu s-ar fi temut că, dacă amâna prea mult, Bates ar fi început să devină curios și insinuant. Era ciudat, dar

Încetul cu încetul începea să se teamă de Bates, ca și cum ar fi fost propria ei conștiință, sau un spion cu misiunea de a o urmări.

Apoi, în timp ce începea pentru a patra oară, își spuse dintr-odată: „Ce proastă sunt! N-am să-i scriu nimic. Mă voi duce personal la el”. Căci acum își dădea seama că avea o scuză, un motiv, care să-i salveze mândria și vanitatea. Putea să se ducă la el și poate reușea să-l mai țină acolo, în Nivandrum, lângă ea, măcar pentru un timp, fiindcă acum fiecare oră, fiecare minut, fiecare secundă îi părea neprețuită.

Rupse în grabă hârtia și, după ce se privi în oglinda veche și pătată, își aranjă părul pentru a doua oară și-și rujă buzele, se îmbracă, își puse pălăria și coborî scara pentru a-i cere lui Rasmussen să cheme barcagiii.

Nu peste mult, Bates, uitându-se pe fereastra acelei *chambre de luxe* a lui Groton, o văzu traversând spre insula lui Dantry, și-și spuse: „Până să se termine totul, vom avea necazuri”.

Era dezamăgit și cam nemulțumit că nu fusese trimis el însuși, căci acum nu mai prea avea șanse să vadă interiorul casei lui Dantry și să descopere dacă era într-adevăr un asemenea gentleman pe cât arăta. O privi cum

debarca și urca scara cea mare, intrând în casa lui Dantry, după care coborî la parter ca să aducă un păsat de griș pentru Excelența Sa. Nu mâncarea îl interesa cel mai mult, ci ocazia de a mai sta puțin de vorbă cu femeia numită Leah.

Trenul pleca la amiază, dar Dantry se trezise imediat după răsăritul soarelui, spre a străbate casa pentru ultima oară, spunându-i lui Silas ce să-i împacheteze într-o geantă sau două, cam terfelite – niște pantaloni scurți, câteva cămăși, cărți, articolele de toaletă. În timp ce-l privea cum îi făcea bagajele, îi trecu prin minte cât de adânc se cufundase în viața din Nivandrum, cât de mult se îndepărtase de civilizația occidentală. Abia dacă-i mai rămăseseră câteva lucruri materiale din vechea viață. Iar acum, pentru prima oară, plecarea devenea realitate, și simțea un junghi neașteptat la gândul că, cel mai probabil, n-avea să mai poarte niciodată sarong și să mai umble aproape gol, doar cu o legătură pe șolduri, pescuind dincolo de Marea Barieră. Îl durea capul după noaptea nedormită și beția dinseara trecută, și era cu moralul la pământ, amintindu-și scena umilitoare care avusese loc la Sandy. Un moment, își spuse: „Aș putea totuși să rămân aici, dar să n-o mai văd niciodată”. Știa însă, în adâncul inimii, că o asemenea idee nu era bună de nimic. Atâta vreme cât Alix se afla în Nivandrum, n-avea să-și găsească liniștea.

Băuse un ceai și două pahare de brandy, ca să se pună pe picioare, iar acum stătea în dormitorul mare, cu vedere spre golf, când auzi pe cineva intrând încet în cameră, așa cum făcea Silas – dar era o încetineală diferită și, întorcându-se, o văzu pe Maria stând timidă în ușă. Era îmbrăcată complet în alb, așa cum arătase în ziua aceea, demult, când o surprinsese la bucătărie, și purta o cunună de iasomie în jurul cocului negru. Ceva din înfățișarea ei îl făcu să nu se simtă nemulțumit, ci timid și puțin rușinat, așa că-i spuse, cu blândețe:

— Intră.

Veni sfioasă spre el, zicând:

— Am venit să-mi iau rămas-bun.

Era o scenă ciudată, iar Dantry își dădea seama de straniețea ei. Era conștient că Maria venise la el cu inima plină de iubire, și știa că, în adâncul lui, nu mai simțea nimic pentru ea, decât milă. Nu se pricepea să se prefacă, dar acum simți un impuls peste puterile lui, provenind din situația creată, care-l îndemna să joace un rol necesar, însă pe care nu-l simțea.

— Am să vin și eu la gară, dacă nu te superi, continuă Maria. Te ajut să-ți duci lucrurile.

Aceste cuvinte avură un efect destul de dureros, prin

simplicitatea și devotamentul pe care le implicau, căci vorbea cu o sinceritate copilărească, nu așa cum făcuseră alte femei, femei apusene, ca să-și salveze vanitatea sau să-i trezească sentimente de vinovăție. Maria n-o făcea pe martira. Venise așa la el numai fiindcă îl iubea, fiindcă voise să-l mai vadă o dată, pentru ultima oară, și exista ceva chinuitor în conștiința faptului că era inevitabil s-o rănească; parcă ar fi rănit un copil, sau un cățel.

— Nu, în niciun caz, răspunse. Nu te las să-mi duci bagajele pe cap, ca o nevastă de fermier.

La care ea răspunse, cu deplină simplitate:

— Mi-ar plăcea să le duc așa, dacă-ți face plăcere.

— Ia loc, Maria. Putem sta de vorbă, până-mi termin treburile.

Căci își dăduse seama, dintr-odată, că avea să fie mult mai ușor dacă făcea ca vizita să se desfășoare cât mai firesc posibil, și ar fi mers mult mai ușor dacă-și găsea o ocupație, în timp ce ea era acolo și-l privea. În acest mod, nu mai era nevoit să vadă expresia din ochii aceia mari și negri, privirea unei ființe care murea.

Maria se așeză, nu pe un scaun, ci pe marginea marelui pat, cu sfială, iar Dantry văzu din nou patul așa cum fusese în acea noapte dintâi, cu mult timp în urmă, când

fusesse acoperit cu iasomie, jacqueranda și boboci de begonii. Amintirea îl făcu să-i vină rău pentru un moment, și-și spuse cu amărăciune: „Și cu asta s-a terminat. Și asta a mers ca toate celelalte”. Într-o zi, la bătrânețe, amintirea n-avea să-i mai trezească o durere acută, ci o stare dulce și luminoasă. Deocamdată, însă, mai avea de așteptat; încă era prea proaspătă ca să-i provoace altceva decât suferință. Fata așezată pe marginea patului nu mai era cea pe care o găsisse în camera lui în seara aceea, îmbrăcată într-o rochie europeană și cu o pălărie veche de fibră de palmier acoperită cu flori adevărate. Cea de acum era doar o tânără metisă drăguță, care nu-i trezea nicio emoție. Și, într-un moment de revelație, își dădu seama că asta făcuse ca totul să dea greș. Între ei nu existase niciodată altă legătură decât cea trupească. Pentru ea, în simplitatea ei, fusesse ceva foarte frumos. Și fusesse de ajuns. Pentru oameni ca Rasmussen și Sandy tot de ajuns era. Dar pe el, pe Dantry, îl apăsa blestemul complicat al civilizației, așa că nu peste mult se plictisise, o plictiseală care nu contase până la sosirea lui Alix. În momentul când o văzuse, își descoperise pe dată nebunia și greșeala. Descoperise că, de fapt, nu scăpase.

Fata stătea pe marginea patului, tăcută, cu acea

încremenire de care sunt capabile femeile orientale, plină de tristețe, și totuși cunoscând un soi de fericire resemnată că el încă mai era acolo, că le mai rămăseseră câteva minute prețioase, care treceau cu o viteză oribilă, în ticăitul micului ceas de pe masa de toaletă – momente, secunde, când îl mai putea privi, știind cât de mult îl iubea, prin câte ore de desfătare trecuseră împreună. După un timp, Maria își ridică picioarele de pe podea, strângându-și-le sub trup așa cum obișnuiau localnicii, acoperite cu marginea sariului alb.

Și Dantry era conștient de tic-tacul ceasului, dar pentru el fiecare minut, fiecare secundă, se târa ca melcul. Făcându-și de lucru fără rost cu scosul lucrurilor din sertare, îi vorbea evitând s-o privească. Îi spuse că aranja să-i trimită bani, ca să fie toată viața bogată, în Nivandrum. Fata nici nu protestă, nici nu acceptă oferta, stând doar acolo în liniște, dar tăcerea transmitea un reproș pornit nu din propriile ei intenții, ci din conștiința încărcată a lui Dantry, ca și cum ar fi spus: „N-am nevoie de bani; dar, dacă-ți face plăcere să mi-i dai, dacă te liniștește și te mulțumește, am să-i primesc”.

Nu era o conversație ușoară, căci Maria nu simțea, ca femeile europene, nevoia de a vorbi ca să-și ascundă

emoțiile. Niciodată nu vorbise prea mult. Dantry își amintea acum că, în tot timpul petrecut împreună, spusese foarte puțin, și nimic care să-l intereseze prea mult sau să-i trezească pofta de a conversa. În acel sens, viața lor fusese mereu goală. Rezistase fiindcă, ori de câte ori se plictisea de ea, o trimitea înapoi, acasă la Sandy.

Limbile ceasului se târau încet pe cadranul ruginit de la eterna umezeală a lagunelor. Lui Dantry i se părea că niciodată n-aveau să mai ajungă în acel punct care i-ar fi dat posibilitatea de a spune că trebuia să plece la gară, iar Maria ar fi făcut mai bine să se întoarcă la familia ei. Fugise de multe ori, însă niciodată nu mai fusese atât de dureros ca acum. Scene, istericale, țipete, toate ar fi fost de preferat în locul simplei tăceri întrebătoare a micii siluete de pe marginea patului.

Dantry aprinse o țigară și i-o oferă, apoi își luă și el una și-și turnă un pahar de whisky. În același moment, văzu în cadrul spațios al ușii, profilată pe albastrul luminos al golfului, silueta lui Alix, în hainele ei albe și scumpe, și-și spuse: „Cățeaua!

De ce-a trebuit să vină aici tocmai acum?” – și, imediat: „Ei bine, asta e. De-acum, o să știe”.

Cu glas tare spuse, pe cel mai firesc ton de care era

capabil:

— Bună! Intră. Tocmai îmi împachetam.

Iar în sinea sa adăugă: „Am fost prins... de astă dată, de două femei, nu doar de una”, căci în acel moment se gândea numai cum să scape. I se părea că niciodată în viața lui nu se simțise mai obosit.

Alix trecu pragul, după care o văzu pe Maria așezată pe marginea patului. Un moment ezită, iar Dantry observă că, pentru prima oară de când o cunoștea, era gata să-și piardă stăpânirea de sine.

— Maria, dumneaei este Lady Groton, spuse el – apoi, spre Alix: ea e soția mea.

La asta, Alix nu găsi niciun răspuns, dar sângele îi fugi din față. Poate că Dantry n-ar fi observat, dacă paloarea aceea bruscă nu-i lăsa izolate tușele de roșeață plasate subtil, ca două pete contrastante pe pomeții obrazilor.

Maria se lăsă să alunece pe podea, tremurând ușor. Nu salută cu un *salaam* as cum ar fi făcut o localnică pură, ci se ridică în picioare, cam speriată, ținându-se cu o mână de tăblia vopsită a patului.

Apoi, Alix își reveni și spuse:

— Ce mai faceți?

Maria se înclină, murmurând ceva de neînțeles.

— Se pare că am ajuns într-un moment nepotrivit, continuă Alix. Îmi prezint scuze pentru că am dat buzna fără să anunț, dar n-am prea avut încotro.

— Stai jos, o pofti Dantry. Nu te pot găzdui multă vreme. Trenul meu pleacă în patruzeci și cinci de minute.

Își dădu seama că era ceva comic în aerul de politețe dintre ei, ceva ce n-ar fi fost amuzant cu nicio altă femeie din lume. Cu ea, însă, era absurd. Se cunoșteau atât de bine, încât existau momente când fiecare știa ce gândea celălalt, și nici nu era nevoie de cuvinte.

Alix nu se așează, iar Dantry știe că mândria era aceea care o împiedica s-o facă.

— Despre Albert e vorba, spuse ea. E grav bolnav. N-am știut ce să fac. Aici nu cunosc pe nimeni. Nu știu după cine să trimit.

— Cât de bolnav? se interesă Dantry.

— Cât se poate de rău. Are o temperatură de o sută șapte.

Un moment, Dantry tăcu, gândindu-se: „De ce nu-l lasă să moară? Ar fi mai bine pentru toată lumea. Nimeni n-are nevoie de el viu... nici Alix, nici secretarul, nici eu, nici măcar valetul. Dacă moare, Nivandrumul ar fi salvat... pentru un scurt răstimp, cel puțin”.

Apoi spuse:

— Cred că nu avem nimic altceva de făcut decât să încercăm s-o aducem pe Mees Opp. Păcat că nu s-a îmbolnăvit acum trei zile, când ea era aici. De-acum, a ajuns înapoi în capitală.

— Era bolnav încă de-atunci, dar nu lăsa pe nimeni să se ocupe de el.

— Nu știu dacă Mees Opp va veni sau nu.

— Nici când va auzi pentru cine?

Tom râse, scurt și aspru.

— Asta nu cred c-ar impresiona-o prea tare. Aici, numele marelui Lord Groton nu înseamnă cine știe ce... și cu atât mai puțin pentru Mees Opp. E o persoană deosebit de simplă și umană. Pentru ea, un rajah și un coolie sunt cam același lucru – cu deosebirea că un coolie are mai multă nevoie de ajutorul ei.

Era din nou conștient, în mod acut, de ticăitul ceasului. Nu mai avea timp. Curând, trebuia să plece, altfel pierdea trenul... Și acum, dintr-odată, cu Alix stând acolo în fața lui, aparent atât de calmă, îi pieri dorința de a mai pleca, și știu că în sufletul lui nu dorise niciodată să plece. Stăpânirea ei de sine, calmul ei, chiar și duritatea care se ghicea sub înfățișarea netulburată, aveau ceva care-i

dădea și lui un soi de putere. Mai știa și că, în inima ei, Alix suferea la fel de mult ca el. Își zise din nou: „Dar ea *este* sinceră. Strălucitoare și liberă”.

Apoi, Maria făcu un lucru extraordinar, primul lucru pozitiv pe care o văzuse făcându-l vreodată. Spuse:

— Este unsprezece și jumătate, Dantry. Dacă nu pleci acum, ai să pierzi trenul.

Iar Dantry își dădu seama că ghicise totul, măcar acum dacă nu dinainte, și prefera să-l lase să plece din viața ei pentru totdeauna, decât să mai rămână pe loc, cu femeia aceea albă.

Alix spuse și ea:

— Dacă trebuie să prinzi trenul, du-te neapărat. O să mă descurc eu cumva.

Dantry simțea ochii mari și negri ai Mariei privindu-l, dar nu îndrăznea să se uite la ea, știind că, orice s-ar fi întâmplat, indiferent ce hotărâre lua el, cu Maria totul se terminase. Ceasul ticăia înainte, zgomotos. Iar Dantry își spunea: „Dacă mai stau aici, toate nu se vor mai putea sfârși decât într-un singur fel. Dacă rămân, va trebui să-l părăsesc pe Groton și să vină cu mine, pentru totdeauna”, apoi își auzi propriul glas spunându-i Mariei, fără s-o privească:

— Spune-i lui Silas că nu mai plec cu trenul ăsta. Poate iau trenul de sâmbătă; poate direct din capitală; oricum, nu pot să plec și să-l las pe *burra sahib*, care e foarte bolnav.

Un moment, Maria rămase absolut nemișcată, privindu-l în tăcere, după care, fără o vorbă, se întoarse și ieși din cameră, ca o servitoare, ca să se supună ordinului.

După plecarea ei, câteva clipe domni tăcerea, apoi Alix spuse:

— E frumos din partea ta că mai rămâi.

— Nu e frumos deloc. Nici nu voiam să plec. Căutam doar o scuză.

— Atunci, de ce plecai?

Era o atitudine caracteristică pentru ea, exprimându-i toată cinstea și libertatea, toată puterea pe care o avea într-însa. Cu voce slabă, Dantry răspunse:

— Fiindcă am crezut că așa e cel mai bine... fiindcă mi se părea singura soluție.

După o scurtă tăcere, Alix întrebă:

— Ce se întâmplă cu noi, Tom? De ce nu putem vorbi sincer unul cu altul, și doar puțin mai simplu? Numai de-am fi fost cinstiți cu ani în urmă, totul ar fi decurs altfel.

Nu-i răspunse, iar ea se întoarse, adăugând:

— Nu știam că e chiar atât de rău.

— Ce anume?

— Că te-ai căsătorit.

Dantry râse.

— M-am căsătorit acum mai puțin de o lună. Cu o zi înaintea scrisorii care anunța sosirea voastră.

Și râse din nou.

— A, nu era o legătură nouă. Trăim împreună de peste trei ani.

— O iubești?

— Nu, n-am iubit-o niciodată.

Câtva timp, Alix tăcu, pe gânduri. Apoi spuse:

— Da, nici eu nu cred că ar fi fost posibil... pentru un bărbat ca tine.

Dantry își termină whisky-ul și o auzi spunând:

— Acum cred că ar fi cazul să vorbim cu rost. Cum pot să trimit după doctorița asta? Cât timp durează?

— Cel puțin douăzeci și patru de ore, într-o direcție. Dacă vine imediat, putem fi înapoi aici poimâine. Am să mă duc eu însumi s-o chem, Mă îndoiesc că ar veni, dacă trimitem doar un băiat s-o aducă. E foarte probabil să aibă nevoie de ceva muncă de lămurire.

— E bine că te-am rugat pe tine... *mai ales* pe tine.

— Da, cam așa e.

Și râse din nou, fără chef, la gândul că el și Alix colaborau ca să salveze viața unui om pe care, în sinea lor, niciunul dintre ei nu-l mai dorea viu.

— Dar nu mă deranjează. E un lucru la ordinea zilei.

Se întoarse în altă direcție, continuând:

— Acum, mai bine du-te la hotel și spune-i lui Rasmussen să-l cheme pe al treilea băiat al lui Sandy. Se numește Anthony. Poate să-mi arate drumul. Vin și eu acolo, imediat ce mă schimb și mă pregătesc pentru drum.

Alix nu mai zise nimic, ieșind doar din cameră pentru a coborî scara spre barca de jos, însă din minte nu-i ieșeau cuvintele pe care Dantry i le spusese Mariei: „Poate iau trenul de sâmbătă; poate direct din capitală...” Acum nu mai putea să plece. Nu trebuia să plece, când tocmai îl regăsise. În timp ce barca traversa canalul, își spuse: „Ar fi trebuit să am curaj. Ar fi trebuit să-i spun că, în ciuda tuturor, ne-am iubit mereu... că acum ne-am găsit din nou și trebuie să rămânem împreună pentru totdeauna”. Și știa că n-o spusese din cauza stării lui de ironie perversă. Nu poți spune asemenea lucruri, oricât de mult ai dori, când în aer plutește batjocura crudă. Și mai era și fata aceea, soția lui. Chiar și după plecarea ei, rămăsese ceva în urmă, ceva

intangibil care-i făcuse pe amândoi să se simtă cam rușinați, ceva ce-i despărțea și-i lăsa fără cuvinte.

În timp ce mergea pe cărare, își mai spuse: „Numai de-aș putea să-l ajut în vreun fel” – și, în chip destul de ciudat, se gândi dintr-odată la tânăra pe care o văzuse în dormitorul lui, atât de mică și de proaspătă, și-i păru rău și pentru ea, fiindcă niciodată n-avea să poată înțelege de ce Tom era atât de ciudat și pervers și nefericit. Niciodată n-ar fi înțeles puterea lui de a se tortura singur și de a-i face pe alții nefericiți.

După ce coborî la debarcader, îi transmise lui Rasmussen mesajul, apoi se duse în camera lui Groton, încet, ezitant, fiindcă nici ea nu știa ce voia să facă. Îl găsi singur, în aceeași stare vecină cu coma, răsuflând greu, iar acum îl văzu, rece și obiectiv, mai rece poate decât îl mai văzuse vreodată, în toată viața lor trăită împreună. La apariția ei, nici nu se clinti, și nici nu dădea semne că i-ar fi remarcat prezența în cameră. Ayah spusese că nu trebuia să intre acolo până nu afla de ce boală anume suferea; dacă era ciumă, sau chiar holeră, ar fi putut să fie periculos. Alix, însă, nu avea simțul pericolului, fiindcă undeva în adâncul ei era conștientă, la fel ca atât de mulți soldați în luptă, că nu i se putea întâmpla nimic. Iar în

ultima vreme începuse să aibă și senzația deprimantă că soarta ei era aceea de a trăi mai departe, mereu și mereu, până ajungea la capătul aceluia drum blestemat, că poate aceasta avea să fie ispășirea ei, fiindcă pe măsură ce îmbătrânea apăreau tot mai des momente în care era conștientă că avea de ispășit ceva, la un moment dat, într-un anumit loc, și nu putea să scape.

Acum, în starea ei de detașare, nu simțea nicio dorință de a ieși din cameră, ca să scape de spectacolul soțului ei inconștient, zăcând pe patul acela oribil din lemn de tec. Îi făcea chiar plăcere, într-un chip pervers, să-l privească stând așa, neputincios, doborât, învins pentru prima oară. Nu simțea în mod deosebit nici milă și nici regret, fiindcă știa atât de bine că asemenea sentimente nu-l atinseseră niciodată în viața lui.

Și, în timp ce stătea acolo, își spunea: „Uită-te la tine – nu marele și țăntoșul Lord Groton, lăudăros, agresiv și gata să cumpere tot ce-și dorește, ci doar Albert Simpson cel simplu și vulgar, fiul unui mic antreprenor de construcții din Birmingham, Albert Simpson, arivistul, parvenitul. În viața ta n-ai făcut o faptă bună și generoasă, pentru nimeni, decât dacă-ți aducea ție, în primul rând, profit și glorie. Și ai ruinat bărbați și femei care aveau

încredere în tine, numai de dragul puterii și al banilor. O, ai dat bani cu grămada pentru operele de caritate, având grijă să ți se facă reclamă în ziarele tale, dar fără să te coste niciodată nimic. N-ai scăpat nicio ocazie, iar oamenii care nu te cunoșteau te credeau mărinimos, așa că-ți înălbeai caracterul și acopereai o mulțime de escrocherii, înăbușind criticile dușmanilor. Ți-ai fi trădat propria țară, dacă asta-ți aducea încă un șiling sau încă o uncie de putere. Demult, ai vândut puști și obuze pe sub mână, turcilor, ca să omoare la Gallipoli o mulțime de băieți veniți de la tine din țară, oameni mai de soi decât tine, care se duceau la moarte în timp ce tu stăteai acasă ca să scoți bani din nevoile tragice ale compatrioților tăi, și publicai în ziarele tale articole dezlănțuite, pentru ca războiul să continue. Și acum, cu doar două săptămâni în urmă, la Singapore, ai scris un editorial care să apară în toate ziarele Groton, menit să stârnească noi resentimente și înverșunări, și să cauzeze noi războaie. Te-a costat o sumă frumușică pentru a-l telegrafia tocmai de la Singapore – destul cât să avem cu ce trăi două luni, tatăl meu și cu mine, cu ani în urmă – dar nu conta, fiindcă dacă izbucnea un război, aveai să capeți înapoi de-un milion de ori mai mult. Nu știai că l-am citit înainte de a-l trimite, dar am

făcut-o.

Sunt atâtea lucruri pe care nu le știi despre mine, și atâtea pe care le știu eu despre tine. Bates și cu mine am putea să-ți scriem împreună o biografie care te-ar arunca în închisoare pe viață, sau într-un azil de nebuni, numai că probabil ți-ai cumpăra ieșirea și de-acolo. A, da, ești foarte șiret – îți folosești ziarele, liniile maritime, minele, fabricile, învârtindu-se la nesfârșit în cerc, scoțând profituri pentru tine pe socoteala muncitorilor, a acționarilor și a omenirii înșăși. Niciodată n-ai avut un singur prieten pe care să nu ți-l fi cumpărat. Până și propria nevastă ți-ai cumpărat-o, și cu ce mai partidă te-ai ales, probabil cea mai proastă afacere din viața ta. Oare ce ți s-o fi întâmplat, demult, în copilărie poate, de te-a făcut să-ți dorești toate acele lucruri pentru care ai sacrificat tot ceea ce era decent? Te gândeai la toate astea demult, când vindeai tacâmuri și ceasuri ieftine în Malaya? Cine te-a rănit? Ce anume ți-a băgat în cap ideea că toată puterea asta și toți banii ăștia erau singurele lucruri pe care merita să le ai, în întreaga lume? Ce te-a făcut să crezi că poți cumpăra valori ale vieții – valori ca iubirea, fidelitatea, respectul și buna creștere? Cum ești tu pe dinăuntru? Cum poate fi să fii *tu însuți*? Ce senzație ai când ești atât de nemilos, atât de

îndârjit, atât de singur, urând pe oricine nu-ți linge ghetetele?

N-ai să spui niciodată, nimănui, fiindcă nici chiar tu nu știi ce simți. Niciodată n-ai știut. N-ai cum să știi, fiindcă ești ca un om născut cu o diformitate fizică oribilă, care nu poate ști nicicând cum e să fii normal, bun, tânăr și frumos. Creierul tău, sufletul tău, trebuie să sufere de o anomalie gravă, cu atât mai rea cu cât nu poate fi văzută. Trebuie să fi fost un copil groaznic – acaparator, calculând mereu cum să smulgă bani chiar și de la propria lui mamă. Dar asta te-a distrus și pe tine. Fiindcă ești un om terminat, Albert Simpson. Lumea a terminat cu tine, ești obosit și sătul de tine însuși, și strivit de tot ceea ce ai construit singur, cu atâta ambiție și atâtea înșelătorii. Ai să mori într-un hotel ieftin și incomod, într-un pat oribil, nu în casa ta luxoasă de pe Hill Street, sau în conacul georgian de la țară. Ai să mori în Orient, de o boală cumplită, și nimănui n-o să-i pese, nici măcar unui singur om de pe lumea asta, nici chiar soției tale, secretarului sau servitorului. Poate că cenușa ta va fi trimisă acasă, la bordul unuia dintre vapoarele tale – sau poate că nu... Dar ești terminat, fir-ai tu al dracului să fii! N-ai să mai pleci viu de-aici, din locul ăsta pe care voiai să-l distrugi, la fel

cum ai distrus tot pe ce-ai pus mâna. Niciodată n-ai să mai intri-n camera mea, să te culci cu mine, ca un animal ce ești. Niciodată n-ai să mai strigi la servitori și la subalterni, ca la niște câini. Niciodată n-ai să mă mai faci să mă rușinez în public că te-am cunoscut vreodată. Mi-ai făcut un lucru incalificabil, mie, sufletului meu. A, te-am lăsat să mi-l faci, fiindcă eram obosită și nu-mi mai păsa, dar m-ai fi putut ajuta și tu cu ceva. Ai fi putut să-ți dai seama de ce aveam nevoie – o, atât de puțin! – ca să mă salveze, fiindcă la început am încercat să iasă bine, dar tu n-ai observat. Niciodată n-ai avut timp. N-ai făcut decât să mă îndopi cu bani. Ei, dar acum s-a zis cu tine. Ai să mori și-ai să putrezești, și-n câțiva ani nimeni n-o să-și mai aducă aminte cineai fost. N-ai nici măcar un moștenitor pe care să-l lași în urma ta. Mă bucur că sângele ăsta al tău spurcat n-o să trăiască mai departe, printr-un copil născut de mine. Mă bucur că am avut grijă de asta. Ești pe ducă, și nimănui nu-i pasă. Haide, bolborosește și sforăie, ca un animal grosolan ce ești. Au fost vremuri când credeai că-mi poți frânge mândria, făcându-mă să devin la fel de aspră ca tine, dar n-ai reușit niciodată. Până la urmă, tot eu am câștigat. Chiar și azi-noapte, când te-am dat afară bosumflat din camera mea. N-ai avut niciun pic de

bunătate, de sensibilitate, de morală sau etică, așa că nimeni nu te-a putut atinge vreodată – numai eu. Te cunoșteam destul de bine ca să știu unde te doare, și în sfârșit m-ai făcut să mă folosesc de ceea ce știam. M-ai silit s-o fac. Și nu-mi pare rău. Nu-mi doresc decât să fi fost mai crudă. O, de-ai ști numai de câte ori te-am trădat, și nici măcar odată cu vreun bărbat care să nu fie mai bun ca tine – mai cald, mai blând, mai decent, mai frumos, mai uman. Da, și fiecare dintre ei a fost un amant mai bun ca tine. Oamenii ajung să arate așa cum sunt, Albert. Tu ai fost mereu un porc și-acum arăți ca un porc, cum zaci acolo sforăind și bolborosindu-ți balele. Ei bine, ți s-a înfundat. Ai să mori. Ți-e sfârșitul, și toată lumea – până și puștani de pe străzile din Canton, Bombay și Madagascar – toți vor fi mai fericiți și vor avea o viață mai bună, fiindcă tu vei fi mort”.

Și deodată, simți dorința nestăvilită de a traversa camera ca să-l scuipe, dar n-o făcu, fiindcă aproape imediat își dădu seama că un asemenea spectacol n-ar fi fost decât extrem de caraghios.

„Ce s-a întâmplat cu mine?” se întrebă ea. „Poate că și eu sunt pe cale să mă îmbolnăvesc. N-ar trebui să stau aici, însă chiar și dacă iau boala de la el, ce importanță ar

avea? N-ar trebui să-mi pese. De ce să mă preocupe atât de profund, dintr-odată, răutatea lui Albert? De ce sunt așa de isterică?”

Dintr-odată i se făcu teamă, nu de Albert, de care nu se temuse niciodată, nici de vreo boală, ci de sine însăși și de groaza aceea fără nume pe care o tot simțise, în răstimpuri, de când sosiseră la Nivandrum. Fugi repede din cameră și, ajunsă în odaia ei, zăvorî ușa și se trânti pe pat, unde plânse mult timp, mut, isteric, fără să scoată un sunet, iar de la o vreme, când îi secară lacrimile, rămase cu fața îngropată în pernă, din nou înfrigurată și înfricoșător de calmă, iar după o oră se ridică, se duse la trusa de scris și redactă o telegramă adresată Lordului Deakin, la Londra:

Groton în Nivandrum pe coasta de sud. Perspective sigure de petrol. Cumpără cai ferate și litoral. Acționați imediat sau e prea târziu.

Era singura cale de a salva Nivandrumul. Dacă Albert și Deakin începeau să se lupte pentru el, totul se putea sfârși printr-o remiză, și niciunul și nici celălalt n-ar mai fi reușit să-l distrugă.

Acum era absolut calmă. Știa ce făcea. Își spuse: „Toată viața i-a înșelat pe cei din jur, iar acum îl păcălește propria

lui soție”.

Apoi, o trimise pe ayah să-l caute pe Bates, iar când acesta intra, rămase tăcută mult timp, privindu-l, cercetându-i ochii spălăciți și chipul lung și smead, și întrebându-se dacă îndrăznea să facă ceea ce avea de gând. Într-un târziu, după ce Bates ghici cam pe jumătate ce-i trecea prin minte, spuse cu toată demnitatea de care era în stare:

— Bates, întotdeauna mi-ai fost bun prieten.

Chipul valetului rămase de nepătruns.

— Da, *me lady*. Întotdeauna ați putut avea încredere în mine, cred.

— Vreau să fac un lucru îngrozitor.

La fel de neclintit, Bates răspunse.

— Da, *me lady*.

Îi dădu mesajul și-i privi chipul în timp ce-l citea. Când termină, Bates se uită la ea și zâmbetul acela vag apărură iar, încet, zâmbetul care acum le pecetluia înțelegerea și alianța, dând-o pe mâna lui, spre bine sau spre rău. Dar nu mai conta, căci avea sentimentul straniu că toate se apropiau de sfârșit.

— Da, *me lady*, repetă el.

— Există vreo cale de a o trimite?

— Cred că se poate rezolva.

— Înțelegi... îți poți imagina de ce o expediez?

— Da, *me lady*.

— Atunci, trimite-o... cu cât mai curând, cu atât mai bine.

— Da, *me lady*.

Și plecă din cameră, cu chipul încă luminat de un zâmbet care devenise aproape mistic. Încet, savurând fiecare pas, coborî scara cea mare și ieși în grădină. Pe drum, îl întâlni pe Lansbury și, după ce-și dădură bună dimineața, secretarul cel roșu în obraji îl întrebă:

— Excelența Sa se simte mai bine?

După care remarcă, pe un ton de senior feudal, cu accent oxfordian puternic:

— Arăți ca pisica după ce a înghițit canarul.

— Aproape la fel mă simt, confirmă Bates. Mă gândeam la altceva.

Bates nu-l putea suferi pe Lansbury, dar niciodată nu-l urâse mai mult ca în acel moment, fiindcă era atât de prost, atât de condescendent, atât de bun de nimic.

Coborî pe cărarea îngustă până în locul unde tufele de croton și bougainvillee erau cele mai dese, și acolo, scoțând un chibrit, dădu foc hârtiei, privind-o cum ardea până nu mai rămase decât scrumul.

Distrusese telegrama nu pentru că n-ar fi fost de acord, ci fiindcă nu era nevoie de ea. Mesajul fusese deja trimis, chiar de el, cu un mesager care plecase nu cu trenul, ci de-a lungul coastei, până în capitală, și îl expediase în dublu exemplar, unul la Londra și altul la agentul lui Deakin din Bombay, astfel încât să evite orice întârziere și orice greșeală. Bates cunoștea obiceiurile oamenilor de afaceri; avea o îndelungată experiență și știa ce să facă. Nu era prima dată când primise bani de la Lordul Deakin. Cu onorariul pentru acest mesaj, avea să-și cumpere vila semidetașată din Manchester și să se înscrie în filiala locală a partidului comunist. Și Bates simțea că lucrurile se apropie de sfârșit.

Leah era cea care-l ajutase, Leah care-l găsisese pe alergătorul capabil să ducă telegrama pe coastă, căci pe lângă toată credința ei în Zeul Râului, credea și în forța acțiunii. Uneori era necesară, când voiai ca lucrurile să se realizeze.

După ce-și scoase costumul de călătorie uzat și se îmbrăcă iar cu un sarong, Dantry traversă canalul, spre Grand Oriental Hotel. La debarcader îl găsi pe Lansbury, îmbrăcat în pantaloni albi de doc, blazer bleumarin și top, pescuind alene. Secretarul îl privi cu uimire, iar când deduse că omul acela bronzat, îmbrăcat în haine locale, îi era compatriot, îl salută cam stânjenit, ca și cum Dantry ar fi avut lepră: — Bună dimineața.

Venind spre el pe cărare, Dantry își spuse: „Snob afurisit și îngust la minte! Cei din Nivandrum nu mă mai vor aici, iar acum nici pițigăiații ăștia mici că el nu vor să mă mai primească înapoi”.

Lady Groton trimisese vorbă că se îmbrăca și, în timp ce o aștepta, comandă un brandy cu sifon.

Rasmussen, tot în costumul lui ridicol de ospătar, îl salută și el, cu un:

— Bună dimineața, domnule!

Cuvântul „domnule” îl nedumeri și-l duru pe Dantry, la fel ca în seara trecută, când i-l adresase și Sandy. Apoi, Rasmussen se interesă cum mai stătea cu sănătatea, nu cordial, ca un prieten, ci cu atitudinea distantă a unui chelner care pune o întrebare profesională, iar Dantry reflectă: „Deci, și pe el l-a apucat. Toți sunt împotriva mea!” Apoi, își dădu seama că trebuia să apară de-a dreptul ridicol în ochii lui Rasmussen, după ce eșuase și a doua oară în hotărârea lui anunțată de a pleca din Nivandrum pentru totdeauna. Îi trecu prin minte că soarta îi jucase din nou o farsă – că trebuia să existe vreun motiv mistic obscur de a fi venit la Nivandrum din capul locului, un motiv pentru care ori de câte ori încerca să plece intervenea mereu câte ceva care să-l împiedice. Poate că acesta era destinul lui. Poate că-l aștepta ceva anume, și trebuia să meargă până la capăt. Apoi, își spuse: „Dar astea nu-s decât niște nenorocite de prostii orientale!”

Nu peste mult, Alix coborî scara, încet, la fel ca în prima

seară, iar la vederea ei Dantry fu la început furios din nou, apoi puțin zguduit – dar își zise: „Nu, trebuie să merg înainte. Trebuie să merg înainte la nesfârșit”.

Alix îi zâmbi, iar când el o întrebă brusc, fără nicio altă formulă de salut, dacă voia să bea ceva, răspunse:

— Nu, e mult prea devreme pentru băutură.

Dantry încercă să descopere pe fața ei dacă era tulburată de boala lui Groton, dar expresia lui Alix nu trăda nimic altceva decât o ușoară oboseală, care-o făcea și mai atrăgătoare în ochii lui. După ce se așeză și ea, o întrebă:

— Ce cred oamenii că are?

— Nu știe nimeni. Aici i se spune doar „febră”. Cred că asta le acoperă aproape pe toate.

— Pe toate, în afară de elefantiazis și lepră.

— Nu cred că ar fi posibil să aibă una din ele. Ce-ar fi putut să ia aici?

— Poate fi holeră, ciumă, tifos, malarie sau încă vreo alte șase boli. Toate sunt destul de urâte. După simptome, aş zice că cele mai probabile sunt febra tifoidă și malaria. Cred că s-ar putea să fie ceea ce se numește „malarie neagră”.

— Și e gravă?

— Da.

— De ce?

— Fiindcă atinge creierul.

Alix tăcu mult timp, cu gândul la ceea ce-i spusese, reflectând: „Poate că n-am fost decât o neghioabă isterică. Poate că nu era nevoie să trimit telegrama aia”. Cu voce tare, zise:

— Cred că aş face mai bine să iau problema-n mâinile mele şi să trimit după un medic în toată regula.

— Nu e nevoie. Mees Opp este la fel de bună ca oricare, şi are mult mai multă experienţă decât cei mai mulţi, cu situaţiile de genul ăsta.

— Mă mai gândeam şi că prezenţa unei doctoriţe ar putea fi foarte enervantă.

Dantry îi aruncă o privire tăioasă, întrebându-se ce anume o făcea să spună aşa ceva. Răspunse:

— O doctoriţă ar putea fi cam iscoditoare, presupun, dar nu cred, că Mees Opp o să se poarte aşa.

Alix nu-i răspunse, drept pentru care o întrebă:

— Ai trimis să-l cheme pe băiat?

— Da. Trebuie să apară din clipă-n clipă.

— E cel mai bun pe care-l putem găsi... cel mai iute. Câştigă toate cursele de canoe.

— Tom.

— Da.

— Ce-ai de gând să faci?

— La ce te referi?

— Ai să pleci... direct din capitală?

— Nu știu.

— Vrei să iei masa cu mine azi... înainte de a porni la drum?

— Nu. Voi lua cu mine niște curry și orez. Trebuie să plec cât mai repede.

— Eu nu voi pleca de-aici prea curând.

— Da, cu el în halu-n care este, nici eu n-aș crede.

— Faci pe prostul, Tom.

— Nu fac deloc pe prostul. Încerc să gândesc rațional, măcar o dată.

— Ori de câte ori erai nesuferit, spuneai că gândești rațional.

Nu-i răspunse, iar Alix continuă:

— Ai vreun motiv anume? Ți promit c-am să mă controlez.

De ce Dumnezeu nu putea să-l lase în pace? De ce-l tot ațâța, readucând trecutul la viață, iar și iar?

— Nu, n-am niciun motiv special, decât că sunt un nevrotic nenorocit și trebuie să fiu lăsat în pace. Am o

stare de stres... permanentă, cred. Praful se-alege de tot pe ce pun mâna.

— Mai bea un rând.

— Nu, Jezebel. Asta nu-i o soluție. Am băut și aseară, și m-am făcut de râs într-un hal fără de hal.

— Cu siguranță, nu te face niciodată să devii mai atrăgător.

Dantry nu-i răspunse nici de această dată, iar Alix, după un timp, reluă:

— Trebuie să fii puțin mai înțelegător cu mine. N-am cum să fug și să-l las pe Albert aici. Va trebui să mai rămân și eu, încă vreo două, trei săptămâni. Trebuie să mă ajuți, altfel o să-mi pierd mințile, într-un loc ca ăsta.

Dantry zâmbi.

— Credeam că-l găsești nespus de frumos...?

— Așa era, dar s-a întâmplat ceva cu el. O dată sau de două ori m-am și speriat.

— Cum adică, te-ai speriat?

— Nu pot explica. M-am speriat pur și simplu... Toate mă speriau.

Și, ca și cum asta ar fi făcut spaima mai tangibilă și concretă, adăugă:

— N-o pot suferi pe femeia aia, doamna Rasmussen...

- N-o să te otrăvească.
- Nu de asta mă tem.
- Altceva, ce-ar putea face?
- Nimic, cred.
- Se spune că e deocheată.

Din nou se lăasă tăcerea între ei, iar după un timp Dantry reluă:

- Ei bine, se pare că n-ajungem nicăieri.

Își termină paharul și se ridică.

Alix nu răspunse. Nu-l acuza că o dezamăgise. Nu-i reproșa nimic. Spuse doar atât:

- Am să te mai văd vreodată?

- Poate.

— Ai ceva cărți pe care-ai putea să mi le împrumuți? Am să mă plictisesc îngrozitor aici.

„Nu se poate să plece. Nu poate să mă părăsească tocmai acum. Dacă o face, n-am să mai pot trăi”.

- Trimite pe cineva să-ți aducă orice vrei.

Dintr-odată, își dădu seama că prin încăpere trecea cineva, chiar pe la marginea câmpului său vizual, și întorcând capul o descoperi pe Leah. Nu le adresă nicio vorbă, nici nu dădu vreun semn de recunoaștere, dar Dantry știu că fusese tot timpul acolo, lângă ei ascultându-

i din spatele paravanului de lângă radioul unde se așeza să brodeze.

Alix continuă:

— Credeam că-ți place aici. Credeam că aici voiai să mori. Eu am fost de vină?

— Nu, nu tocmai. Dar, dacă nu veneai înapoi, n-aș fi plecat.

După un moment de gândire, Alix spuse:

— Te vei putea întoarce după plecarea mea. Va fi la fel ca înainte.

— Ba nu, n-ar mai fi la fel. Nu mi-ar folosi la nimic. Nu-i deloc așa de simplu. Faptul că tu te afli aici sau nu n-ar schimba cu nimic lucrurile.

— A, deci așa e...

— Da, așa e. Dacă nu te-aș fi revăzut niciodată, poate că ar fi fost bine în continuare. Ghinionul a făcut ca tu să vii aici. Erai singura persoană de pe lumea asta care-ar fi putut avea un asemenea efect.

Apoi, apărură Rasmussen, cu băiatul lui Sandy, Anthony. Acesta purta pe el doar legătura de șolduri și se opri într-o poziție respectuoasă, așteptând. Avea șaptesprezece ani și aceiași ochi mari și negri ca ai Mariei. Până și Lord Groton observă asemănarea.

Dantry îi vorbi băiatului în propria lui limbă, apoi se întoarse spre Alix.

— Zice că-i totul în regulă. Crede că Mees Opp ar putea fi aici în trei zile.

După ce Dantry îl trimise pe băiat afară, Alix remarcă:

— Oamenii din zonă sunt extraordinar de frumoși.

Cu un zâmbet ușor amar, Dantry răspunse:

— Da, nici n-ai crede că tatăl băiatului e un cockney din Camden Town.

Și se ridică în picioare, adăugând:

— Cred că-i timpul să mergem.

Câteva secunde, Alix îl privi lung, apoi spuse, întinzându-i mâna:

— La revedere și succes. Cel mai probabil, n-o să ne mai vedem.

— Da, e improbabil.

Dantry îi luă mâna cu toată răceala de care era în stare, apoi se întoarse și plecă. Simțind că-i venea rău, străbătu pardoseala de piatră și, când ajunse la ușa cea mare, îi auzi vocea strigând, aproape chinuită:

— Tom!

Se opri în prag.

— Da?

— Nu ne-am spus totul.

— Așa e, n-am spus totul.

Alix veni spre el și, când ajunse alături, continuă:

— M-am gândit mult, nu doar acum, ci și noaptea, când nu puteam dormi. Am să vin și eu cu tine, Tom. Voi rămâne lângă tine toată viața, dacă asta vrei. Voi locui cu tine aici.

— Nu, asta n-o pot face.

— Va fi totul în regulă, după ce Albert n-o să mai fie.

— Ba nu, n-ar fi deloc în regulă.

— De ce?

— Fiindcă de-acum n-am mai putea sta aici... e prea târziu pentru asta.

Zâmbi.

— Vezi tu, într-un fel, am fost izgonit din paradis.

Alix își mută privirea, apoi spuse:

— Aha, înțeleg. Din cauza ei...

— Din cauza ei... și dintr-a noastră... ceea ce suntem... ce sunt eu...

— Și nici măcar n-ai iubit-o vreodată.

— Nu, niciodată, nici chiar la început.

Își duse mâinile la cap, ca pentru a-și limpezi gândurile tulburi, ca și cum Alix nici n-ar fi fost acolo, iar el ar fi

vorbit singur.

— A trebuit s-o am. Căutam... căutam ceva...

— Știu. Înțeleg.

Apoi, pradă unui impuls:

— Am să vin și eu cu tine, dacă vrei... azi... acum!

Dantry râse:

— Drăguț ar mai fi... demn de noi amândoi.

— De ce nu?

— Și să-l lași să moară, iar lumea să spună că am fugit împreună, părăsindu-l? O, ce mai poveste ar fi și asta! Ne-ar termina definitiv. Ne-ar urmări oriunde ne-am duce. N-am mai găsi niciun loc în care să ne stabilim. A, nu, nu putem scăpa așa de ușor! N-am reuși decât să ne urâm unul pe altul, în cele din urmă, și să ne distrugem.

— Nici asta nu m-ar deranja, dacă am fi împreună.

— Da, pentru scurt timp, pentru o săptămână, două, ar putea merge totul bine. Și pe urmă, n-ar mai urma decât un infern. Pe o femeie, lucrurile astea n-o afectează atât de rău ca pe un bărbat.

Își ridică din nou mâinile la cap.

— Nu, trebuie să mă gândesc bine... E ultima șansă... Nu pot s-o încurc și pe asta.

— E singurul lucru care ne-a mai rămas, Tom... singurul

în întreaga lume...

— Nu, nu trebuie să vorbești așa. Asta n-are nicio legătură.

Îi luă mâna și, ținând-o într-ale lui, o sărută și spuse încet:

— E lucrul pe care mi-l doresc mai presus de orice pe lume. Dacă nu ne-am fi pierdut unul pe celălalt, la început, acum n-am fi într-o încurcătură ca asta.

Calmă, Alix răspunse:

— Atunci, du-te. Și, cât timp ești plecat, amintește-ți că va veni o zi când o să fim amândoi bătrâni, iar viața nu va mai avea nicio savoare, va exista mereu o tortură în inimile noastre, fiindcă unul dintre noi n-a fost puternic. Dacă te răzgândești, îmi poți trimite un mesaj. N-o să-mi iau rămas-bun chiar acum... chiar dacă n-o să ne mai vedem niciodată. Dar să ții minte că întotdeauna te voi aștepta... întotdeauna.

Fără să mai scoată o vorbă, Dantry se întoarse și porni spre micul debarcader unde-l aștepta Anthony, fiul lui Sandy, iar Alix rămase pe loc, stând în ușă până când canoea dispăru printre insulele lagunei albastre.

În timp ce urca scara, Alix se gândea: „Da, plătesc pentru că am fost o proastă! Plătesc cu vârf și-ndesat. Și mai am o mulțime de plătit. Încă nu s-a terminat. Va merge tot așa și tot așa... la nesfârșit”.

Pornind spre camera ei, auzi glasul lui Groton strigând furios, și pe al lui Bates încercând să-l calmeze, și-și spuse că Bates risca să nu reușească, așa că deschise ușa și intră în cameră.

Groton încerca să se dea jos din pat, în delir, iar Bates se chinuia să-l țină. Striga:

— Unde-i ticălosul ăla de Dantry?... Comunistul ăla blestemat! Escrocul... încearcă să-mi fure nevasta, în timp ce eu zac cu... Unde-i? Îl aranjez eu. Am să-l termin!

Apoi, ochii lui albaștri spălăciți o zăriră pe Alix și amuți dintr-odată, ca și cum s-ar fi rușinat amintindu-și de cearta lor din noaptea trecută. Un moment, o recunoscuse, apoi începu iar să tune și să fulgere la adresa lui Dantry, a ei, a lui Deakin, a tuturor celor ce îndrăzneau să i se împotrivească pe lumea asta. Încet, Alix își puse ambele mâini pe umerii lui mătăhăloși, încercând să-l scuture.

— Ascultă, Albert! Ascultă-mă! A plecat, înțelegeți? S-a

dus pentru totdeauna. Totul s-a sfârșit.

Ochii lui apoși o mai priviră un moment, înnebuniți, apoi, dintr-odată, tot trupul acela enorm se prăvăli pe pat și rămase acolo respirând greu, cu chipul vânăt și congestionat.

Spitalul” se afla într-o incintă proprie, la mică distanță în afara capitalei, nu departe de palatul bătrânei Rane. La început, fusese doar o casă abandonată, pe care o ocupase cândva un văr al lui Rane, dar după moartea acestuia rămăsese în seama șobolanilor și a vulpilor zburătoare, până când Mees Opp se întorsese de la Edinburgh și, după o luptă îndelungată cu avariția bătrânei regine, primise permisiunea de a o folosi ca spital. Acum, cincisprezece ani mai târziu, în seara când fiul lui Sandy sosi de la Nivandrum, avea șase „aripi” înconjurate de liliac și smochini indieni.

Casa inițială nu fusese niciodată pretențioasă – doar o construcție cu ziduri de piatră și acoperiș de stuf, care avea mereu nevoie de reparații și era locuită de șobolani, șopârle și șerpi. Era clădită în jurul unei curți mari, cu un rezervor de apă proaspătă în mijloc, ceea ce era foarte comod, din punctul de vedere al lui Mees Opp. „Aripile” erau și mai nepretențioase, căci nu aveau pereți de piatră, ci de bambus, și pământ bătătorit pe jos, dar întreaga construcție era remarcabilă, ținând seama de împrejurările în care muncea Mees Opp, la fel de remarcabilă precum

cele mai bune spitale moderne din orice oraș european. Căci luase ființă numai prin voința lui Mees Opp, fără niciun ajutor de la bătrâna Rane, și cu un capital foarte mic, pe care i-l lăsase bunicul ei olandez, plus sumele de nimic pe care le primea din când în când de la două bătrâne doamne prezbiteriene cu care făcuse cunoștință în timpul studiilor, la Edinburgh. Îl crease din nimic, și-l ținea în funcțiune din aproape nimic. Nu avea nevoie de bani pentru ea însăși. Și existau momente când se aglomera atât de mult cu bolnavi și alți nefericiți, încât erau întinse foi de prelată sub smochinii indieni, ca să adăpostească pacienții pentru care nu se găsisse loc nici în „spital”, nici în „aripi”. Veneau acolo suferinzi de malarie și febră tifoidă, de vărsat și elefantiazis, uneori chiar și de holeră și tifos – aproape toate bolile care afectează omul la tropice. Veneau victime ale mușcăturilor de șerpi și femei gata să nască – plus tot feluri de cazuri speciale, cu diformități sau anemie acută, pe care trebuia să le țină sub ochi ceas de ceas.

Mees Opp le făcea pe toate, ajutată de trei sau patru coolies și patru indigene pe care, ca prin minune, le recrutase dintre femeile necăsătorite și văduve. Locuia la marginea incintei, lângă poartă, într-o căsuță constând

dintr-un cabinet, un dormitor și o verandă, doar cu un acoperiș de stuf peste pământul gol, unde deschidea de trei ori pe săptămână o clinică, pentru a examina și trata un lung șir de bolnavi, răniți și mutilați – bărbați, femei și copii.

În acest mic pavilion o găsi Dantry la sosire, după treizeci de ore de când plecase din Nivandrum. În tot acel timp, fără să doarmă, fără să se oprească nici măcar pentru a mânca, el și fiul lui Sandy, Anthony, lopătaseră prin arșița zilei, luând-o pe scurtături obscure, cunoscute numai de băiat, până când soarele coborâse în ocean. În ciuda tuturor eforturilor, drumul durase mai mult decât se așteptaseră, căci pierduseră multă vreme, după căderea întinericului, încercând să se orienteze și să se facă înțeleș printre oamenii care vorbeau un dialect atât de diferit de cel din Nivandrum. Când au ajuns la spitalul lui Mees Opp, soarele apunea pentru a doua oară de când o lăsaseră pe Alix în ușa cea mare de la Grand Oriental Hotel.

Mees Opp tocmai lua cina, împreună cu o altă femeie, foarte închisă la culoare, pe care le-o prezentă ca fiind doamna Badoki. Nu mai purta costumul alb și pălăria bizară cu flori, apărându-se de arșița cumplită cu un soi de

șal gen, Mother Hubbard. La vederea lui Dantry și a băiatului, ridică surprinsă privirea, fără să-i recunoască la început, din cauza miopiei. Dar înainte ca ei să-i vorbească, întrebă:

— Ce este? Cine-i bolnav?

Iar Dantry răspunse:

— Lordul Groton.

Mees Opp nu făcu decât să repete numele, semn că în primul moment nu-și amintise cine era, așa că Dantry preciză:

— Un englez care a venit la Nivandrum.

La asta, își aminti de trenul pe care-l luase din acea gară mică, pe platoul arzător și înalt – trenul care, cu excepția celor câteva vagoane de clasa a treia pline de sadhui, muncitori și agricultori, îi aparținuse marelui *burra sahib*, cu secretarul lui, nevasta, servitorii și munții de bagaje.

— Da, răspunse ea, acum îmi amintesc. Mă gândeam că poate o fi Sandy, sau Maria.

Apoi le spuse încet să stea jos, și primul lucru pe care-l întrebă fu cât timp avea să-i ia drumul până acolo, „nu cu carul cu boi sau barca *wallum*, ci cu canoea”. Îi adresase întrebarea lui Anthony, știind că el îi putea spune mai precis decât Dantry. În același timp, bătu din palme, iar

când apăru un servitor, îi spuse să aducă apă și grog, după care îl întrebă pe Dantry:

— Ați mâncat?

— Nu, doamnă doctor.

— Atunci, mai bine mâncați aici. Magistratul mănâncă devreme, ca să poată juca polo în răcoarea serii.

— Vă mulțumesc, răspunse Dantry.

— Presupun că locuiți la magistrat, așa-i?

— Nu, nu-l cunosc. N-am venit pregătit pentru așa ceva.

Aș prefera aici, dacă aveți vreun colțișor liber.

Mees Opp se întoarse spre doamna Badoki și-i spuse:

— Domnul Dantry ar putea sta în camera jobedarului.

Iar spre Dantry adăugă:

— Nu-i foarte luxoasă, dar e curată.

— O să fie în regulă.

Dantry deduse că era nedumerită de prezența lui, întrebându-se ce căuta acolo, când tânărul Anthony ar fi putut aduce și singur mesajul. Servitorul aduse grogul și apa, iar după ce amândoi fură serviți, Mees Opp îi ceru să le aducă și curry, iar lui Dantry îi spuse:

— Ce-i cu Lordul Groton?

Dantry îi vorbi despre febra mare și violența simptomelor.

— Desigur, eu nu mă pricep, dar aş crede că are malarie neagră. În Nivandrum nu e tifos, nici febră tifoidă.

Femeia tăcu un moment, iar Dantry se miră că nu-l trimisese pe Anthony să mănânce cu servitorii de la spital. Ar fi preferat așa, ca să-i poată vorbi între patru ochi. Prezența băiatului, cu ochii lui mari și negri, atât de asemănători cu ai Mariei, îl stânjenea. Apoi, își aminti că-l trata ca pe un om ca toți ceilalți, așa cum dorise și el însuși să fie tratat, cu doar câteva zile în urmă. Și-și mai aminti, cu un mic șoc, că în fond Anthony era propriul lui cumnat.

Mees Opp îi întrerupse șirul gândurilor, spunând:

— N-am să pot pleca până mâine-seară, cel mai devreme.

— E un caz foarte urgent, doamnă doctor. Lordul Groton e o persoană foarte importantă, afirmă Dantry-și din nou simți ironia faptului că-l apăra pe Groton, încercând s-o convingă să plece de îndată, pentru a salva viața omului pe care el îl ura mai mult decât pe oricine în lume, poate singurul pe care-l urâse vreodată. Și, aproape pe loc, își dădu seama că femeia aceea masivă și urâtă depistase o anume falsitate în tonul vorbelor lui.

Servitorul aduse porțiile de curry și le servi lui Dantry și

Anthony la aceeași masă cu Mees Opp și doamna Badoki, la care Dantry înțelese că trebuia să continue cu insistențele în fața tuturor celorlalți. Încet, îi povesti cum începuse boala lui Groton, cum probabil era deja bolnav la sosirea în Nivandrum, iar ea îl ascultă, punându-i din când în când câte o întrebare profesională, cu o precizie de expertă, astfel încât încrederea lui spori și mai mult.

În cele din urmă, Dantry încheie cu cuvintele:

— Ăsta e singurul motiv pentru care am venit și eu. Știu că sunteți întotdeauna ocupată. Am venit numai cu scopul de a vă explica personal cât e de necesar să se facă imediat ceva.

Înțelegeți că este unul dintre cei mai importanți oameni din tot Imperiul Britanic.

— A, da, răspunse ea încet. Înțeleg foarte bine asta. Îmi amintesc perfect de el. V-am dat cuvântul meu că fac tot ce e omenește posibil. Dar nu pot pleca de-aici mai devreme de mâine-seară.

Apoi se ridică, adăugând:

— Dacă mă scuzați, trebuie să fac vizita de seară, împreună cu doamna Badoki, cât timp mai este lumină. Dacă aveți nevoie de ceva, e de-ajuns să-i cereți servitorului. Voi fi liberă din nou la opt și jumătate.

Se ridică și el, rămânând în picioare până când Mees Opp ieși din căsuță și traversă curtea, cu rezervorul de apă potabilă în mijloc. Apoi, se așează la masă și încercă din nou să mănânce – dar era atât de obosit, încât nu mai avea poftă de mâncare și, ridicându-se, îl chemă pe servitor și-i ceru să-i arate camera unde avea să stea peste noapte.

Era prea obosit ca să mai insiste în favoarea Lordului Groton, nu numai fizic, ci și sufletește, iar în adâncul inimii știa că toată călătoria nu folosisese la nimic. Își dăduse seama din momentul când Lorenzo spusese: „Nu pot pleca de-aici mai devreme de mâine-seară”.

O respectase întotdeauna, din acea primă dimineață când se uitase afară și o văzuse examinând și glumind cu lungul șir de omenire în suferință, sub fereastra camerei lui din Grand Oriental Hotel, dar niciodată până acum, când o găsea pe terenul ei propriu, în acel spital pe care-l crease pornind de la zero, nu bănuise că avea o asemenea autoritate. Era ca și cum ar fi fost atâtea-importantă, ca și cum el, și chiar marele Lord Groton, n-ar fi avut mai multă importanță pentru ea decât orice coolie. Și-și spuse, zăcând pe patul indian tare, în lumina tot mai slabă a înserării: „Poate că ea vede lumea altfel. Poate că ne vede

așa cum suntem. Poate ne consideră pe amândoi la fel de inutili... atât pe Groton, cât și pe mine”.

Nu peste mult, Anthony veni și el în cameră, culcându-se pe rogojina trimisă de doamna Badoki, pe jos. Băiatul, mai puțin obosit decât Dantry, se interesă dacă avea nevoie de ceva, apoi ieși iar să stea de vorbă cu servitorii, lucru pe care el, Dantry, nu-l putea face. Nu putea nici vorbi cu hamalii, nici să stea la magistrat. „Nici în car, nici în căruță”, își spuse el.

Vag, fără să-și poată da seama prea bine de ce, întreaga călătorie îl lăsa cu o senzație de gol, de zădărnicie și de neînsemnătate. Era ca și cum o parte din el ar fi murit, ca și cum partea aceea a lui pe care ar fi putut s-o respecte era acum pierdută pentru totdeauna. Și-și spuse cu amărăciune: „Ei bine, am făcut ceea ce era onorabil. Mi-am dat toată silința să aduc un medic, cât mai rapid posibil. Voi mai încerca și mâine, iar dacă nu reușesc, și Groton moare, n-am să-mi pot reproșa nimic. Am făcut tot ce puteam... Alix și cu mine”.

Obosit cum era, nu putea să doarmă, ci doar zăcea cu gândul la Alix, rămasă în urmă, la Nivandrum, cu Groton pe moarte, fără altă companie decât boul ăla de secretar și sinistrul valet. Într-un fel, nu rămăsese deloc în urmă. Îl

însoțise tot timpul, de-a lungul orelor de lopătat prin canicula amiezii, pe parcursul drumului împiedicat prin jungla întunecoasă. Mereu se aflase lângă el. Și, pentru prima oară, își spuse: „Nimic altceva nu contează. Nimic decât relația asta dintre noi. E ceva de care foarte puțini oameni au parte, niciodată majoritatea. Și, într-un fel, e indestructibilă”. Totuși, nu putea întrezări nicio ieșire, și nu din cauza lui Groton, sau măcar a Mariei, ci dintr-a apăsării egoismului, nebuliei, slăbiciunii și indulgenței față de sine care pluteau peste ei amândoi. Undeva, în viitor, aveau să fie nevoiți să ispășească. Simțea că totul se strângea în jurul lui, cu un sentiment de oroare imposibil de definit.

În cele din urmă, neputând să adoarmă, se ridică pe marginea patului, ca să fumeze, într-un soi de stare semiconștientă, fără să se mai gândească decât la ea, cum stătea în ușa aceea mare, cum spusese: „Tom, nu ne-am spus totul. Am să vin și eu cu tine... Voi rămâne lângă tine toată viața, dacă asta vrei”. Era o stare mai puternică decât oricare dintre ei. Tot trupul, istovit și extenuat, îl dureau de dorință.

O bătaie în ușă îl făcu să tresară și, adunându-se, răspunse în dialectul local:

— Intră.

Lumina slabă a înserării fu blocată de silueta masivă a lui Mees Opp, care apăru în cadrul ușii. Se opri acolo, cu o lanternă electrică în mână, spunând:

— Aveți tot ce trebuie? Anthony mi-a spus că plănuți să plecați, așa că am trimis un hamal să vă aducă valizele. Mi-a spus că le-ați lăsat la canoe.

Acum toți și toate erau împotriva lor. Nu-i mai rămăsese nicio scuză ca să se întoarcă la Nivandrum.

În timpul vizitei de seară cu doamna Badoki, Mees

Opp se prefăcuse că urma rutina obișnuită a spitalu lui. Vorbise cu pacienții, ba chiar și glumise cu ei... toți bolnavii de malarie și dizenterie, de febră tifoidă și cumplite boli de piele. Dar, cu această ocazie, făcea totul pe jumătate mecanic, cu o parte a minții ei inteligente distrasă de problema Lordului Groton și a acelui om ciudat, Dantry, atât de deștept, de sclipitor și de nefericit, de a cărui amărăciune nu reușise niciodată să se apropie măcar, darmite s-o și înțeleagă.

Nu mai era tânără. În ultima vreme, pentru prima oară în viața ei, devenise conștientă că începeau să-i slăbească imensa vitalitate și forță care o ajutaseră să răzbească prin cele mai incredibile încercări și izbânzi, iar acum se confrunta cu perspectiva unei călătorii lungi, prin căldură, înapoi spre Nivandrum, cu un sentiment de oroare. O altă femeie... aproape oricare altă femeie, ar fi respins solicitarea; nu-i lipseau motivele de a refuza o asemenea călătorie. Lordul Groton n-o interesa, și nici nu dorea în mod deosebit să-i salveze viața. Cunoscuse Occidentul cu mulți ani în urmă, destul de bine ca să afle totul despre

Lordul Groton și cei ca el, ca să înțeleagă că erau un flagel în propria lor lume, la fel ca și în Orient. Cunoștea mahalalele din Glasgow, Leeds și Birmingham, unde oamenii trăiau într-o mizerie și o depravare mai cumplite decât chiar și printre proscrișii din propria ei lume. Când se gândea la Lordul Groton, îi trecea prin minte că poate n-ar fi fost prea rău să-l lase să moară acolo, în Nivandrum, singur, departe de tot luxul și de toată puterea pe care o câștigase exploatându-și semenii. O asemenea decizie s-ar fi putut dovedi chiar o binecuvântare pentru omenire.

În adâncul inimii, însă, Mees Opp era o femeie umilă, și considera că această hotărâre nu stătea în mâinile ei, ci într-ale lui Dumnezeu, și întrucât își petrecuse toată viața ajutându-i pe alții, știa că, în ultimă instanță, n-ar fi putut-o face, nici chiar unui om ca Lordul Groton. Deprinderea era prea puternică. În cele din urmă, trebuia să facă drumul acela lung și fierbinte.

Și apoi, chiar în timp ce trecea prin pavilionul celor mai săraci pacienți, unde pe jos nu era decât pământ bătătorit, iar plafonul consta doar din frunze de palmier, îi veni o altă idee, o idee care părea aproape miraculoasă, și fu chiar destul de uimită că nu-i trecuse prin minte mai devreme, ocupată și hărțuită cum era ea întotdeauna. Se baza pe

faptul că Lordul Groton era fabulos de bogat, și pe sărăcia mizerabilă a „spitalului”. Dacă se ducea la Nivandrum și-i salva viața, ar fi putut primi de la el o sumă de bani enormă, destui bani ca să cumpere un generator de curent electric, ca să cumpere aparatul de radiologie la care visa de ani de zile. De mult abandonase ideea de a primi vreun ajutor de la bătrâna Rane, iar oamenii de soiul Lordului Groton nu făceau niciodată donații pentru spitalele obscure și necunoscute, ca acela al lui Mees Opp; făcuseră daruri extravagante și spectaculare doar instituțiilor mari și deja bogate, pentru a atrage atenția lumii asupra generozității donatorului. Erau ca baronii feudali care cumpărau indulgențe pentru iertarea opresiunilor și a celorlalte fapte rele pe care le săvârșiseră. Acum, într-un fel, îl avea la mână pe unul dintre ei; îl putea aproape forța să-i dea banii, nu pentru ea însăși, ci pentru sătenii suferinzi și neștiutori ce roiau prin satele ce-i erau atât de dragi, încât și-ar fi dat viața pentru ele.

Nu era religioasă, dar un moment avu impresia, așa cum stătea acolo, în arșița înăbușitoare, că Dumnezeu îi dăduse un semn, că-i adusese în față un om care putea s-o ajute, indiferent dacă dorea sau nu, să înființeze ceva ce-avea să dăinuiască și după ce ei amândoi nu mai erau, ceva care

să-i ajute pe cei săraci și nenorociți, și să anihileze măcar o mică parte din vasta povară de mizerie a lumii.

Doamna Badoki era o femeie negricioasă, scundă și slabă, o văduvă în vârstă de patruzeci de ani, la fel de urâtă și nedorită de nimeni ca și Mees Opp. Provenea dintr-o castă joasă și, cândva, fusese foarte săracă, dar Mees Opp o vindecase și pe ea, nu de vreo boală trupească, ci de aceea a deznădejdiei și înfrângerii. De zece ani, lucra în spital, Pe cât de urâtă era, pe-atâta era de deșteaptă, și o mare parte din lucrurile învățate de Mees Opp cu ani în urmă, la școlile de medicină din Edinburgh, trecuseră mai departe la doamna Badoki, așa că, atunci când pleca în turneu prin district, Mees Opp avea mereu cui să lase sarcina bolnavilor și a suferinzilor ce umpleau casele vechi și colibe acoperite cu crengi. Doamna Badoki era aceea care o însoțea la vizitele pe care le făcea prin spital de două ori pe zi.

După ce Mees Opp îi ură noapte bună lui Dantry și închise ușa de la camera jobedarului, doamna Badoki o întrebă:

— Cine-i albul acesta?

Mees Opp îi răspunse:

— A locuit în Nivandrum vreme de aproape cinci ani.

Este cel care s-a însurat cu fiica lui Sandy Carleton.

Dar nu asta voia să știe mica doamnă Badoki, cea urâtă și deșteaptă. Aceste lucruri nu-i spuneau aproape nimic. Așa că preciză, în hindustani:

— Nu despre asta vorbeam. Ce fel de om e?

— Aha... făcu Mees Opp și, după un moment de gândire, spuse: e nefericit. Mi-e greu să-ți explic cum e, dacă n-ai fost niciodată în Europa. Are o boală a sufletului pe care o mai au și mulți alți europeni... numai că el stă mai bine decât ceilalți. Singurii pe care-i vezi aici de obicei nu merită să fie salvați.

Traversau curtea spre pavilionului unde erau internate pacientele maternității, un spațiu pe care Mees Opp se străduia cu disperare să-l mențină cât mai curat și modern posibil. Făcu în tăcere câțiva pași, până trecură de rezervorul cu apă, apoi spuse:

— Ar putea fi vindecăt de boală... dar nu vrea. E ca un hindus care vrea să moară, așa că nu se luptă. Știe la fel de bine ca mine că e bolnav, dar nu lasă pe nimeni să-l ajute. Are un soi de mândrie îndărătnică. Nu-mi dă voie să-l ajut. Mare păcat. Ar putea face atât de mult... și ar putea și să fie fericit.

După alte câteva momente, încheie cu cuvintele:

— N-ar fi trebuit să se însoare cu fata lui Sandy. Și pe-asta, tot din cauza bolii a făcut-o.

Ajunseră la vechea casă transformată unde stăteau femeile gravide, iar Mees Opp uită dintr-odată de Dantry și întreabă:

— A apărut vreun semn?

— Nu, răspunse doamna Badoki, nu s-a plâns de nimic.

Nu era nevoie să rostească niciun nume, căci ambele femei știau despre cine era vorba – soția unui coolie care era internată acolo de trei zile, așteptând să nască.

— E trează? se interesă Mees Opp.

— Acum câteva momente, era.

— Speriată?

— Ea zice că nu, dar cred că este. A venit mama ei s-o vadă. I-am dat voie să rămână aici.

— Foarte bine. Mă duc să vorbesc cu ea. Când plec, poți să-i dai ceva ca să doarmă la noapte. N-are niciun rost să se teamă.

— Să vin și eu cu dumneavoastră?

— Nu, s-ar putea să se alarmeze.

Așa că Mees Opp intră într-o cameră unde, pe un pat ieftin din colț, zăcea o femeie anormal de mică, ghemuită sub un cearșaf simplu de bumbac. Pe jos, lângă ea, stătea

culcată o bătrână cu părul alb și fața zbârcită ca o bucată de piele neagră și veche. La vederea lui Mees Opp, se ridică în picioare cu mișcări țepene și făcu un *salaam*, dar Mees Opp îi spuse să se culce la loc, iar bătrâna se chirci lângă pat, privind-o cu neliniște în ochi. Pe pat, femeia cea scundă încercă să-i zâmbească timid lui Mees Opp, cu fața ei cenușiu-gălbuie din cauza anemiei acute și ochii negri sticloși de frică.

— Cum te simți? o întrebă Mees Opp.

— Nu prea bine.

— Mâine va fi totul în regulă. Trebuie să ai încredere în mine.

— Da, memsahib.

— O să naști un copilăș frumos.

— Mulțumesc, memsahib.

— Iar doamna Badoki o să-ți dea să bei ceva care să te ajute să adormi și să uiți de toate. Trebuie să iei medicamentul. O să-ți facă bine.

— Da, memsahib.

— Noapte bună.

— Noapte bună.

Bătrâna se ridică iar în picioare, dar de astă dată Mees Opp abia dacă o mai luă în seamă și ieși din cameră, în

pavilion, unde stătea așezată doamna Badoki. Îi spuse:

— E într-adevăr speriată. Dă-i un somnifer și ai grijă să doarmă până se termină totul.

Apoi, ieși iar în noaptea senină și se plimbă mult timp pe sub copaci, fiindcă și ei îi era teamă. A doua zi, sau în următoarea, trebuia să facă o operație pe care n-o mai făcuse niciodată. Asistase la așa ceva în Edinburgh, și citise nenumărate cărți pe tema aceea, fiindcă în sat mureau mereu femei deoarece, în copilărie, nu avuseseră ce mânca și se deformaseră. Această femeie, pe care o găsisese într-un cartier de coolie, aproape pitică, avea niște picioare strâmbe și aproape paralizate. Iar când Mees Opp o convinsese să vină la „spital”, descoperiseră că nu putea să nască. O aștepta moartea, dacă Mees Opp nu reușea s-o salveze. Așa că acum trebuia s-o facă. Trebuia să fie salvată, deoarece credea în Mees Opp – ea, și soțul ei, și mama, și toate rudele și oamenii din sat. Cu toții credeau că Mees Opp putea să facă minuni. Din cauza asta era totul atât de înspăimântător. Dacă dădea greș, oamenilor din sat avea să le slăbească încrederea în ea, și trebuia s-o ia iar de la început pentru a-i convinge să vină la spital, în loc de a se duce la vraci și la moașele nespălate. Acum îi era frică, dar dacă reușea avea să-i fie mai ușor, după

aceea, să salveze viețile a sute de femei, înainte de a-veni și ei vremea să moară.

După un timp, se întoarse în mica ei casă pentru a dormi câteva ore, ca să fie calmă a doua zi, pentru operație – dar nu putu să adoarmă. Stătu mult timp așezată pe veranda cu vedere spre „spital”, cufundat acum în întuneric, cu excepția lucirii gălbui a câte unei lămpi cu parafină, vizibilă pe sub umbrele negre ale liliacului și ale smochinilor indieni. Și, în timp ce stătea acolo, cunoscuse unul dintre acele momente emotive pe care le avusese uneori, de-a lungul anilor petrecuți acolo, în sălbăticie – un moment de satisfacție, de însuflețire, de victorie asupra vieții însăși.

Lucrul acela, incinta aceea, „spitalul” acela era al ei; îl durase din nimic, sau poate numai din propriul ei sentiment de înfrângere în viață. Căci, la optsprezece ani, Mees Opp înțelesese că zeii nu fuseseră buni cu ea; o făcuseră urâtă și grasă, săracă și, lucrul cel mai rău, metisă, așa că, într-un fel, era izolată pe vecie de ambele soiuri de oameni al căror sânge se amesteca în venele ei. Zeii n-o înzestraseră cu nimic altceva decât inteligență și sănătate, dar știa că aceste daruri erau valoroase, și puțini oameni din jurul ei mai avuseseră parte de ele. Și, la

optsprezece ani, știa deja ce trebuia să facă și care era rolul ei în viață, iar de-atunci începând învățase cu îndărătnicie, studiasse stăruitor, până când, într-un târziu, reușise cumva să ajungă la Edinburgh și să învețe ceea ce trebuia să știe. Făcuse ceea ce i se spusese, iar și iar, atât în Răsărit cât și în Apus, că era imposibil. Iar acum, acest „spital”, această incintă ale cărei clinici funcționau de trei ori pe săptămână în mica verandă, însemnau pentru ea dragostea, însemnau un soț, copii, cămin, gospodărie, tot ceea ce și-ar fi dorit și-i fusese refuzat. Acum nu-i mai părea rău că nu avusese toate acele lucruri. Era mulțumită cu ceea ce făcuse, și chiar mai mulțumită când știa că încă mai avea atâtea de făcut – destul ca s-o țină ocupată zi și noapte, toată viața, până avea să fie bătrână și bolnavă și să moară, pentru a fi îngropată acolo, în curtea pe care o iubea atât de profund. Acolo se regăsea tot Orientul, forfotitor, neînvățat, bolnav și suferind – Estul care renăștea încet, dureros, într-un soi de măreție ca răsăritul soarelui în înaltul munților.

Acum știa ce trebuia să facă. Lordul Groton putea să mai aștepte. Putea chiar și să moară, dar femeia coolie trebuia să fie salvată. Și se mai puneă și problema lui Dantry. Îl simpatiza, în pofida tuturor. Era un om prea

mândru ca să fie pierdut. Ar fi putut să-l vindece și pe el, la fel cum o vindecase pe biata doamnă Badoki cea urâtă. Știa care era leacul, dar avea nevoie de puțin timp. Dantry nu trebuia să plece, să se întoarcă în acea lume de unde venise, lumea care-l împinsese la boală și disperare. Știa că fugea, iar dacă fugea și de astă dată, cu siguranță avea să se piardă. Cumva, trebuia să-l silească să vină cu ea, înapoi la Nivandrum.

Și apoi, îi trecu prin minte un alt gând. Mai rămânea Leah, și relele pe care putea să le facă, relele pe care le făcuse deja de-atâtea ori, când Mees Opp nu era acolo ca să le împiedice. Știa că Leah era cea care o trimisese pe Maria la Dantry, de la bun început. Tot Leah putea fi și răspunzătoare de violența ciudată a simptomelor Lordului Groton.

A doua zi, avea să facă intervenția chirurgicală, și trebuia să opereze cu mână sigură, ca să nu mai survină nicio amânare, și pe urmă să poată pleca, luându-l cu ea și pe Dantry.

Dimineața, când se trezi, Dantry găsi cele două valize vechi lângă pat. Anthony dispăruse deja din camera jobedarului, iar Dantry, stând pe marginea patului indian, privi mult timp cele două bagaje roase, ca și cum ar fi fost, într-un fel, niște simboluri, ca și cum ar fi avut o forță mistică în ele, care avea puterea de a-l sili să facă ceea ce nu dorea. I se părea mai clar ca oricând că Mees Opp ghicise aproape toată povestea și era hotărâtă să-l trimită la drum, spre Singapore, Colombo sau Batavia, oriunde în afara acelei lumi în care eșuase atât de jalnic. Oboseala fizică îi trecuse, dar cea sufletească dăinuia, așa că într-un fel se bucura de prezența celor două geamantane mizerabile, întrucât îl obligau să ia o decizie pentru care nu mai avea putere. Apoi, îi veni chef să bea ceva, o poftă frenetică, nebunească, pe care n-o mai simțise niciodată, în toți anii lui de băutură. I se părea că n-avea să se poată ridica de pe pat, ca să se spele lângă rezervorul din curte și să-și înceapă ziua, fără stimulentele alcoolului. Și-și spuse: „Ăsta-i sfârșitul. M-a ajuns din urmă, în fine”, și i se păru dintr-odată că nu doar dorința de a bea îl prinsese din urmă, ci că toată viața lui era acolo,

apăsându-l la rândul ei... tot hedonismul, tot egoismul, nerușinarea cu care profitase de aspectul lui chipeș și de farmecul lui, toate avantajele cu care-l înzestraseră împrejurările, de la bun început.

„Acum”, își zise el, „știu cum se simte un adevărat pierde-vară”. Simțea acea dorință neașteptată de a se pierde în aburii alcoolului, în senzualitate, în desfrâu, de a atinge un soi de inconștiență în care nimic nu mai avea nici cea mai mică însemnătate, decât să se afunde tot mai adânc în viciu și depravare, până când, în cele din urmă, se distrugea singur și nu mai rămânea nicio urmă de nefericire, ci doar neființa. Și, dintr-odată, i se făcu frică.

Sunetul unei bății în ușa camerei îl smulse din meditație, și deveni acut conștient de o spaimă nevrotică la gândul de a vedea pe cineva, de a vorbi cu o ființă omenească, fie și doar unul dintre hamalii spitalului; dar îi mai rămăsese ceva din convențiile civilizației, așa că se înfășură în sarong și răspunse:

— Intră.

Era unul dintre hamali, care făcu un *salaam* și spuse:

— Mees Opp m-a trimis să vă întreb dacă vreți să beți cafeaua cu dumneaei, pe verandă.

O secundă, Dantry ezită, încă temându-se să stea de

vorbă cu cineva, și tocmai voia să trimită un mesaj că se simțea prea rău, când băiatul mai spuse:

— Vrea să știe și dacă sahib ar dori să bea ceva înainte. Mi-a zis să vă spun că avem numai brandy.

La asta, răspunse:

— Da. Și spune-i că vin la cafea în câteva minute.

După ce băiatul plecă, stătu un timp gândindu-se cu uimire la caracterul lui Mees Opp – faptul că ea, o domnișoară bătrână, care niciodată nu trăise în lume, niciodată nu cunoscuse bețivi și nu știa cum e să ai chef de-o dușcă imediat ce deschizi ochii dimineața, se gândise la brandy, singurul lucru de care avea nevoie. Își spuse: „Știe totul”, și din nou simți vechea dorință de a se împrieteni cu ea, atât de puternică încât acum i se părea că prietenia dintre ei îi era la fel de necesară ca brandy-ul. Parcă nu și-ar fi putut începe ziua până n-o vedea și nu se asigura de respectul ei.

Când băiatul îi aduse brandy-ul, îl bău, apoi se duse la rezervor și se spălă. Pe treptele mari care coborau în bazin, vreo șase femei spălau rufe, iar în fața lui, complet goi și fără pic de rușine, se îmbăiau doi sahdui care veniseră de pe drumul plin de praf roșiatic. Femeile îl priviră cu ochii lor mari și negri, oprindu-se din lucru ca să

se uite la acel sahib alb ce se scălda în bazin ca unul de-al lor.

Soarele încă nu se înălțase prea sus pe cer, iar văzduhul era limpede și răcoros, dar se simțea acea nemișcare aproape sinistră care precede întotdeauna izbucnirea musonului, o încremenire care cândva, demult, în îngrozise uneori în arșița nopților. Acum, nu se mai temea de ea fiindcă, la fel ca localnicii, știa că nu peste mult aveau să vină ploile, purificatoarele ploi torențiale care făceau ca pomii, tufișurile și celelalte plante să crească mai energic, cu un soi de vitalitate sălbatică; ploile care aduceau propria lor zăpușeală umedă, dar și o senzație de curățenie și prospețime, ca și cum lumea, obosită, prăfuită și epuizată, ar fi renăscut.

O găsi pe Mees Opp așezată la o masă simplă de tec, în micul hambar pe care-l numea „verandă”. Era îmbrăcată iar în hainele imaculate de doc alb, dar nu purta pălărie, așa că Dantry văzu pentru prima dată că părul ei era rar, drept și de culoarea noroiului. Singura ei undă de frumusețe se zărea în expresia ochilor albaștri, ca de porțelan. În fața ei se aflau teancuri de hârtii și fișe medicale, fixate pe masă cu bulgări de coral, jad sau granat, aduși în dar de pacienți. La un capăt al mesei se

afla un urcior cu cafea și un castron de lemn pictat, plin cu papaya, pepeni și pomegranate. Citea un număr din *The Times* vechi de șase săptămâni, iar când văzu ziarul, Dantry își spuse: „Ce prost sunt! Sigur că știe cine e Groton. Știe totul despre el”.

Mees Opp îl întâmpină cu o remarcă despre frumusețea dimineții și-i turnă cafeaua. Apoi, îl întrebă fără niciun alt preambul:

— Plănuți să plecați azi?

Din nou, Dantry își dădu seama că nu luase nicio hotărâre și nu avea niciun plan clar. Obosit cum era, nu voia decât să rămână pe loc cât mai mult, bând și dormind acolo, pe patul tare din camera jobedarului.

Dar amintirea valizelor terfelite îl sili să spună:

— Da, plănuiam să plec când porniți și dumneavoastră spre Nivandrum.

— Dacă totul merge bine, voi pleca mâine pe la amiază.

— Pe căldura aceea?

— Înainte nu pot, și trebuie să ajung acolo cât mai repede posibil. Altă cale nu există.

Dantry își aprinse o țigară, apoi spuse:

— Speram să puteți pleca diseară. Înțelegeți, nu e vorba numai de Lordul Groton. Este acolo și soția lui.

Ezită un moment, apoi continuă:

— Nu e foarte obișnuită cu viața de-aici. Cred că-i este cam teamă.

Privindu-l, Mees Opp îl întreabă:

— Ce fel de persoană e?

Un moment, Dantry nu-i răspunse, fiindcă nu se putea gândi la niciun mod de a i-o descrie unei femei ca Mees Opp pe Alix și viața ei. Dacă-i spunea despre bijuteriile și hainele ei scumpe, și despre hotelurile luxoase cu care era obișnuită, nu i-ar fi făcut o impresie corectă despre felul cum era cu adevărat. Fiindcă, în adâncul ei, nu era așa. Trebuia s-o facă să înțeleagă adevărul despre acea sinceritate aparte, despre simțul libertății, calitatea inocenței care, în pofida tuturor, rămânea o parte atât de importantă din Alix.

Așa că spuse:

— E foarte greu de descris. Este nefericită. A avut ghinion. E o femeie admirabilă, care niciodată nu și-a găsit locul potrivit în viață. Când o vedeți, poate nu veți crede că e adevărat ceea ce vă spun acum – dar este.

— De ce-a venit la Nivandrum? Mai bine rămânea în casa de oaspeți a guvernului.

— Fiindcă așa e ea. Așteaptă mereu să se întâmple

ceva. Întotdeauna a căutat ceva nedefinit. Dar, în lumea ei, n-a găsit niciodată acel lucru, fiindcă acolo nu există.

Și imediat știu că spunea prea mult și că vorbea cu o emoție pe care nu intenționase să și-o arate, și fu conștient că lui Mees Opp cea urâtă nu-i scăpaseră nici cuvintele lui, nici starea aparte care se simțea din ele. Avu dintr-odată senzația că era unul dintre acei localnici suferinzi care-și așteptau cu răbdare rândul să apară în fața ei, să fie examinați și să li se diagnosticheze bolile.

Mees Opp comentă:

— Trebuie c-o știți de multă vreme, dacă o cunoașteți atât de bine.

Iar Dantry răspunse:

— Am cunoscut-o dintotdeauna, încă dinainte de a o vedea prima oară.

Femeia luă o țigară de la el, o aprinse și mută una dintre bucățile de jad care țineau hârtiile pe masă. Apoi îl întrebă:

— Unde-o să mergeți, după ce plecați de-aici?

— Nu știu. Nu mi-am făcut niciun plan.

— Nu e nimic ce-ați dori să faceți... nicio necesitate care să vă determine să vă duceți într-un loc sau altul?

Înainte, Dantry nu se gândise niciodată în acest mod la

situația lui. Era pur și simplu conștient că dispunea de libertate, o libertate absolută, fără niciun fel de obligații, căci nici chiar Maria nu schimbase cu ceva lucrurile. Ani de zile muncise și-și făcuse planuri pentru a atinge acea libertate, acea dezlegare totală, de toate responsabilitățile, iar acum Mees Opp o făcea să pară meschină și sordidă, dacă nu chiar sinistră, periculoasă.

— Nu, spuse el. Nu am niciun scop anume.

— Dacă nu aveți, ați putea să mă ajutați pe mine.

O privi surprins.

— Cum?

— Ați putea veni cu mine înapoi la Nivandrum.

Inima lui făcu un salt neașteptat, dar spuse cu glas scăzut:

— Nu, pe-asta n-o pot face.

— Din cauza Mariei?

— Da... parțial, și din cauza ei.

— Am să vorbesc eu cu Maria. O voi face să înțeleagă.

Apoi adăugă:

— N-ar fi trebuit să vă însurați niciodată cu ea.

— Da, când am făcut-o, am crezut că nu conta.

Mees Opp continuă, insistent:

— Ați putea să mă ajutați. Cred că Lord Groton nu va fi

un pacient comod... în împrejurările existente.

Dantry înțelegea ce voia să spună, chiar și fără ca ea să se pronunțe explicit... că un om ca Groton n-ar fi făcut decât s-o disprețuiască, atât ca femeie cât și ca metisă. Și spuse:

— Nu v-aș putea fi de prea mare ajutor acolo. Lordul Groton mă detestă.

Apoi își dădu seama că, fără să vrea, îi destăinuise totul.

— N-am vrut să spun tocmai asta, replică Mees Opp. Numai că mi-ați putea fi de ajutor în foarte multe feluri. Rasmussen și Sandy nu-mi sunt de prea mare folos, când e vorba de persoane atât de sus-puse.

Chiar atunci, apăru doamna Badoki, venind prin curte dinspre „maternitate”. În timp ce urca pe verandă, Mees Opp o întrebă:

— E totul gata?

Iar când doamna Badoki răspunse că da, se ridică și-i spuse lui Dantry:

— Acum trebuie să mă scuzați. Am de făcut o operație.

Și plecă, mergând pe lângă doamna Badoki, prin praf.

Tremura, și-și spunea întruna: „Nu trebuie să tremur. Trebuie să-mi păstrez calmul”. Când ajunse la pavilion, o găsi pe femeia infirmă întinsă pe masa de operație

improvizată. Nu mai era speriată. Zăcea nemișcată, respirând regulat.

În Nivandrum, căldura care anunța apropierea musonilor începu dintr-odată, în chip straniu, fără vântul care anunța de obicei că zilele deveneau treptat tot mai umede și fierbinți. Numai copacii, plantele și vițele păreau conștiente de apropierea lui, și cu zece zile înainte începură să încolțească lujeri noi, frunzulițe proaspete și boboci extravaganti din trunchiurile care obosiseră și se cam uscaseră, după atâtea luni de soare secetos. Era ca și cum fiecare plantă ar fi fost atinsă de o mână nevăzută și miraculoasă; fiecare arbust, fiecare mănunchi de croton și bougainvillee se îndesea și se înverzea. Pe lângă case și la marginea apei, bambușii creșteau îmbogățiți cu smocuri de frunze proaspete, verde-deschis și delicate. Apoi, odată cu schimbarea lunii, căldura se prăvăli și noaptea, ca un val sufocant din ușa deschisă a unui cuptor. Dincolo de Marea Barieră, marea devenise amenințător de calmă, așa că, la amiază, arăta ca o placă de aramă, brunată și fără nicio încrețitură, sub văpaia crudă a soarelui; iar serile, briza care întotdeauna aducea prospețime din larg nu se mai întetea deloc, și încet, imperceptibil, pe măsură ce noaptea înainta, arșița întunecată devenea și mai

insuportabilă decât fusese canicula din miezul zilei. Pentru prima oară, pescarii nu mai stăteau în larg toată ziua, ci se întorceau grăbiți înainte de amiază, fiindcă ar fi fost imposibil să reziste sub cerul acela fără nori, pe acea plată de metal fierbinte. Se înapoiau și de teama acelei prime mari furtuni care într-o zi avea să izbucnească dintr-odată, fără veste, dinspre sud-vest, pentru a distruge chiar și cele mai solide bărci înainte de a apuca să treacă peste Barieră, la adăpostul golfului înconjurat de palmieri.

Dincoace de Barieră, pe suprafața încremenită a lagunelor și a canalelor, căldura se ridica din apă, aducând cu sine vapori invizibili, astfel că insulele și frumoasele case vechi, trandafirii, albastre și galbene, păreau din depărtare să devină imateriale, plutind fără sprijin prin văzduhul fierbinte și neclintit.

În toiul zilei, orice activitate înceta și întregul Nivandrum dormea – dacă arșița nu era prea puternică chiar și pentru somn. De la fereastra camerei din Grand Oriental Hotel, la amiază, casele și insulele păreau pustii, ca un oraș din care fugise orice formă de viață. Până și Leah, zveltă și deprinsă cu canicula acelei lumi, fugea din bucătărie, căutând răcoarea mării săli de piatră unde, atentă, într-un colț ascuns după un paravan din fibră de cocos, își

pregătea zarzavaturile, iar când termina, cosea puțin. Stătea acolo în toată perioada caniculară a zilei, singura persoană din tot hotelul care rămânea trează și lucidă.

La etaj, Bates, când nu era nimeni prin preajmă, capitulă în sfârșit și se așeză lângă patul Lordului Groton, în cămașă cu bretele și fără guler, căci Excelența Sa, fiind inconștient, nu putea să-l vadă; nici îmbujorarea saxonă a secretarului Lansbury nu-l deranja, căci sub soarele tropical devenise de un roșu ca al racului fiert, și oricum Lansbury nu apărea deloc, decât după apusul soarelui, când ieșea din camera lui timorat, moleșit și ofilit ca o salată verde care are nevoie de apă. O dată pe seară venea să bată la ușa Lordului Groton, dar Bates nu-l primea niciodată, iar înainte de a deschide ușa avea timp să-și pună gulerul și vestonul, așa că apărea îmbrăcat corect, cu manierele impecabile ca întotdeauna, ca și cum ar fi fost tot în ceața jilavă de pe Hill Street. Ayah, obișnuită cu căldura arzătoare a câmpiilor, găsea umezeala din Nivandrum mai puțin cumplită și, fiind liberă toată ziua, după-amiaza se ducea pe continent, unde-și găsisese deja un iubit printre pescari. Dintre toți, numai Bates își putea menține „moralul”, cum spunea el. Ceilalți, chiar și corectul Lansbury, erau praf. Căldura, înălțându-se

dinspre lagune, alunga locuitorii în case și făcea insulele și clădirile să pară că pluteau prin aer, și în același fel afecta mintea și chiar caracterul fiecărui european din Nivandrum.

Și, tot timpul, Lordul Groton zăcea cu febră, într-o comă întreruptă doar din când în când de accese delirante. Bates îi rămânea alături, nu atât din devotament față de Excelența Sa cât din conștiinciozitate, și pentru că imaginea Lordului, dărâmat, neputincios, poate chiar pe moarte, la fel ca orice om de rând, îi dăruia o plăcere și o satisfacție subtile. Îl încânta chiar și ideea de a-l ține cât mai mult timp în viață, pentru a suferi la maximum. În mintea lui Bates, boala devenea un fel de ispășire, iar Excelența Sa avea multe de plătit. Posibilitatea de a sta de veghe era un privilegiu și o bucurie la care Bates nu visase niciodată. Și, în timp ce Lordul Groton ispășea, soția lui îl trăda.

N-o făcea deschis, fizic, ca alte dăți, ci în spirit, ceea ce, după cum știa Bates, era mult mai rău. Privind-o, valetul descoperea un lucru pe care nu-l crezuse niciodată posibil – și anume, că Lady Groton era îndrăgostită. Cunoștea diferența. O mai văzuse și înainte cu alți bărbați, dar nimic n-o atinsese, cu acele ocazii. Rămânea întotdeauna liberă

și intactă, și mereu destul de detașată. Acum, înțelesese imediat Bates, era cu totul altceva... ceva ce se străduia din răputeri să ascundă. După plecarea aceluia misterios Dantry, Bates o văzuse desfăcându-se în bucăți. Era un proces de care oamenii ca Lansbury și Rasmussen nu-și dădeau seama niciodată, probabil, dar Bates îl înțelegea perfect, precum și Leah, care ajunsese să creadă că rugile, incantațiile și sacrificiile ei începuseră în sfârșit să activeze o putere mai presus de orice speranțe.

Lady Groton nu mai mânca deloc la prânz, dar părăsea hotelul în răcoarea zorilor și revenea numai după ce soarele pârjolitor cobora din nou în mare. Își făcea regulat datoria de a veni în camera Lordului Groton de două ori pe zi, o dată dimineața, înainte de a pleca, și a doua oară după înapoiere. Acum, însă, vizitele ei erau altfel, fiindcă nu mai făcea nicio încercare de a-l amăgi pe Bates. De la trimiterea telegramei, capitulase. Nu mai juca teatru, prefăcându-se în fața lui că ar fi fost o soție devotată și preocupată profund de sănătatea soțului ei. Parcă i-ar fi spus, fără cuvinte: „Sunt prea obosită ca să mă mai prefac. Ai știut dintotdeauna. În locul ăsta, cealaltă viață, cealaltă lume, nu mai există”.

Bates avea impresia că, pentru prima oară în toți anii de

când o cunoștea, își pierduse acea ținută, acel autocontrol, acea resemnare care uneori i se păruseră aproape inumane. Și, descoperind toate acestea, i se trezise un sentiment nou, de simpatie și afecțiune, care-l uimea pe cinicul Bates. Era mai bună decât crezuse, mult mai bună, fiindcă acum, odată ce renunțase să mai „jocă jocul”, cum spunea Bates în sinea lui, devenise mai umană, o femeie așa cum Bates ar fi putut întâlni oriunde, nu doar în acea lume a bogăției și artificialității pe care o observase aproape toată viața.

În fiecare dimineață, bătrânii barcagii veneau s-o ia imediat după ce se lumina de ziuă, și timp ce o oră, două, înainte de a începe să se ridice căldura aburindă din lagune, o duceau cu barca *wallum* înapoi și-ncolo, printre insule, încheind călătoria la baza mării scări de pe insula lui Dantry. Acolo, Alix îi trimitea la treburile lor, urmând s-o ia din nou la căderea nopții. La început, după plecarea lui, simțise numai un soi de amortire și deznădejde, după care amorțeala îi trecuse repede, în locul ei ivindu-se durerea, durerea chinuitoare a dorinței, a regretului și a pustietății, căci acum i se părea că nu-i mai rămăsese nimic pentru care să trăiască. Nici înainte de a-l revedea nu avusese mare lucru, dar viața își purtase singură de grijă, învârtindu-se în cercul rigid obișnuințelor și al formalităților cunoscute dinainte. Nu se schimba decât odată cu atracția câte unei noi aventuri; acum, însă, toate acestea se întrerupseseră, și știa că niciodată, câte zile mai avea de trăit, n-avea să mai regăsească acea emoție slabă pe care i-o produceau flirturile și relațiile trecătoare.

Când îi vedea casa, cărțile, patul și scaunele, durerea părea să-i mai slăbească puțin. Pentru casă avea

sentimentele unei femei care cândva fusese foarte fericită acolo, cu un amant mort de mult. Și mai venea și pentru că hotelul, cu Rasmussen, cu Leah cea care trăgea mereu cu urechea, cu prostul de Lansbury și atoateștiutorul Bates, îi devenise insuportabil, hidos, forțându-i mereu nervii la limită.

Pe insulă, ziua trecea încet. Alix încerca să citească, să cânte la pian... În timpul caniculei de la amiază, se plimba prin umbra subțire a cocotierilor. Și bea mai mult decât ar fi trebuit, ceea ce, pe arșița aceea, n-o făcea decât să se simtă și mai rău. Era uimită că toată casa rămânea descuiată, cu ușile și ferestrele larg deschise, în văzul tuturor insularilor, un loc pustiu unde nu se săvârșeau nici furturi, nici violări de domiciliu. Parcă ar fi fost vrăjită, parcă o anume calitate a ei le-ar fi inspirat localnicilor un soi de teamă sau oroare. Și, uneori, când avea nervii întinși la maximum, i se părea că nu era singură acolo, în casă, că locul era bântuit. În cea de-a doua zi, le spuse barcagiilor să se întoarcă după ea înainte de apusul soarelui, fiindcă se temea de umbre și de acea înserare rapidă și tăcută, când urletele șacalilor începeau atât de brusc, ca și cum o cortină neagră ar fi învăluit într-o clipă tot pământul.

La hotel, se ducea întotdeauna imediat în camera ei, fiindcă își dădea seama că toți cei de-acolo o observau – Leah cu ochii ei negri și sfredelitori, Rasmussen cu privirea lui albastră care nu înțelegea nimic, Lansbury cu chicotelile sale idioate, aproape feminine. I se părea că până și hamalii și barcagiii o urmăreau cu privirea peste tot, poate bucurându-se de nefericirea ei, poate părându-le rău pentru ea, ceea ce era și mai intolerabil, dar mereu curioși și conștienți că suferea.

La etaj, făcea un efort de a intra în camera lui Groton. Acesta încă mai rămânea inconștient aproape toată ziua, și ori de câte ori deschidea pentru câteva momente ochii și se uita în jur, înnebunea din nou, dezlănțuindu-se și blestemându-l pe Dantry, așa că lui Bates îi era greu să-l țină în pat, sarcină care devenea tot mai ușoară de la o zi la alta, pe măsură ce febra îl secătuia de puteri. Dantry părea să-l obsedeze, ceea ce și pentru Bates era semnificativ, căci înainte nu mai reacționase niciodată astfel; niciodată nu fusese foarte deranjat de câte o aventură a soției sale; de obicei, nici nu știa despre ele. Acum însă, dintr-odată, în chinurile bolii, îl cuprinsese o dorință delirantă de a-l distruge pe Dantry.

Uneori, încercând să facă apel la rațiune, prin cețurile

bolii, Bates îi spunea:

— Dar, Excelența Voastră, domnul Dantry a plecat definitiv. S-a dus pentru totdeauna. Nu se mai întoarce.

La asta, Groton îl privea un moment, apoi răspundea:

— Ba nu, o să vină înapoi. N-a plecat de tot.

Și iar începea să tune și să fulgere, până cădea la loc pe patul din lemn de tec cu sidef, epuizat, iar Bates, privindu-l, spunea în sinea lui: „Ți-a venit sfârșitul, nici vorbă. Nu mai poate dura mult. Nici chiar un taur n-ar scăpa cu viață după o febră ca asta. Ai să te duci acolo unde te-așteaptă plata pentru toate ticăloșiile tale”.

Iar când Lady Groton revenea, seara, Bates nu spunea nimic despre toate acele atacuri, căci nu voia s-o tulbure, și știa destul de bine că înțelegea și ea ce se întâmpla. Existau momente când până și lui Bates îi părea rău pentru amândoi. Era ceva jalnic în acea neputință, aici unde toți banii și puterea lor nu le mai foloseau la nimic, unde amândoi erau mai singuri decât fuseseră vreodată.

Acasă la Dantry, în cea de-a patra zi, la scurt timp după arșița de la amiază, Lady Groton stătea culcată pe patul indian, sub baldachin, cu ochii închiși, își repeta în minte la nesfârșit, cum făcuse de-atâtea ori în ultima vreme: „Va veni înapoi. Acum e pe drum. Nu mi-l pot imagina bând încet până la moarte, fără să știu măcar unde e. Se va întoarce. Se va întoarce. Trebuie să se întoarcă”.

Zăcea astfel, în tăcere, încordată din tot trupul, *impunându-i* să se întoarcă. Ea, care nu era deloc superstițioasă, care detesta misticismul, era acum gata să încerce absolut orice. Nu i se mai părea că ar fi fost ridicolă. Existau chiar și momente când, înnebunită, se gândea să apeleze la descântecul lui Leah. Nu mai era acea Lady Groton mândră, autosuficientă, peste măsură de civilizată, ci numai o femeie îndrăgostită pentru prima și singura oară în viața ei. Și apoi, așa cum zăcea acolo în căldura cumplită, șoptind de una singură într-un fel de transă, își dădu seama că cineva o privea. Conștiința faptului că era privită ajunse la ea încet, croindu-și drum prin zidul nefericirii, și după un timp, deschizând ochii, o văzu stând lângă pat, cu un pistol în mână, pe soția lui

Dantry.

Prezența armei o readuse la realitate, cu un șoc neașteptat, și în primul moment își spuse: „Nu poate fi adevărat. Așa ceva e prea melodramatic ca să mi se întâmple tocmai *mie*”.

Pielea aurie a fetei era foarte palidă. Ținea revolverul cu stângăcie, ca și cum încheieturile mâinilor ei suple ar fi fost prea slabe pentru greutatea lui. Un lung răstimp, se priviră în ochi, după care se întâmplă o ciudățenie. Pistolul căzu din mână Mariei, iar fata se lăsă în genunchi, îngropându-și capul în brațe, pe marginea patului indian. Nu scotea niciun sunet, dar tremura de suspine din tot trupul.

Lady Groton se ridică în capul oaselor și-i puse o mână pe umăr, întrebând-o cu un soi de politețe tragicomică:

— Ai venit să-mi vorbești?

Fata nu făcu decât să clatine din cap, așa că Alix continuă:

— Împușcă-mă, dacă vrei. Poate ar fi o cale potrivită de a termina cu toate.

Și deodată, Maria începu să vorbească, în engleza ei întretăiată, cu vocea frântă de suspine. Vorbea cu capul încă ascuns între brațe, ca și cum ar fi fost copleșită de

rușine.

— Voiam să vă omor, spuse ea. Am venit aici ca să vă omor. Voiam să vă omor și pe urmă să mă omor și pe mine... dar n-am putut, când v-am văzut. Nu știam că era așa. Nu știam că și pe dumneavoastră vă doare.

Iar Lady Groton, acum cu mintea mai limpede, avu brusc o viziune a felului cum arăta, culcată acolo pe pat, cu ochii închiși, repetând la nesfârșit: „Se va întoarce. Trebuie să se întoarcă”. Nici nu știa cât timp stătuse fata acolo, privind-o.

Încet, o cuprinse cu brațul și o ridică, dar Maria, ca un copil, continua să-și acopere fața cu brațele, și deși se așeză docilă pe marginea patului, nu se uită la Lady Groton.

— Iartă, spuse ea. Am greșit. A fost rău ce-am făcut. Eram nebună. Nu știam.

Așezată acolo, lângă ea, pe Lady Groton o cuprinse din nou mila. Propria ei nefericire i se părea acum mai mică – fiindcă, într-un fel, suferința cruntă a acelei fete era mai oarbă și mult mai profundă. Ea, una, era puternică, întărită cel puțin de cunoaștere și înțelegere. Ea îl cunoscuse pe Tom dintotdeauna; știa cum era pe dinăuntru; știa ce-l făcuse să fie așa cum era; cunoștea lumea bolnavă din

care venise. Fata asta, care nu plecase niciodată din Nivandrum, nu putea ști acele lucruri. N-avea cum să știe de ce se purta Tom așa cum se purta. N-aveam cum să se apere de el.

Își auzi propria voce spunând:

— Nu trebuie să pui așa la suflet, nu merită. N-o să se mai întoarcă niciodată la tine. E mai bine să-l uiți.

Apoi, după câteva clipe de tăcere, continuă:

— Nu-ți spun asta fiindcă l-aș dori pentru mine. Totul s-a terminat, iar el a fugit. Nu trebuie să-ți pese așa de mult de el, fiindcă e egoist, slab și răsfățat. Auzi ce-ți spun? Înțelegeți ce vreau să zic?

Constată că vorbea încet și atent, cu o dicție exagerată, așa cum ar fi vorbit cu un străin sau un copil, căci încerca sincer s-o ajute pe fata aceea și s-o facă să înțeleagă.

— Da, înțeleg, răspunse Maria. Numai de n-ați fi venit aici... Atunci, n-ar fi fugit.

— Într-o zi tot s-ar fi dus. Într-o zi s-ar fi săturat și ar fi plecat. Vezi tu, nu e bun de nimic. Nu merită să ții așa de mult la el.

Atunci, Maria se ridică brusc, și pentru prima oară își descoperi fața.

— Nu trebuie să vorbești așa de el, fiindcă e un om cu

adevărat bun, spuse ea. Nu trebuie să încercați să mă faceți să-l urăsc. Așa ceva e rău.

— A, îl iubesc la fel de mult ca tine, dar știu cum e. Nu e un om bun. Este rău fiindcă e slab... înțelegi?

Atunci, dintr-odată, fata păru să se prăbușească din nou și, suspinând, se întoarse și coborî scara, alergând până în grădină. Iar Lady Groton, încă plină de dorința de a o ajuta, o urmă o parte din drum, dar se opri în capul scărilor, conștientă că nu mai putea face nimic, că orice-ar fi zis sau încercat, fata n-ar fi crezut-o că-i voia binele, nu răul.

Rămase în capul scărilor până când canoea cu Maria apăru pe lagună, traversând spre casa lui Sandy. În timp ce se pierdea în depărtare, Alix își spuse: „O, Doamne, voiam să mi se întâmple ceva – și mi s-a întâmplat!” Se întâmplase, dar încă nu se terminase. Puțin cam speriată, se întoarse la patul indian, luă pistolul și-l puse între pernele brodate. Apoi se culcă din nou și, spre seară, fiindcă în ultima vreme abia dacă mai dormise nopțile, adormi.

În cea de-a patra zi de la începutul valului de căldură, au călătorit din zori și până-n seară, fără să se oprească la amiază nici măcar pentru a mânca... Dantry era într-o canoe, iar Mees Opp și Anthony, în cealaltă. Mees Opp nu putea suferi canicula, și erau momente când i se părea că tot trupul ei enorm începea să se topească, dar îi revenea curajul când se gândea că operația reușise, iar femeia coolie, cu un băiețel lângă ea, își petrecea convalescența în grija doamnei Badoki. Toată ziua, chiar și la amiază, când frunzele copacilor se încovoiau jalnic sub soarele nemilos, în mintea ei apărea imaginea femeii schiloade, care nu mai era îngrozită, nici bătrâna ei mamă nu se mai temea, iar soțul coolie se bucura copilărește de nașterea unui fiu despre care toți medicii și moașele spusese că n-avea nicio șansă de a trăi. Mees Opp săvârșise minunea, vestea se răspândise ca fulgerul prin districtele înconjurătoare, iar acum aveau să vină la ea gravide din tot statul, chiar și din îndepărtatele jungle montane. Dar cel mai important era că-i pierise teama. Făcuse ceea ce avea de făcut.

În canoea din spate, Dantry lopăta prin căldură, cam

amețit, abia conștient ce anume făcea sau încotro se îndrepta. Mișcările ritmice ale padelei îi aduceau o senzație hipnotică de ușurare. Efortul fizic, care cândva ar fi fost un chin, pe o asemenea căldură, părea acum aproape plăcut și agreabil.

Oboseala îl făcuse să devină ca un câine ascultător, mulțumit să-și sacrifice voința pentru comoditatea de a i se spune ce avea de făcut, căci acum se lăsase pe mâna lui Mees Opp. Făcea tot ce-i spunea ea. De ce voise să se întoarcă la Nivandrum nu reușise să ghicească – poate fiindcă voia într-adevăr s-o ajute, sau poate spera să-l convingă să se întoarcă la Maria. Nu făcea mari eforturi de a-i descoperi motivele, și în niciun caz nu și le trăda nici ea, prin cele mai mici aluzii, dar lui Dantry nu-i trecea un moment prin minte că-l considera bolnav și, în compasiunea ei pentru suferințele omenești, nu-și putea găsi liniștea până nu-l vindeca. După un timp, încetă complet să se mai gândească, mișcând doar lopata... în apă, afară... în apă, afară... iar canoea plutea pe suprafața netedă ca oglinda a lagunelor.

Când soarele apuse în sfârșit, micul grup mai avea douăzeci de mile până la Nivandrum, dar în întuneric, cu ajutorul focurilor, al făcliilor și al pescarilor, băiatul lui

Sandy, Anthony, continua să se orienteze pe canalul principal. La căderea nopții, Mees Opp se mai învioră și, din când în când, îl îndemna cu blândețe pe băiat să se străduiască mai mult, căci acum, când femeia coolie și copilul ei erau în siguranță, nu se mai gândea decât la Groton – și, cunoscând-o pe Leah, îi era frică.

Era genul de noapte care-i conștientiza toată iubirea pătimașă pentru țara aceea, care o făcea să știe că, orice s-ar fi întâmplat, n-ar mai fi fost niciodată mulțumită departe de măreția Orientului, care-i dădea de înțeles că, în ciuda sângelui ei amestecat, acolo-și avea locul. Pe malurile lagunei, torțele băieților care vânau pești cu sulile străluceau ca niște licurici gigantiști. Dantry, Anthony și cu Mees Opp păreau, într-un fel, să-și facă o intrare triumfală, străjuți din toate părțile de luminile focurilor din sate. Deasupra, fulgerele izbucneau în explozii mai de culoare opalescentă, dezvăluind din când în când câte o canoe sau o barcă *wallum* plutind prin apropierea lor, în întunericul de nepătruns. Și peste toate, se auzeau eternele sunete ale tobelor și flautelor, punctate de urletul câte unui șacal singuratic. Scena avea o splendoare pe care Mees Opp n-o găsisese niciodată în Apus, ca și cum aici natura i-ar fi îngăduit omului să

supraviețuiescă numai pe baza îndurării.

Când și când, întreba:

— Mai avem mult?

Căci, în întuneric, nu mai recunoștea locurile familiare. Iar Anthony răspundea, frânt de oboseală:

— Doar puțin mai e...

Când micul grup ajunsese să zărească luminile cunoscute de la Grand Oriental Hotel, o parte din apatia lui Dantry se risipi, lăsându-l să se însuflețească din nou în răcoarea serii, conștient pentru prima oară de complicațiile pe care avea să le creeze cu siguranță reîntoarcerea lui. Acum, dintr-odată, se temea să vadă fețele unor oameni ca Rasmussen sau Leah. Se îngrozea până și de primul moment al reîntâlnirii cu Alix, așa că instinctul îl îndemna s-o amâne cât mai mult posibil și, aducându-și canoea în paralel cu cea a lui Mees Opp și Anthony, strigă:

— Mai întâi mă duc la mine acasă, și voi veni la hotel imediat ce m-am făcut prezentabil.

După care, când intrară pe canalul dintre cele două insule, coti spre locuința lui și acostă la baza scării mari.

Pe fundalul cerului înstelat, vechea casă barocă se înălța solidă și neagră, iar la vederea ei îi reveni o parte din vechea plăcere și iubire pentru acea locuință. Își spuse:

„Aș putea să stau aici, fără să mai plec niciodată de pe insulă. Așa, poate reușesc să nu ajung în cine știe ce încurcătură”. Știa, însă, că n-ar fi putut să rămână la nesfârșit pe insulă, căci sentimentele pentru Alix i se redeșteptaseră pe neașteptate și, în pofida oboselii, ardea de nerăbdare s-o revadă.

„Acum”, își spuse el, „acum că am fost atât de prost încât să mă întorc, nu mai contează ce-o să se întâmple”.

Scotând lanterna electrică dintr-una din cele două valize jerpelite, își duse bagajele pe mal și coborî lângă ele, la baza treptelor. Cu ajutorul lanternei, urcă scara. Printre insule, tobele începuseră din nou, iar din depărtare se auzeau șacalii. Toate-i readuceau în sânge vechea emoție a acelor locuri.

Nemișcarea casei și a întregii insulițe, înconjurată de sunetele vieții de pe malurile din apropiere, părea ceva tangibil, și o clipă avu și el senzația că locul era bântuit. O clipă, nervii săi obosiți se încordară de teamă și oroare, stări pe care nu le putea înțelege, ca și cum silueta pe care o vedea ar fi fost o stafie sau un cadavru. Apoi, îndreptând lumina spre pat, constată că persoana culcată acolo era Alix. Nu era moartă, căci respira calm și ușor, cu capul dat puțin pe spate și fața foarte palidă în lumina

gălbuie. Arăta, în somn, ca un copil obosit.

Încet, cu inima bătându-i, se apropie și îngenunche lângă pat, rezemându-și capul pe pieptul ei și spunându-și: „Așa a fost sortit să fie. Altfel nu putea să se întâmple”. Și ultimul dram de putere îl părăsi, ca apa scurgându-se printr-un stăvilă spart, umplându-l de fericire.

O secundă, trezită de atingerea lui, Alix se sperie, după care, dintr-odată trează, își spuse: „Nu poate fi adevărat. Nu poate fi Tom. Asemenea lucruri nu se întâmplă”. Apoi, fără să deschidă ochii, întinse mâna și-l atinse pe cap, iar când îi simți părul des și negru, la fel ca pe vremuri, în întunericul micii odăi de la Ferma Tipton, își spuse: „Da, este Tom. O, Doamne, îți mulțumesc! Îți mulțumesc că mi l-ai adus înapoi. De-acum, voi fi bună pentru totdeauna”. Și, încet, îi trase capul spre al ei, spunând încet:

— Tom, dragul meu Tom...

Iar lacrimile începură să-i curgă. El o sărută, și din nou sunetul tobelor și urletul șacalilor și întreaga lume din jurul lor încetară să mai existe, iar lui Alix i se păru că erau învăluiți într-o lumină imensă și orbitoare.

Când canoea ajunsese la micul debarcader al Grand Oriental Hotel, Rasmussen însuși cu acela care răspunse la chemarea lui Anthony, venind grăbit să le iasă în întâmpinare... un Rasmussen alarmat și posomorât de căldură și de senzația stranie că hotelul era învăluit într-o ceață tulbure, de când sosise grupul Lordului Groton. Fără nicio formulă de bun-sosit pentru Mees Opp, spuse doar atât:

— Mă bucur că ați venit.

Stând pe micul dig, cu cele două genți ale ei, Mees Opp îl întrebă:

— Cum se simte pacientul?

— La fel. Nu va mai putea suporta febra mult timp.

— Ce-ați făcut pentru el?

Rasmussen ridică din umerii săi masivi.

— Chinină. Apă rece. Ce-am putut și noi...

— N-am reușit să ajung mai devreme.

— Sper numai că nu e prea târziu.

Luându-i gențile, Rasmussen o conduse prin sala cea mare și, în timp ce o străbăteau, capul lui Leah apărură un moment în ușa bucătăriei. N-o salută pe Mees Opp. Nu

făcu decât s-o privească ursuz, cu o expresie de ostilitate înfricoșătoare în ochii săi negri. În graba ei, Mees Opp nici n-o observă, urmându-l doar pe Rasmussen la etaj, spre o cameră vecină cu cea a Lordului Groton. Îndicându-i ușa, acesta spuse repezit, cu o ciudată lipsă de respect:

— Acolo-i.

— Mulțumesc, răspunse Mees Opp. Aș dori ceva de mâncare și de băut.

— Ce-ați prefera?

— Orice aveți.

Apoi, după plecarea lui Rasmussen, se duse la ușă și ciocăni. Bates, în sfârșit relaxat, într-un halat de noapte, deschise, iar Mees Opp intră, cu mica ei trusă de medicamente, prezentându-se:

— Eu sunt doctorița, Mees Opp.

Bates, cam uimit de intrarea ei precipitată și autoritatea atitudinii, răspunse bățos:

— Mă numesc Bates. Sunt valetul Excelenței Sale.

În răstimp de-o secundă, se uitară unul la altul, aproape cu ostilitate – Bates, fiindcă n-avea chef să ureze bun-venit unei doctorițe metise, iar Mees Opp pentru că era conștientă de sentimentele lui, precum și că ceva de pe chipul acela îngust și palid, cu nas lung, o puneă în gardă.

Apoi, aruncă o privire spre patul din lemn de tec cu sidef, se așeză fără a aștepta să fie invitată și spuse:

— Spune-mi exact ce s-a întâmplat, cum a început și cum a evoluat.

Bates, cam surprins de comportamentul acelei femei grase pe care nu prea putea s-o analizeze, rămase în picioare și-i povesti cum Excelența Sa părăsise bolnav timp de două sau trei zile înainte de a fi nevoit să cedeze, cum zăcuse aproape patru zile între comă și delir, cum făcuseră tot ce puteau, încrezându-se în cunoștințele de medicină locală ale lui Rasmussen și Leah.

Apoi, Mees Opp trecu la niște întrebări mai intime, după care întrebă pe neașteptate:

— Lady Groton unde e?

Un moment, spre propria lui uimire, Bates se simți rușinat, văzând că Mees Opp se așteptase ca soția să fie la căpătâiul bolnavului. Încurcat, răspunse:

— Suportă greu căldura. Nu e obișnuită, iar seara se duce cu barca, să ia puțin aer. Uneori, în timpul zilei, se mai duce și la casa unui englez care acum e plecat. Acolo e mult mai răcoare decât în hotel.

Fără să-l privească, Mees Opp spuse:

— Da, domnul Dantry s-a înapoiat cu mine.

Iar Bates își zise: „Aha, deci asta era! De-asta a rămas atât de mult după apusul soarelui. Știa că urma să se întoarcă”. I se părea însă, cu noile sale sentimente pentru Excelența Sa, că trebuia să-și acopere urmele, așa că spuse, încet:

— Excelența Sa se va bucura mult. Cred că se plictisește foarte tare aici.

— Aha... făcu Mees Opp, deschizându-și geanta de pe genunchii ei enormi, pentru a începe să scoată tot felul de sticlute și termometre. Când crezi că se întoarce? întrebă ea, după un timp.

Din nou, Bates se simți rușinat, fără să știe prea bine de ce. Răspunse:

— Ar fi trebuit să revină de două, trei ore. Întârzie mult mai mult ca de obicei.

Nu voise s-o apere pe Lady Groton; nici măcar nu găsea necesar s-o apere în fața unei doctorițe metise, dar această femeie îl tulbura, fiindcă ignora toate regulile care țin lumea pe baze solide, această femeie care se vedea clar că nu era impresionată de Lordul Groton, și nici măcar de Lady Groton. Trecea cu vederea sau ignora propria lui necuviință indiferentă și, cumva, într-un mod misterios, autoritatea, demnitatea și calmul ei îl făceau să se simtă

mărunt și stânjenit, și cam rușinat.

— Aș dori s-o văd, când vine. Ai avut grijă de el?

— Da.

— Atunci, fă bine și dormi puțin. De-acum încolo, mă ocup eu. Am să mă culc în camera de-alături și voi veni la el din când în când. Câți ani are pacientul?

— Cincizeci și patru.

— A mai avut malarie?

— Nu... în ultimii zece ani n-a avut. Înainte, nu știu.

— Nici n-ar conta, mai mult de zece ani. Bea?

— Da.

— Mult?

— Da.

— Ei bine, am să-l examinez. Din ce-mi spui, pare-mi-se că e malarie, genul cel mai grav. Cu siguranță, nu este enterică. Poți sta pe-aproape, în caz că am nevoie de ceva.

Așa că Bates rămase pe loc, privind de la picioarele patului, nemulțumit ca un copil căruia i s-a luat un privilegiu la care ținea mult. Femeia aceea, acea femeie ciudată, i-l luase într-o clipă – nu numai pe Excelența Sa, ci și plăcerea de a-l privi pe Excelența Sa murind.

Se uită la ea în timp ce-i lua pulsul și tensiunea, după care, întorcându-se spre el, îi spuse:

— Zi-i acelei Leah să aducă niște apă fierbinte. Vreau să-i fac o baie caldută. După asta, poți să te duci la culcare.

Bates ieși fără să-i răspundă sau să-i ureze noapte bună, dintr-odată conștient că voia ca Lordul Groton să moară, iar acum începeau să apară șanse de a nu muri, fiindcă venise această femeie – căci Bates văzuse de îndată, cu spiritul lui de observație pentru asemenea lucruri, că-și știa meseria și, lucru mult mai important, și-o exercita cu competență și devotament.

Nu peste mult, Rasmussen îi aduse ceva de cină, după care apărură un coolie cu niște oale cu apă fierbinte, urmat de Leah, care venise mai mult din curiozitate, decât din dorința de a da o mână de ajutor. Mees Opp o salută. Leah nici măcar nu intră în cameră, ci rămase afară, uitându-se prin ușa pe jumătate deschisă. Mees Opp îi spuse să se ducă la culcare, după ce lăsa un băiat lângă ușă, pentru cazul că avea nevoie de ceva în timpul nopții.

Nu se atinse de orezul cu curry pe care i-l adusesese Rasmussen, până când Lordul Groton fu îmbăiat și tratat cu medicamente, ca să-i scadă febra. După ce se liniști în sfârșit, respirând normal pentru prima oară în ultimele câteva zile, Mees Opp reveni în camera ei și, lăsând ușa

Întredeschisă, se așeză să-și ia cina care se răcise cât de mult permitea căldura din Nivandrum. N-o deranja că era călâie; abia dacă-și dădea seama ce mânca, dar știa că, pe arșița aceea, trebuia să-și hrănească organismul voluminos, fiindcă dacă trupul acela gras și urât o lăsa de izbeliște, mintea nu i-ar mai fi fost de niciun folos. Căci trupul i se detașase de mult, aproape complet, de ea, devenind doar un instrument, un aparat care o servea și fără de care n-ar mai fi putut face nimic.

Nu se gândea la mâncare, ci la Lordul Groton, la Bates, la Rasmussen, la femeia numită Leah și la senzația stranie de confuzie și osândă care o izbise de îndată ce ajunsese la debarcader. Rasmussen, singurul dintre toți pe care-l cunoștea cât de cât bine, părea să fie schimbat – neliniștit, iritabil și nervos. Pe Leah abia dacă o cunoștea, altfel decât după reputație, dar nu-i plăcea fața aceea cu nas lung și ochi apropiați care avea obiceiul să apară de după paravane și uși închise doar pe jumătate. Mees Opp nu credea în deochi, dar credea în puterea atmosferei și a mediului ambiant. Știa că era foarte posibil ca un pacient să fie ucis de cei din jur, nu cu lovituri sau otravă, ci de emanațiile care ajungeau foarte aproape de frontierele magiei. Cunoscuse în sate pacienți care ar fi trebuit să-și

revină, și mureau pur și simplu fiindcă în mica lume din jurul lor plutea un aer de moarte și voință de a muri. Acum, sângele ei colorat o înștiința că și acolo, în Grand Oriental Hotel, domnea o atmosferă încordată și sinistră, ceva ce nu prea putea să analizeze, fiindcă încă știa doar foarte puțin, dar părea dirijată spre omul inconștient și neputincios de pe patul din camera vecină. Erau lucruri pe care le putea intui, fără ca vreun medic european să le fi bănuțit vreodată.

Și, în timp ce mânca, tot vedea fețele celorlalți, pe a lui Rasmussen, acum perplex și încordat, și fața soției lui, niciodată foarte limpede, la adăpostul paravanului din fibră de cocos sau al ușii întredeschise. Lui Mees Opp nu-i plăcea fața aceea și, în timp ce se gândea la ea, la deochi și la vrăjitoria din sate, îi veni o idee ciudată și-și spuse: „Mâine am să-i spun femeii că vreau să mănânc și eu din tot ceea ce i se aduce pacientului”.

Era un gând straniu. Omul era bolnav, cu siguranță, și la fel de sigur boala lui era malaria, dar se putea să nu fie malarie neagră, care era destul de rară. Violența simptomelor putea proveni din altă parte, de la ceva ce primise de la femeia Leah. Asemenea cazuri erau destul de comune în sate, cazuri de bărbați și femei care mureau

violent de o boală care în sine ar fi fost destul de simplă. Numai absența mobilului o nedumerea. De ce ar fi vrut Leah ca un străin ca Lordul Groton, un om bogat și puternic, de pe urma căruia ar fi putut avea de câștigat, să moară?

O mai nedumerea și valetul, dar să-l judece pe el îi era mult mai dificil. Pe femeia Leah o înțelegea, aproape în fiecare sat se găsea una la fel – care, pe măsură ce îmbătrânea și-i cădeau dinții, devenea o proscrisă, dar o proscrisă care ținea tot satul paralizat sub vraja terorii pe care i-o putea impune. Valetul, însă, era altfel; el venea dintr-o lume pe care Mees Opp, chiar și în timpul șederii sale în Occident, n-o văzuse niciodată, căci viața ei de acolo se mărginise la sălile de curs și gazdele ieftine. Niciodată nu văzuse interiorul uneia dintre acele case mari unde locuiau bogătașii din Anglia – lumea unde lucrau valeți ca Bates – într-un soi de lux tainic. Împrejurimile, lumea servitorilor, puteau fi ceva despre care nu știa nimic, dar un chip omenesc rămânea tot un chip omenesc, indiferent de diferențele de clasă și de avuție, iar chipul lui Bates, valetul, îi plăcea și mai puțin decât fața lui Leah. Ba chiar, când își termină masa, îl antipatiza atât de mult, încât începu să-și piardă încrederea în devotamentul lui.

Despre bolnav îi erau greu să-și formeze o părere, dincolo de faptele pe care i le dezvăluise de la bun început experiența ei cu organismul omenesc – și anume, că era gras, primitiv și îmbibat de alcool. Atâta vreme cât rămânea inconștient și ud, fără acea scânteie animată care investea un trup cu personalitate, restul făpturii lui rămânea un mister. Cu totul diferită era Lady Groton, care o interesa cel mai mult – faptul că soția lipsea în asemenea momente de lângă patul soțului, că îi fusese îndeajuns de devotată pentru a-l însoți într-un loc ca Nivandrum, ca pe urmă să-l lase pradă bolii, numai în grija unui valet ca acela.

După ce puse tava cu resturile cinei lângă ușă, luă pe ea un soi de Mother Hubbard din bumbac alb aspru și se uită la ceas. Spre uimirea ei, era trecut de miezul nopții, și-și spuse: „Poate că Lady Groton a venit și s-a dus în camera ei, fără să mai treacă pe-aici” – dar, după ce se pieptănă și mai aruncă o privire spre pacientul adormit, auzi pași pe scară, urmați imediat de o bătaie în ușa camerei Lordului Groton. Știind că Lady Groton se aștepta să-l găsească acolo pe valet, se duse să-i deschidă chiar ea.

Afară stătea o femeie blondă, înaltă și zveltă, îmbrăcată complet în alb. Nu arăta așa cum se așteptase Mees Opp.

Crezuse că va vedea o Lady Groton de vârstă medie, ștearsă și grăsulie, puțin cam agitată și neliniștită, ca atâtea englezoaice pe care le văzuse în Orient, măritate cu bărbați importanți și dominatori – așa că pentru moment, sub efectul surprizei, putu să spună doar atât:

— Nu intrați?

Limba-i era îngreunată, dar mintea intuitivă din acel trup enorm funcționa cu repeziciune. Nu știa ce era șic și ce nu, căci asemenea lucruri nu avuseseră niciodată de-a face cu viața ei, dar știa că femeia cu haine albe elegant croite avea o înfățișare rasată și o atitudine distinsă și autoritară. Își spuse pe dată: „E mai de soi decât mă așteptasem. În ambele sensuri e mai de soi” și, o clipă, inima mare a lui Mees Opp fu străpunsă de un mic junghi de invidie, fiindcă în ușa stătea imaginea a ceea ce, demult, când era doar o tânără fată, își dorise mai presus decât orice pe lume să fie frumoasă, blondă și zveltă. În același moment, i se păru foarte ciudat că o asemenea femeie putea fi nevasta alcoolichului necioplit care zăcea inconștient, sforăind slab, pe patul din lemn de tec. Totul era nepotrivit, își spuse Mees Opp. „Nimic nu se potrivește aici...”

Dar, între timp, Lady Groton își revenise din uimirea de a o fi găsit acolo pe femeia aceea metisă, grasă și urâtă, în

locul lui Bates, și o întrebă:

— Presupun că dumneata ești Mees Opp...?

— Da, răspunse Mees Opp încet. Pofțiți în camera mea. Acolo putem vorbi fără să-l deranjăm.

O luă înainte, iar în camera ei simplă Lady Groton se așeză în cercul luminos al lămpii cu parafină, unde Mees Opp o putu vedea mai bine, mirându-se că în căldura aceea groaznică arăta atât de calmă și stăpână pe sine, atât de complet lipsită de orice disconfort sau anxietate. Și apoi, chiar în timp ce stăteau de vorbă, Mees Opp avu impresia că pe fața femeii se distinge o anume radiație, un soi de lumină plină de emoție, care-i așternea pe trăsăturile ei mici, copilărești, o expresie ce declanșă iar gânduri și stări pe care Mees Opp nu le mai cunoscuse de peste treizeci de ani. Își spuse, încercând să-și păstreze mintea la ceea ce vorbea: „Dar femeia asta e îndrăgostită!” Nu era nevoie să cunoască marile case de modă de la Paris, sau lumea aristocraților și a valeților, ca să-și dea seama când o femeie era îndrăgostită, și când dragostea ei era împlinită. În satele din Orient și în cartierul West End din Londra, femeile, cum bine știa Mees Opp, arătau exact la fel când era vorba de dragoste.

Lady Groton spunea, încă dinainte de a se fi interesat de

soțul ei:

— Sper că drumul până aici n-a fost prea neplăcut. E minunat din partea dumitale că ai venit, dar era o situație cam ieșită din comun. Poate am să-ți pot explica toate motivele, mai târziu... înainte să plec.

— Nu, răspunse Mees Opp, sunt obișnuită cu asemenea vreme. Mai curând n-am putut veni. Înțelegeți, am o viață foarte ocupată.

— Ai fost foarte bună că ai venit oricum. Nimeni dintre noi nu poate să-ți fie vreodată îndeajuns de recunoscător.

Câteva clipe domni tăcerea, apoi întrebă:

— Cum îl găsești?

Timidă, Mees Opp își netezi părul lăptos, de culoarea mărului, apoi replică:

— Încă nu pot spune. Măine voi ști mai mult. Aș crede că totul va fi bine. Depind multe de vitalitatea soțului dumneavoastră.

— E imensă, declară Lady Groton.

— Și încă nu pot fi sigură cât de gravă e cu adevărat boala. Acum, aș zice că e mai puțin gravă decât pare. Dar vom vedea.

— Dacă pot face ceva, nu ezita să-mi spui. Vreau să zic, dacă pot face ceva ca să te ajut pe *dumneata*. Probabil știi

că banii nu sunt o problemă.

— Într-adevăr, spuse Mees Opp.

„Poate mă va ajuta să obțin de la el bani pentru spital. Pare atât de drăguță, atât de calmă și amabilă, și e așa de frumoasă. Dar de ce a stat departe de soțul ei bolnav până târziu după miezul nopții...?”

Lady Groton deschise o tabacheră de aur și platină și i-o oferă, iar Mees Opp, fără a ști prea bine ce făcea, luă o țigară. (Fuma din când în când cu doamna Badoki, care locuise cândva la Bombay.) Apoi, în timp ce-și ridică mica brichetă cu onyx și rubine să-și aprindă țigara, Lady Groton continuă:

— Știu că e foarte târziu. Am stat mult mai mult decât mă așteptasem. Înțelegi, m-am întâlnit cu domnul Dantry. Nu știam că se întoarce.

Mees Opp, întrebându-se cât de mult știa, cât descoperise din toată povestea Mariei, o privi un moment în tăcere, apoi răspunse:

— Da, l-am convins eu să vină înapoi. M-am gândit că e mult mai bine.

Pradă unui impuls, Lady Groton spuse:

— Foarte frumos din partea dumitale.

Apoi, ca pentru a se justifica:

— Era foarte plicticos aici, fără nicio persoană pe care s-o cunosc bine.

Dar, în pofida propriilor sale intenții, expresia de pe fața ei dădea de înțeles: „O, îți mulțumesc! Ești o femeie bună și generoasă! Cât îți mulțumesc!”

— Și el e bolnav.

La asta, fața lui Lady Groton încremeni, speriată.

— Cum adică, e... bolnav? întrebă ea.

— În spirit, îi explică Mees Opp. Poate se va vindeca.

Iar Lady Groton reflectă: „S-a vindecat, de-acum. Dacă l-ați fi putut vedea în seara asta, cum s-a schimbat, ce mult seamănă cu felul cum era, demult... De-ai ști, numai...” Cu voce tare, însă, spuse:

— Am stat mai mult decât mă așteptam pentru că am găsit un vechi album de fotografii... plin de prieteni și chipuri de demult.

— A fost în regulă, o asigură Mees Opp. Valetul mi-a fost de mare ajutor.

Observă că, în timp ce pomenea despre albumul de fotografii, peste fața lui Lady Groton se așternuse o umbră vagă, și-și spuse: „Înseamnă că nu-l cunoștea dinainte. L-a cunoscut doar cu ani în urmă”, și simți dintr-odată un val de invidie la adresa acelei femei mai tinere decât ea, dar

acum nu pentru că era mai frumoasă, mai bogată și mai norocoasă, ci datorită expresiei de pe fața ei. De-acum era sigură ce se întâmplase pe insulă, și mai era și puțin cam alarmată, gândindu-se: „Poate am greșit aducându-l înapoi” – dar, în același timp, o altă voce îi spunea: „Ai avut dreptate. În lume e atât de puțină fericire și atât de multă jale... Ai ajutat doi oameni să fie fericiți măcar pentru câteva ore, iar asta e ceva!”

Lady Groton, însă, spunea:

— A, Bates... Nu trebuie să-l iei în seamă pe Bates.

— Nu m-a deranjat cu nimic.

— Uneori, e nesuferit și imposibil.

Și, ca o umbră, îi reveni în minte amintirea telegramei trădătoare. Uitase de ea – de ore întregi, de când se trezise pentru a-l găsi pe Tom alături.

O vreme, fumară amândouă în tăcere, după care Lady Groton vorbi din nou:

— Cât timp crezi că va trece până când soțul meu o să poată pleca?

— Mi-e imposibil să spun. Depinde atât de mult de pacient... Dar nu va putea să plece mai devreme de două săptămâni, cel puțin.

— Va fi și mai cald ca acum?

— Uneori, după ce izbucnește musonul, e și mai cald. E zăpușeală, dar măcar pentru o parte din zi pare să fie mai răcoare.

La asta, Lady Groton se ridică pe neașteptate, spunând:

— N-am să te mai rețin. Cred că ești foarte obosită. Sper că Rasmussen a avut grijă să mănânci bine la cină.

— A fost o cină foarte bună, o încredință Mees Opp, care n-o găsisese nici bună, nici rea.

Lady Groton îi întinse mâna:

— Noapte bună. Vrei să te ajute ayaha mea? Aproape n-am ce să-i dau de lucru.

— Eventual. Vom vedea, răspunse Mees Opp.

Îi deschise ușa lui Lady Groton, care-i zâmbi în timp ce ieșea, și din nou, cu un mic junghi în inimă, Mees Opp îi observă expresia radioasă.

După ce ușa se închise la loc, Mees Opp se opri o clipă în fața oglinzii pătate de pe masa de toaletă, apoi stinse repede lampa, dar înainte de a se duce la culcare, merse la fereastră, simțind cumva că, dacă ar fi putut să ia câteva guri de aer curat înainte de a se înconjura cu plasa de țânțari, avea să adoarmă mai ușor. Trupul ei masiv obosise, iar picioarele o dureau ca întotdeauna când era prea cald, dar avea mintea trează și cumplit de lucidă.

Acum se făcuse puțin mai răcoare, deși aerul continua să fie încremenit, iar luna strălucea în înaltul cerului, răspândind o lumină alburie palidă peste canal și insula îndepărtată unde „vechiul prieten” al lui Lady Groton locuia într-o casă care la lumina lunii se vedea doar ca fantoma unei case. Multă vreme, Mees Opp stătu rezemată de pervazul ferestrei, încercând să-și ia o parte din greutatea trupului de pe picioarele dureroase, în timp ce respira aerul care păstra mirosul slab al mlaștinilor cu mangrove. Se gândea la Lady Groton și nu-și putea face nicio părere despre ea. După care, printre gânduri, văzu ceva mișcându-se pe suprafața canalului și, concentrându-și atenția, descoperi că era o canoe, iar în ea se contura silueta unei femei. Se apropia tot mai mult, până dispăru după palmieri. Curioasă, așteptă să vadă dacă venea la debarcaderul hotelului.

Nu peste mult, în lumina lunii apăru sariul alb al femeii, care urca pe cărarea de sub palmieri. Prin ușa boltită de jos mai ieșea lumina slabă a unei lămpi lăsate aprinsă în sala mare, iar Mees Opp așteptă ca femeia să se apropie până în bătaia ei. Atunci văzu surprinsă că era Leah Rasmussen, și se întrebă: „Ce-o fi făcând afară acum, cu atât de puțin timp înainte de crăpatul zorilor? Unde-o fi

fost?” Imediat, îi trecu prin minte că probabil femeia așteptase să se stingă lumina din camera ei, înainte de a se întoarce. „Cred că sunt deja în pat, de unde n-o mai pot vedea venind”.

Un șacal singuratic urla undeva departe, cu acea tânguire prelungă care, pentru Mees Opp, obișnuită cu ea de-o viață, încă mai părea ca o voce a morților, iar sub fereastra ei, lumina slabă care ieșea prin ușa cu arcadă se stinse brusc.

La vremea când Lady Groton ajunsese în camera ei, lumina i se stinsese de pe față și, după ce păși peste ayah și închise ușa cu zăvorul, neștiind prea bine de ce, stătu mult timp așezată la masa de toaletă, fără a se deranja măcar să-și scoată hainele. Nu avea niciun motiv de a se grăbi să se culce. Ziua, pe arșiță, nu putea face nimic altceva decât să doarmă, sau să încerce măcar, într-un loc ca Nivandrum, în perioada musonilor se trăia numai noaptea. Nesomnul nu părea să fi contat prea mult, în acele ultime patru zile. Dacă stătea să se gândească, își dădea seama că nu dormise mai mult de patru, cinci ore pe noapte – și totuși, chiar și pe căldura aceea teribilă, acum se simțea bine, plină de viață, surescitată chiar. Pentru prima oară de când se trezise pe terasă, lângă camera lui Tom, îi reveni în minte amintirea celor patru zile de nefericire, dar nu mai avea nicio importanță; în chip ciudat, i se părea că nu făcuseră decât să intensifice frumusețea și plăcerea celor întâmplare în aceeași noapte. Acum i se părea că era vie pentru prima oară în viața ei.

Nu fusese la fel ca pe vremuri, în timpul acelor weekenduri petrecute cu Tom; pe-atunci, fusese un fel de

frenezie, în care doi tineri răsfățați și căpoși fuseseră luați și purtați de val, nu fără voia lor, dar fără să înțeleagă ce li se întâmpla. Fuseseră la fel ca toți ceilalți din generația lor, iar asta le rupsesse firul vieților și după aceea schimbase totul, tulburând apele și lăsându-i pe amândoi nefericiți, fără nicio țintă sau speranță.

Acum totul era clar pentru prima oară, iar Alix cunoștea, poate pe baza tuturor experiențelor prin care trecuse de-a lungul anilor, uneori plăcute, cel mai adesea sordide, valoarea și semnificația a ceea ce-i ținuse împreună pentru totdeauna, ce anume îi determinase pe amândoi să caute un lucru pe care niciunul dintre ei nu l-ar fi putut găsi vreodată, decât la celălalt. Și în tot acel timp, pe parcursul tuturor acelor ani iroșiți, dacă oricare dintre ei ar fi avut inteligența, înțelepciunea sau curajul necesar, ar fi putut să se reîntâlnească și să găsească ceea ce-i unise în noaptea asta.

Căci Tom era din nou el însuși, așa cum fusese demult, doar că mai drăguț și mai blând, și mai tandru. Când se gândea la tandrețea lui, care cu ani în urmă nici nu existase, lui Alix îi venea să plângă. Tandrețea era aceea care-o făcuse, chiar și în toiul fericirii și al extazului, să se ruineze de sine – și totul se petrecuse dintr-odată, fără

niciun avertisment. Nu conștiința, nici preceptele morale, nici chiar instruirea din copilărie, n-o făcuseră să se rușineze de sine și de el – ci tandrețea pe care deodată o simțise învăluind-o. Era ca și cum ar fi redevenit amândoi copii, ca și cum ar fi înlăturat cumva răul, promiscuitatea tuturor acelor ani. Era, își spunea ea, conștientă încă de vechea ei respingere a sentimentalismelor, ca o renaștere. Era un lucru pe care niciodată nu-l visase posibil.

De-acum, n-aveau să se mai despartă niciodată. Avea să rămână acolo până când Albert se înzdrăvenește destul ca să plece. Avea să joace în continuare, jalnic de fals, rolul soției, pentru ca apoi să-i spună că se terminase pentru totdeauna, iar dacă refuza să divorțeze de ea, puțin îi păsa. Nu conta dacă mai erau vreodată primiți de cineva, nici dacă nimeni din întreaga lume n-avea să le mai vorbească. Singurul lucru important era să nu se mai piardă niciodată; toate celelalte păreau să se fi risipit, lăsând-o cu un sentiment de libertate și triumf. Puteau chiar să plece înainte ca Albert să fie destul de întremat pentru a călători, de îndată ce avea să știe clar că nu mai murea. Și atunci, își aminti de problema lui cu tensiunea; poate n-ar fi îndrăznit să-i spună înainte de a se vindeca pe deplin, de teamă ca vestea să nu-i provoace un atac de

apoplexie. Și, din nou, se întrebă: „De ce să-i pese? De ce-ar vrea să țină lângă el o persoană ca mine?”

Iar gândul la telegramă și la trădare îi reveni în minte, și dintr-odată simți că i se făcea rău, un rău fizic. Acum, pe neașteptate, știa care era cel mai rău lucru pe care-l făcuse în viața ei. Până în noaptea asta, se simțise răzbunătoare și chiar victorioasă, ca și cum i-ar fi plătit în sfârșit lui Groton tot răul pe care i-l făcuse, precum și răul făcut altora, atât de mulți, care erau mai neputincioși, mai incapabili să se apere decât ea. Acum, însă, lucrurile stăteau cu totul altfel. Un moment, aproape că-i păru rău pentru Albert, fiindcă murea fără să fi trăit deloc, fără să știe măcar ceea ce descoperise ea în această noapte și avea să cunoască toată viața. Îi părea rău pentru el, fiindcă acum murea ca o mașinărie fără suflet sau simțire, care se uzează, se strică și se oprește într-un târziu fiindcă nu mai are putere să meargă mai departe. Cu toată viclenia lui, cu toate calculele lui, Albert nu știa nimic despre tandrețe, iubire sau prietenie; nu știa nimic despre nimic. Banii pe care i-i dăduse n-o împlânzeau, „i-am meritat”, își spuse cu înverșunare, „i-am meritat în același fel sordid ca al unei târfe din Piccadilly. Nu-i datorez nimic pentru asta”.

Problema era că, pentru prima dată, Albert îi părea uman. „Poate că și asta e tot datorită tandreții”, își spuse. Regreta că trebuia să fie un om atât de nenorocit. „Poate că n-a fost vina lui. Niciodată n-am știut ce i s-o fi întâmplat când era mic. Nu vorbea niciodată despre copilăria lui, despre fratele său ori despre părinți. Trebuie să i se fi întâmplat ceva care l-a făcut să devină așa cum e, un lucru pe care eu, în lumea mea, nu l-am cunoscut niciodată”.

Acum, însă, nu mai exista cale de întoarcere. Nu avea de gând să renunțe nici măcar la o singură seară pe insulă, cu Tom, nici la un singur moment din acele nopți lungi și fierbinți împreună, fiindcă a doua zi, poate chiar în aceeași noapte, unul din ei ar fi putut să moară, și aveau de recuperat atâtea din tot ceea ce le aparținea, și ce aruncaseră ca doi inconștienți. Cu uimire, înțelegea că nu dorința fizică era aceea care o anima acum, așa cum se întâmplase în acea primă seară când, coborând scara, îl găsisese pe Tom îmbrăcat în sarong, ca un barcagiu. Era altceva, ceva ce ea nu mai cunoscuse niciodată, nici chiar în acele zile sălbatice când fuseseră împreună, imediat după război. Era ceva care o încălzea și o făcea să se simtă radioasă și – încă o dată roși că tocmai ei îi putea

trece prin minte o idee atât de sentimentală – aproape sfințită. Era un sentiment care o umplea de neputință și uimire.

Și în tot timpul cât stătu așezată acolo, rămase conștientă de Mees Opp, care nu era deloc așa cum se așteptase. Îi tot revedea fața, cu o claritate ieșită din comun, pielea măloasă și părul rar, și trupul mare și umflat. Exista pentru ea mai limpede decât orice față, chiar și decât a lui Tom. După amintirile ei vagi cu Mees Opp în acea primă zi, așezată la o masă în pavilionul de vară dărăpănat, tratând lungul șir de oameni suferinzi, se așteptase la o metisă oarecare, eficientă, poate slugarnică, dar descoperise cu totul altceva – o femeie cu caracter și demnitate, și care avea pe față ceva ce Alix nu mai văzuse niciodată, la nimeni, ceva care, în mod ciudat, era legat de tandrețe și avea aceeași putere de a-i fisura armura încrederii în sine, făcând-o să se simtă rușinată.

Nu fusese conștientă de asta prima oară când stătuse în ușa camerei slab luminate a lui Groton; în acel moment, Mees Opp fusese doar o simplă siluetă, cu o voce caldă și destul de plăcută, îmbrăcată într-o cămașă de noapte absurdă, de bumbac. Abia când trecuseră pe lângă patul lui Albert, iar ea întorsese puțin capul, ca să nu-l vadă, și

intraseră în camera lui Mees Opp, înțelesese calitatea expresiei de pe fața doctoriței.

Era recunoscătoare că se purtase elegant de la bun început, deși nu avea de ce să se laude cu asta. Își spuse: „Toată copilăria mea, am fost învățată să fiu cuviincioasă, fiindcă nu aveam să întâlnesc în viață prea mulți oameni care să-mi fie altfel decât inferiori, iar cu inferiorii trebuie să te porți politicos”. Politețea era pentru ea cel mai simplu și mai firesc lucru, încă de mică fusese politicoasă, la târgurile sătești, la bazaruri, la baluri. Era atât de ușor – acea eleganță artificială – când te născuseși într-un mediu sigur, plin de sănătate, frumusețe și prestigiu, unde toată lumea aștepta și era dornică să se poarte la fel de plăcut. Nu era niciun merit în asta. Cu bietul Albert, poate că lucrurile stătuseră altfel; el nu avusese niciodată parte de eleganță, nici măcar de eleganța artificială care era atât de ușoară și venea de la sine.

Acum însă, așezată în fața mesei de toaletă, era recunoscătoare pentru acel instructaj timpuriu fiindcă, după aceea, în timp ce stătea lângă lampă, în camera lui Mees Opp, politețea încetase să mai fie artificială devenind autentică, născută nu din tradiție și antrenament, ci din adâncul inimii, și adusese cu sine o senzație caldă și

liniștitoare, ca atunci când pășești într-o baie fierbinte, la Londra, când afară e frig și ceață.

Era o senzație pe care n-o mai avusese niciodată, și nici chiar acum nu putea descoperi cum luase ființă, știind că fața lui Mees Opp o făcuse să se simtă generoasă, precum și să se întrebe cum era să fii urâtă ca ea, săracă și corcită. Poate că și pe Mees Opp o deranjaseră cândva lucrurile acestea, dar acum nu-i mai păsa de ele; îți dădeai seama din ținuta ei.

Dacă ar fi contat, dacă s-ar fi gândit la înfățișarea și la modul ei de viață și ar fi invidiat-o, i s-ar fi putut citi pe față nemulțumirea. Îi era destul de ușor s-o facă; toată viața citise invidia pe chipurile altor femei. Pe fața lui Mees Opp nu se vedea invidie, așa că probabil găsise ceva mai de preț decât frumusețea, bogăția sau poziția socială, sau oricare dintre lucrurile pe care ea nu le avea și nici n-avea să le aibă vreodată. Ce noroc pe Mees Opp! Dacă ea, Alix, nu găsea la rândul ei așa ceva, n-o mai așteptau decât necazurile și ororile îmbătrânirii, ale slăbirii puterilor și ale adâncirii ridurilor, până într-un târziu când îi suna ceasul și murea, bucuroasă că toată blestemăția se sfârșise. Dar poate că găsise acel lucru, la Tom și în acea tandrețe nou descoperită.

Ori de câte ori se gândea la el, sângele îi circula puțin mai repede și, un moment, se simțea iar ca o școlăriță care descoperă lumea pentru prima dată, gândindu-se cât de frumoasă e și ce lucruri romantice și incredibile pot să se întâmple în ea. Și mai simțea și o undă de mândrie, la gândul că învinsese și reușise să-l schimbe, că se purtase cu atâta nerușinare în dimineața plecării lui, când fugise după el ca să-i spună ceea ce inima ei îi tot strigase să-i spună. Fiindcă în seara asta *fusesse* schimbat; uitase de toate grijile și chinurile de sine, de toată slăbiciunea și nehotărârea; pentru un scurt răstimp, îl convinsese să trăiască în prezent, să savureze momentele neprețuite care le mai rămăseseră. Fusesse nepăsător, vesel și tandru cu ea, eliberat de toate acele stavile care înainte îl ținuseră mereu departe de ea, chiar și când erau unul în brațele celuilalt.

Într-un târziu, începu încet să se dezbrace, și după scurt timp, tocmai când cerul începea să devină roșiatic și auriu dincolo de munții cei mari, adormi, simțindu-se cumva curată, mântuită și liberă, acum că totul se aranjase și n-avea să mai fie nicio neclaritate și nicio căutare. Adormi gândindu-se: „Nu peste mult, după ce mă trezesc, va fi seară iar și voi putea să mă duc pe insulă și să fiu singură

cu el, fără nimeni prin preajmă, numai noi doi” – căci Dantry, știa, îl trimisese pe Silas definitiv, fiindcă nu suporta să-i vadă ochii, care semănau atât de mult cu ai Mariei.

Pe insula sa, Dantry reușise și el să adoarmă în sfârșit, liniștit, cu desfătare, cum nu mai dormise din copilărie, cu mult timp înainte de război, fiindcă ajunsese în fine la capătul drumului, iar acest capăt îi aducea și eliberarea. Monotonia, pustietatea sufletului care-l chinase pe lungul drum înapoi spre Nivandrum dispăruseră în clipa descoperirii lui alix adormită pe patul indian. În acel moment, ceva în mintea lui obosită cedase, și dintr-odată fusese liber, gândindu-se: „Acum nu mai contează nimic! Nimic decât bucuria! Nimic decât viața! Nimic nu mai are importanță pentru noi doi... nici Maria, nici Groton, nici nimeni altcineva pe lume!”

După care, pentru ei nu mai existase nimic, întreaga lume reducându-se numai la casa și insula scăldate în lumina lunii, unde erau împreună. În casă nu se găsea nimic de mâncare, așa că, precum Adam și Eva, au ieșit în grădină, și la lumina lunii au cules nuci de cocos, papaya și fructe ale pasiunii, apoi s-au așezat la o măsuță, pe terasă, au mâncat fructe și au băut șampanie, scoasă din fundul puțului adânc cu apă dulce săpat demult de un negustor olandez sau portughez. Era cam ca la Ferma Tipton, pe

vremuri, când nu erau decât un băiat și o fată care se duceau acolo să-și gătească mâncarea și să facă singuri gospodăria. Numai că atunci stăteau în grădinița din fața casei, pe faleza de lângă mare, nu pe terasa acestei vechi case baroce bântuite, cu sunetul tobelor și al șacalilor auzindu-se din depărtare.

Privind-o peste masă, Dantry își spunea: „E mai minunat decât în toate visele mele. Mult mai frumos decât atunci, cu ani în urmă, fiindcă acum știm tot ce putem ști unul despre celălalt, atât de bine, cât și de rău. Nu mai există mistere și nici neînțelegeri. Nu mai sunt ambiții și alte lucruri lumești, nici lumea din afară, ca să ne distragă și să ne obosească, și să ne tocească nervii. Poate că, în cele din urmă, suntem mai norocoși decât majoritatea celor ce se iubesc, fiindcă acum, după ce am făcut atâta drum și știm așa de multe, și suntem atât de istoviți, nu mai dorim nimic din afară, căci știm tot ce se găsește acolo, totul, știm mult prea multe...”

Și din nou îi veni gândul că trebuia să fi existat întotdeauna o forță a destinului care-l adusese pe insulă de la bun început, că poate, tot timpul, fiecare lucru întâmplat, fiecare necaz și deziluzie, avusese loc într-o ordine sau succesiune misterioasă, pentru a duce la acest

moment incredibil.

Nu vorbeau prea mult, fiind doar mulțumiți să stea pe terasă privindu-se, aproape timizi, învăluiți în gloria fericirii redescoperite. La un moment dat, Alix spuse:

— Mi-e rușine și frică.

— De ce? o întrebă el.

— Fiindcă avem ceva ce nu merităm.

Nedumerit, Dantry îi spuse:

— Tu erai cea care-mi reproșa mereu asemenea lucruri.

— Știu, răspunse Alix, adăugând în sinea ei: „Poate că mă schimbă fericirea – fericirea pe care n-am luat-o în calcul niciodată...”

Râzând, Dantry o întrebă:

— Nu cumva ai de gând s-o faci pe Thais și să-ncerci să mă convertești din nou?

— Nu, râse și ea, fiindcă ideea o amuza, și era fericită.

— Hai să nu vorbim despre asta... s-o dăm uitării.

— Îți promit că n-am s-o mai amintesc.

Dar scurta tăcere care urmă era dureroasă și plină de gânduri nerostite. Amândoi aveau în minte aceleași lucruri și o știau destul de bine, așa că nu era nevoie să le exprime în cuvinte. Iar după aceea, Dantry aduse micul album de fotografii pe care-l păstrase cu el în toate

călătoriile lui (al ei se pierduse, rătăcit pe undeva prin podul prăfuit al casei mari din Hill Street), și se uitară la pozele lor făcute demult, când erau doi copii care se credeau atât de sălbatici și lumești. Era acolo o fotografie cu Alix pe un gărduleț, și alta cu el în vârful unei căpițe de fân, iar într-una sau două mergeau pe biciclete, fotografiați probabil de vreun trecător pe care-l întâlniseră pe drumurile din Devonshire. În chip destul de ciudat, acum nu mai păreau decât caraghioase și n-o mișcau până la lacrimi pe Alix, în parte fiindcă băiatul din fotografii, și fata cu fuste foarte, foarte scurte, păreau să fie imaginile unor străini, și în parte pentru că amândoi știau că ceea ce aveau acum, acea comoară ivită din atâtea căutări și aventuri, era mai prețioasă decât tot ce avuseseră atunci.

Vorbiră mult timp, făcându-și planuri despre locul unde aveau să meargă după ce Groton se vindeca și ieșea din viața lor. Plănuiau să găsească un loc la fel ca Nivandrum, dacă mai exista vreunul asemănător, unde să aibă o casă în care să se întoarcă din călătorii. Aveau să călătorească mult, prin tot felul de locuri stranii și exotice, ca Omaha, Toronto și Buenos Aires, printr-o lume mai nouă decât cea pe care o cunoșteau atât de bine, și în toate discuțiile lor se simțea o lăcomie ciudată, ca și cum ar fi avut în față

prea multă bucurie și plăcere de savurat înainte de a fi bătrâni și sfârșiți. Acum, că se regăsiseră în fine unul pe altul, nu mai existau niciun fel de îndoieli, conflicte sau infidelități.

La ceasul când tobele începuseră să tacă, Dantry o luă în brațe și făcură dragoste din nou, cu o satisfacție, o întregire, un soi de împăcare voluptuoasă pe care niciunul dintre ei n-o mai cunoscuse.

Târziu după miezul nopții, Alix spuse pe neașteptate:

— Acum ar trebui să mă duc înapoi. Cei din hotel vor începe să vorbească.

Dantry râse.

— Să nu-ți închipui că nu vorbesc deja, încă din acea primă noapte când ai venit aici.

— Nu vorbi despre noaptea aceea.

— De ce?

— Nu-mi place să mă gândesc la ea.

Știa că nu era necesar să-i explice motivele, căci și el le cunoștea la fel de bine – faptul că în acea primă reîntâlnire existase ceva nevrotic, rapace și pervers, ceva sordid, fiindcă amândoi îi dăduseră tonuri urâte și cinice, rămase din toate căutările nepăsătoare și promiscue prin care trecuseră. Era ca și cum acei doi oameni care se

întâlniseră și se îndrăgostiseră din nou, în acea noapte dintâi, sub stelele din Nivandrum, ar fi devenit acum doi străini, la fel ca băiatul și fata din fotografiile decolorate.

— Ce importanță are? întrebă Dantry. De ce să nu stăm aici... toată noaptea... împreună?

La asta, Alix deveni serioasă, iar pe față îi apărură o expresie îndurerată când spuse:

— Nu, așa am făcut întotdeauna. Nu trebuie să stricăm totul acum – tocmai când ne-am regăsit. Mereu am distrus totul pentru că eram răsfățați și nesătui. Am avut prea mult noroc, la început. Tot timpul am crezut că puteam avea tot ce ne cădea sub mână.

În cele din urmă, după multe ezitări, coborâră scara spre apă, iar Dantry o duse înapoi peste canal, până la hotel, și acolo, pe dig, o lăsă să plece, după ce o ținu strâns la pieptul lui multă vreme, în întunecimea înmiresmată. Și, în timp ce o săruta pentru ultima oară, îi spuse:

— Va veni o zi, va veni o vreme, când vom fi liberi să facem tot ce dorim. Vom trăi într-un loc unde nimeni nu va ști cine suntem, și nimănui n-o să-i pese ce facem.

Toată ziua, Mees Opp stătea așezată lângă patul Lordului Groton, iar noaptea se culca în camera înăbușitoare de alături, dormind pe apucate, pentru a se trezi din oră-n oră, ca și cum ar fi avut alături un ceas deșteptător, ca să intre la pacient și să arunce câte o privire. Acum Groton era mai liniștit decât fusese sub îngrijirea lui Bates, căci febra îl slăbise, iar în cele trei zile dinainte de a muri nu-i mai reveni cunoștința decât de două ori, pentru scurt timp, începând iar să azvârle cu ocări la adresa lui Dantry. Mees Opp, mult mai puternică decât Bates, îl putea ține în pat până-i trecea criza și cădea la loc, epuizat.

După primele două zile, lupta cu pacientul începu să ia proporțiile unei cruciade. Starea ba i se ameliora, ba se înrăutățea din nou, iar la un moment dat deveni, o vreme, conștient și aproape calm, privind-o cu o expresie de mirare în ochii lui albaștri spălăciți, pentru ca apoi să cadă iar pradă febrei. Nu era deloc ușor... cu febra și cu arșița – dar Mees Opp era hotărâtă și nu voia, nu putea să-l lase să moară. Decizia avea la bază mai multe motive, toate amestecate și deloc limpezi. Nu știa ce fel de om era, dar

nu-i plăcea felul cum fusese neglijat înainte de sosirea ei, căci considera că nici chiar pe diavol însuși n-ai putea să-l lași de izbeliște, dacă ar fi bolnav. După ce se însănătoșea, avea să fie timp destul pentru a-l trimite să-și facă bagajele și să plece.

Și era hotărâtă s-o înfrângă pe femeia numită Leah, căci cu cât o privea mai mult, cu cât vorbea mai mult cu ea, cu atât devenea mai sigură că Leah îi *dăduse* ceva, vreo plantă sau un drog care până la sfârșit l-ar fi ucis cu siguranță. Pentru a doua oară o surprinsese pe Leah revenind înainte de crăpatul zorilor, dar acum ciudatele expediții nocturne ale femeii n-o mai tulburau, căci avea grijă să coboare la bucătărie pentru a gusta borșurile Lordului Groton, ostentativ, de față cu Leah. Dacă aceasta se ducea doar să facă incantații sau să consulte vreun vraci, n-o deranja; asemenea lucruri nu omorau pe nimeni, și cu atât mai puțin pe un om care zăcea inconștient, cu febră, un european a cărui imaginație nu putea fi atinsă.

Dar motivele continuau s-o nedumerească, și reușise să se apropie cel mai mult de ele printr-o remarcă făcută de Leah într-o seară, când Mees Opp venise la bucătărie să guste borșul. Întrebase dacă starea Lordului Groton se îmbunătățea, iar când Mees Opp îi răspunse că febra

scădea și de la o zi la alta se simțea tot mai bine, Leah spuse dintr-odată, cu o intensitate extraordinară:

— E un om rău.

Curioasă, Mees Opp o întrebă:

— De ce spui asta?

— Pentru ce a venit aici? Toți eram fericiți, în Nivandrum. Ce vrea să facă?

De-acum, Mees Opp dedusese motivele vizitei Lordului Groton, dar spuse doar atât:

— Nu știu.

— După el, vor veni și alți oameni la fel. Dacă iese pe voia lui, o să-i trimită aici, și totul se va schimba și se va nenoroci.

Și apoi, pe neașteptate, adăugă:

— Nu cred că va pleca vreodată de-aici.

Iar pe fața ei îngândurată apăru o expresie de răutate înfiorătoare.

— De ce spui asta?

— Fiindcă Zeul Râului e împotriva lui. Zeul Râului a închis golful. Vrea să stea închis.

La aceste cuvinte, Mees Opp spuse doar atât:

— Prostii.

Și ieși din bucătărie, cu borșul.

Era obișnuită cu asemenea vorbe printre femeile din sate, și n-o îngrijorau, atâta vreme cât ea era prezentă, ca să protejeze pacientul. Iar după ce acesta se făcea bine, putea să se apere și singur. Mees Opp nu se temea de Leah, dar atitudinea ei o neliniștea, căci știa că asemenea femei erau pe deplin capabile să-i dea o mână de ajutor Zeului Râului, în caz că nu acționa destul de repede.

Dar ceea ce o tulbura mai mult decât Leah era gândul la clipa când Lord Groton urma să iasă din comă și să se intereseze de soția lui, și când se întreba ce-avea să facă, știa că urma s-o ocrotească pe Lady Groton, chiar și mințind la nevoie, așa cum făcuse și Bates de-atâtea ori. Etica situației n-o preocupa foarte profund, fiindcă abandonase de mult standardele morale, ajungând să se încreadă în propriile ei instincte și în simțul ei uman. Cu mult timp în urmă, învățase că e mai bine să fii om decât să respecti ca la carte tot felul de coduri, iar intuiția îi spunea că, dintre cei doi, soția era cea care nu trebuia să fie trădată.

Îi plăcea Lady Groton; îi plăcuse din momentul când deschisese ușa și o văzuse stând în lumina slabă de pe culoar. Avea ceva agreabil și simplu, precum și o anume sinceritate, un mod de a privi lucrurile drept în față, care o

mulțumea pe Mees Opp. Nu se prefăcea că bărbatul de pe insulă n-ar fi fost amantul ei; nu inventa niciun fel de scuze și eschivări, așa că trebuia să fi cântărit totul în sinea ei, descoperind că era cu cugetul împăcat. Mees Opp nu-și imagina că ar fi putut înțelege toate detaliile situației, așa că se mulțumea doar să aibă încredere în Lady Groton.

În cea de-a doua noapte, ajunseseră la un aranjament. Când reveni la hotel, Lady Groton tocmai se pregătea să deschidă încet ușa camerei lui Mees Opp, iar dacă o găsea trează, să vorbească despre starea soțului ei. Dacă dormea, n-ar fi trezit-o, așteptând până a doua zi. Uneori, când venea dimineața în cameră, stăteau de vorbă, iar Mees Opp era destul de surprinsă că o interesa atât de mult pe o femeie ca Lady Groton, încât îi puneă fel de fel de întrebări despre trecutul ei, despre munca sa și despre spital, fiindcă Lady Groton părea să facă parte dintr-o lume la fel de diferită de a ei ca soarele de lună. Dar nu-i displăcea, fiindcă dacă pe Lady Groton o interesa așa de tare, însemna că era foarte posibil să-l convingă pe soțul ei să facă o donație generoasă pentru spital.

În cea de-a doua dimineață, pe când stăteau împreună în camera lui Mees Opp, Lady Groton spuse, după câteva momente de tăcere:

— Aș crede că ești foarte fericită.

— Nu știu, răspunse Mees Opp. Niciodată n-am avut timp să mă gândesc la asta. Presupun că așa e.

— Trebuie să fie o senzație minunată, când salvezi o viață sau ajuți un om în suferință.

— Așa este, recunosc doctorița, cu deplină simplitate. E ca și cum... ca atunci când...

Își căută cuvintele, dar zadarnic, pentru a încheia spunând doar atât:

— Nici nu știu cum e.

În dimineața aceea, Lady Groton nu mai spuse nimic. Totuși, chiar și după plecarea ei, imaginea feței familiare a lui Mees Opp o urmări toată ziua, și înainte de a se duce din nou la culcare își spuse: „După ce Albert se face bine și toată problema asta se va rezolva, o să-i ofer o parte din banii pe care mi i-a dat el, pentru spital. N-am să le simt lipsa. Nu mai doresc haine, bijuterii și alte lucruri de soiul ăsta”, apoi îi trecu prin minte că era liberă, pentru prima dată în viața ei era cu adevărat liberă. Scăpase nu numai de Albert și toți banii lui, ci și de toate celelalte lucruri – hainele, bijuteriile, petrecerile, iahtul, casa de pe Hill Street – de care cândva crezuse că n-ar fi putut să se lipsească. Nu era numai datorită celor întâmplare între ea

și Tom; Mees Opp avea la rândul ei o contribuție, sau poate nu atât Mees Opp, cât ceea ce văzuse pe fața ei în acea primă seară.

Bates fu acela care o anunță de sosirea domnului Clapton. Lady Groton se trezi din somn încet, pe la ora cinci după-amiază, auzind o bătaie în ușă, iar când întrebă cine era, îi răspunse Bates, care apoi intră în cameră.

Încă somnoroasă, dar și supărată, îi spuse:

— Nu ți-am zis să intri.

Bates răspunse:

— Vă rog să mă scuzați. Am înțeles greșit.

Expresia lui șireată, însă, îi dădea de veste că mințea. Era insolent, din moment ce-și lăsa chipul să dezvăluie propria minciună. Dar Lady Groton se dezmeticise îndeajuns ca să-și poată spune: „Își permite prea multe. Acum sunt liberă. Poate să-i spună lui Albert despre Tom, ca și tuturor celorlalți – ce-mi pasă mie? Probabil ar fi chiar mai bine să se clarifice lucrurile.

— E aici, *me lady*, continuă Bates. M-am gândit că poate ați vrea să știți.

— Cine e aici?

— Clapton se numește, cred. Omul Lordului Deakin.

La asta, Lady Groton simți dintr-odată că-i venea rău. De aceea fusese insolent Bates. Nu era liberă. Încă mai putea

s-o șantajeze, dacă așa voia. „Ar fi trebuit să știu că Bates nu-i chiar atât de prost”, își zise ea. „A știut tot timpul că n-aș avea nimic împotriva să-i spună lui Albert despre Tom sau ceilalți, dar știe că asta m-ar deranja”. Și din nou își dădu seama că telegrama trădătoare era cea mai gravă faptă pe care o săvârșise în viața ei. Nu se așteptase să dea rezultate atât de curând; sperase chiar să poată scăpa din Nivandrum, ea și Tom, înainte ca agentul lui Hugo Deakin să-și facă apariția.

— A ajuns foarte repede, remarcă ea, hotărâtă să nu se dea de gol față de Bates.

— Cred că a venit cu avionul până în capitală, iar de-acolo cu o șalupă trimisă din sud.

— Are o șalupă? N-am auzit-o.

— Poate că dormeați, *me lady*. E destul de zgomotoasă.

Își dădu seama ce gândea, după expresia feței – și anume, că motorul șalupei ar fi fost primul lucru pe care-l auzea Groton când se trezea, și ar fi știut de îndată ce însemna acel sunet. Zgomotul unei șalupe putea să-l ucidă, și atunci... o crimă putea fi comisă în multe feluri.

— A fost mai înțelept decât Excelența Sa, continuă Bates.

— În ce sens?

— S-a dus la Ranee. A închiriat cele mai avantajoase zone ale coastei și a cumpărat opțiuni în interior.

— Aha...! Dar cum ai aflat toate astea?

Pentru o fracțiune de secundă, Bates nu răspunse. Apoi zise:

— A, din ce-am discutat. Așa a venit vorba...

Pe chipul lui se zărea o undă de nedumerire, ca și cum ar fi încercat să afișeze o expresie care-i era improprie.

— Era atât de mulțumit, încât cred că simțea nevoia să-i spună cuiva.

— Unde locuiește?

— Aici, *me lady*. Alt loc potrivit nu există.

Lady Groton stătu pe gânduri câteva clipe, apoi întrebă:

— Ce fel de om e?

— Un băiat destul de comun, *me lady*...

Și deodată, îi veni brusc să râdă, isteric, necontrolat. Preț de-o secundă disperată, i se păru că o asemenea izbucnire în râs ar fi fost singura care putea s-o salveze, și în aceeași clipă avu impresia că toți erau nebuni – Albert cu ambițiile lui, ea cu trivialitatea ei, Bates cu lipsa lui de loialitate, Tom însurat cu o băștinașă, chiar și Mees Opp. Totul era nebunesc, distorsionat și dezechilibrat, începând cu faptul că se găsea într-o cameră dintr-un asemenea loc,

discutând evaziv cu valetul soțului ei, încercând să-l pună la punct. O parte din mintea ei se tot întreba: „Cum am ajuns aici? Ce-am făcut? Nu eu am trimis telegrama aia, ci altcineva. Nimic din toate astea nu e adevărat. Poate că nici măcar nu l-am văzut pe Tom și nu m-am dus la el noapte de noapte. Poate că sunt nebună și mi-am imaginat toate astea”, și avu o senzație de teroare înghețată, dar reuși să spună:

— Îți mulțumesc, Bates. Asta e tot.

După plecarea valetului, Lady Groton se dădu jos din pat, făcu o baie și începu să se îmbrace grăbită, spunându-și: „Trebuie să mă văd cu acest agent, trebuie să-i vorbesc. Trebuie să-l opresc și să-l trimit de-aici. Poate reușesc să-l cumpăr, cu bani de la mine, cu bijuterii de care nu mai am nevoie. Poate... poate...” O clipă, gândurile i se învâlmășiră haotic, melodramatic. „Poate, dacă mă culc cu el...” – dar așa ceva era prea naiv, și oricum n-ar fi fost în stare. Cu o săptămână în urmă, ar fi putut, dar acum, nici vorbă.

Apoi, aproape dintr-odată, își dădu seama că totul nu era decât o ieșire isterică. Dacă Deakin închiriasse deja terenuri, însemna că nu se mai putea face nimic. Brusc, o cuprinse o teamă cum în viața ei nu mai simțise – fiindcă

niciodată nu mai fusese prinsă în capcană.

Când coborî scara, omul stătea așezat în capătul opus al sălii mari și boltite, lângă ușă, bând whisky cu sifon și uitându-se peste golf, iar Lady Groton își dădu seama, de cum îi văzu partea dinapoi a capului, că nu era deloc a bună. Avea un cap pătrat și turtit, cu ceafa cărnoasă înroșită de ani de zile petrecuți la soare, în Orient. Arăta asemenea cefei lui Albert, acea parte din el pe care o ura cel mai mult, fiindcă i se părea că acolo se adunase toată încăpățânarea, brutalitatea, lipsa lui de sensibilitate. Ani de zile evitase să se uite la ceafa lui Albert.

Dar era hotărâtă să-i vorbească, să descopere măcar ce fel de om era, așa că străbătu sala, ca pentru a trece pe lângă el, ieșind în grădină, însă când ajunse în dreptul mesei, Clapton întoarse capul, așa că Lady Groton îi zâmbi. Imediat, omul se ridică în picioare, făcând-o să-și spună: „Este într-adevăr la fel ca Albert, numai că puțin mai tânăr. Cred că și Albert, la vârsta lui, sărea în picioare la fel, ori de câte ori își făcea apariția aristocrația”.

— Bună ziua, îl salută ea, iar Clapton, în stilul său unsuros, răspunse:

— Dumneavoastră sunteți Lady Groton, presupun.

— Într-adevăr...

Și simți brusc dorința de a râde iar, amintindu-și cuvintele lui Bates: „Un băiat destul de comun, *me lady...*”

— Bem ceva împreună?

— Cu plăcere.

Clapton trepida, plin de vitalitate animalică, la fel cum fusese și Albert odată. „E omul lui Deakin”, își reaminti Lady Groton. „Dar consideră că e mai indicat să se pună bine cu toată lumea. Cel mai probabil, deviza lui în viață este: «Nu știi niciodată ce se poate întâmpla»”. Dar acela nu era decât un pui la început de drum, leul cel bătrân obosise de-acum, zăcea bolnav, poate chiar pe moarte, în patul din lemn de tec de la etaj.

Comandă gin și tonic, apoi îl întreabă:

— Ei, cum vi se pare aici?

— Prea cald. Dumneavoastră ați venit de o bună bucată de vreme, și nu pare să vă deranjeze prea mult.

— Așa e.

Clapton zâmbi.

— Cred că ne aflăm aici din aceleași motive.

— Probabil știți mai mult despre asta decât mine. Vedeți dumneavoastră, nu știu de ce ați venit.

Rasmussen, obosit și palid, în costumul lui de chelner, aduse ginul cu tonic și plecă din nou, cu un aer acru de

parcă i-ar fi fost până-n gât de toți acei oameni străini, pretențioși și enervanți, jinduind după simplii marinari care veneau în timpul iernii.

Zâmbind din nou, Clapton replică:

— Sunt aici pentru aceleași motive ca și soțul dumneavoastră.

— Aha!

— Am auzit că era bolnav. Se simte mai bine?

— Mult mai bine.

— Nu va fi prea încântat să mă găsească aici.

— Da, se va înfuria foarte tare. Cum ați aflat unde era?

Clapton o privi cu viclenie, apoi, destul de îngâmfat, răspunse:

— Noi, oamenii de afaceri, avem metodele noastre de a afla ceea ce ne interesează.

— Știu. De ani de zile sunt măritată cu unul dintre dumneavoastră.

— Și încă, unul foarte șiret.

Pe chipul necioplit al lui Clapton apărură o expresie de admirație care aproape că-i făcea greață. Își spuse: „Poate fi cumpărat, atâta numai că eu n-am destui bani ca să-l plătesc, cu toate bijuteriile mele și fondurile pe care mi le-a dat Albert, fiindcă el mizează pe viitor – și anume, pe

ziua când oamenii i se vor adresa cu Excelența Voastră”.

— Plănuți să stați mult aici? îl întrebă ea.

„S-ar putea să plece înainte ca Albert să redevină conștient, și atunci aş scăpa de ce-i mai rău”.

— Nu știu. Până termin tot ce am de făcut.

Ochii i se îngustară puțin, și din nou lui Lady Groton îi veni să râdă, gândindu-se: „Crede că încerc să-l descos după informații pentru Albert, în cel mai reușit stil cinematografic”. Naivitatea bărbaților ca Albert și Clapton o uimise întotdeauna. Era mereu un lucru nou și incredibil că, în ciuda ticăloșiei lor, erau ca niște copii. Adevărata infamie, ca trădarea lui Albert de către ea, le depășea imaginația, era un lucru incredibil pentru ei. Și avu o senzație momentană de superioritate și dispreț la adresa individului. Dar știa că toate astea n-o duceau nicăieri, iar de-acum își dăduse seama că oricâte conversații ar fi avut, nu rezolva nimic, deoarece Clapton era în gardă, gândindu-se la ea în termenii vampelor din filme.

Dintr-odată, agentul o întrebă:

— Îl cunoașteți pe acel Dantry care locuiește aici... un soi de fante englez?

„Știe că-l cunosc”, înțelese Lady Groton. „Știe totul” – și răspunse, cu o furie care o dădea parțial de gol:

— Îl cunosc, dar nu e fante. Este un gentleman care trăiește din dobânzi.

— Deci, un întreținut?

— Nu, nici asta.

În clipa următoare, își dădu seama ce urmărea. Jocul se inversase, iar Clapton încerca să se folosească *de ea*. Dar nimerise pe-alături, fiindcă acum n-o mai preocupa cine anume știa și cine nu că Tom îi era amant. Era nedumerită că nu folosea împotriva ei telegrama, dar în fond, putea s-o păstreze ca pe un as în mânecă.

— Ar trebui să știe multe despre locurile astea. Ne-ar putea fi de folos - dar, cel mai probabil, soțul dumneavoastră s-a gândit la asta înaintea mea.

— Nu, soțul meu nici măcar nu l-a văzut. Oricum, n-ar folosi la nimic. Domnul Dantry nu vrea să se deschidă portul. Ar face orice ca să împiedice așa ceva.

Fălcile lui Clapton se strânseseră, cu dispreț și hotărâre. Apoi, râzând, spuse:

— Că mult o să-i mai și folosească. Mai beți un rând?

— Nu, mulțumesc. În câteva momente plec cu barca, să respir puțin aer.

— Și acel cockney, Sandy, mi-a spus același lucru. A zis că Dantry e un ciudat și n-ar avea niciun rost să mă duc la

el. Știți, e căsătorit cu fiica lui Sandy.

Lady Groton își simți fața devenind rigidă, la fel cum văzuse și pe chipul lui Bates, cu scurt timp în urmă, când refuzase să afișeze expresia pe care o dorea.

— Da, știu, confirmă ea – și-i veni o idee nebunească, fantastică. Poate că Bates îl trădase pe Groton, înainte de-a fi avut ea timp s-o facă. Poate că valetul lui Albert spionase tot timpul pentru Deakin. Era incredibil – dar, cumva, ideea părea destul de veridică. Explica multe alte scurgeri de informații care avuseseră loc de-a lungul anilor. Plus chipul și manierele lui Bates... Un valet ar fi fost ultimul dintre suspecti. Albert concediase dactilografe și secretari, rupsese chiar și relațiile cu unii parteneri de afaceri, dar scurgerile continuaseră. De nenumărate ori venise în camera ei, tunând și fulgerând în legătură cu asta.

Încercă să-și controleze expresia, să dea senzația că-i asculta cuvintele, dar creierul îi luase foc, cu gândul la Bates. Apoi, îl auzi pe Clapton spunând:

— Pe-aici e plin de bârfe...

Și se gândi: „Nu, așa n-ai să mă prinzi. Nu mă poți șantaja cu asta”.

— Da, așa e în toate comunitățile restrânse. Nu prea

știu, n-am avut multe contacte cu oamenii.

— Ei, face parte și asta din treburile mele pe-aici. E unul dintre motivele pentru care mi-au reușit atâtea lucruri, când alții au dat greș. Mereu spun că trebuie să te apropii de localnici încă de la început, și-ți va fi mult mai ușor. Nu mă prea interesează diferențele de rasă. În afaceri, nu rentează.

Nu-i răspunse, după care Clapton continuă:

— Ultimul lucru pe care l-am auzit e că acest Dantry a părăsit-o pe fiica cockney-ului, și aia a luat-o razna.

— Despre asta nu știu nimic.

— Da, și-a ieșit din minți. Au încercat tot felul de leacuri locale. Nevasta lui Rasmussen ăsta de-aici i-a făcut descântece. Se pare că e un fel de vrăjitoare.

— Ce multe ați aflat...

— Mă rog, asta-i sarcina mea.

Își aprinse o țigară și se rezemă de spătar. Luând-o ca pe un pretext de a scăpa, Lady Groton se ridică în picioare, spunând:

— Vă mulțumesc pentru gin. Acum trebuie să plec.

Dar, în loc de a-și continua drumul spre debarcader, se întoarce și urcă din nou scara, conștientă că se grăbea când n-ar fi trebuit s-o facă, fiindcă dacă observa, Clapton

ar fi crezut că probabil își atinsese scopul. Încercând să meargă încet și calm, avu impresia că n-avea să ajungă niciodată în capul scării cu balustradă de fier forjat. Dar ajunse într-un târziu și acolo, unde Clapton nu mai putea s-o vadă, continuând să-și spună ce om dezgustător era. „Există unii și mai răi decât Albert, poate, sau o fi fost și Albert la fel de rău, când m-am măritat cu el?”

Acum nu mai era sigură de nimic. Parcă ar fi început să se schimbe, parcă s-ar fi transformat într-o altă femeie. O fi fost efectul căldurii, al bolii, al lui Tom, sau poate își pierdea mințile? Cum ajunsese să se pomenească, ea căreia niciodată nu i se întâmplase nimic deosebit, într-o încurcătură atât de melodramatică? În timp ce străbătea coridorul larg, își spuse din nou: „Voiam să mi se întâmple ceva. Și uite că mi s-a întâmplat, cu prisosință!”

La ușa camerei lui Mees Opp, ciocăni, după care, fără să aștepte răspunsul, intră. Mees Opp era acolo, stând în picioare lângă fereastră, unde prepara ceva de băut pentru pacient. Privea paharul prin ochelarii ei cu lentile groase, amestecând cu o linguriță. La auzul ușii care se deschidea, întoarse capul și salută:

— Bună ziua.

— Bună ziua. Cum mai e?

Mees Opp zâmbi, cu un surâs larg, cald și învăluitor, care-i transforma fața urâtă, făcând-o să arate aproape frumoasă.

— Mult mai bine. Febra i-a scăzut cu un grad și jumătate.

— Mai delirează?

— Acum doarme. Când se trezește, cred că va fi în regulă.

— Pe Bates l-ați văzut?

— E în cealaltă cameră. Au venit niște rufe de-ale Excelenței Sale, de la spălat, și le pune în ordine. A spus că Excelența Sa nu s-ar bucura, să se trezească și să vadă camera în dezordine.

Aceasta era o minciună. Nu era decât unul din trucurile lui Bates pentru a-și vârî nasul acolo unde nu mai era dorit.

— Vrei să-l rogi să vină un moment în camera mea?

— Desigur, Lady Groton.

Înainte de a ieși pe ușă, mai aruncă o ultimă privire spre Mees Opp. Doctorița își reluase amestecatul medicamentului. Emană o stare calmă și eternă, nimic nebunesc, fantastic sau exagerat, ca toți ceilalți din hotel, până la ultimul, chiar și Lansbury, îmbujorat, decadent,

pleoștit de căldură și bun de nimic. Mees Opp reprezenta normalitatea. Soliditatea. Virtutea autentică. Nu trebuia să plece de-acolo. Trebuia să rămână chiar și după vindecarea lui Albert, până când Alix și Tom puteau să plece împreună din Nivandrum.

În timp ce-l aștepta pe Bates, se învârti prin cameră, gândindu-se tot timpul: „Nu trebuie să devin isterică. Nu trebuie să mai fac lucruri necugetate, ca trimiterea acelei telegrame. Trebuie să-mi păstrez calmul. Trebuie să mă prefac că joc un rol, ca într-un film, când eroina se confruntă cu personajul negativ... sau cu unul dintre ele – atâta numai că sunt atât de multe... Albert, Clapton, Tom, eu însămi, și acea Leah... Sunt atât de multe personaje negative... Totul e așa de complicat...” Și, pentru prima oară, îi trecu prin minte cât de scârboasă putea fi specia umană, cât de dezgustători puteau fi ea și Tom, și atâția alți oameni care se considerau plăcuți și atrăgători.

Se auzi o bătaie în ușă și Bates intră, închizând ușa după el, cu cea mai mată dintre numeroasele lui expresii, în clipa când îl văzu, Lady Groton își spuse: „E adevărat. Acum, trebuie să blufez. Știe că am vorbit cu Clapton și se teme”.

Începu de-a dreptul, întrebându-l:

— Bates, ai trimis telegrama pe care ți-am dat-o?

— Da, *me lady*, a plecat numaidecât. Altfel nu se poate, din moment ce domnul Clapton a ajuns atât de curând.

N-ar fi trebuit să rostească și ultima frază, căci îi dădea un indiciu. Fără să stea pe gânduri, Lady Groton continuă:

— A venit așa de repede, încât m-am gândit că poate ai trimis telegrama chiar înainte de a ți-o fi dat eu.

Chipul lui rămase inexpressiv, dar nu-i răspunse imediat. O secundă, domni tăcerea – dar o tăcere suficientă pentru a-i da de înțeles că nimerise drept la țintă. „Îmi place”, reflectă ea. „Cred că e distractiv să joci în melodrame”.

— Nu înțeleg, *me lady*.

— Domnul Clapton n-a primit-o.

— Trebuie s-o fi primit, *me lady*, dacă acum e aici...

Lady Groton încercă din nou o lovitură trasă la nimereală:

— A primit o telegramă, dar nu era a mea. Adineaori am vorbit cu el.

Acum îl avea la mână, și-și dădu seama că, pe moment cel puțin, Bates avea să renunțe la insolență. Încerca să pară nedumerit, dar îi pieriseră toată siguranța de sine.

— Nu pot să înțeleg, *me lady*. Poate că Excelența Voastră l-a înțeles greșit pe domnul Clapton...

— Nu era nimic greu de înțeles.

În sinea ei, adăugă: „Acum trebuie să ajungem la capăt. Mai am de dat o singură lovitură”. Așa că spuse:

— Îți mai amintești de afacerea din America de Sud și de cea cu Mittel Europa Bank, și încă una sau două?

De data asta, Bates nu-i mai răspunse mult timp. Apoi, un zâmbet subțire și grețos i se întinse pe chipul smead, un surâs sardonice care-o făcu pe neașteptate să-l simpatizeze din nou, în pofida tuturor ticăloșiilor lui – și spuse:

— Înțeleg, *me lady*. Acum pot să plec?

— Da, Bates.

„L-am aranjat”, medită ea. „În sinea lui, e un laș, și se teme de Albert. De-acum, n-o să mai am probleme cu el”.

Valetul ieși, închizând ușa după el, iar pe culoar își scoase din buzunar batista și se șterse pe frunte. De data asta, nu căldura era cauza, ci efortul de a încerca să arate așa cum nu putea. Căutase să nu afișeze nicio expresie, când tot timpul îi venea să zâmbească de admirație. Își spuse: „Întotdeauna îți dai seama când ai de-a face cu o lady. Nu multe femei ar fi fost în stare de așa ceva. Dacă toate bogătașele ar fi ca ea, n-ar mai exista niciun fel de revoluții. N-ar fi nevoie. O persoană pursânge rămâne o

persoană pursânge, indiferent unde ai găsi-o. Numai că e ultima de soiul ei. Au rămas în urma timpurilor”.

Iar ceea ce făcea totul cu atât mai amuzant era certitudinea din inima lui că Lady Groton nu discutase nicio clipă despre telegramă cu Clapton – iar dacă o făcuse totuși, era sigur că agentul era ultimul om care să dea ceva în vileag.

Încet, se întoarse în dormitorul Lordului Groton, spunându-și: „Da, lucrurile se apropie de sfârșit. Bătrânul nu va muri, la urma urmei, dar e terminat, iar pentru el așa ceva e mai rău ca moartea”.

Pe la miezul nopții, Lord Groton deschise ochii și, pentru prima oară din seara aceea de demult, din urmă cu ani de zile, cum i se părea, când se dusesse la culcare simțindu-se indispus, *văzu* camera în care se afla. Dar, când se uită în jur, la început nu-și dădu seama unde era. Într-un colț al odăii ardea o lumină slabă, încăperea era plină de mobilă urâtă, din lemn de tec, iar lângă lampă distinse silueta masivă a unei femei îmbrăcate complet în alb, care stătea cu spatele spre el, scuturând un termometru. Deduse de aici că era bolnav. Își simțea trupul extraordinar de ușor, ca și cum n-ar mai fi avut niciun pic de substanță, iar senzația îl deruta, purtându-l departe în trecut, cu mai mult de treizeci de ani, pe vremea când avusese malarie, la Samarang. Preț de-o clipă, cunoscuse din nou sentimentul neprețuit al tinereții, amestecat cu sunetul tobelor de pe insule, tobele pe care le auzise prima oară la douăzeci și unu de ani, într-o noapte fierbinte și încremenită din Macassar. Și, pentru câteva momente, simți din nou că avea întreaga lume la picioare, așteptând să fie cucerită, așteptând să-i ofere toți banii și puterea pe care le dorea. Dar nu mai era complet tânăr – cumva, acum era un altul,

care se uita la el însuși. Era din nou el, cel de la douăzeci și unu de ani, însă era și cel de acum, privindu-se pe sine – un bătrân privind un băiat. Încercă să-și salte capul, și aproape imediat senzația de imaterialitate îl părăsi, tot trupul părându-i-se greu ca de plumb, apăsând pe un pat leoarcă de nădușeală.

Se întrebă: „Cine sunt? Unde mă aflu?” și, preț de-un înfiorător moment, își spuse: „Am murit”. Căci, cu toată slăbiciunea și deruta lui, teama de moarte continua să-l bântuie, acută. Apoi, pentru o clipă îi reveni luciditatea și-și spuse: „Știu cine sunt. Sunt Groton, iar Groton nu poate fi mort. Groton n-ar putea să moară la cincizeci și patru de ani. Chestia asta trebuie s-o stabilesc naibii clar!”

Așa că deschise ochii și strigă:

— Cine ești?

Dar glasul nu era al lui Groton, ci al unui om slab, bătrân și bolnav. Cu toate acestea, suna destul de tare ca s-o surprindă pe femeia în alb, de lângă lampă. Întorcându-se repede, aceasta spuse:

— Sunt medicul, Mees Opp.

Cu toată slăbiciunea lui, răspunsul îl înfurie. De ce încerca să-l ducă de nas? Era doar o soră medicală, sora nu era totuna cu un medic, și nici medicul nu era o simplă

soră. Cuvântul „medic”, însă, îl dusesese cu gândul la Harley Street, așa că întrebă:

— Unde-i Sir Sidney?

— Cine este Sir Sidney, domnule?

— Sir Sidney, doctorul meu. Unde mă aflu? Bates unde e?

— Sunteți în Nivandrum, domnule. Acum nu trebuie să vorbiți. Ați fost bolnav.

— Nivandrum?

În mintea lui, cuvântul își regăsi ecoul, așa că întrebă:

— Deakin e și el aici?

— Care Deakin, domnule?

— Hugo Deakin. Lordul Deakin.

— Nu. Nu e nimeni cu acest nume aici... Bates s-a dus la culcare. Am eu grijă de dumneavoastră. Acum, vă rog să stați liniștit, și am să vă aduc ceva de băut, după care trebuie să dormiți din nou, iar când vă veți trezi o să vă simțiți mult mai întremat.

Groton tăcu, nemulțumit că era tratat ca un copil, rămânând nedumerit până la întoarcerea ei. Bău medicamentul, iar după câteva momente întrebă:

— Nevastă-mea unde-i?

Mees Opp, pusă la încercare, preferă să mintă,

răspunzându-i:

— A ieșit cu barca, să ia puțin aer. Suportă foarte greu căldura.

Pentru un lung răstimp, Groton căzu pe gânduri, după care spuse:

— Trebuie să aibă grijă, să nu se rătăcească printre insule.

— Are barcagii foarte buni, domnule.

— Când se întoarce?

— Nu știu, domnule.

— Acum cât e ceasul?

— Mai e puțin până la miezul nopții.

— Vreau să-i vorbesc. N-ar trebui să umble singură printr-un loc cum e Macassar. În malayezii ăștia nu poți avea încredere. Nu-și poate purta singură de grijă.

— Nu suntem în Macassar, domnule. Aici e în deplină siguranță. Ne aflăm în Nivandrum.

— A, da, Nivandrum...

Și, după o pauză:

— Cât timp am fost bolnav?

— Opt zile, domnule.

Fără a-i da timp să mai spună nimic, continuă:

— Acum eu mă duc, iar dumneavoastră încercați să

dormiți.

— Nu vreau să dorm. N-am timp de dormit. Sunt prea multe de făcut.

— Nu veți putea face nimic, dacă nu vă odihniți, ca să vă reveniți în putere. Cu cât dormiți mai mult, cu atât veți deveni mai puternic.

Încet, cu un instinct aproape de geniu, Mees Opp începea să-l înțeleagă, să-i reconstituie personalitatea și caracterul din acele fragmente de vorbire care răsăreau șovăitor din starea lui confuză. Ceea ce spusese soția lui era adevărat. Avea o vitalitate imensă – dacă putea vorbi astfel, chiar și cu voce slabă, și destul de coerent.

Pentru prima dată, Groton o privi direct în ochi, ca și cum abia atunci ar fi văzut-o cu adevărat întâia oară. Apoi, spuse:

— Poate că ai dreptate, dar aș vrea să tacă tobele alea afurisite. Nu pot să le sufăr.

— Mă tem că nu se poate, domnule, răspunse ea, cu răbdare. Dar în curând nu le veți mai auzi. Acum vă las să dormiți. Voi fi în camera de alături. Dacă doriți ceva, v-am pus clopoțelul aici, pe pat. Vi l-am legat de încheietura mâinii cu un șiret, ca să nu-l pierdeți. E de ajuns să sunați, și vin imediat.

După asta, Groton închise ochii, iar Mees Opp ieși din cameră și așteptă să adoarmă, căci nu avea de gând să se culce până nu revenea Lady Groton. Și știa că Groton avea să doarmă, căci îi preparase o doză de somnifer aproape dublă, ca să se asigure că nu se mai trezea până dimineața, ca să întrebe dacă soția lui nu se întorsese.

Prin urmare, era încă trează când sosi Lady Groton, pe la trei și ceva. Stătea așezată lângă fereastră, complet relaxată, cu gândul la banii pe care avea să-i primească pentru că salvase viața Lordului Groton, și la ceea ce avea să facă la spital cu ajutorul lor. Chiar și o sumă moderată ar fi fost de ajuns ca să pună podele noi și un acoperiș nou la maternitate. Și se mai gândi o vreme și la femeia cea infirmă, mulțumită că nu primea nicio veste de la doamna Badoki, pe care o instruisese s-o anunțe dacă lucrurile mergeau rău. Apoi, chiar înainte de a vedea canoea cu Dantry și Lady Groton pornind de lângă insula alăturată, în lumina lunii târzii, observă o altă canoe părăsind debarcaderul hotelului – femeia numită Leah pleca să-și facă scamatoriile cu vreo vrăjitoare, pe undeva printre insule. Ei bine, pe Leah o biruise. Lord Groton trecuse de faza cea mai rea a bolii și, cu vitalitatea lui, acum era sigură că avea să se vindece. Nu peste mult, se auzi

bătaia în ușa și Lady Groton intră, și din nou Mees Opp își spuse cât de drăguță era – și, cu o undă răutăcioasă, se gândi că niște femei atât de drăguțe n-ar trebui să fie limitate de constrângeri. Ar fi trebuit să aibă tot ce doreau, fiindcă erau binecuvântate de zei.

Se ridică și închise ușa dintre cele două camere, așa cum făcea întotdeauna, ca să nu deranjeze pacientul, iar Lady Groton se mulțumi doar să-i zâmbească, fără o vorbă, până când ușa fu închisă. Apoi întrebă:

— Cum e?

— În regulă. S-a trezit și a vorbit puțin.

— A întrebat de mine?

— Da. L-am dus cu vorba.

Un moment domni tăcerea, cele două femei uitându-se una la cealaltă. Lady Groton se întreba: „Oare știe? Sigur că da. Dacă presupun că știe, aș îndrăzni să vorbesc? în fond, știe atât de mult... aproape totul!” Cu voce tare, se interesă:

— Ce i-ai spus?

— Că ați ieșit cu barca, să luați aer.

— Și el ce-a zis?

— Să vă trimit în cameră când vă întoarceți.

Ezită, apoi adăugă:

— Dar i-am dat un somnifer... o doză destul de mare, ca să fiu sigură că va dormi adânc. E adevărat ce-ați spus. Are o vitalitate imensă.

— Ai fost foarte amabilă.

Era o remarcă convențională, care putea fi interpretată în multe feluri, dar se aștepta ca Mees Opp s-o înțeleagă corect.

Și, într-adevăr, doctorița spuse:

— M-am gândit că așa e cel mai bine, în situația de-acum.

— Ești o femeie minunată.

— Nicidecum - încerc, doar, să înțeleg cum merg lucrurile. Nu prea cunosc lumea. Uneori, nu mi-e ușor deloc, după cum se comportă oamenii... atât de complicat, și așa mai departe...

La asta, Lady Groton se avântă:

— Nu mă mai întorc la el.

Cu voce scăzută, Mees Opp răspunse:

— Mă așteptam.

— De ce?

Femeia zâmbi.

— După expresia feței dumneavoastră. De prima oară, când am venit, mi-am dat seama că era ceva în neregulă,

dar nu știam ce anume. Apoi, am început să înțeleg.

— Nu mă considerați îngrozitoare?

— Nu știu. Cum aș putea să vă judec, când știu atât de puțin? Cum este... domnul Dantry?

— Rău, la fel ca mine... numai că, tot ca mine, n-a vrut niciodată să fie rău. Niciodată n-a vrut să facă rău cuiva.

— Da, se mai întâmplă și așa, uneori... consimți Mees Opp - dar, integră ca întotdeauna, continuă: asta face lucrurile să fie ușor de înțeles, dar cu nimic mai ușoare pentru ceilalți.

— Te gândești la soția lui.

Mees Opp ezită un moment, apoi spuse:

— Vedeți dumneavoastră, eu am adus-o pe lume, cu ani în urmă. O cunosc de când s-a născut. N-ar fi trebuit să se încurce cu ea. S-ar putea să fie vina lui, sau poate nu. Femeia aceea, Leah, a trimis-o la el acasă, ca să-l aștepte în dormitorca să-l prindă în mrejele ei.

Privind-o pe Lady Groton drept în ochi, adăugă:

— Nu trebuie să credeți că e o fată rea. Era îndrăgostită de el. Și încă mai este. Cred că-l va iubi toată viața. Înțelegeți, problema ei este că e metisă. Dacă era o localnică pură, n-ar fi contat atât de mult. Nu trebuia s-o ia de nevastă. Nici nu știu de ce-a făcut-o.

Lady Groton își privi brățările de la mână.

— Când s-a însurat cu ea, credea că totul se terminase... că avea să rămână aici pentru totdeauna. Credea că n-o să mă mai vadă niciodată.

— Deci, v-a *fost* un prieten foarte vechi?

Un moment, Lady Groton tăcu, continuând să-și privească brățările ca și cum ar fi fascinat-o în vreun fel. Apoi spuse:

— Da, foarte vechi. Într-un fel, e singurul prieten pe care l-am avut vreodată... singurul prieten, în sensul acela... Nu sunt superstițioasă, dar am impresia că așa a fost sortit să fie, că am fi greșit dacă încercam să schimbăm mersul lucrurilor. Înțelegeți ce vreau să zic?

— Da.

— Totul e atât de complicat...

— Lucrurile de genul ăsta sunt întotdeauna complicate. Uneori, aici, complicațiile sunt și mai grave.

— Nu prea știu cum merg lucrurile pe-aici. Până la vizita asta, nici n-am ieșit din casă.

Ridică repede privirea dinspre brățări și întreabă:

— Nu te plictisesc, sper? Când ar trebui să dormi...

— Nu, nu mă plictisiți deloc.

Auzind-o, Lady Groton își spuse: „Da, pe dumneata nu te

plictisește nimeni, niciodată. Toți suntem oameni, și suntem interesați, și avem nevoie de înțelegere și ajutor. Ce norocoasă ești! Țasta-i un lucru pe care nu-l poți pierde niciodată, un lucru care n-are nimic de-a face cu dragostea, cu banii sau cu orice altceva”.

— Să nu-ți faci o părere prea proastă despre mine, îi ceru ea.

— Nu vă judec, răspunse cu simplitate Mees Opp. N-am eu căderea s-o fac. Și-n plus, pentru a judeca, trebuie să știi foarte mult.

Cu o mișcare a capului, Lady Groton indică ușa închisă, întrebând:

— Ar fi mai bine să nu-i spun, așa-i... că nu mă mai întorc la el?

— Da, e mai bine să nu afle, încă. Ar putea să strice mult din tot ce-am încercat să facem.

— Și mai e un lucru pe care n-ar trebui să i-l spunem... despre acel domn Clapton, care a sosit. Înțelegi, a aflat de ce era aici soțul meu și s-a grăbit să i-o ia înainte. Chiar și dacă Lord Groton aude zgomotul bărcii cu motor, nu trebuie să-i spui. Răspunde-i că e cuterul fiscal al bătrânei Rane.

— Înțeleg.

— Mai târziu, când se va mai înzdrăveni, o să-i putem spune. Va fi destul de rău și atunci.

— Îmi dau seama.

Ridicându-se, Lady Groton spuse:

— Acum, mă duc și te las să dormi.

Prinse mâna grasă a lui Mees Opp, care arăta atât de greoaie și de fapt era nespus de delicată, adăugând:

— Ai fost foarte bună că ai rămas trează până la sosirea mea, și că m-ai ascultat. Până acum, n-am mai putut vorbi cu nimeni atât de deschis.

Și, privind-o drept în ochi:

— Și-ți mulțumesc că ai mințit ca să mă ajuți.

Apoi, îi veni o idee și, întorcându-se puțin într-o parte, își desprinse cele două brățări late de la mână și i le întinse lui Mees Opp:

— Poftim. Te rog să le iei.

Știa că era un gest melodramatic, care o făcea să se simtă jenată, dar își spuse: „Așa mă și simt acum. Măine s-ar putea să mă răzgândesc. Și vreau să fie ale ei”.

— Nu, refuză Mees Opp, n-aș putea.

— Te rog, primește-le. Nu sunt pentru dumneata, ci pentru spital.

Cu inima începând să-i bată nebunește, Mees Opp

răspunse încet:

— Ei, dacă așa stau lucrurile, pot să le iau.

Ochii ei spălăciți se umplură de lacrimi și, cu voce scăzută, mai spuse:

— Vă mulțumesc.

Sfioasă și cam rușinată, Lady Groton se grăbi să iasă din cameră.

După plecarea ei, Mees Opp rămase mult timp cu brățările în mână și privirea spre ușă, uimită, mirată că descoperise, tocmai în Lady Groton, un soi de inocență copilărească. Iar când se întoarse, duse brățările sub lampă, întorcându-le înapoi și-ncolo, astfel că smaraldele și diamantele reflectau lumina cu scânteieri albastre și roșii. Apoi se așeză, ținând brățările când aproape de ochii ei miopi, când mai departe, când apăsându-și-le pe obraji grași, măslinii. Erau atât de frumoase, dar nu la frumusețea lor se gândea; pentru ea, însemnau podele noi și un acoperiș nou, o centrală electrică și un aparat de radiologie.

Mai târziu, mult mai târziu, ori de câte ori ororile din acea zi îi reveneau în minte, împotriva propriei voințe, Lady Groton avea impresia că totul avusese ceva grăbit și ireal, ca și cum Soarta, precum un dramaturg care știe că se apropie punctul culminant, ar fi accelerat totul, astfel încât să nu se piardă niciun efect. Exista ceva peste măsură de intens în tot ceea ce avea legătură cu acea zi; arșița părea mai cumplită, culorile mai vii, iar orele păreau să gonească mult prea repede.

Se trezi târziu, nu ca de obicei, pe la ora zece, ca să se culce la loc și să doarmă până la cinci, ci cu puțin înainte de amiază, cu o senzație de oboseală apăsătoare și de a fi pierdut ceva din viața ei. Apoi, în timp ce-și făcea baia, Mees Opp bătu la ușă și spuse:

— Soțul dumneavoastră s-a trezit. Pare să se simtă mult mai bine. A cerut să vă vadă.

După ce răspunse că avea să vină imediat, Lady Groton își spuse: „E cu adevărat extraordinar – Albert. Într-o săptămână, va fi destul de întremat ca să plece, iar atunci am să fiu liberă”.

Nu voia să-l mai vadă. Cu scurt timp în urmă, ar fi

plecat, poate lăsând un bilet, pentru a nu-l mai revedea niciodată, dar acum situația se schimbase. Trebuia să se ducă la el și să fie bună și răbdătoare, iar în cele din urmă să-l părăsească încet și cu tact, rănindu-l cât mai puțin posibil. *Trebuia* să facă toate astea.

Așa că se duse, fără tragere de inimă, amintindu-și-l așa cum fusese în prima zi a bolii, gemând neputincios și lac de sudoare, dar când deschise ușa îl găsi cu totul altfel, înfățișarea vânătă, la un pas de apoplexie, ca și cum ar fi fost gata să izbucnească în ultima criză de nervi, dispăruse, iar acum Groton zăcea în patul din lemn de tec și sidef, palid și slăbit, atât de slăbit încât întoarse spre ea numai ochii, nu tot capul, și imediat lui Lady Groton îi păru din nou rău pentru el, dar într-un fel nou – nu ca pentru Albert Simpson, Lord Groton, a cărei viață spectaculoasă fusese atât de goală și stearpă, ci pur și simplu ca pentru un om, orice om, un corpuscul din neamul omenesc, bolnav, suferind, slab și neajutorat. Spectacolul avea ceva rușinos – omul acela, bruta, lăudărosul, atotcuceritorul, putea fi atât de fragil, așa ușor de distrus.

Iar când vorbi, sunetul glasului său o șocă, atât de slab suna. Avea o sonoritate curioasă, uscată. Lady Groton înțelese aproape imediat că se aștepta să-l sărute, firesc și

ușor, pe obraz, așa cum făcuse de-atâtea ori, fiindcă părea să-l liniștească și să-i taie pofta de a o plictisi cu întrebări și conversație, și pentru că o îmbrățișare oarecare n-o costa nimic. Un moment, încercă să-și regăsească autocontrolul, spunându-și: „Nu pot s-o fac acum. Nu pot. Dar trebuie, înseamnă atât de mult pentru el...” și, aplecându-se, îl sărută pe frunte, iar Albert păru mulțumit, o mulțumire atât de nostalgică din partea marelui Lord Groton, încât lui Alix i se făcu puțin rău și-și spuse: „Dacă nici ăsta nu se poate numi sărutul lui Iuda...”

Apoi, cu falsă voioșie, spuse:

— Ei, acum totul e bine. Ai fost foarte bolnav, dar ai început să te vindecî. Totul va fi în regulă.

Glasul cel slab replică:

— Stai jos, aici pe pat, lângă mine.

Iar Lady Groton se așeză pe marginea patului, deși ar fi preferat să stea în cel mai îndepărtat colț al camerei. O luă de mână, și simți că era rece, aproape anormal de rece în căldura aceea, și cam umedă.

— Cred că a fost foarte plicticos pentru tine, spuse el, pe arșița asta, fără să ai nimic de făcut. Cum te-ai distrat?

Îi răspunse cu deplină sinceritate:

— Am dormit aproape toată ziua, iar seara am luat cina

cu Tom Dantry. Slavă Domnului că era aici. A contat mult.

Groton își mută privirea, încruntat, și după un moment spuse:

— Moașa aia afurisită nu vrea să-mi spună când voi fi destul de înzdrăvenit ca să mă scol de-aici și să-mi termin treburile.

— Mi-a spus că în două săptămâni, cel mai devreme, dar depinde și de tine – cât de cuminte ești și respecti ordinele.

Dintr-odată, Groton închise ochii, și tot trupul său gras fu străbătut de un fior; era un fenomen curios, animalic, ca efortul unui taur uriaș de a se scutura de un terrier. Lady Groton înțelese ce însemna. Găsea insuportabil să fie ținut așa la pat, când avea atâtea de făcut, atâtea lucruri de realizat.

— Aș zice că e o doctoriță foarte bună.

Ceva din vechea bărbăție îi reveni, și replică disprețuitor:

— Femeie – și corcită, pe deasupra!

— O să-și țină gura, și te ajută să te vindeci. Ce-ai putea cere mai mult? Cred că ai avut mare noroc cu ea.

— E așa de urâtă, că trebuie să închid ochii, când se apropie de mine.

Ce remarcă tipică pentru el! Ca întotdeauna, vedea numai exteriorul lucrurilor, îi plăceau cel mai mult persoanele drăguțe, mărunte și fără minte. „Poate că de-a sta s-a luat de mine... și pentru că eram fina unei regine...”

Cu voce tare, spuse:

— N-o găsesc deloc urâtă. Și-n plus, e o femeie absolut remarcabilă.

Ar fi vrut să adauge, cu furie: „Face cât cincizeci ca tine!”, dar Groton era încă prea slăbit ca să-l atace cu prezența ei de spirit, mult mai ascuțită decât a lui.

— N-ai vrea să scapi de căldura asta? o întrebă el.

— Nu, nu acum... cel puțin, nu înainte de a-ți mai reveni.

Pe chip îi apăru umbra unui zâmbet, și spuse:

— Da, n-ar face impresie bună ca tu să pleci și pe urmă eu să mor. N-ar da deloc bine, în situația de-acum.

— Ce vrei să spui cu asta? Și fă bine de răspunde sincer.

Dar nu-i auzi răspunsul, căci în acel moment se auzi, dinspre micul debarcader, o serie de pocnituri sacadate – zgomotul inconfundabil al unui motor de șalupă care tocmai pornea. Groton îl auzi imediat. Alix văzu în ochii lui că deja uitase de ea, uitase și de Dantry, uitase de toate, în afara amenințării contra mării lovituri pe care o pusese la cale. Privind-o cu vechea lui expresie pătrunzătoare de

afacerist şiret, o întrebă:

— Ce-i asta?

Lady Groton cunoştea acea privire. De-atâtea ori se uitase așa la ea, când îl minţea, şi nu descoperise nimic. Acum, însă, lucrurile stăteau altfel, şi i se părea îngrozitor de dificil să-l mintă cu succes. Totuşi, făcu un efort vitejesc.

— E o barcă cu motor, spuse ea. Cuterul de la fisc.

Cu mare efort, Groton se săltă într-un cot, încordându-se ca şi cum ar fi vrut să se dea jos din pat pentru a merge la fereastră. Iar sub fereastră, l-ar fi văzut pe Clapton, stând lângă şalupă, sănătos, bronzat şi viguros cum fusese şi el cândva: agentul lui Hugo Deakin, venit să-i fure totul, chiar în momentul izbânzii. Dacă-l lăsa să ajungă la fereastră, vederea lui Clapton l-ar fi putut costa viaţa. L-ar fi ajutat să se dea jos din pat şi să meargă până la fereastră, iar acolo ar fi murit, eliberând-o pentru totdeauna. Toate îi trecură prin minte într-o clipă, chiar şi imaginea lui murind de mânie şi şoc. O apăsă şi sentimentul de vinovăţie. Acum ştia că nu telegrama ei îl adusese pe Clapton acolo, însă ar fi putut să fie şi așa. Doar întâmplător nu era vinovată. Iar Albert se zbătea, şi ea îl împingea înapoi spre pat, ca să-l salveze. De ce-l salva? Nimeni nu-l voia viu. Chiar şi fratele

acela pe care ea nu-l văzuse niciodată i-ar fi dorit moartea, fiindcă atunci i-ar fi rămas lui toți banii pe care acum îi primea doar pe bucățele.

Fu îndeajuns de uimită să constate că era mai puternică decât el, să descopere că-l putea împinge la loc în pat. Încerca să se comporte firesc, calm, fără a da niciun semn de încordare sau emoție, și tot spunea:

— Nu, Albert, nu trebuie. Ești prea slăbit. Îți spun eu că nu-i decât o șalupă pentru impozite.

Apoi, se pomeni strigând:

— Mees Opp! Mees Opp!

Iar ușa se deschise și Mees Opp intră în cameră.

Între timp, Groton obosise și zăcea pe spate, epuizat, mormăind ceva, cu chipul ud de transpirație. Motorul continua să duduie, apoi se opri, și Lady Groton se întrebă înnebunită: „Nu mai pleacă odată? Trebuie să-i spun lui Clapton să n-o mai aducă aici, fiindcă zgomotul îl deranjează pe pacient”. Lui Mees Opp îi spuse:

— A auzit cuterul de la fisc și a crezut că era altceva, i-am spus că nu trebuie să-ncerce să se dea jos din pat.

Mees Opp se aplecă peste el, îndemnându-l să stea liniștit, dar Groton nici nu se uita la ea, ci numai la soția lui. După un timp, reuși să îngaime:

— E adevărat ce spui?

— Sigur că e adevărat. De ce te-aș minți?

Atunci, Groton tăcu din nou, iar Mees Opp spuse:

— Nu trebuie să vă agitați așa. Altfel, n-o s-o mai puteți vedea pe soția dumneavoastră. Acum trebuie să vă odihniți din nou. Doamna va pleca, pentru a vă lăsa să dormiți.

Groton, însă, răspunse cu încăpățănare:

— Ba nu, vreau să stea aici, cu mine, până adorm.

Motorul se pornise de-a binelea, și deodată sunetul se schimbă, îndepărtându-se, cu Clapton la bord, în drum spre insule, pentru a găsi cele mai bune locuri pentru diguri, antrepozite și rezervoare de petrol. Zgomotul îi inspira lui Lady Groton un soi de oroare.

— E-n regulă, Albert, spuse ea. Rămân aici până adormi.

Iar lui Mees Opp îi zise:

— E-n regulă. O să se liniștească. Am eu grijă.

O dată, Groton deschise ochii și o privi simplu, franc, într-un fel cu totul nou pentru ea, care o făcu să-și spună: „E groaznic. E oribil”. Căci își dăduse seama dintr-odată că soțul ei, cu clarviziunea bolii și poate a morții, vedea și înțelegea lucruri pe care altfel n-ar fi avut cum să le afle. Cumva, *știa* că era trădat, că era singur, și alesese să

apeleze la ea.

Închizând iar ochii, întinse o mână pentru a i-o atinge pe a ei, iar Lady Groton rămase așezată acolo, pe marginea patului, într-o poziție incomodă, înfierbântată, nefericită, dornică să scape atât de propria ei rușine, cât și de prezența lui Groton care o făcea cu atât mai conștientă de aceasta. Nu că ar fi devenit un om mai bun, ori s-ar fi schimbat acum, în timpul bolii, când moartea era atât de aproape – dar iminența morții îi conferise un soi de demnitate pe care înainte n-o mai avusese niciodată, făcându-l să devină uman cum în viața lui nu mai fusese. Iar acum, Lady Groton vedea cât se putea de limpede, pentru prima oară, cum fusese ea de-a lungul tuturor anilor trăiți împreună: se vedea în toată superficialitatea și frivolitatea ei, cu pasiunea ei pentru lux și senzații, cu infidelitățile și căutările nevrotice. Singură în camera aceea, se vedea pe sine și pe Albert nu ca pe Lordul și Lady Groton, cu bani, prestigiu și importanță, ci doar ca pe un bărbat și o femeie, dezgoliți de toate, pur și simplu două ființe omenești care eșuaseră jalnic în toate – și, cumva, asta o aducea mai aproape de el ca oricând.

Nu știa cât timp stătuse așa, dar la un moment dat, când încercă încet să scape de el – și de sine – Groton

deschise ochii, privind-o, și fu nevoită să se ducă doar până la fereastră ca să aranjeze oblonul, pentru a intra mai mult aer. Reveni la pat, iar mâna lui o căută iar pe a ei, nu ca s-o apuce, ci numai pentru a o atinge. Contactul cu pielea lui era plin de durere, ca și cum atingerea ar fi ars-o, și-și spuse: „Chiar și acum, cu tot ce știe... cu tot ce bănuiește... încă mă crede mai bună decât sunt” – și, în clipa aceea, i se păru că i-ar fi fost imposibil să se coboare și mai jos decât decăzuse de-a lungul acelor ani îndelungați alături de el.

Apoi, după mult timp, Groton păru în sfârșit să adoarmă, mâna îi alunecă de lângă a ei, și Lady Groton, speriată să nu-l trezească, plecă pe furiș de lângă pat și trecu în camera de alături, unde stătea Mees Opp.

Pe fața lată a acesteia se vedea o expresie nouă, pe care înainte n-o mai avusese, ca și cum și ea ar fi ghicit dintr-odată că Groton avea să moară, în pofida a tot ceea ce puteau face pentru el.

— Știam că-i va face rău, spuse Lady Groton.

— Ar fi fost și mai rău, dacă nu vă vedea. Toată ziua s-ar fi agitat, fără să-și poată găsi odihna. Nu trebuie să vă reproșați nimic.

Fără a o spune cu cuvinte, ci doar printr-o comunicare

subtilă dintre ele, își spuneau una alteia lucrul pe care-l știau amândouă: Groton era sfârșit.

Apoi, Mees Opp continuă:

— Acum cred că va dormi un timp, poate până diseară.

— Îi voi spune domnului Clapton să nu mai aducă șalupa aici, sub fereastră.

— Asta-i cam greu, replică Mees Opp. O s-o poată auzi chiar și de departe, dintre insule. Dacă se trezește din nou, îi voi da ceva ca să doarmă mai adânc, i-a slăbit inima și ar fi mai bine să stea liniștit.

Așa că o lăasă pe Mees Opp acolo, întorcându-se în camera ei, și cu toate că luase un somnifer, dormi doar pe apucate, trezindu-se și adormind la loc, speriată și îngrozită de un lucru pe care nu putea să-l definească. Fără îndoială, nu era moartea lui Albert, căci cât timp stătuse acolo, lângă el, pe pat, ajunsese să înțeleagă că era mai bine pentru el să moară decât să mai trăiască, înconjurat de trădări și dezamăgiri. Era preferabil să moară acum, când încă mai avea o putere absolută și o avuție nemăsurată. Așa ar fi dorit și el, dacă avea de ales.

Mai târziu, după-amiază, când soarele cobora deja spre Oceanul Indian, o treziră niște strigăte și zgomote confuze care se auzeau de undeva de la parter, și sări imediat în

picioare, gândindu-se: „Se întâmplă ceva îngrozitor! Poate cu Tom...!” Aruncând pe ea un șal, alergă pe culoar, până în capul scării, și în același timp auzi din sala mare de jos o detunătură de pistol. De pe palier, văzu toată scena. Groton zăcea pe pardoseală, în pijama, cu un revolver alături. Mai erau acolo Rasmussen, Mees Opp și Leah, ayaha și doi dintre hamali.

Mees Opp îi striga lui Rasmussen:

— Ajută-mă să-l duc înapoi, sus!

Lady Groton coborî în fugă scara și, când ajunse jos, Mees Opp, care încă se mai chinuia să-l ridice pe Groton, se întoarse spre ea și-i spuse:

— E totu-n regulă. Nu s-a întâmplat nimic.

Împreună, ea și Rasmussen reușiră să-l urce pe bolnav până la etaj. Acum Groton tremura, străbătut de fiori, și tot bolborosea vorbe fără șir din care se distingeau doar câte un cuvânt, din când în când... cuvinte și nume... ca: „Trădare”...

„Deakin” Dantry”... încerca să se zbată, să scape, dar era prea slăbit și neputincios. Toată scena emana o oroare grețoasă, de care Lady Groton era acut conștientă... oroarea din ochii îngroziți ai hamalilor, oroarea furiei surde a lui Rasmussen față de acea nouă încurcătură și

tulburare, oroarea neputinței lui Groton și a privirii lacome, plină de răutate și triumf, din ochii lui Leah, care-i urmă până la patul bolnavului. Mees Opp fu aceea care o descoperi și, întorcându-se, îi spuse:

— Du-te, Leah, n-ai ce să faci aici.

Leah o privi cu ură, apoi spuse înverșunată:

— E rău. Niciodată n-o să plece.

Și ieși din cameră.

Când Groton se liniști din nou, întins pe pat, Mees Opp îi trimise de-acolo pe toți ceilalți, în afară de soția lui. Acesteia îi spuse:

— Credeam că Bates era cu el. Mă întinsesem pentru un timp. Nu știu de unde-a luat revolverul.

— Mereu are unul la el, oriunde s-ar duce. Ce voia să facă?

— Nu cred că știa nici el. Erau delir, furie, de toate... Acum o să-și revină. Nu-l las singur. Vă puteți întoarce în camera dumneavoastră. O să fie totul în regulă.

Dar Mees Opp știa ce voise Groton. Știa că-i intrase în cap ideea tulbure că Dantry îl trădase Lordului Deakin și, în delirul lui, se hotărâse să-l omoare.

După plecarea lui Lady Groton, Mees Opp îl trimise pe unul dintre hamali după apă fierbinte, dar băiatul reveni

peste câteva momente, spunând că în bucătărie nu era niciun servitor, fiindcă pe toți îi speriase incidentul și focul de armă, așa că fugiseră. Leah dispăruse și ea. Rasmussen se uitase peste tot, dar n-o găsisese nicăieri. Rămăsese el la bucătărie, pregătind apa caldă. Avea să fie gata în câteva minute. Rasmussen, mai spuse băiatul, îl alungase din bucătărie, suduindu-l.

Puțin mai târziu, când Mees Opp trimise după Bates, băiatul se întoarse cu vestea că și acesta dispăruse, că nimeni nu-l mai văzuse de câteva ore, iar când îl trimise pe Rasmussen însuși să-l caute, hotelierul, îmbufnat și furios, reveni s-o anunțe că nu era nicăieri pe insulă.

În camera ei, Lady Groton își dădu seama că trecuse cu mult ora obișnuită când traversa canalul spre casa lui Dantry, și-și spuse: „O să se întrebe de ce n-am venit”. Apoi înțelese că, de fapt, i-ar fi fost imposibil să se ducă la el în seara aceea. Cu Albert pe moarte, nu putea pleca, lăsându-l singur cu Mees Opp. Fericirea o făcuse deja să se comporte destul de jalnic; la urma urmei, existau și lucruri pe care ea nu putea să le facă. Așa că se hotărî să-i trimită un mesaj explicându-i de ce nu venise, însă chiar în timp ce-l scria își spuse: „Nu, un bilet nu rezolvă nimic. Va dori să mă vadă. Am să mă duc chiar eu, pentru scurt timp, ca

să-i explic ce se întâmplă, apoi mă voi întoarce. Așa, nimeni nu va avea de suferit”. Devenise o plăcere să-l vadă pe Tom fie și numai pentru câteva momente, o necesitate care merita toți anii din viața ei irosiți până atunci.

Așa că rupse biletul și, în timp ce se îmbrăca, se auzi o bătaie în ușă și Mees Opp intră în cameră.

— Vă rog să mă scuzați că vă deranjez, spuse ea, dar nu l-ați văzut cumva pe Bates?

— Nu, nu e aici?

— Hamalul a încercat să-l găsească, după care s-a dus și Rasmussen să-l caute. Spune că nu-i nicăieri, pe insulă, și de câteva ore nu l-a mai văzut nimeni.

Un moment, Lady Groton tăcu, și din nou o cuprinse spaima, căci acum i se părea că în locul acela ciudat putea să se întâmple orice. Apoi spuse:

— E foarte straniu. Nu cred c-a plecat de pe insulă, de când am venit aici. Te-ai uitat în camera lui?

— Da. M-am dus personal. Nici acolo nu era. Și-i dispăruseră și lucrurile.

La apusul soarelui, Dantry se duse la bucătărie ca să pregătească cina pentru amândoi. Lucră mult timp, preparând legumele și amestecând curry-ul complicat, așa cum îl învățase Silas. Muncea în tăcere, așteptând momentul când Alix apărea pe cărare ca să i se alăture, și după un timp, văzând că întârzia, începu să se alarmeze și se duse de două ori la debarcader, în speranța de a vedea barca *wallum* împinsă cu prăjinile de barcagiii cei decrepiți, venind de la hotel spre insulă. Într-un târziu, neprimind niciun semn de la ea, urcă pe terasă și aprinse felinarul care știa că se vedea de la hotel.

Nu voia să traverseze canalul, pentru a merge în căutarea ei. N-avea chef să-l vadă pe Rasmussen, pe snobul de Lansbury, nici măcar pe Mees Opp, așa că așteptă mai departe, spunându-și: „S-o fi trezit Groton, și-i interzice să plece. Poate a maltratată-o...” Hotărî ca, dacă nu apărea în zece minute, să meargă la hotel și s-o aducă el însuși, cu forța dacă altfel nu se putea, de data asta definitiv și pentru totdeauna, ca să nu se mai întoarcă niciodată. Nu avea nicio importanță dacă Groton murea; nu conta nici scandalul care ar fi urmat. Căci, de-acum,

Dantry se schimbase; începuse să se schimbe încă din noaptea aceea când, la întoarcere, o găsisese adormită pe patul lui indian.

Apoi, în timp ce stătea cu privirea peste canal, observă un luciu metalic între perne, la lumina vechiului felinar, și când se duse la patul indian luă pistolul lăsat acolo de Maria. Recunoscuse imediat Luger-ul de modă veche al lui Sandy și ghici pe dată cum ajunsese acolo: numai Maria l-ar fi putut aduce. Poate că și numărul ăsta făcea parte din vreun ritual învățat de la Leah. În același timp, începu să se alarmeze, căci apariția pistolului îi redeșteptase sentimentul incomod de groază pe care-l uitase, în fericirea ultimelor patru zile. Și se gândi: „Se pune la cale ceva necurat! Orice ar putea să i se întâmple, în locul ăsta afurisit!” Lăsând pistolul pe masă, coborî scara până pe malul apei, iar acolo, în arșița încremenită, auzi foșnetul valurilor pe lângă prova unei bărci și, peste o clipă, din întuneric se profilă, pe fundalul luminilor de la Grand Oriental Hotel, silueta ambarcațiunii cu cei doi barcagii.

Alix îl văzuse stând pe micul ponton înainte ca propria ei barcă să iasă din întuneric și, la vederea siluetei lui drepte, luminată din spate de vechiul felinar, deprimarea i se risipi, înlocuită de o fericire nebunească, isterică, în timp

ce-și spunea: „E bine! N-a pățit nimic. Dacă i se întâmpla ceva acum, aș fi devenit cât se poate de rea... rea cu adevărat. M-aș distruge pe mine însămi și pe toți ceilalți, cu răutatea mea”.

Tom sări la bord, ca s-o ajute să debarce, întrebând-o:

— Unde-ai fost? Ce s-a întâmplat? De ce-ai întârziat atâta?

Iar ea răspunse:

— Am să-ți povestesc totul. Sunt multe de spus.

Și, în timp ce barca *wallum* pleca iar prin beznă, încercă să-i explice despre Groton, despre sosirea lui Clapton și despre scena din sala cea mare. Încheie cu cuvintele:

— În noaptea asta nu pot să rămân. Trebuie să mă întorc imediat.

— De ce?

— Fiindcă moare.

— Așa a zis Mees Opp?

— Nu, dar știu eu că moare...

— Nu vreau să mă mai părăsești. N-are nicio importanță dacă moare sau nu. Nu contează ce-o să se întâmple.

Aceste cuvinte îi stârniră un val nebunesc de fericire, dar mai știa și că trebuia totuși să plece înapoi. Își spuse: „Nu trebuie să mă port necugetat. Nu e momentul să-mi

pierd capul”. Și zise:

— Mai bine nu veneam. Voiam să-ți trimit un mesaj, dar n-am avut încotro. Am fost nevoită să vin.

Apoi, văzu pistolul pus pe masă și înțelese: „Acum va trebui să-i povestesc și despre ea”.

În emoția și deliciile primei nopți, uitase complet incidentul, iar după aceea nu-i spusese fiindcă nu voia să-l alarmeze și pentru că, povestind, ar fi adus iar între ei figura fetei. Luă pistolul, iar Tom spuse:

— Țsta-i al meu. Tocmai îl curățam, ca să-l iau cu mine când plecăm.

La asta, Alix zâmbi, replicând:

— E frumos că nu vrei să mă alarmezi, dar nu e pistolul tău. Știu al cui este și cum a ajuns aici.

Și-i spuse toată povestea cu vizita Mariei, iar la sfârșit Tom întrebă, privind-o cu mirare:

— Nu ți-a fost frică?

— Nu, fiindcă nu conta dacă mai trăiam sau nu. Credeam că plecaseși pentru totdeauna.

După câteva clipe de tăcere, adăugă:

— Clapton zice că fata a înnebunit.

Tăcură din nou, timp în care Alix își zise: „Poate că așa va fi mereu. Poate va rămâne tot timpul aici, între noi,

oriunde ne-am duce”.

Apoi, Tom o cuprinse cu brațul și spuse:

— Nu e nebună. Nu-i adevărat ce-ai auzit, și nu trebuie să crezi asta. Azi m-am dus cu canoea, ca să aflu...

Îi dădu drumul, continuând grăbit:

— Ai nevoie să bei ceva. Aduc niște șampanie.

— Nu pot să stau, repetă ea. Trebuie să mă duc înapoi... doar în noaptea asta. Mă tem că s-ar putea să se trezească și să întrebe de mine. Azi am vorbit cu el.

— Și ce-a zis?

— Nimic. Era buimăcit și speriat.

— În ce fel, speriat?

O clipă, nu-i răspunse, după care încercă o explicație:

— Se temea de slăbiciune, de boală, de înfrângere, de moarte...

Și, în timp ce vorbea, ochii i se umplură isteric de lacrimi.

— Nu se poate să-ți pară rău pentru el.

— Nici n-am de unde ști dacă lăcrimez fiindcă-mi pare rău pentru el sau nu. E ceva mai profund, mai amplu... Parcă nu mi-aș putea stăpâni plânsul, fiindcă toți suntem așa de proști... și tu, și eu, și dobitocul ăla de Lansbury, chiar și Bates, și ayaha cu pescarul ei... toată lumea, în

afară de...

— În afară de...?

— De Mees Opp.

Ironic, Tom replică:

— Tu și Mees Opp a ta. Începe să devină o obsesie. Nu m-aș mira ca Mees Opp, și nu hoasca aia de Leah, să aibă puterea deochiului. Ce ți-a făcut?

— Nu știu decât că m-a făcut să-mi fie rușine. Mai mult nu pot explica, nu înțeleg...

— Probabil din cauza căldurii.

— Căldura nu te afectează pe dinăuntru.

Iar în sinea ei, adăugă: „Trebuie să mă duc înapoi, dar vreau să rămân aici. Vreau să rămân aici pentru totdeauna”. Pentru prima oară, se simțea slabă și neajutorată. Niciodată nu-l iubise atât de mult ca acum, când se schimbase.

Era adevărat că Leah dispăruse de pe insulă. În zăpăceala de după scena cu Lordul Groton, plecase pe furiș cu canoea, în lumina amurgului, spre insula mărginită de mlaștini cu mangrove unde era ascunsă efigia mânjită de sânge a Zeului Râului. Acolo, singură, îi sacrificase ultima capră care mai rămăsese. La sfârșitul ceremoniei, se întunecase de-a binelea, iar Leah rosti o rugăciune în beznă, cerându-i zeului să-i redea curajul, puterea și reușita în a învinge farmecele albilor și, mai presus de orice, pe cele ale lui Mees Opp, care-l vindeca iar pe marele *burra sahib* – căci în adâncul inimii credea că magia lui Mees Opp era și mai puternică decât aceea a Zeului Râului.

Apoi, revenise prin mâl la canoe și, părăsind insula întunecată, cotise spre casa lui Sandy. Pluti cu canoea prin umbra malului, unde n-ar fi dezvăluit-o nici lumina lunii, nici cea a focului din curtea lui Sandy. Când ajunse la câțiva pași de debarcader, opri barca dintr-o singură mișcare de padelă și, după ce așteptă un moment, înălță capul, începând să urle ca un șacal. De trei ori urlă, apoi așteptă, privind curtea și siluetele așezate în jurul focului,

cu taifasul și tobele lor. Când nimeni nu se arătă alarmat, urlă iar de trei ori, și din nou așteptă, până când în umbra palmierilor de pe mal apăru Maria, strecurându-se de la un boschet la altul, printre bougainvillee și bambuși, cu grijă să n-o vadă micul grup de lângă foc. Atunci, Leah își apropie încet canoea de mal, iar Maria coborî la bord.

Fata tremura, iar Leah îi spuse pe un ton autoritar, în limba locală:

— Nu trebuie să-ți fie frică. Nu trebuie să tremuri.

La care Maria răspunse:

— Nu mi-e frică.

Înainte de a pleca din umbra malului, Leah luă de pe fundul bărcii un pachet din hârtie de ziar și, desfăcându-l, scoase un revolver. Cu grijă, îi explică fetei cum funcționa, iar după ce Maria înțelese, Leah scoase cartușele și încarcă arma, apoi spuse:

— Lasă-l aici, lângă mine, până va veni momentul. Și, luând padela, întoarse canoea și porni înapoi spre insule, mergând mereu prin umbra malurilor. În fața ei, Maria stătea absolut nemișcată, în tăcere, fără să mai tremure, parcă hipnotizată de ochii negri și înguști ai soției lui Rasmussen.

Pe terasă, Lady Groton nu se mai îndura să plece.

Nu se atinsese de curry, dar luă un fruct mic și bău șampanie, conștientă că de mult ar fi trebuit să se întoarcă la hotel. Cu fiecare clipă ce trecea, devenea tot mai tulburată, iar din când în când, în timp ce vorbeau, amuțea pentru câteva clipe, cuprinsă de groază. Tobe nu mai sunau romantic, ci destul de sinistru. Arșița, acea fierbințeală umedă a nopții, o apăsa ca o greutate solidă. Și, după un timp, spuse:

— Mi-e frică. Acum, mi-e frică să mă mai întorc la hotel.

— De ce? N-ai niciun motiv.

— Nu știu nici eu de ce. O să se întâmple ceva îngrozitor.

— E doar efectul căldurii și al nervilor. Nu vei mai avea niciodată de ce să te temi. Atâta vreme cât ești cu mine, vei fi în siguranță.

— A, nu e vorba de ceva care-o să ni se întâmple nouă. Noi avem noroc. Întotdeauna am avut prea mult noroc.

În tăcere, Tom o cuprinse cu brațul și o trase lângă el, și rămaseră tăcuți, ascultând tobele. Treptat, Alix începu să se simtă mai puțin încordată, mai puțin speriată, ca și cum

i s-ar fi transmis puterea lui. Se pomeni gândindu-se: „Poate că nu-s decât nervii. Numai de-ar ploua... Numai de-ar risipi ceva canicula asta îngrozitoare...” Și-și închipui suvoaie și torente de apă căzând din cer, aducând cu ele răcoarea și pacea.

După un timp, spuse:

— Acum chiar trebuie să mă întorc, vorbesc serios. Ce oră e?

Tom se lăsă puțin pe spate, ca să vadă oribilul ceas vechi și zgomotos din dormitor, și în același moment se auziră două detunături, în succesiune rapidă. Zgomotul ajungea la ei înfundat, prin aerul dens, din direcția hotelului. Alix îl simți cum devenea brusc țeapăn, și spuse:

— E doar șalupa lui Clapton.

După o secundă, Tom replică:

— Asta n-a fost o șalupă. Au fost focuri de revolver.

Înainte de a fi terminat de vorbit, se mai auziră două împușcături, apoi o rumoare de strigăte agitate, și din nou tăcere. Ascultară multă vreme, fără o vorbă, după care Alix spuse încet:

— Ce e? Pentru Dumnezeu, ce este?

Tom se ridică, răspunzând:

— Poate ar fi mai bine să mergem acolo.

Iar ea zise, cu o undă de isterie:

— Nu, nu trebuie!

În același timp, își imagină: „Bates l-a împușcat pe Clapton, ca să-și acopere mișelia”, dar imediat își dădu seama că Bates nu era genul. Era un laș, iar ticăloșia lui nu conținea și violență.

Dantry replică:

— Tu stai aici. Mă duc numai eu. S-a întâmplat ceva.

— Nu, dacă mergi tu, vin și eu cu tine.

La asta, el spuse:

— Vine cineva peste canal, cu o canoe.

Se ridicară amândoi, privind peste balustrada balconului, și deodată, din întuneric, peste sunetul tobelor, se auzi o voce, strigând din canoe:

— Sahib! Sahib!

Era glasul ascuțit al unui insular, în care se simțea o spaimă ca de animal speriat.

În limba insulelor, Tom strigă și el:

— Aici sunt! Ce este?

Glasul îi răspunse:

— A fost împușcat *burra sahib*.

Alix înțelese cuvintele „*burra sahib*” și șopti:

— Albert... De ce tocmai Albert? Nu putea să fie Albert.

Glasu lui Dantry se făcu iar auzit peste apă:

— Spune-le că vin acum!

Întorcând capul, o întrebă:

— Rămâi aici?

— Nu, nici nu se discută.

— Atunci, hai.

Coborâra grăbiți scara până la canoe, fără să mai scoată o vorbă. În tot timpul traversării, pe când Dantry lopăta înnebunit, rămaseră tăcuți; nu era nimic de spus, nu aveau nevoie să vorbească. Alix reflecta: „Am avut dreptate. Am știut eu! Bietul Albert! De ce să se fi împușcat? De ce-a făcut-o, când oricum urma să moară?” Și era conștientă de un soi de oroare la auzul detunăturilor, două pocnete izolate, apoi încă două, ca și cum ar fi trebuit să termine o treabă începută prost. Totuși, nu-i venea să creadă că Albert încercase să se sinucidă. Nu era genul. Era acel soi de om care continuă să lupte chiar și când totul e pierdut.

La ponton, Dantry o ajută să debarce. Acolo, în umbră, stătea unul dintre barcagiii lui Groton. Când trecură pe lângă el, spuse în limba lui:

— Și ea e împușcată.

— Cine? vru să știe Dantry.

— Maria...

Din acest scurt schimb de replici, Alix înțelese doar cuvântul „Maria”. Dantry nu se opri, ci o luă la fugă pe cărare. Urmându-l, Alix începu să strige:

— Ce-a spus...? Pentru numele lui Dumnezeu, ce-a zis?!?

Dar Dantry nu stătea s-o aștepte. Când Alix ajunse la ușa mare cu arcadă, el era deja pe la jumătatea scării; își pierduse sandalele, alergând desculț. Avea să țină minte mult timp acest detaliu – oroarea acelor picioare goale, care goneau în fața ei, pe trepte.

Când ajunse și ea în capul scării, Dantry dispăruse, dar Alix se duse imediat în camera lui Groton. Ușa era deschisă, dar trupul voinic al lui Clapton bloca intrarea.

— Nu intrați, îi spuse el. E mort. Nu se mai poate face nimic.

— Dar vreau să intru... *Trebuie* să intru!

Nu știa ce se întâmplase, dar de-un lucru era sigură: că trebuia să intre în cameră, trebuia să-l vadă pe Albert mort, trebuia să suporte toată oroarea, orice-ar fi fost, oroarea de care ea era responsabilă, și pe care în cele din urmă trebuia s-o ispășească. Trebuia să meargă până la capăt, spre binele ei și al lui Tom, să-și plătească greșelile și să păstreze ceea ce găsiseră.

— Vă rog, insistă ea. Trebuie... Nu pot să... Trebuie. Nu

înțelegeți? Nu mi-e frică. Trebuie să intru.

Când Clapton se dădu la o parte, făcându-i loc, îl mai întrebă:

— Ce e, ce s-a-ntâmplat?

— Femeia aia... Maria, l-a împușcat, apoi s-a împușcat și ea.

Înnebunită, Alix își spuse: „Probabil a crezut că era camera mea. Trebuie s-o fi făcut din greșeală. Pe mine mă ura. Numai pe mine putea dori să mă împuște”.

Apoi intră în cameră și, la lumina lămpii, îl văzu pe Albert zăcând în patul de tec și sidef, exact așa cum îl lăsase, ca și cum încă ar mai fi dormit. Mâna-i stătea întinsă, la fel ca atunci când o căutase pe a ei, pentru îmbărbătare; numai că, pe cearșaful subțire de bumbac, se vedea o pată mică roșie. Tom stătea lângă pat, iar în spatele lui era Rasmussen, alb la față și zguduit, și Lansbury, efeminat și ridicol în pijamaua lui căzăcească de satin negru. Mai erau în cameră un coolie și ayaha, căreia i se vedea albul ochilor, de groază. În spatele lui Alix, Clapton șopti:

— Dormea. Nici n-a știut ce i se întâmplă.

— Dar de ce? De ce?

Apoi, îl auzi pe Tom întrebând:

— Unde e Maria?

Iar Clapton, care dintr-odată îi părea oficios și oribil, răspunse:

— În cealaltă cameră. Doctorița metisă e cu ea. Voia să vă vorbească. De-asta am trimis un om spre insule.

Tom, i se părea lui Alix, se preschimbase într-un Tom pe care nu-l mai văzuse niciodată. Culoarea îi fugise din chipul bronzat, așa că arăta verde și bolnav, în lumina gălbuie a lămpii cu parafină, dar avea fălcile strânse și buzele crispate cu hotărâre. Chiar și în toiul întregii agitații și zăpăceli, Alix își dădea seama cât de mult îl iubea, știa că niciodată nu-l iubise mai mult ca în chiar acel moment.

O privi scurt și spuse:

— Mai bine du-te în camera ta.

Alix dădu să vorbească, vrând să refuze, apoi își zise: „Nu, n-aș face decât să-l îngrijorez”, așa că se prefăcu că pleca, gândindu-se tot timpul: „Nu pot să dau greș tocmai acum. Sunt datoare să merg până la capăt”. Chipul lui se mai îmblânzi puțin, și-i spuse:

— Am să vin la tine imediat. Trebuie să fac ordine în toată porcăria asta.

Apoi trecu grăbit pe lângă ea, intrând în camera unde Mees Opp stătea așezată alături de Maria, care era rănită.

După plecarea lui, Alix se întoarse spre Clapton și-i spuse:

— Vă rog plecați, și luați-i cu dumneavoastră și pe ayah și acel coolie. Nu văd ce rost are să stea aici.

Clapton vru să protesteze, dar Alix insistă, deloc slabă și speriată, ci furioasă de-acum, fiindcă îl detesta pentru toate aerele și vulgaritatea lui:

— Nu, nu. Nu înțelegeți? E soțul meu. Vreau să fiu singură cu el. Mă simt absolut normal. Dacă aveți o urmă de bun-simț sau sentimente, plecați de-aici.

În vocea ei se simțea un soi de mânie care-l uimi pe Clapton, învingându-i până și convingerea că toate femeile, și mai cu seamă asta, erau proaste și incompetente. Le spuse ayahei și tânărului coolie:

— Să plecăm de-aici.

Și ieși după ei, închizând ușa în urma lui.

După plecarea lor, Alix se duse încet până lângă pat, puțin cam speriată, dar conștientă că trebuia să facă ceea ce făcea. Se așează ușurel pe marginea patului, unde stătuse chiar în aceeași dimineață, în timp ce el adormea, apoi mâna i se apropie încet de a lui, până o atinse. Încet, ca și cum încă ar mai fi putut s-o audă, șopti:

— De ce nu ne-am putut purta civilizat unul cu altul? De

ce n-am putut să ne înțelegem? De ce nu ne-am dat seama că amândoi eram slabi și neghiobi, vanitoși și umani? De ce n-am fost niciodată măcar prieteni?

Acum înțelegea totul – nesocotința lor, nebunia lor, vanitatea lor, slăbiciunea lor; dar era prea târziu.

În camera lui Mees Opp, Dantry stătea îngenunchiat lângă patul unde Maria zăcea pe moarte, cu ochii ei mari îndreptați spre el. Lângă fereastră, întoarsă puțin într-o parte, ca și cum s-ar fi uitat spre insule, stătea Mees Opp. Își dăduse toată silința să salveze viața fetei, iar pe Dantry nu-l deranja că se afla în aceeași cameră cu ele. Nu-l deranja nici că Mees Opp auzea ce-i spunea Maria, dureros, cu mici gâfâieli, căci în momentul când o văzuse pe doctoriță își dăduse seama de îndată că era totul în regulă. În tensiunea creată, în intensitatea momentului, vedea și el, cu un soi de clarviziune, ceea ce descoperise Alix la ea.

Maria spunea, încet, cu mare chin:

— Am făcut-o fiindcă voiam să fii fericit...

Pleoapele îi tremurară o clipă, după care, cu prețul unui uriaș efort, reuși să continue:

— Leah a zis că n-o să fii fericit decât dacă amândoi sunteți liberi... acum ești liber... sunteți liberi amândoi... și nimeni nu e de vină... decât eu...

Apoi, dintr-odată, muri, iar el rămase cu mâna ei într-a lui, spunând:

— Nu trebuie să mori, Maria, nu trebuie. O să fie bine...

Întorcându-se spre Mees Opp, strigă:

— Trebuie să faci ceva! Trebuie s-o salvezi!

Mees Opp veni spre ei și, luând încheietura Mariei în mâna ei mare și grasă, spuse:

— Nu se mai poate face nimic. Acum, nimic n-o mai poate salva.

Apoi, îi încrucișă Mariei mâinile pe piept, după obiceiul creștinilor din țară, și-i zise lui Dantry:

— Mai bine du-te la ea. Aici nu mai ai ce face.

Ridicându-se de lângă pat, Dantry o întrebă:

— Ai auzit ce-a spus?

— Da, răspunse Mees Opp.

— Cățeaua aia a fost de vină, Leah, scrâșni el, cu glasul tremurându-i de furie. Ea a făcut totul.

Mees Opp se mulțumi să repete:

— Du-te la ea. Țasta-i binele pe care poți să-l faci acum. Rămân eu aici.

— Unde-i revolverul?

— Acolo, pe masă.

Traversând camera, Dantry luă arma și o privi, încet, cu grijă.

— Nu e pistolul lui Sandy, spuse el. E al lui Rasmussen.

Leah i l-a dat. Trebuie s-o găsim pe Leah. Ea e vinovată.

— Am s-o găsesc eu pe Leah. Tu du-te la ea acum.

După plecarea lui, Mees Opp reflectă: „Așadar, Leah l-a *ajutat* pe Zeul Râului să țină golful închis. Leah a fost aceea care a făcut-o să-l împuște, când eu am împiedicat-o să-l mai otrăvească. Ar fi trebuit să mă aștept. Trebuia să știu, fiindcă-i cunosc pe acești oameni. E și vina mea. Ceilalți n-ar fi putut să ghicească, dar eu ar fi trebuit să știu”. Și, după un timp, își mai spuse: „E vina atâtor oameni, și a atât de multor lucruri... Totul a început așa de demult...”

În camera lui Groton, Dantry o găsi pe Alix așezată pe marginea oribilului pat din lemn de tec, cu mâna pe a răposatului ei soț și privirea spre el. Avea pe față o expresie ciudată și întrebătoare, parcă fascinată, ca și cum ar fi fost puțin nebună. Nici măcar nu întoarse capul, când Dantry veni spre ea. Acesta o ridică încet de pe pat și-i spuse:

— Nu trebuie să faci asta.

— E-n regulă, răspunse ea. Sunt perfect calmă...

Apoi, cu blândețe, Dantry trase cearșaful ieftin de bumbac peste chipul neînsuflețit al lui Groton, iar Alix își spuse, cu o pornire neașteptată și isterică de a izbucni în

râs: „Așa este. E exact ca într-un film. Chiar se *acoperă* fețele oamenilor, când mor”.

Dantry o cuprinse cu brațele și stătură așa mult timp, în tăcere; într-un târziu, spuse:

— Nu trebuie să ai muștrări de conștiință. Femeia aia, Leah, a făcut totul.

Și-i povesti, cât putea de repede și calm, cele petrecute în camera alăturată. La sfârșit, Alix spuse încet:

— Nu, nu s-a întâmplat așa. Nu ăsta era motivul. Știu care a fost. Mi-a venit în minte când stăteam aici singură, cu el. Totul s-a întâmplat fiindcă am fost cei mai egoiști trei oameni din lume – tu, eu și Albert. Niciunul dintre noi nu ne-am gândit vreodată la altceva decât la ceea ce voiam. Iar acum, a trebuit să plătim. De-acolo a pornit totul, și încă nu s-a terminat.

Cu glas scăzut, Dantry răspunse:

— A fost cel mai rău lucru care s-ar fi putut întâmpla... chiar cel mai rău. Presupun că o să scoatem la capăt... într-un fel...

— E și asta o parte din toată povestea.

Și începu să plângă, dintr-odată, isteric, aproape mut, zguduindu-se din tot trupul, în timp ce Dantry încerca să liniștească, și chiar în toiul isteriei, care era ca o boală

fizică, simțea unde slabe de fericire că Tom era acela care o mângâia, că acum, în plină criză și tragedie, el redevenise puternic. Se schimbase din clipa când auziseră detunăturile, înăbușite de aerul încins și umed de deasupra apei.

„Acum nu mai sunt singură”, își spuse ea. „Niciodată n-am să mai fiu singură, orice s-ar întâmpla”. Dar, alături, lângă amândoi, în lumina gălbuie slabă, zăcea Albert, iar în camera cealaltă era Maria, moartă. Și mereu aveau să fie acolo, foarte aproape de Alix și de Tom, pentru câte zile mai aveau de trăit.

Apoi, ușa camerei lui Mees Opp se deschise încet și doctorița intră.

— N-are niciun rost să stați aici, spuse ea. Duceți-vă în camera dumneavoastră. Am să mă ocup eu de toate. Vă dau ceva ca să dormiți.

Lady Groton, însă, își zise: „Nu, nu pot să fac asta. Ar fi ca și cum l-aș înșela. Nu pot dormi. Și n-am voie să-l înșel. Trebuie să merg până la capăt”.

Dantry știa și el că nici nu putea fi vorba de somn, așa că, după ce o duse în camera ei, străbătând un coridor plin de insulari cu ochii măriți de uimire, o lăsă acolo, spunându-i:

— Am să mă întorc curând. Culcă-te și încearcă să adormi.

Alix ar fi vrut să-i spună: „Nu pleca. Nu pot rămâne singură... acum”, dar zise doar atât:

— Dacă ai nevoie de mine, vino... orice-ar fi, indiferent ce.

— Nu voi avea nevoie de tine. E aici Mees Opp.

— Vezi tu, am avut dreptate în privința lui Mees Opp.

Dar, când încercară s-o găsească pe Leah, aceasta dispăruse, iar Rasmussen, întrebat de Dantry unde era, răspunse ursuz că nu știa.

— În fiecare noapte se duce undeva între insule...

— Știu unde se duce, la fel cum și tu știi.

Rasmussen tăcu.

— Ea a pus-o pe Maria s-o facă, continuă Dantry. Mi-a spus Maria.

Era ciudat cât de calm se simțea acum, dintr-odată, cât de capabil și detașat, ca un mare inchizitor.

Posomorât, Rasmussen, care cândva îi fusese prieten, răspunse, cu privirea în altă parte:

— N-a fost numai vina ei.

— A fost îndeajuns ca să fie un caz pentru poliție.

— Nu l-a vrut niciodată aici, și nici pe dumneata. Și a avut dreptate. N-aveți ce căuta aici.

Când Dantry întreabă de Bates, nici pe acesta nu-l găsea nimeni, după care un coolie care auzise veni spre el, încă tremurând de spaimă, și spuse:

— Coolie cel alb a plecat.

— Unde-a plecat? vru să știe Dantry.

— Cu trenul... azi... la amiază.

Deci, asta era. Șobolanii părăseau corabia. Un moment, simți dorința nestăpânită de a se urca în canoe, ca să pornească printre insule după Leah și s-o aducă înapoi – dar aproape imediat își dădu seama că i-ar fi fost imposibil s-o găsească. Leah cunoștea golfuri, intrându-ri și lagune pe care el nu le descoperise niciodată. Până a doua zi, putea să ajungă în înaltul munților, convinsă că moartea lui Groton salvase Nivandrumul. Avea să se ascundă în vreun sat din junglă, unde să n-o poată găsi nimeni până când totul se termina și era prea târziu ca să se mai facă ceva. Și, în sinea lui, știa și el că nu Leah era singura vinovată. Ceea ce spusese Rasmussen era adevărat. Nu folosea la nimic să alerge după ea. Nici chiar așa, Leah nu-și atinsese scopul, căci acum Clapton era acolo, portul avea să fie deschis și probabil urmau să-i demoleze și lui casa, pentru a construi rezervoare de petrol în locul ei. Dar nimic din toate astea nu mai conta. El și Alix aveau să plece din Nivandrum, fără să-l mai vadă niciodată.

Și, simțindu-se dintr-odată derutat și prăbușit, ieși din sala cea mare, plină de insulari curioși, plus Rasmussen cel abătut și Lansbury, în ridicola lui pijama de satin negru, surescitat peste măsură și dând sfaturi idioate... sala cea

mare și boltită, de unde văzuse pentru prima dată frumoasa insulă, prin ușa cu arcadă, și-și spusese: „Am ajuns acasă. Mi-am găsit liniștea”.

Când ajunse la baza scării, îl văzu pe Sandy ieșind pe ușă – un Sandy la fel de prăbușit ca el; nu mai arăta durduliu și vesel, ci năuc de durere, și-și spusese: „Vine s-o ia pe Maria, pe care a iubit-o, iar acum e moartă. Și numai din vina mea a murit. N-am să pot scăpa de asta, și nici să uit n-am să pot, câte zile oi avea. Nu, acum nu pot vorbi cu el... nu acum... într-o zi, poate... încă nu sunt destul de bărbat pentru asta”.

Sandy nu-l văzu, fiindcă toată încăperea și toate chipurile mute de uimire din ea se distingeau neclar, ca prin ceață. Fără o vorbă, urcă scara în căutarea lui Mees Opp. Ea avea să-l ajute. Știa ce era de făcut.

În camera ei, Dantry o găsi pe Lady Groton încă trează. Stătea lângă lampa de pe masa de toaletă, cu un teanc de hârtii în fața ei. Era foarte palidă și ținea în mână o scrisoare.

Când o văzu, Dantry întrebă:

— Ce faci?

— Nu puteam să zac așa, în întuneric. Am aprins lampa. Uite, adăugă ea, întinzându-i scrisoarea. Bates a plecat.

— Știu.

O luă și citi. Era scurtă:

Lady Groton,

Când Excelența Voastră va primi această scrisoare, eu voi fi plecat de mult. Vă las niște hârtii care s-ar putea să vă intereseze. Am fost martor la testament. Excelența Sa nu-l agreea pe domnul Lansbury, așa că nu i-a spus nimic despre asta. N-am trimis telegrama dumneavoastră, fiindcă trimisesem deja eu una, cu trei zile înainte. Ați avut dreptate să mă bănușiți. Dar ceea ce am făcut eu n-a fost o crimă. Nu pot ajunge la închisoare pentru asta. Am să mă retrag din activitate. Dacă doriți să vorbim, trimiteți-mi o

scrisoare pe adresa dirigintelui poștei din Manchester. V-aș putea explica de ce am făcut multe lucruri, dar s-ar putea să nu înțelegeți. Lumea e în schimbare, iar vremurile oamenilor ca Excelența Sa au apus. Lumea s-a săturat de ei. La vremea când Excelența Sa își va reveni îndeajuns ca să mă persecute, eu voi fi dispărut. Vă rog să credeți în gândurile mele bune pentru dumneavoastră.

Herbert Ernest Bates

Când termină de citit, Dantry ridică privirea spre ea, ca s-o întrebe:

— La ce telegramă se referă?

Vorbind repede, ca un copil la spovedanie, Alix îi spuse toată povestea îngrozitoare a acelei trădări isterice, a rușinii ei, a eforturilor nebunești de a desface ceea ce credea că făcuse, a dezgustului și silei de sine însăși. Confesiunea o mai ușură, căci acum Tom știa totul despre ea, tot ce putea fi mai rău, că putea fi și că fusese atât de oribilă pe cât era posibil din partea unei soții.

— Numai datorită unei greșeli nu pot fi acuzată. Voisem să-l trădez. Eram hotărâtă să-l distrug. L-am urât... sau, cel puțin, l-am urât până ieri.

— Ce te-a făcut să te schimbi?

— Nu știu... în parte, și tu... și Mees Opp, cred.

— Ai avut dreptate în legătură cu Mees Opp. Are un ochi bun, la fel cum târfa aia de Leah are deochiul.

Alix se întoarce iar spre masa de toaletă, spunând:

— Dar nu e numai asta. El știa totul. Trebuia să fi știut. Atâta doar că n-a spus niciodată nimic, atâția ani... Niciodată n-a făcut nimic, până în noaptea dinainte de a se îmbolnăvi. Atunci ne-am certat, și l-am rănit, cu intenție. Probabil că s-a întors în camera lui și a scris numele astea.

Și-i dădu o foaie de hârtie pe care scria:

Packy (Boxer)

Sir Henry Leatham

Pierre de Couloisy

Deaville 1931 (?)

Monte Carlo (Tom Burchard)

Ridicând privirea dinspre listă, Dantrey o auzi continuând:

— În legătură cu unii dintre ei, a avut dreptate. S-ar putea să fi ghicit, sau să fi făcut Bates unele aluzii. Bates știa prea mult. Totul e adevărat. Încercam să aflăm ceea ce n-am aflat niciodată până acum.

Ochii i se umplură de lacrimi, în timp ce adăuga:

— Acum știi. Dacă vrei să nu mă mai vezi niciodată, nu contează. Voi înțelege. Altceva nu mai am să-ți spun, decât că am fost meschină și trivială și egoistă și vanitoasă și infidelă.

Dantry o privi mult timp, după care răspunse:

— Suntem plămădiți cam din același aluat, draga mea... și, oricum, vrem, nu vrem, acum ne-am schimbat pentru tot restul vieții, în urma celor întâmplate. Oriunde am merge, orice ni s-ar întâmpla, povestea asta o să ne urmărească, și nu ne va fi niciodată mai ușor, fiindcă e confuză și încurcată, și nu se va limpezi oricât am repeta-o. Va merge doar din rău spre mai rău.

Se auzi o bătaie în ușă și, când Dantry întrebă cine era, răspunse Mees Opp, iar Lady Groton șopti:

— Spune-i să intre.

La vederea ei, așezată lângă lampă, Mees Opp spuse:

— Ar trebui să fiți în pat.

Apoi adăugă, pe un ton mai ferm:

— Nu trebuie să vă între în cap cine știe ce prostii. Nu folosește la nimic dacă stați trează și vă faceți reproșuri. Uitați ce v-am adus. Beți și odihniți-vă, iar mâine mai vedem.

— Are dreptate, confirmă Dantry. Ia-ți medicamentul.

Lady Groton se supuse, prea obosită, prea vlăguită ca să se mai împotrivească.

În continuare, Mees Opp mai spuse:

— Acum, vă las pe amândoi. Pot să mă descurc cu toate. Faceți bine și stați cu ea până adoarme. Dacă aveți nevoie de ceva, veniți la mine.

Plecă, iar Lady Groton se întinse pe pat, cu Dantry așezat alături, mângâindu-i fruntea până când, după un timp, închise ochii. Rumoarea de la parter se stinsese, și nu se mai auzeau decât vreo două tobe, în depărtare, printre insule. Chiar înainte de a adormi, Alix deschise ochii și spuse, luându-l strâns de mână:

— Trebuie să ieșim cumva din situația asta, Tom...

Dimineața, când veni în cameră, Mees Opp îi găsi împreună: Lady Groton era în pat, iar Dantry dormea în fotoliul de alături.

Când se trezi, era întuneric, și singura lumină intra pe fereastră, de la un foc de-afară, din apropiere. Dezorientată, se uită în jur și, în penumbră, îl descoperi pe Tom așezat alături, după care își aminti ca prin ceață toate ororile nopții trecute, își aminti unde se afla și de ce era și Tom cu ea, în camera de la Grand Oriental Hotel.

Îl auzi spunând:

— Așa-i mai bine. Ai dormit ore-n șir... o zi întreagă.

— Ai stat tot timpul aici?

— Aproape tot timpul. Și eu am dormit.

— Unde arde focul?

— E un rug funerar. Al lui Groton.

Cu o senzație stranie de stânjeneală, Alix tăcu, iar Tom continuă:

— Mees Opp s-a ocupat de el. A avut grijă de toate.

— Foarte bine a făcut, dar eu m-am săturat.

— De ce anume?

— Ca oamenii să tot facă fel de fel de lucruri pentru mine. Mereu a fost așa. Întotdeauna, altcineva și-a asumat treburile mai neplăcute.

— Înțeleg ce vrei să zici.

— Trebuie să ieșim din situația asta... e cel mai important.

— Mâine plecăm.

— Unde ne ducem?

— În capitală. Înțelegi, trebuie să se facă o anchetă. Groton nu era doar un oarecare care a murit în condiții violente.

Alix ar fi vrut să spună: „Nu plec, n-au cum să mă oblighe. Nu mai suport”, dar știa că n-ar fi avut niciun rost. Trebuia să meargă până la capăt, chiar dacă dura o veșnicie, până la moarte. Într-un fel, era numai începutul. Mai calmă, cu nervii odihniți, se gândi la ceea ce-i aștepta... îngrozitoarea anchetă și ziarele – pe care, cu voia lui Dumnezeu, n-aveau să le vadă niciodată, și toate poveștile care urmau să circule prin Londra, New York și Paris, prin Deauville, Cannes și Monte Carlo. Cu amărăciune, își spuse: „Ei bine, asta va fi senzația verii pentru multă lume. Câte vor mai avea de comentat!” Și, așa cum spusese Tom, poveștile aveau să devină tot mai complicate, mai decadente și mai veninoase. După care, cu deplină limpezime, își dădu seama că niciodată n-aveau să se mai poată întoarce în acea lume, niciodată n-avea să mai intre într-un hotel sau restaurant, sau să urce la

bordul unui vapor, chiar și aici, în Orient, fără să știe că toți cei din jur șușoteau: „Uite-o pe Lady Groton. Mai ții minte povestea aia groaznică? Și ăla de lângă ea e omul care atunci îi era amant. Nevastă-sa, o băștinașă, a tras”. Poate ar fi fost mai bine să moară și ei doi, fiindcă nu numai povestea avea să-i urmărească pentru totdeauna, ci și amintirea acelei nopți oribile, cu Albert mort în patul din lemn de tec și Maria dându-și sufletul în camera de alături.

Afară, în arșița sufocantă, flăcările rugului începeau să pălească, iar Alix se întrebă: „Ce-am să fac cu cenușa lui? I-aș putea-o trimite fratelui său – acelui frate pe care nu m-a lăsat să-l văd niciodată”.

Apoi, își dădu seama de un vuiet, straniu și înfricoșător, începuse dintr-odată, fără veste, și în același timp lumina flăcărilor se stinse, iar camera fu cufundată în întuneric. Lângă ea, Tom îi apăsă mâna, și-l auzi spunând:

— Plouă. A venit musonul.

Era un sunet minunat, care-i calma nervii și părea să-i învăluiască dintr-odată pe amândoi, acoperind orice altceva. Rămaseră astfel mult timp, ținându-se de mână, iar după un timp Tom spuse:

— M-am gândit ce vom face.

— Da.

— Am vorbit și cu Mees Opp. Trebuie să ne ascundem.

— Pentru totdeauna.

— Putem merge la ea.

— Are destule probleme și fără noi.

— Ea a propus... Știi ce-a zis? A zis că există și boli ale spiritului, la fel ca ale trupului. A spus că uneori, când sunt bolnavi în spirit, oamenii pot să moară. A spus că pe-aici se întâmplă destul de des așa ceva.

— Știu.

Prospețimea ploii ajunsese acum și în cameră, schimbând totul. Căldura nu mai părea s-o apese ca o grea povară, iar pe ferestre intra o ceață subțire. Răsună o bătaie în ușă și Mees Opp intră în liniște, spunând:

— V-am adus niște porto și borș. Acum, că a-nceput ploaia, va fi mai răcoare.

Și ieși din nou, iar după un timp, la orizont, deasupra casei lui Sandy, apăru o văpaie nouă, sărind în sus dintr-odată, neînvinsă nici chiar de torențiala ploaie musonică. Lumina flăcărilor era reflectată și difuzată de ploaie, așa că părea să umple tot cerul, pătrunzând chiar și în camerele de la Grand Oriental Hotel. Dantry înteorse încet capul, pentru a privi într-acolo, meditănd: „Va fi aici mereu, toată viața, bântuindu-mă... lumina acestor două focuri...”

Drumul spre capitală dură trei zile, peste lagună și pe uscat, în etape ușoare, din cauza căldurii și a ploilor, dormind nopțile în colibe ale insularilor. Fu o călătorie îngrozitoare. Nici chiar sănătoasa voie bună a lui Mees Opp, care-i însoțea, nu ameliora cu nimic condițiile, căci voioșia unei persoane atât de active, care se ocupa numai de necazurile altora, nu făcea decât să le amplifice și mai mult oboseala și deznădejdea. Erau momente când optimismul doctoriței metise părea aproape obscen, și momente când, în întuneric, Lady Groton și Dantry, zăcând treji și singuri în sunetul aversei musonice pe acoperișul de trestii, nu mai voiau să trăiască, momente când ar fi preferat să moară, dacă nu știau că Dumnezeu le dăruise totul, inclusiv două trupuri sănătoase și puternice, în ciuda nepăsării și a decadenței. Pentru Alix, părea un fel de pedeapsă faptul că era obligată să trăiască, deși ar fi preferat febra și moartea. Acum se aveau unul pe altul, poate pentru totdeauna, dar fiecare era rușinat atât de sine, cât și de celălalt. Țsta era lucrul cel mai rău – și cel mai bun, totodată.

Mees Opp era aceea care le propusese să stea cu ea, la

spital.

— Nu vor fi condiții luxoase, nici măcar confortabile, spusese ea, și cred că magistratul va dori să locuiți în casa lui. Acolo s-ar putea să vă simțiți mai bine.

Amândoi, însă, respingeau ideea de a locui acum împreună cu vreun european, care i-ar fi compătimit și chestionat discret, tratându-i cu condescendență și curiozitate morbidă. Orice era de preferat în locul unei asemenea situații... chiar și paturile tari și ploile, insectele și febra.

Vestea reîntoarcerii lui Mees Opp le-o luase înainte, iar când ajunseră în sfârșit la spital, găsiră toată curtea decorată cu flori, flamuri și ghirlande de hârtie colorată, toate learcă de ploaie, în jurul unei mulțimi de bărbați, femei și copii mici care-i așteptau, cântând fără niciun motiv vizibil, de vreme ce Mees Opp era o metisă cu sânge olandez, *God Save the King*, în acompaniamentul unei îngrozitoare orchestre de alămuri. Mulțimea petrecu pe după gâtul lui Mees Opp tot felul de ghirlande, până când făptura ei masivă aproape dispăru sub florile de iasomie, crăițe și nenumărate alte flori. Ovaționau și dansau, iar Dantry și Lady Groton, în spatele ei, înghionțiți și neluați în seamă, priveau totul în tăcere. După un timp, Mees Opp și

negricioasa doamnă Badoki îi conduseră în căsuța doctoriței, care avea să le aparțină până când se termina cu toată acea situație nesuferită și puteau să plece.

Magistratul își desfășură ancheta cât putea de ușor, dar Lord Groton fusese un om important și puternic în Orient, iar moartea lui violentă, chiar și menajându-i soția și pe amantul ei, nu putea fi trecută cu vederea chiar atât de simplu. Așa că au fost nevoiți să suporte din nou toată tortura, toate întrebările hidoase despre întâlnirile din fiecare noapte ale lui Lady Groton cu Dantry, despre Maria, despre boala Lordului Groton și sinistra Leah; și cu fiecare întrebare, în ciuda eforturilor depuse de magistrat pentru a le ușura răspunsurile, cazul se contura tot mai clar împotriva lor, nu sub aspectul vinovăției, sau cel puțin al vreunei vinovății directe pentru moartea propriu-zisă a lui Groton și a Mariei, ci cu privire la propria lor slăbiciune și egoism, a lipsei de scrupule și a indulgenței față de ei înșiși. Și, în pofida a tot ceea ce putea să facă magistratul, fiecare întrebare, fiecare răspuns dezvăluiau tot mai clar faptul că ei îi ucisese pe Groton și Maria.

Într-un târziu, tot calvarul luă sfârșit, iar când se termină magistratul le strânse mâna și din nou le oferă ospitalitatea propriei lui case, până erau gata de plecare. Dar și de

această dată, mulțumindu-i, refuzară și ieșiră împreună din tribunal, pornind spre curtea spitalului.

În timp ce coborau treptele, ploaia încetă pentru câțva timp, iar soarele, ieșind din nori, făcu stropii de apă de pe frunzele copacilor să strălucească precum argintul-viu. Parcurseră în tăcere drumul îngust dintre tribunal și spital, pe jumătate sufocați de căldura cumplită. Lady Groton fu aceea care vorbi prima, spunând:

— Și acum... ce-o să facem? Unde să mergem?

Nu se mai puteau duce la Bombay, la Singapore, Madras sau Colombo, ca să fie asediați de jurnaliști, să se holbeze la ei toți pasagerii de pe vapor, fiecare bărbat sau femeie din toate hotelurile și barurile. Nu puteau lua nicio navă și niciun tren.

Aproape timid, Dantry răspunse:

— Am putea să rămânem aici.

— Asta voiam și eu să propun.

— Poate că e cel mai bine.

Și, după un moment, adăugă:

— Nu doar o zi, două, vreau să zic...

— Da, mai mult, câteva săptămâni...

Aveau să rămână ascunși până se odihneau și povestea începea să se șteargă. Niciunul dintre ei nu credea c-avea

să fie dată complet uitării vreodată, cum nu credeau nici că aveau să poată uita ei înșiși cele petrecute în hidoasa *chambre de luxe* de la Grand Oriental Hotel. Dar amintirea putea să pălească, așa cum se întâmpla cu toate, în timp.

Tăcură o vreme, mergând unul pe lângă altul, apropiati, în soarele fierbinte, și de la un timp în fața lor, departe în lungul drumului mărginit cu smochini de Java, apărură arcada improvizată pentru a sărbători reîntoarcerea lui Mees Opp. În același timp, amândoi își dădură seama că nu mai erau singuri. La mică distanță, îi urma un grup de insulari, copilandri goi, bătrâni și femei, printre care și câțiva metiși. Erau oamenii care așteptaseră în fața tribunalului, pe parcursul anchetei, ghemuiți în ploaie sub banani, mestecând nuci, sporovăind și comentând între ei veștile aduse de un *chuprassi* îmbrăcat în stacojiu. Din fiecare casă, de pe fiecare uliță, apăreau alții și alții, ca să le îngroașe rândurile. Părea o mulțime liniștită și disciplinată: nu se auzea decât câte un hohot de râs, stârnit ocazional de glumele rostite într-un dialect pe care Dantry îl cunoștea prea puțin ca să-l înțeleagă.

Vreme de câteva minute, cei doi își continuară drumul în tăcere, prefăcându-se că nu observaseră trupa de localnici care-i urmau. Apoi, din spatele lor se auzi un urlat

singuratic de dispreț, apoi încă unul, și involuntar grăbiră pasul. Dar gloata din spate începu să se grăbească la rândul ei, păstrând mereu aceeași distanță. Nici acum nu se uitau unul la altul, iar Dantry își spuse: „Nici chiar aici... nici aici nu putem rămâne...”

Imediat, simți o lovitură razantă în umăr, iar între ei căzu un mango pe jumătate stricat. Urmă altul, și altul, și o papaya prea coaptă îl izbi drept în spate, pulpa putredă împrôșcându-i cămașa, așa că scrâșni printre dinți:

— Fugi! ia-o înainte! Vin și eu după tine.

Dar Alix nu voia să-l părăsească, așa că nu le mai rămânea decât să se întoarcă pentru a face față gloatei. Dantry îi amenință în limba insularilor din Nivandrum, dar vorbea cu un accent stângaci, iar dialectul suna straniu acolo, în capitală. Deși mulțimea se opri, amenințările lui nu primiră alt răspuns decât chicoteli și hohote de râs. Printre hărțuitori îi recunoscă dintr-odată pe doi dintre băieții lui Sandy, după care dintre fețele oacheșe una se desluși clar, diferită de toate celelalte. Dantry recunoscă ochii negri apropiați și nasul lung. Era Leah.

Apoi, un mango lovi pălăria lui Lady Groton, iar Dantry ajunsese la capătul răbdării. În culmea furiei, se întoarse spre ea, strigând:

— Du-te odată! Pentru Dumnezeu, pleacă de-aici și nu mai face pe eroina ca o proastă!

Alix îl privi o fracțiune de secundă, cu o expresie de uimire rănită în ochii ei albaștri. Încă un fruct stricat o atinse, și atunci se întoarse și o luă la fugă. Și, în timp ce alerga, văzu venind spre ei, cu mers clătinat, pe picioarele ei obosite și dureroase, printre florile și ghirlandele arcadei de bun-venit, silueta masivă și urâtă a lui Mees Opp, care se născuse fără niciun privilegiu, iar acum venea să-i salveze.

— *Sfârșit* —